

انقلاب سفید در سیما میهن

سپاهی دانش دختر
قریه اشکیک

اصلاحات ارضی

ملی کردن جنگلها

فروش سهام
کارخانه های دولتی

سهم کردن کارگران

اصلاح
قانون انتخابات

دانش

انقلاب سفید در سیامی مهین

راهنمای

سپاهیان انقلاب

چاپ ششم

سال کورش بزرگ

۱۳۵۰

تألیف : ابوالقاسم رحمانی

تهران - خیابان ناصر خسرو
تلفن ۵۰۶۶۱ - ۵۲۸۰۸

کلیه حقوق اعم از چاپ و ترجمه و اقتباس برای
شرکت نسبی کانون کتاب
محفوظ است

این کتاب (شکوفه‌های امید) برابر اجازه نامه $\frac{۲۰/۱۳۴۰}{۱۳۳۶/۶/۸}$ وزارت فرهنگ و هنر
در چاپخانه/انست مصباحی چاپ و منتشر گردید

دفتر مخصوص شاهنشاهی

شماره ۵۱۲۳

۴۷/۸/۸

آقا قاسم خان

یک جلد کتاب نقوش سفید و آینه

تألیف شاکر پیشه مبارک ملوکا تقدم

دهشت بودید ز لحاظ انور شاهام لکهنه

مراتب رضا مند خاطر خطیر شاهام

مبانیست رخسار در تدوین کتاب مراد

متمم شده لید املای سگردد

پس دفتر مخصوص شاهنشاهی

دفتر مخصوص علیاحضرت شبانومی ایران

شماره ۲۰۷
تاریخ ۲۷، ۸، ۱۳۴۷

ابولقاسم جانے

یک جد کتاب انقذب سفید دیار سہین

اہدائے سما . زلمحاط مبارک علیاحضرت

شبانومی ایران گذشت . از اہواز آجائے

کہ فرمودہ بودید شکر می نماید .

دفتر مخصوص علیاحضرت شبانومی ایران

سارہ ۱۵۹۶
تاریخ ۱۳۴۷، ۹، ۹

دفتر والا حضرت شاہدخت اشرف بہلوی

ابو العباس رحمانی

کتاب انقباب سفید در سیاحتی مہین
کہ بسی و استہام جناب عالی تدوین گردیدہ است
باین دفتر رسید حضور مبارک
والا حضرت شاہدخت اشرف بہلوی تقدیم
گردید و از رجالت شاکر لطف رخصت فرمودند
پس دفتر والا حضرت شاہدخت اشرف بہلوی . علی انبزی

وزارت آموزش و پرورش

شماره ۵۶۹۳/ن

۴۷/۸/۶

سازمان سپاه دانش

کتاب «انقلاب سفید در بایرین مهن»
تألیف آقا سید ابوالقاسم جلالی مورد
بررسی قرار گرفت و نتیجه آن در نظر
مقام عالی وزارت گذشته مقرر گردید
سازمان سپاه دانش متولیان امر را بر این متذکر
سپاهیان انقلاب توصیه نماید. مراتب به
اطلاع میرسد خواهشمند است دستور فرمایند
بسیج احصاء ما اعلام دارند.
بسیج کوکاخ نشر - فضل به صفا

شماره ۸۰۶۹۶ / دن
۴۲ / ۸ / ۱۱

وزارت آموزش و پرورش

اداره کمر آموزش و پرورش تهران
اداره اسناد و کتابخانه ملی تهران

کتاب بفتاب سفید در ایران

تالیف آقای ابوالحسن جلالی طبع برگی
اداره ملی نگارش بر اساس استفاده به این اثر

سفید سفید داده شده است تمام کمال و زودت
بیر توضیح فرموده اند که به بیان نشر در این کتاب
استفاده نمایند خواهشمند است ترتیب را بطالع

به بیان و آموختگان این کتاب
در کل سازمان به دانش

وزارت آموزش و پرورش

سازمان سپاه دانش
تعلیمات ابتدائی روستاها

شماره - ۲۰۶۰۶/س د

تاریخ - ۱۳۳۸/۴/۸

اداره کل آموزش و پرورش

اداره آموزش و پرورش شهرستان

پیرو بخشنامه شماره ۱۹۶۸۶ - ۴۸/۴/۵ اشعار میدارد :

«کتاب انقلاب سفید در سیمای میهن» مورد مطالعه اینجانب قرار گرفت . بنظر اینجانب کتاب خوب و آموزنده‌ای است که میتواند راهنمای خوبی برای سپاهیان انقلاب و راهنمایان سپاه دانش باشد .

در این کتاب سعی گردیده اثرات انقلاب ششم بهمن بنحو گویا و کامل نمایان باشد و سپاهیان دانش و معلمان کشور بخصوص آموزگاران روستاها بتوانند از مطالب آن استفاده کنند . بهر حال خدمات فرهنگی مؤلف و ناشر در خور تقدیر است و میتوان گفت چاپ و نشر این کتاب کام دیگری است که در راه اشاعه فرهنگ و بالا بردن سطح معلومات سپاهیان دانش و معلمان روستاها برداشته شده است .

خواهشمند است دستور فرمایند در حدود اعتبار از این کتاب تهیه و استفاده و در دسترس سپاهیان دانش قرار گیرد و نیز شرکت کانون کتاب (ناشر) تعهد نموده است تا کتابها تیکه با عکس پشت جلد (غیر مورد تأیید) که قبلاً انتشار داده بود جمع‌آوری نموده و بجای آن از کتاب فعلی که عکس آنرا با نظر این سازمان انتخاب نموده‌اند تعویض نمایند .

مدیر کل سازمان سپاه دانش و تعلیمات ابتدائی روستاها

دکتر بنائی

نظریه جبراید

تجارتی تحت عنوان (انتخاب سفیدریشای حسین) بنام است ۱۷
شهریور در پیکر جبرائی یا میلودی در تهران و سایر شهرت‌های کشور
آثار یافت که در نوع خود جالب و بی سابقه بود. این کتاب در ده فصل
که هر فصل بر موضوع جداگانه‌ای اختصاص داده شده چاپ گمیده است.
در نخستین بخش از کتاب سخنان شاهنشاهی که با هر چشم منوره که بیانات مهمی در
امریکایا میلودی و انتخاب آموزشی ایراد فرمودند. در فصل دیگر کتاب
مطالعه و دیدنی سپاهیان انقلاب و پیکار میلودی و بطور کلی
از مکتب انتخاب تفصیل سخن گفته شده در اینها شایسته چند در امر آموزش و
پرورش و خود ساختگی های کوه‌گان روستائی در راه خوب زیستن
و همچنین نکاتی در امر کشاورزی، اصول در کشاورزی، سرنگاری، تشکیل
سرکسای تعاونی و گنگسای اولیه بهداشتی و بالاخره آنچه را که تا مکن مسلم
و سامی خوب مانده درج شده و سرانجام خاطرات سپاهیان دانش و عمل
و خدمت ایشان و ما عدم معرفت بعضی از آنان در امر آموزشی و عمرانی آبادی
روستا با اندرمان خود آنان نوشته شده که در هر چه آموزنده و عبرت انگیز است.
با مطالعه این کتاب را عموم خدمتگزاران شاه و مردم توصیه میکنم
و بعضی مشورتی را در امرای مریا حال شاهنشاهی که با هر چه خود خواندیم.

پاسگاری

شرکت نسبی کا فنز کتاب کہ سابقہ ممتد و طولاً در چاپ و نشر کتب مفید
دارد، از جمہد سا زمانہ انتشار کتب و کتب در ہوا ان کو شہادت تا باچا
و نشر کتب با ایشتر کہ در نواحی کم نظیر بلکہ با سابقہ ہم انزو در تنویر انھای عموم
و دلگاہ مردم در شہر نطق و اجابت تمام نقش موشور و کمونہ در دانشہ انہا
خبرت فرہنگی و مطبوعاتی و با نسبتیہ وظائف اجتماعی و مہتر نواحی را بنویسند
بجامعہ و کشور انجام دهند .

اینک کہ بنا پر شہاد آقا محمد حسن ہومند نیر فاضل لیسٹریوسہ، کتاب
« انقلاب سفید در سیمای مہین » بہ بہترین و جہت تالیف و چاپ و منتشر
گردیدہ است لہذا مردم در انہا از ان عمر و کوشش ہا را از انہا دیشتر ہر کس
با انہا و انہا با انہا خدمت خدمت گزاران مہتر کہ مشتاقانہ در اختلا
و عظمت سرزمین خود کام بر میدارند انہا را، انہا را شکر و قدر و انہا را تعجب، انہا را فوق
بیشتر مشارکیہ و لیسٹریوسہ فرہنگی و مطبوعاتی را در خدمت بیشتر بیجامعہ لیسٹریوسہ را

مؤلف - رحمانی

چشم ما بر طلعت آینده است
هر که او آینده دارد زنده است

یادداشت

نیمروز تاریخی ۱۹ دیماه ۴۱ که طنین پرشکوه شاه با ارائه و پیشنهاد لویج‌ششکانه مرحله نوینی از زندگی را برای مردم ایران اعلام داشت و سپس درروز تاریخی ششم بهمن همان سال ملت ایران باریختن ۷۱۸۵۹۸۵ رأی مثبت بسندوقها منشور انقلابی شاه و ملت را تأیید نمود .

بموجب این منشور زنجیرهای بندگی و بردگی از هم گسست و دهقانان و کارگران آزاد شدند . سپاهیان دانش یعنی این مبشرین سعادت و آبادانی سوی روستاها روان شدند تا در صف مقدم پیکار با بیسوادی، فقر، جهل عقبماندگی نبرد نمایند .

دهقانان آزاد شده مقدم این سپاهیان صلح و وداد و دوستی را گرامی داشتند و بزودی احساس کردند که همکاری با آنان در بقاء و تحکیم و طرح و پی‌ریزی ساختمان یک زندگی نوین مؤثر است .

اکنون با گذشت قریب پنج سال از سرآغاز این انقلاب اهمیت و ارزش آن نمایان تر و عظمت این برنامه و هدف مقدس آن در شئون ملی و اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی ظاهر شده و اثرات آن در همه جا بخصوص در سطح روستاها تجلی نموده است .

با تشکیل سپاه دانش واعزام آنها بروستاها راهها گشوده شد . جاده‌ها نمودارگشت. سپاهیان انقلاب همگام با مردم روستاها در ترمیم خرابیها کوشیدند. مدرسه ساختند ، مسجد بنا کردند ، حمام درست نمودند ، در دل کوهها و اعماق جنگلها جاده کشیدند . فاصله شهر و ده را ازین بردند ، قنات تعمیر کردند ، بهداشت تأمین نمودند و در سلامت مردم و عمران و آبادی محل از هیچگونه کوشش و فداکاری دریغ ننمودند و با این اقدامات اساسی و ارزنده افکار مردم را بخود مطوف و چهره دهات را دگرگون ساختند از همه مهمتر ، امر مقدس پیکار با بیسوادی را آغاز کردند .

زنان و مردان روستاها را بکلاسهای درس دعوت نمودند و نور دانش را در دل آنها راه دادند و آنها را از دنیای تاریک بجاهراه سعادت و خوشبختی سوق دادند. اثرات این انقلاب که سپاه دانش جزئی از این است آنچنان درخشان و ثمربخش جلوه کرد که آوازه آن در کمترین مدت باقی نقاط دنیا پیچید و همه مطبوعات و خبرگزاریها و تلویزیونهای دنیا به بحث در اهمیت و عظمت آن پرداختند و اقدامات و ابتکار بزرگ شاهنشاه آریا مهر راستودند و نتیجه گرفتند که شاهنشاه ایران با این اقدام يك خدمت انسانی نموده و میلیونها تن از مردم بیسواد جهانرا از دنیای تاریکی نجات داده اند .

اجتماع نمایندگان بیش از یکصد کشور بزرگ و کوچک جهان در تهران و بازدید آنان در کارها و پیشرفتهای سپاه انقلاب آنانرا متوجه این پیکار عظیم و در عین حال مقدس نمود ..

اکنونکه ما در جریان تحول عمیق قرار گرفته ایم و پیشرفتهای و ترقیات آنرا با چشم دل می بینیم ، بی اختیار به بانی و مبتکر این نهضت و طرح بزرگ درود می فرستیم .

در ضمن خود را موظف میدانیم که در صف این پیکار قرار دهیم . برای حصول باین مقصود لازم دانسته شد که این مجموعه ، به پیشگاه ملت ایران تقدیم گردد . تا در جریان پیشرفتهای میهن خود قرار گیرند .

مجموعه ای که مورد مطالبه خوانندگان قرار میگیرد نموداری است از ترقیات کشور و مبین خدمات و مجاهدتهای سپاهیان دانش و مجریان و گردانندگان این برنامه مقدس . بطوریکه ملاحظه میکنید در تهیه و تنظیم مطالب این کتاب کوشش بسیار شده و مطالب آن در میان دهها جلد کتاب ، مجله روزنامه ، بولتن و نشریات گوناگون داخلی و خارجی انتخاب و بیرون کفیده شده است و سعی گردیده مطالب و مقالاتی که در این کتاب جمع آوری گردیده مستند و از زبان سپاهیان دانش و راهنمایان و سرپرستان مربوطه باشد .

همه مساعی در این راه بکار برده شده تا مطالبی تهیه شود که برای سپاهیان و علاقمندان باین برنامه مفید و آموزنده و سرگرم کننده باشد .

اینکار صرفاً بخاطر ادای وظایف ملی ، اخلاقی ، اجتماعی ، فرهنگی انجام گرفته و آرزو مندیم که مورد پسند خاطر همگان قرار گیرد و باراهنمائیهای خود ، ما را در ادامه اینکار و تدوین مجموعه های دیگر که در همین زمینه و بخاطر بالا بردن سطح معلومات مملمان و سپاهیان دانش و ارشاد و راهنمایی مردم روستاها و همکاران فرهنگی تهیه میشود ، کمک و یاری نمایند . درخاتمه یکبار دیگر درود گرم و فراوان خود و همه مردم ایران عزیز را به سپاهیان انقلاب تقدیم و برای همه سعادت و موفقیت و پیروزی آرزو می کنم .

مؤلف

از سخنان شاهنشاه

● آن پنج میلیون و ششصد هزار نفری که در تصویب ملی ایران شرکت کرده اند . اینها تا هفتاد و هفتاد و نه سال آینده خود نرسد مسلماً از پای نخواهند نشست .

● و این راهی است که منتهی به روشنائی است ، منتهی به آزادی است ، منتهی به سربلندی و افتخار است و منتهی به تشکیل جامعه‌ای بر اساس عدالت اجتماعی است .

● این تحول اجتماعی و ملی که امروز در ایران روی داده است در واقع انقلاب بزرگی است که هم قانونی و هم مقدس است .

● قانونی است برای این که شاه شما که حق وضع قانون را دارد و تصویب آن را از شما خواست و شما یعنی ملت ایران که بموجب قانون اساسی قوای مملکت ناشی از اراده و خواست شماست ، این انقلاب قانونی و ملی را تصویب کردید و برای قاطع و شکننده خود بر آن صحنه نهادید .

● از جانب دیگر این انقلاب انقلابی مقدس است ، برای اینکه هم اساس و روح تعلیمات عالی اسلامی یعنی عدالت و انصاف و هم مترقی ترین اصول و آرزوهای اجتماع متمدن امروزی در پیشنهادها و لوایحی که اساس این تحول بوده ملحوظ گردیده است . مع هذا من بعنوان پادشاه شما و مسئول سرنوشت این کشور تذکر این حقیقت را لازم میدانم که من و شما در عین اینکه ناامل به بزرگترین افتخارات فردی و ملی شده ایم نباید آنی فرور شویم و چنین پنداریم که وظیفه و کار ما به پایان رسیده است بلکه لازم است بیش از هر موقع دیگر با روحیه ای نیرومند و عزمی استوار و با کوشش و تلاش بیش از گذشته ، بکار خلاقه پردازیم .

● با تشکیل سپاه دانش بمنظور تسهیل تعلیمات عمومی و اجباری ، تاریکی و جهل و بیسوادی

از جامعه ملت ایران رخت بر خواهد بست .
● انقلاب ما انقلاب يك طبقه نیست ، انقلاب ملی و اجتماعی است که بدست اکثریت مردم صورت گرفته است . انقلاب ما انقلاب محبت ، عشق و علاقه و دوستی و برداشتن فواصل و نزدیک کردن قلوب یکدیگر است .

● باید ریشه بیسوادی از مملکت ما کنده شود و وسیله آموزش برای عموم افراد این مملکت تأمین گردد .

● باید مبارزه پی گیر علیه فساد ادامه یابد و دستگاههای اداری از هر جهت منزه و تصفیه شود و عدالت قضائی همچنین عدالت اجتماعی بنحو کامل در مملکت ما برقرار گردد و انشاء الله هر سالی که میگذرد شاهد وصول موفقیتهای و پیشرفتهای تازه ای در این باره باشد .

● ما باید فرهنگ خود را بر شالوده جدیدی قرار دهیم که منطبق با احتیاجات معنوی و صنعتی کشور باشد و هر فردی متناسب استعداد و قریحه ذاتی خود در راهی وارد شود که حداکثر استفاده را در رشته مورد علاقه خود حاصل نماید .

● هیچ وظیفه ای برای دولت و برای کلیه مردم با سواد این سرزمین حیاتی تر و مقدس تر از جهاد با جهل و بیسوادی نیست .

● ما تصمیم راسخ داریم که بیسوادی را در عرض چندسال بکلی در مملکت خود ریشه کن کنیم و صمیمانه آرزومند روزی هستیم که این بلا در سراسری روی زمین ریشه کن شده باشد .

● پیکار مقدس علیه فقر و جهل و بیماری و بیسوادی که بامقیاس عظیم جهانی در پیش داریم بر مسئولیت های ملی و بین المللی ما بدرجات میافزاید ، نیل به هدفها مزبور جز از طریق مدیریت علمی و استفاده صحیح از نیروی انسانی و بکار بردن روش های نوین اداری میسر نیست .

● اکنون دیگر دوره استعمار و بردگی و ظلم و جهل در کشور ما سپری شده است . روابط افراد با یکدیگر فقط بر اصول انسانی و بر اساس مترقی

ترین قوانین دنیا متکی است .

- ما بخواست خداوند ریشه بیسوادی و بیماریهای بومی و ناتوانی جسمی را از این مملکت خواهیم کند و در عین حال فعالیت‌های عادی سازمان‌های اداری و دولتی از کار افراد سپاه های انقلاب یعنی سپاهیان دانش و بهداشت و ترویج آبادانی که خدمات آنها مایه سر بلندی کشور است کمک مؤثری خواهیم گرفت .
- پیکار مقدس علیه فقر و جهل و بیسوادی که با مقیاس عظیم جهانی در پیش داریم بر مسعولیت‌های ملی و بین‌المللی ما بدرجات می‌افزاید ، نیل به هدفهای مزبور جز از طریق مدیریت علمی و استفاده صحیح از نیروی انسانی و بکار بردن روشهای نوین اداری میسر نیست .
- اعتقاد معلمین یعنی مربیان نسل آینده کشور باین اصول انقلابی ایرانی بزرگترین تصمیمی است که ما برای آینده این مملکت داریم .
- در نهضت عظیمی که اکنون برای ساختن ایران مرفقی و سعادتمند آینده در جریان است هیچ عاملی اساسی‌تر و حیاتی‌تر از دواصل فرهنگ و بهداشت نیست .
- جهاد با بیسوادی در حقیقت اولین فصل جهاد بزرگ‌تریست که ما برای تجدید عظمت و افتخار دیرینه ملت ایران آغاز کرده‌ایم .
- ما امروز اختلافات طبقاتی را از بین برده‌ایم و اکنون بین يك بقال و يك وزیر و يك کارگر و يك صاحب کارخانه و زارع و تاجر فرقی وجود ندارد و همه در مقابل قانون یکسانند ، همه ایرانی آزادی هستند و شرف و حیثیت همه یکسانست
- انقلاب سفید ایران که با پشتیبانی مستقیم و قاطع اکثریت عظیم ملت یعنی با عالی‌ترین طرز تجلی روح ، دموکراسی انجام گرفت ، مشروطیت ایران را بمجرای صحیح اصل آن سوق داد .
- بزرگترین افتخار ما این است که آنچه می‌کنیم منطبق با روح و مفهوم تعالیم عالیة اسلامی و دستورات مقدس قرآن کریم و حضرت رسول اکرم است .

عظمت شاهنشاهی ایران

سال ۱۳۵۰ با امر شاهنشاه آریامهر سال کوروش بزرگ نامیده شد ،
کوروش مرد تاریخ ، شاه شاهان ، شاهنشاهی که قرن‌ها پیش ، از حقوق انسانی
نشانی بود ، اصول آزادی را بنا نهاد و حقوق مدنی و اجتماعی انسانها را
محترم شمرد و در حفظ آداب و رسوم همت گماشت .

و امروز پس از ۲۵۰۰ سال مردم جهان بعظمت اندیشه و عدالتخواهی
و بشردوستی و نوع‌پروری او سر تعظیم فرود می‌آورند و بر اساس افکار و اندیشه‌های
این راد مرد بزرگ جهان و حماسه آفرین تاریخ . قانونی بوجود آورده‌اند
که حاوی آزادی انسانها و حفظ حقوق ملیت‌های مختلف جهان است .

و ما امسال بمناسبت بزرگداشت بنیانگذار نظام
شاهنشاهی ایران جشنی شکوهمند و آئینی مخصوص که در خورشان و مقام
اوست برپا می‌کنیم و پادشاهان و رؤسای جمهور و شخصیت‌های مهم جهانی را
برای شرکت در این جشن دعوت کرده‌ایم ، یقین داریم که عظمت این جشن
آنانرا بیش از پیش در جریان تاریخ و حوادث کشور ما قرار خواهد داد .

از بیانات نوروزی شاهنشاه آریامهر

سال کوروش بزرگ

سالی که اینک آغاز میشود سال برگزاری جشن دو هزار و پانصدمین سال شاهنشاهی ایران است و از این جهت به نشان ادای احترام ملی به خاطره بنیانگذار این شاهنشاهی ، این سال را ، سال کوروش بزرگ اعلام میکنم . مسلماً بهترین هدیه‌ای که ما میتوانیم در آغاز چنین سالی به این قهرمان جاودانی تاریخ ایران بدهیم ، وجود ایرانی سربلند و مترقی و آباد است که با اتکاء به میراث عظیم گذشته خود ، روی به آینده‌ای بازهم درخشانتر دارد و به پیروی از سنتی که بدست کوروش هخامنشی اساس شاهنشاهی ایران قرار گرفت ، همچنان مدافع اصول عالیه بشردوستی و احترام به حقوق انسانی و دفاع از موازین جاودانی عدالت و معنویت در دنیای امروز است .

شاید در تاریخ جهان موردی دیگر نتوان یافت که ملتی علیرغم سهمگین‌ترین حوادث و سوانح ، اصالت روحی و شخصیت معنوی خویش را تا بدین درجه حفظ کرده باشد و نتوانسته باشد با الهام از همین نیروی لایزال ، پس از هر دوران فترتی بار دیگر نیرومندتر و سازنده‌تر از گذشته راه پر افتخار خویش را بسوی آینده‌ای درخشان از سرگیرد .

سالی که گذشت یکی از درخشانترین سالهای تمام دوران تاریخ ایران بود. در این سال همه برنامه‌های وسیع و متنوع کشور در زمینه‌های مختلف اقتصادی، صنعتی، کشاورزی، بهداشتی، کارگری، آموزشی، علمی، فرهنگی، دادگستری، ساختمانی و کلیه شئون دیگر بلا استثناء و حتی غالباً بصورتی بیشتر و بهتر از آنچه در برنامه‌ها پیش بینی شده بود بمعرض اجرا درآمد. رشد اقتصادی سالانه کشور در رقم کمی بیشتر از ده درصد به قیمت ثابت باقی ماند و شاید تذکر این نکته بيمورد نباشد که در سال گذشته که آخرین سال دهه پنجم قرن حاضر بود نسبت به آخرین سال دهه چهارم درآمد سرانه ملت ایران به بیش از دو برابر بالغ گردید.

امر اصلاحات ارضی که تقریباً در آغاز این دهه شروع شده بود تا نیمه سال ۱۳۵۰ بکلی خاتمه خواهد یافت و بدین ترتیب یکی از بزرگترین تحولات اجتماعی تاریخ کشور ما بصورت تحقق کامل درخواهد آمد.

انجمنهای استانها و شهرستانها برای نخستین بار در تاریخ مشروطیت ایران در سال گذشته شروع بکار کردند و امر سپردن کار مردم بمردم بمقیاسی وسیع وبامفهوم واقعی آن عملی گردید. در امور تعاونی که باید آنرا اساس جامعه نوین ایران بشمار آورد، و در امر انقلاب آموزشی که جامعه فردای ایران بر آن بنیاد نهاده شده است پیشرفتهائی کاملاً رضایت بخش حاصل شد. امور مربوط به ساختمان سدها و توسعه شبکه برق و شبکه‌های ارتباطات دور و نزدیک بطور منظم پیشرفت کرد. فعالیتهای جاری در اجرای تمام شئون انقلاب ایران روز بروز همچنان شکوفان ترو ثمر بخش تر خواهد شد.

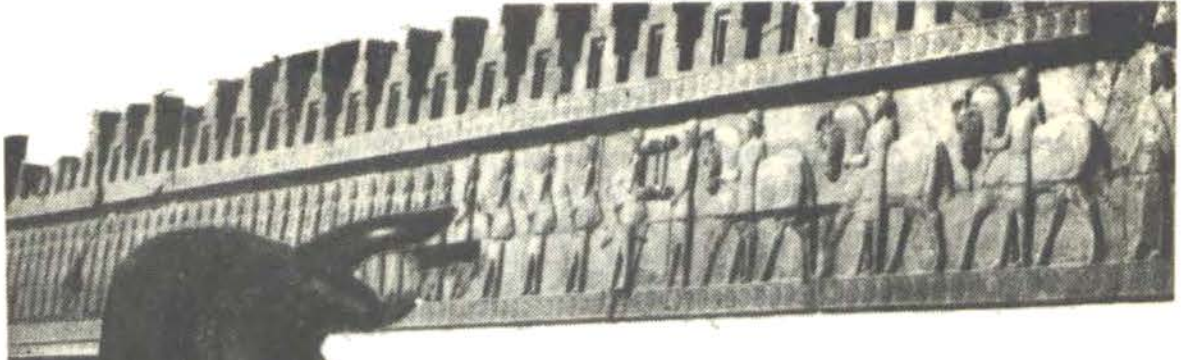
لازم بتذکر نیست که در سال گذشته در صحنه بین‌المللی پیروزیهای بکلی بیسابقه و حتی باور نکردنی نصیب ما گردید. در امر استیفای حقوق ملت ایران از بابت نفت، ما با ایفای نقشی قاطع که از یکطرف برواقع بینی ومنطق واز طرف دیگر بر تصمیم تزلزل ناپذیر به حفظ منافع حقه و قانونی ملت ایران متکی بود، توانستیم نه تنها بر عوائد مالی کشور خود و کلید کشورهای عضو سازمان اوپک از بابت نفت

بیفزائیم ، بلکه این پیروزی ما اساس تحول و دگرگونی عمیقی در روابط اقتصادی بین‌المللی گردید که آثار آن در وضع آینده سراسر جامعه بشری محسوس خواهد شد . از طرف دیگر در سال گذشته سازمان ملل متحد با تصویب پیشنهاد ما در تأسیس لژیون خدمتگزاران بشر بر ابتکار ما در ایجاد یکی از بزرگترین نیروها و سازمانهای معنوی تاریخ جهان صحنه نهاد و ما بدین ترتیب توانستیم بر اساس هواریت معنوی و فرهنگی دیرینه ملت ایران گام تازه‌ای در خدمت به عالم بشریت برداریم .

سالی که اکنون آغاز شده است بیگمان در تاریخ دوهزار و پانصدساله شاهنشاهی ایران مقامی خاصی خواهد داشت . زیرا این سال بر اساس امید و اعتماد کامل شروع میشود . ملت ایران اکنون بیش از هر وقت دیگر به شخصیت ملی و جهانی خویش به ارزشهای جاودانی تمدن و فرهنگ ایرانی ، به اصالت هدف‌های روشن و بزرگی که برای خود برگزیده است و به اهمیت رسالتی که تاریخ از آغاز بهمه این ملت قرار داده است ایمان دارد ، و ماهمه احساس میکنیم که همچنانکه نوروز سنت جاوید ملت ایران است ، روح نوروز یعنی تجدید حیات و فروغ معنوی و نیرو و سازندگی نیز مایه جاودانی ملیت و موجودیت ما است .

خداوند متعال را که عنایات کامله‌اش همواره شامل حال کشور و ملت ما بوده است سپاس بگزاریم و بایکدیگر پیمان ببندیم که روح اتحاد و پیوستگی را که در هر موقع بزرگترین ضامن پیروزیهای ملی ما بوده است بیش از پیش تقویت کنیم و مصمم‌تر و کوشاتر از همیشه تلاش خویش را برای تحقق کامل انقلاب مادی و معنوی همه جانبه‌ای که میباید ملت ما را بصورت یکی از پیشرفته‌ترین و مرفه‌ترین ملت‌های جهان درآورد ادامه دهیم و در عین حال ایفای وظیفه خویش را در صحنه بین‌المللی بنفع تأمین سعادت و پیشرفت واقعی جامعه بشری از یاد نبریم .

خداوند بزرگ در این راه ، یار و نگاهبان همه شما باد .

بررسی تاریخ جهان

قرنها پیش ، بهنگامی که از اصول کنونی حقوق انسانی نشانی نبود و قانون رایج بین المللی عادتاً بنفع قوی و بزبان ضعیف حکم میکرد ، شاهنشاهی ایران با منشوری آزادیبخش در باره حقوق بشر آغاز شد .

کوروش بزرگ پس از فتح بابل اصول و نظرات و فرمان های آزادی - خواهانه و مترقیانه خود را در باره اعطای آزادی عقیده و حقوق مدنی و آزادی اسیران و اصول انسانی دیگر در لوحه ای ضبط کرده و آنرا منشور بنیاد گذاری شاهنشاهی هخامنشی قرار داده است، و اینست سندی افتخار آمیز که احترام عمیق ایرانیان را از ازمینه قدیم بقوانین و اصول حقوقی بین المللی اثبات میکند .

زمانی که مجمع عمومی سازمان ملل متحد اعلامیه جهانی حقوق بشر را تصویب و اعلام نمود در حقیقت پس از قرنهای فرمان کوروش بزرگ ، بیک تأیید و تصویب بین المللی نایل آمد و از اینروست که امروز شاهد پیشتازی ملل عالم در تجلیل همه جانبه از شاهنشاهی و تمدن و فرهنگ کهن ایران هستیم .

گرامی باد میراث عظیم تمدن ایران و درود به کوروش بنیاد گذار حقوق بشر و شاهنشاهی ایران .

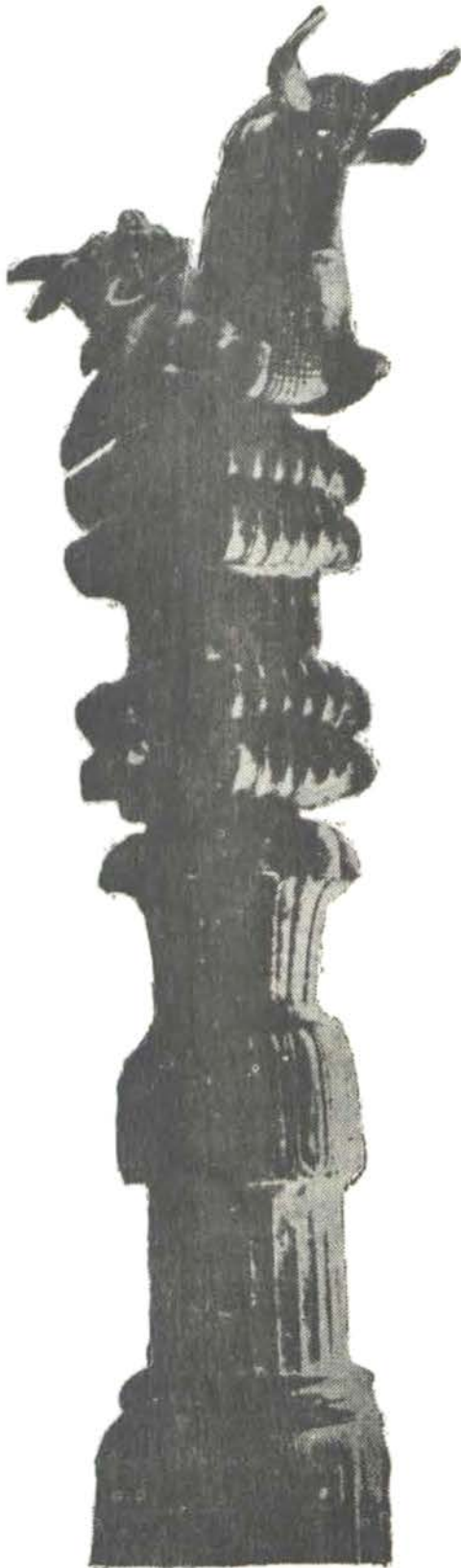
قانون عدالت شاهان ایران

از مستندات تاریخی و نوشته‌های محققین مخصوصاً کاوشهایی که از دو قرن پیش تا کنون بعمل آمده و آثار و شواهد موجود بخوبی نشان میدهد که برای تنظیم امور اجتماعی و قضائی افراد اصولی موجود بوده که اصل کلی آنها را عادات و سنن و رسوم ملی و فرمانهای پادشاهان و قواعد مذهبی تشکیل میداده است از تحقیقات موجود این مسئله روشن گردیده که پادشاهان هخامنشی بقضاء و عدالت اهمیت زیاد میداده‌اند و کوشش داشته‌اند که مردم همواره نسبت بیکدیگر عادل باشند. شاهان هخامنشی همواره توجهی مخصوص بدادگستری و اجرای عدالت مبذول میداشتند، کوروش بزرگ همیشه میگفت: «رفتار پادشاهان برفتار شهبانان تفاوت ندارد. چنانکه شهبان نمیتواند از گله‌اش بیش از آنچه بآنها خدمت میکند چیزی بردارد همچنان پادشاه هم از شهرها و مردم همان اندازه میتواند استفاده کند که آنان را خوشبخت میسازد و وسیله سعادت آنها را فراهم مینماید».

کوروش معتقد بوده که خداوند او را برگزیده است که در حق ملت خود حتی ملل مغلوب عدالت اجرا کند.

پروفسور گی‌شمن مینویسد: کوروش همواره نسبت بدشمن بلند نظر بوده و باو دست دوستی دراز میکرد. خود او در متنی که در بابل نوشته شده چنین گوید: ساردوک همه سرزمین‌ها را بازدید کرد تا کسی را که میبایست عادل شود یعنی پادشاهی که تابع قلب خویش باشد دریافت، دست او را

گرفت ووی را بنام (کوروش انسانی) خواند و پادشاهی همه جهان را بنام او کرد .

کوروش پس از فتح بابل باندازه‌ای بسا یهودان مغلوب بمدارا و عدل و مهربانی و براساس اصول انسانیت و بشردوستی رفتار کرد که او را مسیح موعود نامیدند و من عندالله دانستند ، زیرا آن پادشاه دادگستر که بنیان‌گذار قسمتی از حقوق بشری است در نخستین سال سلطنت خود در بابل فرمانی مبنی برآزادی یهودیان از اسارت و بازگشت به‌موطن اصلی خود در بیت‌المقدس بوضعی که پیش ازخراب شدن داشت انتشار داد و صریحاً اعلام نمود که دوره اختناق و بردگی و اسارت بیپایان رسیده است او فرمان داد که اسیران باوطن خود بازگردند و به تعمیر و مرمت معابد و منازل خود بپردازند و همه ظروف‌زرین و سیمین را که بابلیها از آنجا به یغماآورده بودند همراه خود بازگردانند و آزادانه تکالیف دینی و مذهبی خود را بجا آورند . در اثر فرمان کوروش بیش از چهل هزار نفر یهودی از اسارت رهایی یافتند و بابل را بادلی شاد بقصد ارض موعود ترک گفتند و اسوال و غنائم زیادی که از آنها گرفته شده بود بهمراه خود برگرداندند .

کوروش برای اجرای فرمان خود مأمور عالی رتبه‌ای را همراه آنها فرستاد که با مراقبت و مواظبت آن مأمور فرمان درست اجراء گردد .

(قسمتی از کتاب قانون و دادگستری)

پیام جناب بانو دکتر فرخ روپارسای وزیر آموزش و پرورش به سپاهیان دانش

اکنون که میلیونها تن از مردم میهن ما از نتایج ثمربخش و روز افزون حماسه افتخارآمیز سپاه دانش که بابتکار شاهنشاه عظیم الشان انجام یافته برخوردار شده‌اند و به آرزوهای دیرین خود دست یافته‌اند جا دارد که قهرمانان این ماجرای عالی انسانی یعنی سپاهیان دوره‌های مختلف شادمانه برخورد بیالند و به شکرانه این موهبت خدمتگزاری که نصیبشان گردیده سر بر آستان حضرت احدیت بسایند و شما که هم‌اکنون این رسالت تاریخی را بر عهده دارید بیگمان میدانید کوشش در راه باسواد کردن هم‌میهنان و رها نیدن آنان از چنگال عفریت جهل بمنزله عالیترین خدمتی است که میتوان نسبت بوطن عزیز تقدیم داشت و بدینوسیله دین خود را بکسانی که بازحمات توان فرسای شبانه روزی خویش امکان کسب دانش را برای امثال شما فراهم آورده‌اند ادا کرده مباهی و سرافراز زندگی کرد. کار ارزنده و خلاقه و فعالیت اعجاب انگیز سپاهیان دانش آنچنان نمایان و جلوه‌گر است که ستایش همگان را نسبت به خویش برانگیخته و بهر جا قدم گذارند با استقبال پرشور و گرم مردم روبرو میشوند.

در آستانه سالگرد انقلاب بعنوان يك همکار صمیمی و مؤمن با اصول انقلاب انتظار دارم با ایمانی راسخ و عزمی استوار و تلاشی مداوم در راه انجام خدمتی که بعهده شما محول است کوشا باشید تا هرچه بهتر و بیشتر آرمان مقدس بانی انقلاب سفید ایران شاهنشاه آریامهر را تحقق بخشیده عده زیادتری از کمکشتگان وادی

جهد و بیسوادی را بشاهراه دانش رهنمون گردید تا آنان که قلبی آکنده از مهر میهن دارند بادر دست داشتن مشعل فروزانی که در اختیارشان میگذارید قادر به تشخیص راه زندگی بهتر گردند و همانند پیشینیان خود بعلت بیسوادی اسیر مثنی زور گویان ستمگر نباشند و جهانیان نیز دریابند که ملت ایران روز بوجود آمدن سپاه دانش را يك روز درخشان تاریخ خود میداند و بر آن ارج فراوان میگذارد. امیدوارم با شناخت ارزش واقعی این نهضت عظیم ملی که خوشبختانه اندك اندك رنگ جهانی میگیرد از هیچ کوشش و فداکاری دریغ نوزید تا غفلتی که گذشتگان روا داشته اند جبران کرده روستائیان و کارگران و زحمتکشان کشور را شایسته دریافت پدیده های تمدن امروزی ساخته از مشاهده پیشرفتهای شگرف جامعه ایرانی احساس غرور کنید.

وزیر آموزش و پرورش

پیام مدیر کل سازمان سپاه دانش

سپاهیان دانش گرامی ، دختران و پسران عزیزم

سالگرد فرخنده انقلاب سفید شاه و مردم را با خوشوقتی و صمیمیت تمام بشما تبریک میگویم . بطوریکه میدانید قلبم مالا مال از محبت شما و دل و جانم سرشار از پاکترین آرژوها برای سلامت و موفقیت فرزندان عزیزم میباشد . نمیدانم گفتگوی خود را باشما از کجا آغاز کنم . از زحمات بی ریای شما ، از رنجی که احیاناً در دوری از خانه و خانواده خود متحمل میشوید ، از انتظاراتی که از مردم دارید و گاهی پاسخ مناسب بآن داده نمیشود ، از توقعاتی که از سپاه دانش دارید و حتی خود من هم هنوز نتوانسته‌ام آنها را برآورم ، و یا از عشق و شور وطن پرستانه‌ایکه آثار آن از سیمای نجیب یکایک شما آشکار است ؟

فکر میکنم بهتر است بروی همین نکته که استوارترین نقطه اتکاو قوی‌ترین محرك برای پایداری درقبال مشکلات و انجام خدمات صادقانه میهنی است تکیه کنم ، قبول میکنم که زندگی در شرایط روستائی که با شرایط زندگی شهری شما فاصله دارد قدری مشکل و مستلزم شکیبائی و گذشت و سعی برای انطباق باوضع جدید است ، میدانم که درك افکار تازه‌ایکه به روستا میبرید باآسانی برای روستانشینان میسر نیست و احیاناً مغایر باپاره‌ای آداب و رسوم ایشان است و مقاومت‌های آشکار و پنهان آنان پیشرفت کار شما را کند می کند ، میدانم از راهنمایان و ادارات و حتی سازمان مرکزی خود و احیاناً از خود من بعنوان رئیس این سازمان توقعاتی بیش از آنچه

انجام میدهم دارید و تصور این که نمیتوانم آنطور که باید توقعات شما را برآورم روح حساس شما را درهاله‌ای از گله‌مندی قرار میدهد اما کسانیکه در مرکز عهده دار کار شما هستند دائم بشما و روحیات پر توقع شما و کار خطیر و پر نمر شما میاندیشند ، آرزو دارند بتوانند آنچه‌ان امکان‌های شما را برای شما تحصیل کنند که بتوانید حد اکثر نتایج معنوی را از کار و فعالیت علاقه‌مندان خود در مدت خدمت سپاه‌گیری بدست آورید و رضایت وجدان خود را حاصل کنید .

آنچه مربوط با اقدامات سازمان سپاه دانش در طریق بهبود شرایط زندگی شما در روستاها است مطمئناً با دل‌بستگی تمام مورد نظر خواهد بود بلی ما که افتخار خدمت‌گزاری شما سر بازان انقلاب شاه و مردم را داریم در اجرای منویات رهبر عالی‌قدر وطن و پدر دلسوز ملت ایران با تمام وجود و توانائی و قدرت‌مان در این راه خواهیم کوشید ، منتها شما که پیشقراولان انقلاب ملی ایرانید مسلماً در نظر دارید در کشوری که در سایه انقلاب، مصمم است عقب ماندگیهای خود را جبران کند و در همه زمینه‌ها سرمایه گذاری کند، کارخانه عظیم نوب آهن دایر کند ، شاه لوله گاز بکشد ، راه آهن بسازد ، تأسیسات ماشین سازی تهیه بیند ، بهداشت و مسکن تهیه کند صنایع عظیم نفت خود را توسعه بخشد ، طرح مبارزه با بیسوادی را در سطح بسیار وسیع پیاده کند ، بی شك اعتباراتش بهمین نسبت تقسیم خواهد شد و کمبود هر قسمت را عشق و ایمان ، بکار سازندگی ملی و شور وطن پرستانه قلبی باید جبران کند و این همان است که ما با قوت قلب بر آن تکیه میکنیم و همه امید خود را در مواجهه با مشکلاتی که با آن روبرو هستید بآن بسته‌ایم تا شما با اتکای بر آن ، مشکلات را با چهره گشاده تحمل کنید و با صفا و وفای برادرانه و خواهرانه با هموطنان خویش در روستاها مواجه گردید و با سوزش و سازش و نرمش مثمری که آن را «هنر معلمی» باید نامید بحل و فصل مسائل موجود پردازید .

حسین بنالی

ششم بهمن

روز از هم گسیختن زنجیر های اسارت

روز از هم پاشیدن سنت های پوسیده

در ۱۹ دیماه سال ۴۱ طنین پرشکوه شاه با این عبارات مرحله

نوینی از زندگی را برای مردم ما اعلام داشت

و اصولی که من بعنوان پادشاه مملکت و رئیس قوای سه گانه به آراء عمومی میگذارم و بدون واسطه ، مستقیماً رأی مثبت ملت ایران را در استقرار آن تقاضا میکنم ، بشرح زیر است :

- ۱ - الغاء رژیم ارباب و رعیتی با تصویب اصلاحات ارضی ایران بر اساس لایحه اصلاحی قانون اصلاحات ارضی مصوب ۱۹ دیماه سال ۱۳۴۰ و ملحقات آن .
- ۲ - تصویب لایحه قانونی ملی کردن جنگلهای در سراسر کشور .
- ۳ - تصویب لایحه قانونی فروش سهام کارخانجات دولتی بعنوان پشتوانه اصلاحات ارضی .
- ۴ - تصویب لایحه قانونی سهم کردن کارگران در منافع کارگاههای تولیدی و صنعتی .

۵ - لایحه اصلاحی قانون انتخابات .

۶ - لایحه ایجاد سپاه دانش بمنظور تسهیل اجرای قانون تعلیمات عمومی و اجباری ، این منشور شاه ، روز ششم بهمن به آراء عمومی گذاشته شد و بنحوی سابقه ای با اکثریت قریب به اتفاق به تصویب ملی رسید . از همان هنگام زنان نیز با دادن رأی در صندوقهای جداگانه ، اشتیاق خود را مبنی بر شرکت در فعالیت های اجتماعی نشان دادند .

از آن پس اصلاحات ارضی با سرعت بیشتری دنبال گردید و دهقانان از آب و زمین بهره مند شدند . شرکتهای تعاونی در روستاها جای ارباب را گرفت . کلمه رعیت برای همیشه از قاموس کشاورزی ایران حذف گردید . علیرغم مقاومت های نافرجام عده ای از مالکین ، این کار عظیم دنبال گردید و اینک که این سطور نگاشته میشود اثرات سود بخش آن مشهود همگان است .

تا آن هنگام جنگل ها در اختیار عده ای از مالکین بود و حال آنکه جنگل يك

ثروت ملی است و باید در راه مصالح عمومی از آن بهره برداری شود. از زمان به تصویب رسیدن لوایح ششگانه که جنگلها در اختیار دولت قرار گرفت، نسبت به ازدیاد درختکاری حفظ جنگلها و توسعه مراتع توجه بیشتر مبذول گردید و بهره برداری از آنها بطریق صحیح آغاز گردید.

لایحه فروش سهام کارخانجات دولتی نیز از سه نقطه نظر واجد اهمیت است. اول - اینکه سرمایه مالکانی که املاکشان تقسیم شده را کد نماند و در قسمتهای تولید صنعتی بکار افتد.

دوم - دولت میتواند آسانتر از عهده پرداخت اقساط املاک به مالکین برآید. سوم - آنکه از طریق شرکت مردم در مؤسسات تولیدی، صنعت کشور رونق تازه‌ای میگیرد.

فایده سوم کردن کارگران در سود کارگاهها نیز از نظر هیچکس پوشیده نیست، زیرا با این ترتیب، نه فقط بین کارگر و کارفرما تفاهم بیشتری ایجاد خواهد گردید، بلکه کارگر نسبت به کارخویش دلبستگی روز افزونی پیدا خواهد کرد و درمقیاس وسیعتر، سطح تولید کشور بالا خواهد رفت.

تا آن هنگام کشور ما فاقد يك قانون انتخاباتی درستی بود، بموجب منشور ششم بهمن دولت موظف گردید که يك قانون مترقی با استفاده از کارتهای مخصوص تهیه کند، در سایه همین قانون مترقی بود که گروه کثیری از زارعین، پیشه‌وران، مهندسین جوان به مجلس شورایی راه یافتند و در خانه ملت آثار قدرت خداوندان زور و زر بکلی نابود گردید.

یکی از مهمترین مواد لوایح ششگانه، تشکیل سپاه دانش بود. اینک بیش از بیست هزار سپاهی‌دانش در روستاها مشغول خدمت میباشند. این سپاهیان که اجرای مواد انقلاب را بعهده دارند، نه فقط عفریت جهل را از دهکده‌ها بیرون رانده بلکه از فعالیت‌های اجتماعی، بهداشتی، اقتصادی و قضائی نیز در حدود قوانین جاریه خدمات ارزنده انجام میدهند.

پس از اجرای مواد ششگانه ششم بهمن، دوسپاه بهداشت و آبادانی و ترویج نیز تشکیل گردید و فعالیت‌های عمرانی و اقتصادی و بهداشتی روستاها رونق بیشتری پیدا کرد، تشکیل خانه‌های انصاف در روستاها نیز که شاهنشاه آریامهر آنرا اصل نهم انقلاب خواندند: یکی از اقدامات مهم انقلابی است که تعمیم عدالت را در روستاها رسوخ داده است.

اصل دهم ملی شدن منابع آبها است که نقش عمده‌ای از نظر کشاورزی دارد. یازدهمین اصل انقلاب نو سازی کشور است که آینده روشن و تابناکی در بردارد و هم اکنون مظاهر آن در گوشه و کنار مملکت تجلی کرده است.

اصل دوازدهم انقلاب اداری است که هم‌اکنون اثرات آن در شئون ملی ظاهر خواهد شد. سپاهیان دانش بنوان سپاهیان انقلاب برای تعمیم فوائد انقلاب شاه و مردم بروستائیان وظیفه خطیر خود را بنحو احسن تفهیم کرده و آماده هر گونه فداکاری و جانپازی در این راه میباشند.

کنفرانس حقوق بشر

بزرگترین کنفرانس حقوق بشر روز دوشنبه دوم اردیبهشت ماه ۴۷ در تهران تشکیل شد و در آن نمایندگان ۱۲۳ کشور و عده زیادی از مؤسسات وابسته به سازمان ملل متحد در کنفرانس شرکت داشتند ، پیام اغلب از سران بزرگ جهان و سخنرانیهای نمایندگان کشورها در پیرامون مسئله اقتصاد و جهل و بیسوادی بود که میتوان نطق شاهنشاه آریامهر را موقع افتتاح این کنفرانس در زمره یکی از سخنرانیهای تاریخی دانست . بیانات والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی نیز در نخستین جلسه گنگره حقوق بشر آنچنان مهیج و واقع بینانه بود ، که مورد توجه نمایندگان کلیه ملل قرار گرفت . در اینجا نظر با اهمیت و ارتباط موضوع لازم دانست آنرا در این کتاب بعنوان يك سند تاریخی چاپ نماید .

نطق افتتاحیه شاهنشاه آریامهر در کنفرانس حقوق بشر

برای من موجب کمال خوشوقتی است که از طرف خودم و ملت ایران ورود شما را بپایشخت کشور مان تبریک بگویم . هم‌میهنان من به اهمیت تاریخی مجمعی که امروز به کمک سازمان ملل متحد افتتاح می‌شود وقوف کامل دارند و بخاطر انتخاب کشورشان بعنوان مقر اولین کنفرانس بین‌المللی حقوق بشر احساس مباهات می‌کنند . این غروری مشروع است زیرا چنین انتخابی بنظر آنان مفهومی خاص دارد .

آیا واقماً نیازی بیادآوری این حقیقت تاریخی هست که فرمان اجرای نخستین منشور شناسایی حقوق بشر در ۲۵۰۰ سال قبل در همین سرزمین وبوسیله ، کوروش کبیر صادر شد ؟ بدون تردید در فاصله صدور منشور آزاد منشانه گذشته که به مردم مختلف عضو شاهنشاهی هخامنشی اجازه استفاده آزادانه از حقوق خود را میداد با اعلامیه جهانی که در همین سال ۱۹۵۸ میلادی بیستمین سالگرد آنرا جشن می‌گیریم بنای عظیم پیروزی‌های اعجاز آمیز علمی و اجتماعی بشریتی که خود را وقف ترقی و پیشرفت ساخته پیا خاسته است . آنچه در گذشته به جهان تصور ورؤیا تعلق داشت در قانون اخلاقی دنیای ماکه در دهم دسامبر ۱۹۴۸ به وسیله مجمع عمومی سازمان ملل متحد بتصویب رسید جایی طبیعی وعادی پیداکرد

ارزش اعلامیه حقوق بشر

باین ترتیب بنظر من مفید بلکه ضروری است که در آستانه این کنفرانس بزرگ نه تنها ارزش معنوی والهام بخش اعلامیه ، بلکه نیروی عملی بی‌انتها و نفوذ همه جانبه و وسیع آنرا خاطر نشان سازیم .

اعلامیه حقوق بشر در زمانی بوجود آمد وتدوین گردیدکه هنوز خاطره عصیان‌انگیز و شوم یکی از خونین ترین جنگ‌های تاریخ که بر تعداد بیشماری افراد و گروه‌های بشری تحمیل شده بود در اذهان باقی بود .

ارزش انکار ناپذیر این اعلامیه در بیان اصولی است که خواسته‌های همه را برای زندگی بهتر بیشتر آزادی و شایستگی واقعی ترمنعکس میسازد .

ولی در جهانی که دستخوش تحولی خارق‌العاده است و در آن همه چیز با آهنگی بیش از پیش سریع درحال تغییر میباشد ، فاصله زمانی ۲۰ ساله مدتی است که قابل ملاحظه است ، و شخص را بتفکر وامیدارد .

اگرچه ما همیشه باصولی که در اعلامیه جهانی قید شده بدیده تکریم مینگریم ، ولی در این حال ضروری است که این اصول را با مقتضیات زمان تطبیق دهیم وبراساس آنها تنظیم کنیم .

شرایط زندگی سیاسی و مادی بشر از ۲۰ سال قبل دائماً در حال تغییر بوده است و این شرایط جدید خواه ناخواه در مفهوم حقوق بشر نیز تأثیر میبخشد . همانطور که چند سال گذشته در فرصت‌های متعدد غالباً تکرار کرده‌ام ، تا بامروز حقوق بشر فقط مفهوم مساوات افراد را از لحاظ سیاسی و قضائی داشت ، ولی در دنیای ما دیگر حقوق سیاسی بدون حقوق اجتماعی ، عدالت قضائی بدون عدالت اجتماعی ، و بالاخره دموکراسی سیاسی بدون دموکراسی اقتصادی مفهوم واقعی ندارد .

در چنین شرایطی پیشرفت واقعی تمدن زمان ما در گسستن روز افزون این قید و بند هائیت که در طول قرون از جانب اقلیت های ممتاز بردست و پای اکثریت های کمابیش محروم اجتماع نهاده شده است .

اجرای واقعی و مؤثر عدالت قضائی ، تأمین حقوق مدنی و دموکراسی سیاسی همراه با عدالت اجتماعی . تأمین حقوق اجتماعی و دموکراسی اقتصادی امروز نه تنها وظیفه ملی هر دولتی را تشکیل میدهد ، بلکه پر ارزشترین هدیه ایست که هر حکومتی می تواند به جامعه بشری و صلح بین المللی بدهد . تنها در این شرایط است که حقوق بشر میتواند واقعا و حقیقتاً تأمین گردد و تحت چنین شرایطی است که بشریت میتواند از بلیات گرسنگی ، بیماری ، نادانی و جنگ در امان بماند .

عدم تعادل

علیرغم حوادث دلسرد کننده ای که در گوشه و کنار جهان بوقوع می پیوندد ، شایسته است که امید خود را فارغ از هرگونه آلاچی حفظ کنیم زیرا بارقه هایی که بیش از پیش در افق میدرخشد چنین نوید میدهد که بشر پس از آنکه سنگینی تاریخ و تصادمات خونین و شدید را طی قرون تحمل کرد ، اکنون آماده است که پی ریزی یکنوع اخلاق منطبق با موازین انسانی را بپذیرد ولی نیل بدین هدف در صورتی تحقق پذیر است که بیعدالتی های بارزی که از تاریخ بجا مانده کنار گذاشته شود و عدم تعادل های ظالمانه ای که کشورهای ثروتمند را از ملل در حال توسعه جدا میکند برطرف گردد ، شکاف بین ملل ثروتمند و ملل در حال توسعه که دائما رو بفزونی است یکی از عظیمترین موانعی است که در راه اجرای کامل حقوق بشر وجود دارد .

تا زمانیکه شرایط لازم برای استفاده تمام مردم از مواهب پیشرفتهای علمی و فنی فراهم نشده است بیم آن میرود اجرای اصولی که در اعلامیه جهانی حقوق بشر قید گردیده در بسیاری از نقاط جهان در بوته فراموشی بماند .

بعبارت دیگر هدف عالی ما یعنی اجرای همه جانبه و بدون قید و شرط حقوق بشر تنها در صورتی بطور کامل قابل تحقق است که مسائل را منحصر از نظر مقتضیات زمان آینده ، مورد نظر قرار دهیم . این مقتضیات نیز واقعا واضح و روشن است .

اگر من دریانانم این مسائل را با شما مطرح کردم از آنجهت است که اصولا موضوع کنفرانس شما برآورد موانع موجود در راه حقوق بشر و تدوین برنامه های عملی برای آینده است .

مجمع عمومی سازمان ملل متحد وظیفه ای بس دشوار بر دوش شما نهاده است . این وظیفه عبارت است از تأمین امکانات مساوی برای کلیه افراد کره زمین بمنظور بکار بردن و نشان دادن استمدادهای آنان و همچنین تصمیم واقعی اصول انسانیت است .

صمیمانه امیدوارم که کار شما با موفقیت کامل قرین گردد و از این راه قسمی قاطع در راه ایجاد احترام واقعی برای ارزشهای بشری برداشته شود ، زیرا مبارزه واقعی بشریت کنونی جهاد افراد بشر در راه از میان بردن تبعیض و بیعدالتی های اجتماعی در زمینه ملی و بین المللی است .

والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی

در نخستین جلسه رسمی گنگره جهانی حقوق بشر

بریاست این گنگره برگزیده شدند و نطقی باین شرح ایراد فرمودند :

در ابتدا از اعتمادی که بمن ابراز داشته و مرا به ریاست این کنفرانس بین المللی بزرگ حقوق بشر انتخاب نموده اید سپاسگزاری میکنم .
اطمینان دارم که با این انتخاب خواسته اید کشور زملت ایران را که برای انقلاب اقتصادی و اجتماعی عظیمی تلاش میکنند مفتخرسازید . زیرا هدف انقلاب کشور همانا بخاطر واقفیت دادن به شرایط لازم برای اجرای کامل و تمام حقوق بشر در ایران است .
اگر بخواهم در چندکلمه این اجتماع بزرگ بین المللی را توصیف نمایم ، باید آنرا کنفرانس یاد بود گذشته ، طرح پرسش ها و اتخاذ تصمیم بخوانم .

سند تاریخی

گفتم یاد بود ، زیرا هیچ اقدام انسانی نیست که خاطره ای نداشته باشد . حضاری که در بسط و تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر شرکت داشته اند بخوبی متوجه مقصود من می باشند . اینک بیست سال از تصویب این سند میگذرد . مجمع عمومی سازمان ملل آن را چنین وصف میکند :

« مدرك تاريخی بمنظور استحکام صلح جهانی بوسیله مشارکت سازمان ملل متحد در آزادی فرد که غالباً قربانی زورگویی و قیود غیر قانونی است . »
بیست سال ، یا نزدیک به بیست سال از روز دهم دسامبر ۱۹۴۸ می گذرد . در آن روز مجمع عمومی در پاریس رسماً سی ماده نخستین اساسنامه اخلاقی جهانی را تصویب کرد .

چگونه می توان شرایط آن دوره نسبتاً دور را یادآور نشد . دنیا تازه از درگیری سخت و وحشتناکی که آثار تخریبی اش هنوز بر جای دیده میشود رهائی یافته بود . و جهش بزرگمشنانه مجمع عمومی ، برای مردم بی خانمانی که شیخ ویرانی ها و بدبختی هایشان کم کم دور میشد امیدهای فراوان در برداشت .
کنفرانس ما در آستانه کارهایش باید این خاطرات را بیاد بیاورد . و از تمام کسانی که با حسن نیت در بنای اعلامیه حقوق بشر تلاش کرده اند با سپاسگزاری یاد کند .

سن بلوغ

علاوه بر این یادبودها باید پرسشهایی را مطرح نمود . بیست سالگی سن بلوغ است هنگامی است که درباره راه طی شده از خود سؤال میکنیم .
درست است که اعلامیه حقوق بشر برای کلیه کشورهای جهان صادر شده بود ، لیکن از لحاظ تاریخی ، در آن موقع هنوز سازمان ملل توسعه کامل نیافته بود . زیرا فقط سالها

بعد بود که کشورهای مستعمره به استقلال رسیدند . از لحاظ سیر تحول افکار مربوط به حقوق بشر نیز آن تاریخ جنبه خاص می‌داشت . چه با آنکه اصل عدالت ذکر شده است ، نوع و گسترش حقوق مربوط به آن مشخص مانده . وانگهی در همین مدت نسبتاً کوتاه ، بدنبال انقلابات علمی و فنی برق‌آسا ، دنیا با ریتم بسیار سریع ، دستخوش تحولات بیسابقه‌ای گشته است .

پس طبیعتاً این پرسش پیش می‌آید که از ۱۹۴۸ تاکنون نویده‌های اعلامیه و برنامه‌های مربوط به حقوق بشر تا چه اندازه عملی گردیده است .

بررسی برنامه‌ها

خوشبختانه در بند های ۹ و ۱۰ دستور جلسه کنفرانس این موضوع مورد توجه قرار گرفت است :

بررسی برنامه‌های انجام شده و بر آورد تأثیر روش‌ها و نحوه‌های بکار رفته . بی‌آنکه بخواهم حاصل تحقیقات شما را از پیش قضاوت کنم ، به‌گمانم خطا نباشد که بگویم باوجود انجام بسیاری از کارها ، هنوز و شاید بیشتر کارها باید در آینده عملی شود . از بیست سال پیش که اعلامیه تصویب گردید ، سازمان ملل و سازمانهای تخصصی دیگر کوشیدند به فلسفه کلی حقوق بشر بسط دهند و آنرا به آزادیهای کلاسیک محدود نمانند و دامنه‌اش را تا حقوق اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی گسترش دهند . این گسترش پیشرفت بسیار مهمی محسوب میگردد و نتیجه آن « اعلامیه هائی » مربوط به حقوق مختلف انسانی است .

دو میثاق

دو میثاق مهم یکی درباره حقوق سیاسی و مدنی و دیگری در باره حقوق اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی به تصویب مجمع عمومی سال ۱۹۷۶ رسیده است . قرار دادها و توصیه‌های مربوط بر رفع تبعیضات در زمینه آموزش و پرورش و کار بصره رسیده است و بالاخره سازمانهای بین المللی غیر دولتی ، جمعیت‌های ملی مختلف به کارهای ثمربخشی دست زده اند . اما در عین اظهار خوشوقتی از این همه اقدامات ، نباید فراموش کرد که کارهای انجام نشده نیز بسیار است . تبعیضات نژادی که اینهمه بدبختی و بی‌عدالتی بدنبال میکشد هنوز در بسیاری از نقاط جهان حکمهرماست . تبعیضات گوناگون ، بسیاری از گروه‌های انسانی را از یکدیگر جدا می‌سازند . پرتگاه میان کشورهای غنی و ملل در حال توسعه روز بروز ژرفتر میگردد . بیش از يك سوم مردم جهان هنوز دستخوش گرسنگی ، بیماری و جهل هستند . چنین وضعی ما را به پرسش برمی‌انگیزد . برماست که موانع اصلی اجرای حقوق بشر را در زمینه بین‌المللی و ملی تشخیص بدهیم . وظیفه ماست که حاصل روش‌ها و فنون بکاررفته را بر آورد کنیم . و از همه بالاتر ، باید برنامه عملی قاطعی بریزیم که واضح و قابل فهم باشد و راه پیشرفت‌های مسلم ، احترام واقعی و کامل به حرمت انسانی را بکشاید .

میلونها نفر بیسواد

بند ۱۱ دستور جلسه امروز که از لحاظتان می‌گذرد حاکی از عظمت تلاشی است که

باید به سرانجام رسانید .

ما در جهانی زیست میکنیم که در بسیاری از نواحی پهناور آن هنوز مردم گرسنه‌اند و میلیون‌ها نفر بی‌سود از وسایل تعلیم و تربیت محرومند ما در جهانی زندگی میکنیم که تبعیضات و کین‌ها هنوز حکمفرماست ، جهانی که بعضی کشورها بدون توجه به تصمیمات ملل متحد تبعیض نژادی را روش حکومت قرارداداند و مردان تحصیلکردشان جسارت آن را دارند که این نوع تبعیض را «آپارتاید» بنامند .

در جهان ما هنوز صدای غرس توپ شنیده میشود ، سلاح‌های کشنده هنوز زندگی انسانها را تهدید می‌کند .

در دنیای ما هنوز مللی وجود دارند که یوغ استعمار را بر گردن می‌کشند . در جهان ما نیمی از برادران و خواهرانمان از ابتدائی‌ترین لوازم حیات محرومند . در چنین شرایط ، مفاد اعلامیه جهانی حقوق بشر برای گروه‌های وسیعی از مردم جهان مفهومی جز نوید تو خالی ندارد .

لیکن کافست که وسایل عظیم علم و صنعت در راه عاقلانه‌تر و بنحوی عادلانه‌تر مصرف گردد تا در مدت نسبتاً کوتاهی بر نویدها جامه واقمیت پوشیده شود .

کنفرانس تصمیمات

خانم‌ها و آقایان : در اینجا است که مجمع ما به کنفرانس تصمیمات مبدل میگردد ، ما وظیفه داریم که بر موانع تحقق یافتن حقوق بشر چیره شویم . اراده ما باید قاطع باشد .

میخواهم تقاضا کنم که اراده خود را در اینجا به وضوح وبا تمام قدرت تأکید کنید . وظیفه مقدس ماست که در هفته‌ای که در پیش داریم پیش از اتمام کنفرانس ، برنامه نیرومند و مؤثری را برای اجرا طرح ریزی کنیم . اعلامیه حقوق بشر هنوز برای اکثر ساکنان کره زمین در مرحله فکر محسوب میشود نباید فراموش کنیم «فکری که عملی نشود ، عاقبت صاحبانش را محکوم میسازد» .

وقت تنگ است و مردمان بسیاری هستند که مدت هاست رنج می‌کشند . بیست سال پس از اعلامیه جهانی حقوق بشر و امیدهایی که از آن ناشی شد ، شایسته است که برای اجرای کامل و قطعی حقوق بشر تصمیمات شدید اتخاذ گردد .

قافیه پردازی سپری شده

اما اطمینان دارم که همه ما به عظمت و اهمیت وظیفه خود آگاهیم . ما در اینجا گرد نیامده‌ایم تا متون بیرنگ و بوی تعارف آمیز و سازش کارانه صادر کنیم . مدتهاست که دوره قافیه پردازي سپری گشته ، حضور ما در اینجا برای بررسی يك موضوع بی‌چون و چراست یعنی موقعیت بشری . دیگر نمیتوان با انتظار انسانها رافریب داد .

در این پیکاری که بمنظور عدالت یعنی واقمیت دادن به حقوق بشر است ما باید پشاهنگ باشیم .

باید در برابر همگان عزم راسخ خود را در برانداختن بساط کین تبعیض نژادی و گرسنگی و بیماری و جهل اعلام داریم .

لژیون خدمتگزاران بشر

یکبار دیگر جهان بامسئله جدید و پیشنهاد مهم و انسانی روبرو شد ؛ یکبار دیگر افکار و اذهان مردم جهان بمسئله‌ای که جنبه جهانی و حیاتی داشت متوجه گردید و این پیشنهاد لژیون خدمتگزاران بشر بود که از جانب شاهنشاه آریامهر ، رهبر عالیقدر کشور ایران بعمل آمد و بدین ترتیب یکبار دیگر نوبع ذاتی واحساسات انسانی شاهنشاه بحدکمال تجلی نمود و همه مردم جهان را به تحسین واعجاب واداشت . درحالیکه کشورهای جهان سرگرم مسابقه تسلیحاتی و زور آرمالی و تکمیل سلاحهای مخرب هستند . درحالیکه بسیاری ازمالک جهان درآشوب و ناامنی بسر میبرند ، در حالیکه مردم جهان را بیم و نگرانی فرا گرفته است ، رهبر کشور ما با یک احساس انسانی واقدام بشردوستانه ، مجدداً درراه صلح وهمزیستی ملتها سام برداشتند و بخاطربقاء نسل انانها ، جهایان را دعوت به تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر نمودند تا بدین وسیله ، صلح ، آرامش و زندگی خایسته انانهای عصر حاضر فراهم گردد . خوشبختانه این ندای انسانی وآسمانی در قلب و روح ملتهای جهان الری عمیق گدازت و در حالیکه جهان تحت تأثیر افکار و اندیشه‌های وسیع و انسانی شاهنشاه آریامهر قرار گرفته بود با احترامی آمیخته به تحسین ، آمادگی خودی را برای انجام این اقدام انسانی اعلام نمودند . سرانجام این طرح ارزنده باهمه عظمتش در میهن پیاده شد و ما هم اکنون شاهد پیشرفتهای آن در راه خدمت انانها هستیم ، باشد که این طرح ابتکاری همچون سایر طرحهای نمرینش ، تحولی دیگر در میهن ، و کشورهای جهان بوجودآورد .

پیروزی بزرگ

کمیسیون اقتصادی مجمع عمومی سازمان ملل متحد در جلسه خود ، پیشنهاد مربوط به تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر را که از طرف هیئت نمایندگی ایران بمجمع عمومی سازمان ملل تقدیم شده بود باتفای آراء مورد تصویب قرار داد و این تصمیم چه در کردورهای سازمان ملل و چه خارج از چهار دیواری سازمان بعنوان پیروزی بزرگی برای شخص شاهنشاه ایران تلقی گشت خاصه بدینجهت که چندی پیش طرح مشابهی در همین زمینه از طرف هیأت نمایندگی ایالات متحده در سازمان ملل مطرح شده بود اما بعلت مخالفت شوروی مسکوت ماند .

پیشنهاد تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر نخستین بار طی نطقی که شاهنشاه ایران در دانشگاه « هاروارد » آمریکا ایراد فرمودند عنوان شد . در مراسمی که دانشگاه « هاروارد » بمنظور تقدیم درجه دکتراى افتخارى بشاهنشاه ایران ترتیب داده بود معظم له پیرامون مسائل زندگى بشر امروز سخنان مشروحى ایراد فرمودند و ضمن آن پیشنهاد کردند سازمانى در يك مقیاس جهانى تشکیل شود که هر کدام از افراد بشر بدون توجه برنك پوست ، نژاد ، ملیت ، مذهب ، شغل و جنسیت سطح اقتصادى و وضع اجتماعى آنها صرفاً با اشتراك در این نظر که قسمتى از عمر خود را وقف خدمت بنوع بشر کنند بتوانند در آن عضویت داشته باشند و تحت رهبرى سازمان ملل متحد بخدمات لازم اهتمام ورزند .

موضوع پیشنهاد شاهنشاه آریامهر در پانزدهم اکتبر « بیست و سوم مهر ماه سال ۱۳۴۷ » توسط وزیر امور خارجه ایران بطور رسمى درمجمع عمومی سازمان ملل مطرح و بموجب طرح تقدیمی دولت شاهنشاهی تأکید شد که « سازمان ملل متحد

میتواند بطور جدی با آرزوی اشخاص مخصوصاً جوانان ، بدون توجه بکشور ، طبقه نژاد ، مذهب ، جنسیت ، سطح اقتصادی و وضع اجتماعی در مورد اختصاص دوره معینی از زندگی خود برای هدفهای توسعه و عمران پاسخ دهد و وسائل مؤثری برای تبدیل علاقمندی بسر نوشت هموعان بیک قدرت مؤثر اقتصادی و پیشرفت اجتماعی در سراسر دنیا فراهم آورد . ، طرح مزبور که مطالعه و بررسی آن از طرف مجمع عمومی بشورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد محول شده بود در جلسه اخیر شورای نامبرده مورد بحث قرار گرفت . و بعد از توضیحات نماینده دائمی ایران در سازمان ملل ، نمایندگان آمریکا و اتحاد شوروی هر کدام شرحی در تأیید این نظر و تجلیل از افکار و نظرات بشر دوستانه شاهنشاه ایران بیان داشتند و هنگامیکه طرح مزبور باتفاق آراء از تصویب گذشت کلیه اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی با کف زدنهای ممتد از شاهنشاه ایران تجلیل و قدردانی کردند .

فکر تشکیل سپاهی برای خدمات انسانی ، ملهم از نتایجی است که تشکیل سپاهیان انقلاب در سطح داخلی ایران بیار آورده است . میدانیم طی مدت زمان بالنسبه کوتاهی که از تشکیل سپاههای دانش ، بهداشت ترویج و آبادانی در ایران میگذرد سپاهیان جوانی که وظیفه عظیم پیکار با بیسوادی و بیماری و عقب افتادگی را در روستاهای ایران بعهده گرفته اند موفق شده اند نقش آفرین حماسه ای بزرگ از خدمات انسانی واقع شوند بطوریکه با توجه بتأثیر شگرف این سپاهها در راندن عوامل عقب افتادگی و جهل و مرض از جامعه روستائی ما ، رهبر عالیقدر انقلاب ایران را برانگیخت تا ملل جهان را با اهمیت استفاده از نیروی جوانان و تبدیل شوق خدمت بتوانائی خدمت متذکر شده این اندیشه را در قالب طرح تشکیل گروه خدمتگزاران بشر پیشنهاد و عرضه فرمایند .

استقبال استثنائی شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد از طرح تقدیمی هیأت نمایندگی ایران که متضمن نظریه شاهنشاه میباشد ، بنوبه خود برای مملکت ما یک پیروزی بزرگ بشمار میآید و حاکی از نفوذ شخصیت شاهنشاه ایران است در عرصه مناسبات بین المللی است . چه ، همانطور که اشاره رفت طرحی مشابه

طرح ایران قبلا از طرف آمریکا به مجمع عمومی سازمان ملل متحد پیشنهاد شده بود ولی دولت آمریکا موفق نشد آنرا از تصویب بگذراند و در نتیجه مخالفت شوروی مسکوت ماند . حال آنکه بهنگام طرح پیشنهاد ایران نمایندگان آمریکا و شوروی یکی بعد از دیگری در موافقت با این نظر و تجلیل از مقام شاهنشاه ایران و اندیشه ها و آرمانهای بشر دوستانه ایشان سخنرانی کردند و این از موارد نادری است که آمریکا و شوروی و بطور کلی نمایندگان کشورهای مختلف جهان نسبت بامری اینگونه و حدت نظر و اتفاق رأی ابراز میدارند . ملت ایران باین واقعه با نظر غرور و مباهات مینگرد و امیدوار است با تشکیل گروه بین المللی خدمتگزاران بشر افکار و آمال شاهنشاه ایران در سراسر جهان شامل حال ابناء بشر واقع شده زندگی انسان امروزی را فروغی تازه ببخشد .

تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر تصویب شد

کمیسیون اقتصادی مجمع عمومی سازمان ملل متحد قطعنامه ایران را درباره تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر که پیشنهاد تأسیس آن توسط شاهنشاه ایران عنوان شده بود با توافق آراء تصویب کرد .

نمایندگان شوروی و آمریکا و دیگر نمایندگان کشورهای که به قطعنامه ایران رأی موافق داده بودند در نطقهایی که ایراد کردند پیشنهاد شاهنشاه ایران را مورد ستایش قرار دادند .

پیشنهاد تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر ابتداء از طرف شاهنشاه آریا مهر در دانشگاه هاروارد عنوان شد و مورد توجه جهانیان قرار گرفت .

متن پیشنهاد

شاهنشاه در تاریخ بیست و سوم خرداد ماه امسال ضمن بیاناتی در دانشگاه هاروارد ضمن اشاره به فقر و گرسنگی و بیسوادی در دنیا فرمودند :

« با توجه باین واقعیات من امروز پیشنهاد میکنم که سپاهی بینالمللی بنام لژیون خدمتگزاران بشر بوجود آید که در افرادی از هر کشور - هر طبقه - هر نژاد هر مذهب - هر جنس - هر سن و در هر وضع اجتماعی و اقتصادی فقط با این وجه اشتراك که قسمتی از عمر خود را وقف خدمتگزاری بنوع انسان کنند شرکت داشته باشند و چون خواه نا خواه وجود مرکزی برای اداره کلی چنین نیروئی لازم است از این لحاظ فقط سازمان ملل متحد یعنی سازمانی که در مقیاس جهانی و برای خدمت به همه انسان ها بوجود آمده است وابسته باشد » .

پیشنهاد شاهنشاه در باره تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر برای نخستین بار توسط آقای اردشیر زاهدی وزیر امور خارجه در روز ۱۵ اکتبر (بیست و سوم مهر ماه) رسماً با اطلاع مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید .

قطعنامه سازمان ملل

پیشنهاد شاهنشاه بصورت قطعنامه پیشنهادی ایران بشرح زیر تسلیم کمیسیون شده است که بوسیله آقای مهدی وکیل نماینده ایران مطرح گردید :

« مجمع عمومی سازمان ملل متحد ضمن یادآوری قطعنامه شماره ۱۳۵۳ مورخ دوم اوت ۱۹۶۸ شورای اقتصادی و اجتماعی که در آن تأیید شده است شور و هیجان جوانان همه کشورها در علاقه ایشان به صلح و عدالت میتواند در تحقق ایده‌آلها و آرمانهای سازمان ملل متحد بخصوص از لحاظ توسعه اقتصادی و اجتماعی و حقوق بشر نقش مهمی ایفا کند و نیز ضمن یادآوری قطعنامه کمیسیون توسعه اجتماعی که در مقیاس جهانی جهانی توصیه میکند که با پیشنهاد های مربوط به توسعه و ترویج راههای شرکت عمومی در فعالیتهای عمرانی و مشارکت فعال گروههای همه جوامع حق تقدم داده شود معتقد شده است که سازمان ملل متحد میتواند بطورجدی به آرزوی اشخاص و مخصوصاً جوانان بدون توجه به کشور - طبقه - نژاد - مذهب - مرد یا زن بودن سطح اقتصادی و وضع اجتماعی در مورد اختصاص دوره معینی از زندگی خود برای هدفهای توسعه و عمران پاسخ دهد و مسائل مثبتی برای تبدیل علاقمندی ایشان بسرنوشت هموعان بیک قدرت مؤثر اقتصادی و پیشرفت اجتماعی در سراسر دنیا فراهم آورد . بدین وسیله ، مجمع عمومی سازمان ملل متحد از شورای اقتصادی و اجتماعی درخواست میکند امکان تأسیس گروه خدمتگزاران بشر را مورد مطالعه قرار دهد و نتایج ناشی از این مطالعه را در گزارش سالانه کمیسیون بمجمع عمومی سازمان ملل و احتمالاً به بیست و چهارمین اجلاس مجمع عمومی ملل متحد تسلیم کند . »

اظهارات نماینده ایران

آقای مهدی وکیل هنگام طرح این قطعنامه افکار بلند شاهنشاه را درباره تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر در قالب مباحثات سازمان ملل متحد تشریح کرد و طی بیانات خود گفت: کشور من در زمره سایر ممالک راهپائی یافته است که با استفاده از آنها از خود گذشتگی و روح پراز کشش جوانان خود را در خلقت توسعه و عمران ملی قرار میدهد.

شاهنشاه ایران در نطقش در دانشگاه هاروارد برای اولین بار افکاری را که اینک من در اینجا تشریح میکنم مطرح فرمودند. شاهنشاه ایران از تأسیس سه سازمان مهم در ایران سخن راندند که میتوان آنها را با نام جمعی «سپاههای انقلاب سفید ایران» شناخت. این سپاهها از آن دسته از مشمولین نظام وظیفه که خدمات ملی خود را در سپاه دانش - سپاه بهداشت و سپاه ترویج و آبادانی انجام میدهند تشکیل شدهاند جوانان ایران اینک در روستاهای کشور خدمت میکنند و به با سواد کردن بیسوادان و به بهبود خدمات بهداشتی کمک میکنند و در کار تجدید بنای کشور شرکت میجویند ثمره زحمات ایشان منافع مهمی است که نصیب مردم ایران شده است. یکی از این سازمانها سپاه دانش است که افتخار شناسائی بین‌المللی بدست آورده است.

آقای مهدی وکیل سپس گفت: شاهنشاه ایران خواستار گسترش اینگونه خدمات براساس اصل داوطلبی در شعاعی وسیعتر و خارج از افقهای ملی گشتند. شاهنشاه پیشنهاد کردند که این سازمان در مقیاس جهانی و منطبق با آرمانهای بشری و تحت نظارت یک سازمان بین‌المللی باشد.

سپاه داوطلبان تحت رهبری سازمان ملل متحد گذاشته خواهد شد. این سپاه میتواند بدست دیرکل سازمان ملل متحد زیر نظارت مجمع عمومی بطور مستقیم یا غیر مستقیم از طریق شورای اقتصادی و اجتماعی اداره شود.

استفاده از منابع مازاد

آقای وکیل افزود: برخی از کشورها دارای منابع انسانی مازاد بر احتیاج خود هستند که میتوان در کاری که در پیش ما است از آنها استفاده نمود حال آنکه کشورهای دیگری هستند که هنوز از لحاظ قدرت انسانی مورد نیاز خود در مضیقه میباشند در مطالعات کمیسیون باید این نکته مورد توجه باشد که لازم است فرصتهای کافی برای استفاده از افراد تعلیم دیده در رشته مربوطه بوجود آید فقدان فرصت تاحد زیادی در قرار مغزها و افراد صلاحیت دار که کمیسیون نگرانی خود را از آن ابراز داشته تأثیر دارد. وجود يك سپاه بین المللی از داوطلبان تحت رهبری سازمان ملل متحد ممکن است بتواند بجزریان منظم تر منابع انسانی بر اهااس تقدیم نیازمندیها کمک کند و سر انجام یکی از عناصر مهم این تحقیق و مطالعه مسلماً مسئله هزینه ها و چگونگی تأمین این هزینه ها است. یکی از امکاناتی که من آرزو دارم مورد توجه قرار گیرد امکان مالیات بندی داوطلبانه بر خود میباشد و پیشنهادی است که معمولاً در گفتگوهای مربوط به مسائل مالی سازمان ملل متحد بآن اشاره شده است. این منبع بالقوه پول برای هدفهای بین المللی، بعقیده من در گذشته خیلی سرسری گرفته شده است در حالیکه در مسائل عمرانی ما نباید سخت گیری کنیم. رشته های حساس جوانمردی بشری وقتی پای مسالح و احتیاجات فوری انسانی در پیش باشد خیلی خوب برانگیخته میشود و عواید بسیار میدهد.

موفقیت ایران

پس از سخنان آقای مهدی وکیل نماینده دائمی دولت شاهنشاهی ایران در سازمان ملل متحد نمایندگان آمریکا و اتحاد شوروی طی بیاناتی ابتکار شاهنشاه را ستودند و از برداشت هیئت نمایندگی ایران در عنوان کردن این مطلب در سازمان ملل متحد تعریف و تمجید نمودند. گزارشی که از نیویورک رسیده حاکی است که همه نمایندگان که در مباحثات مربوط به این قطعنامه شرکت داشتند نظر ایران را

تائید نمودند و از این جهت قطعنامه با توافق آراء و با تحسین و تمجید نمایندگان
بتصویب رسید . محافل سیاسی در سازمان ملل متحد اظهار داشتند که تصویب این
قطعنامه از آن جهت برای اینها موفقیت بزرگی است که امریکائیا قبلا چندین بار
در این باب آزمایش کرده بودند و بعزت مخالفت شوروی موضوع را مسکوت
گذاشته بودند .

بمقیده همین محافل درمورد قطعنامه ایران آنچه سبب از میان رفتن مشکلات
گردید و باعث شد که برای اولین بار چنین قطعنامه‌ای به تصویب برسد فقط شخصیت
شاهنشاه و حسن نیت عمیق معظم له در ارائه این پیشنهاد بود . کما اینکه نماینده
آمریکا پس از پایان جلسه کمیسیون اقتصادی مجمع عمومی سازمان ملل متحد به
نماینده ایران گفت « این موفقیت از آن شاهنشاه شما است و جای خوشبختی است
که در تاریخ سازمان ملل متحد این خدمت بزرگ بشری بنام اعلیحضرت همایونی
ثبت شد » .

در دنیای آینده موضوع لشکر کشی و کشور گشائی منتفی است

فخستین اردوی لژیون خدمتگزاران بشر در يك منطقه دور دست استان ساحلی بنادر و جزایر خلیج فارس و دریای عمان مورد بازدید شاهنشاه قرار گرفت . لژیون خدمتگزاران بشر نخستین برنامه خود را در منطقه‌ای پیاده کرده است که تنها بایک راه مال رو با سایر نقاط کشور ارتباط دارد .

شاهنشاه در پایان این بازدید خطاب به نخستین گروه خدمتگزاران بشر فرمایشاتی باین شرح ایراد فرمودند :

اضافه بر خدمتی که شما بملت ایران میکنید و برای ارضای خاطر خودتان انجام میدهید ، این يك خدمتی است در سطح خدمت بشری ، چون پیشنهاد ما در ... ن ملل متحد مورد قبول قرار گرفته است ، فکر میکنم همه چشمها بهمین نقطه ای که ما الان در آن ایستاده ایم دوخته شده است و همه در انتظار نتیجه کار و طرز کاری که شما داوطلبان ایرانی انجام خواهید داد هستید . خوشبختانه در بین شما از هر دسته و قسمتهای مختلف و قشرهای اجتماع ما نمونه‌ای وجود دارد چه مرد ، چه زن و چه شخصیت‌های مختلف و کسانی که از تهران آمده اند ، کسانی که از خود محل آمده اند و کسانی که از نقاط نزدیک به اینجا آمده اند و این درست همان چیزی است که باید باشد و به مقیاس

بزرگ فکر میکنم همان چیزی است که در دنیا پیشرفت خواهد کرد .

نتایجی که ما از سپاهیان انقلاب خودمان علیحده و تک تک گرفتیم میتوانیم بطور مجموع و جمع در این لژیون یکجا بکارگیریم و اینجا باز میگویم همان الگو و نمونه‌ای خواهد بود که ما بسازمان ملل خبر میدهم بیایند اینجا و به بینند و بعید میدانیم که تغییرات زیادی نسبت به کاری که میکنید بدهند مگر اینکه مربوط به آب و هوای هر نقطه‌ای باشد ، مربوط به سنن محلی و مربوط به سطح فرهنگی و بهداشتی شان باشد ؛ والا توضیحاتی که اینجا دادید و تحقیقاتی که میکنید تحقیقاتی است که باید در هر نقطه‌ای بشود تا اینکه سطح زندگی مردم آن نقطه و سطح تمدن آنها را بآن حد قابل قبولی که امروز از آن کمتر دنیا نمی‌پسندد یعنی تمدن ما نمیتواند بپذیرد برسد . البته این حد اقل برای ما کافی نیست امید و آرزوهای ما خیلی از این بالاتر است . ایران شاید تا چند سال دیگر - فکر میکنم تا دهسال دیگر - بحد والائی از زندگی و تمدن خواهد رسید و بعد از دهسال دیگر ما باید بدوره تکامل اجتماعی و دوره تکامل فرهنگی برسیم و وقتی می‌کوئیم تکامل فرهنگی منظورمان فقط تأسیس دوسه تئاتر در شهر تهران نیست ، بلکه هدفمان ریشه‌کن شدن بیسوادی و در دسترس بودن کتب و هر چیزی که سطح فکری و فرهنگی ملتی را بالا میبرد مانند : نوشته‌ها ، نشریات ، رادیو ، تلویزیون و همچنین سایر وسایل سمعی و بصری .

در دنیای آینده البته خوشبختانه برای بزرگی و عظمت ملل موضوع لشکرکشی و کشورگشائی منتفی است . برای بعضی از ممالک از لحاظ آب و هوا يك محدودیت‌هایی است که نمیتوانند از لحاظ صنعت خیلی پیش بروند ، کما اینکه بعضی نمیتوانند از لحاظ کشاورزی پیش بروند .

در ایران امکانات پیشرفتهای صنعتی و کشاورزی هست و بخصوص امکاناتی که امروز هست . و فکر میکنم نبوغ ایرانی باید در آینده بیش از پیش خود را نشان دهد . انسانیت آن تمدن ذاتی ایرانی است .

ملتی با سه هزارسال تاریخ ، این نبوغی است که همه جا دیده نمیشود کما اینکه

ما بدون اینکه از کسی تقلید بکنیم سپاهیان انقلاب را بوجود آوردیم . سپاهیان انقلاب مال ایران است و ثمره فکر ایرانی است . این لژیون خدمتگزاران بشر نیز فکر ایرانی است و خیلی از مواد منشور ۱۲ گانه ما صددرصد فکر ایرانی است . پس ما در قسمت‌های انسانی ، روحی و روانی میتوانیم در دنیا قدر و منزلتی داشته باشیم که مطابق نبوغ ذاتی ایرانی و تاریخ گذشته ما باشد .

باید از همه شما به عنوان ایرانی و حتی میتوانم بگویم بعنوان بشر متمدن قدر دانی کنم که چنین کاری را شروع کردید و مسلماً با این روحیه‌ایکه دارید فکر نمیکنم نتیجه آن غیر از موفقیت چیز دیگری باشد و باید بینم وسعت تشکیلات ما امکان ایجاد چنین گروهی را در چند نقطه ایران در آن واحد خواهد داد . این مطلبی است که باید بررسی کنید و گزارش آنرا بماندهید . انشاءالله دهها از این گروهها در سرتاسر مملکت بزودی پخش بشود .

فلسفه لژیون خدمتگزاران بشر

لژیون: کلمه‌ایکه این بار پیام آور زندگی و سعادت شد.

قرنها پیش در دوران عظمت و شکوه افسانه‌ای امپراطوری رم، مقارن با فرمانروایی سزار (Caesar) سنای روم برای حفظ سیطره امپراطوری و تحکیم قدرت و بسط نفوذ آن و همچنین ایجاد رعب و وحشت در میان ملل مغلوب و بردگان اسپر که گرانباری حکومت اشراف روم را متحمل بودند، تشکیل سپاهی عظیم و منظم را شامل چندین گروه شش هزار نفری بنام لژیون (Legion) تصویب کرد از آن زمان تاکنون همیشه نام لژیون که قتل و غارت و نهب از متفرعات ذاتی او بود با همه عوامل تخریبی و نابودکننده مخصوص خود در دل ملل مظلوم و مورد تجاوز هراس و وحشت برانگیخت و مظهر جنگهای خونین استعماری و بیرحمیها و سفاکیها و جهانگشاییهای بی‌مورد شناخته شد، این ماهیت اهریمنی و مرگ آور در سال ۱۸۳۵ میلادی در شکل و کالبد لژیون مستعمراتی فرانسه در شمال افریقا به نقطه اوج و قلته تکامل خود رسید و در راه پیشبرد مقاصد کشورگشایان از هیچ خشونت‌ی فروگذار نکرد. صفحات تاریخ ملت‌های الجزایر، تونس و مراکش تا همین گذشته نزدیک که زیر یوغ استعمار دست و پا میزدند گواه روشن سببیت و فجایع غیر انسانی لژیونرها میباشد که چسان و بچه طریق آوارگی و مرگ، ویرانی و تباهی را برای مردمان آن سامان

به ارمغان بردند جویهای خون برآه انداختند، زندگیا را نیست و نابود کردند و دسته دسته انسانهای آزاده و بیگناه را از هستی ساقط نمودند... آری لژیونهای نظامی همه جا پیام آور مرگ و نیستی و مجری بی چون و چرای نیات شیطانی حکومتهای جابر استعماری بودند و این واقعیتی است آشکار که مردم آگاه و تاریخدان بر آن واقفند. اما در روز بیست و سوم خرداد ماه ۱۳۴۷ این کلمه که نماینده و حشیکریها و کشتارهای بی امان بود از دوزخ سیاه تباهیها رهایی یافت و به بهشت معنویت و فضیلت انسانها راه جست، از حضيض ذلت و بدنامی به ذروه کمال و عافیت رسید. در این روز تاریخی از آنسوی جهان در نقطه‌ای از خاک نیمکره غربی ندایی آسمانی از حلقوم پادشاهی نیک سرشت و صادق برخاست که همچون صور اسرافیل به کالبد بیجان لژیون که در اعماق تاریخ نهان شده بود دمیدن گرفت و عمری دوباره را با روحی تازه و آهنگی نوین بدان ارزانی داشت، جوهر ذاتی لژیون عوض شد و سیمایش به نور عدالت و خدمتگزاری آراسته گردید، از آن پس لژیون مقام و پایگاهی رفیع یافت و لژیونر به سلاحی جدید مجهز گردید. سلاحی خیر و برکت، آبادانی و ایمنی.

در آن روز تاریخی شاهنشاه ایران بهنگام دریافت دکترای افتخاری از دانشگاه هاروارد آمریکا ضمن سخنانی حکیمانه چنین فرمودند.

از دوران امپراطوری روم تا همین عصر ما لژیونهای بسیاری بخاطر پیروزیهای نظامی پدید آمده‌اند، بیائید این بار لژیونی بین‌المللی بوجود آوریم که هدفش پیروزی در پیکار با دشمنان واقعی بشر یعنی با فقر، با جهل، با گرسنگی و بیعدالتی‌های اجتماعی باشد، بگذارید تاریخ آینده گواهی دهد که نیروی معنوی خدمتگزاران بشر از قدرت هر سپاه و نیروی تخریبی و هر اسلحه قویتر و پایدارتر است. بگذارید در دنیای مادی آنها نیکی می‌خواهند خود را وقف خدمت به بشریت کنند بدور هم گرد آیند و صدای معنویت را بگوش صدها میلیون نفر از برادران و خواهران بسی‌پناه و نومید خود در سرتاسر جهان برسانند.

این سخنان پیامبر صلح و دوستی که از اندیشه‌ای تابناک و سرشار از نوع دوستی الهام میگرفت در جهان آشفته و آکنده از بغض و کینه پیام بیکی و نیکبختی را به بشر قرن بیستم که ماشین، سراسر وجودش را تسخیر نموده و عواطف انسانی‌اش را مسخ کرده است رسانید و او را به سرچشمهٔ بقا و سعادت جاوید رهنمون کرد، شاهنشاه بزرگ رسماً تشکیل «لژیون خدمتگزاران بشر»، را پیشنهاد و فوریت ایجاد آنرا تأکید فرمودند، سازمان ملل متحد نیز پس از بررسی این طرح بزرگ و فوق عالی لزوم مطالعه و اجرای آنرا به تمام ملل عضو توصیه نمود. اهمیت پیشنهاد شاهنشاه ایران در این است که در چنین لحظات بحرانی و حساس که گویی بشر از نظر معنوی و اخلاقی به نقطه عطف تاریخ حیات خود رسیده است با شهامتی ملهم از عقل و درایت به جهان متمدن و در عین حال غافل، جهانی که در غرور تب تسخیر فضا میسوزد، هشدار داد که زندگی را، حیات ملیونها انسان را دریابد، نظری اجمالی به احوال ملتها شکاف عمیق و اختلاف هولناک سطح زندگی جوامع مختلف را بخوبی آشکار میسازد، گذشته از اینکه قبایل متعددی در افریقا و اقیانوسیه در توحش محض بسر میبرند، انبوهی عظیم از انسانهای به اصطلاح متمدن نیز اسیر هیولای فقر و جهل هستند، و این خود مصیبتی است بزرگ و بس اندوهبار که از يك سوانسان به كمك آفریده‌های شکفت علم و دانش به قلب کهکشانیها راه میجوید و از سویی دیگر در گردابی از محرومیتها، تبعیضا و گینه توزیها دست و پا میزند، باید دانست این عوامل نامطبوع بزرگترین دشمنان واقعی بشرانند که قرنهاست بر اثر عوامل ناشی از بیعدالتیها چون غده سرطانی در پیکرهٔ بشریت ریشه دوانده و مصلحت آنست که هر چه زودتر با استفاده از امکانات مادی و معنوی در رفع و علاج آن کوشش شود.

متأسفانه انسان متمدن امروز آنچنان غرق در تبختر و غرور حاصله از پیشرفتهای خارق‌العاده علمی و تکنولوژی خویشتن است که مجال نگریستن به اطرافش را ندارد، از این که گروههای انسانی در دو دستهٔ بزرگ بطرف دو قطب مخالف، تکامل و تعالی و انهدام و تلاشی جذب میشوند، گروهی برخوردار از همهٔ مواهب وسیع طبیعی و

به سوی رفاه هرچه بیشتر ومدنیتی بالاتر و انبوهی محروم از بدیهی ترین لوازم ادامه حیات به طرف قهقرا و تباہی پیش میرود، پیشوای کشور ما با طرح لژیون خدمتگزاران بشر که ریشه اش از آب معنویب و سجایای انسانی دوام و قوام مییابد با بسیج کلیه نیروهای خلاقه و اندیشه های مثبت اجتماعی به نجات توده گرمسنگان و بیسوادان می شتابد و به آنها نیروی زندگی و نور علم می بخشد، درازای هزینه های سرسام آور جنگی و تبلیغاتی، نان و دوا و فرهنگ برای ملت های فقیر فراهم می آورد.

جهادی سترگ علیه فقر و جهل برپا میکند و به نجات میلیون ها انسان نومید و محروم که در محاق مرگ ونیستی گرفتارند می شتابد. با پی ریزی چنین برنامه ای که بر اساس تفاهم و دوستی و اشتراک مساعی استوار است سیر تکاملی جامعه بشری سریعتر خواهد شد و سرانجام بدان مدینه فاضله که قرن هاست در مخیله بشر آرزومند نقش بسته است خواهد رسید، و در زیر لوای صلح و آسایش ابدی حیات شکوهمند خود را آغاز خواهد کرد.

ملت ما افتخار دارد، همانطور که در طول تاریخ پر افتخار خویش پیوسته پاسدار فرهنگ ومدنیت بود، در دنیای پر آشوب امروز نیز که جنگها و دشمنیها بر آن سایه افکنده، به رهبری شاهنشاه خردمند خویش به سوی کمال و فضیلت پیش میرود.

شخصیت جهانی شاهنشاه آریامهر

از زبان رؤسای کشورها و زمامداران جهان

* با توجهی که شاه سیاستمدار و مطلع ایران بامر مبارزه با کمونیسم دارند ، ایران هرگز کمونیست نخواهد شد .

« مارشال چیانگ کایچک »

* شاهنشاه ایران بزرگترین سیاستمداری است که با سن کم ، بحرانهای بزرگی را از ایران دور کرده است .

« ژوژشم فقید »

* ما از دوستی با ایران بسیار خوشوقیتم و آرزوی افتخار و بزرگی برای ایران و شاه ایران داریم .

« ملکه الیزابت دوم »

* مبارزات شاهنشاه در راه برقراری و تحکیم مبانی صلح جهان فراموش نشدنی است .

« داک هامرشولد »

* سلطنت شاه ایران نعمتی برای مردم ایران است ، سایه این نعمت پاینده باد .

« خواجه نظام الدین فقید »

* شاهنشاه جوان و مطلع ایران نقش مؤثری در ایران بهمهده دارند .

« ژنرال آیزنهاور »

* شاهنشاه ایران یکی از مطلع ترین رهبران جهانند .

« گندی »

* ایران برهبری خردمندان شاهنشاه سرعت راه ترقی و کمال را می پیماید .

« جانسون »

* پادشاه ایران یکی از سلاطینی است که قدرت و عدالت را هر دو در اداره کشور خویش بکار می برد .

« کامیل شمعون »

- * من بملت ایران از داشتن چنین رهبری تبریک می‌گویم .
« ترایکوف »
- * شاهنشاه ایران رهبر شجاع و روشنفکر کشور کهنسالی هستند که تاریخ آن بایونان، رم ، بیزانس رقابت می‌کند .
« دکترگنت سوتون »
- * شاهنشاه ایران با تصمیمی خلل ناپذیر با تجاوز و تجاوز کاری بسر زمینهای آزاد مخالفت می‌کنند .
« لیندون ب جانسون »
- * در ایران برنامه های عظیم رفاه اجتماعی و توسعه اقتصادی بابتکار شخص شاهنشاه با بصیرت و همت خاصی بمرحله اجرا در آمده است .
« لرد داسلاس هیوم »
- * در اثر ابتکار و روشن بینی اعلیحضرت همایون شاهنشاه تحولات مهمی در ایران بوجود آمده است .
« دین راسک »
- * مجاهدت‌های برجسته و خستگی ناپذیر شاهنشاه ایران برای توسعه اقتصاد کشورشان و تأمین پیشرفت اجتماعی ایران با علاقمندی در دانمارک نظاره می‌شود .
« فردریک نهم »
- * من از نزدیک شاهد علاقه قلبی شاهنشاه برای بهبود زندگی مردم ایران هستم .
« رادا کریشان »
- * شاهنشاه باتدبیر و درایت خاصی ملت ایران را در حوادث کنونی بسوی پیشرفت هدایت می‌فرمایند .
« علیا حضرت ژولیا نا »
- * فرانسه میدانند که شما يك پادشاه ذاتاً نیکوکار و خیرخواه ملخ خود و برای صلح جهان يك عامل اصلی حفظ توازن می‌باشید .
« ژنرال شارل دوگل »
- * ما شاهد کوشش های خستگی ناپذیر و سهم مؤثر شاهنشاه ایران در رفع اختلافات جهانی بوده ایم .
« هاینریش لوبکه »
- * ما بخوبی از عظمت دامنه کوششهایی که بدست آن اعلیحضرت در کشور محبوب ایران برای تأمین سعادت و رفاه ملت صورت می‌گیرد آگاهیم .
« حبیب بورقیبه »

«فئده شخصئتهای جهانئ در بارهٔ پئکار با بئسوادئ

بمناسبت ۱۷ شهرفور روز جهانئ پئکار با بئسوادئ رؤسای دئنی و سئاسئ ممالک مختلف پئامهائئ به دبئر کل یونسکو فرسئادئدکه ببئن توجه خاص آنها به مسئلهٔ مهم اجئماعئ مبارزه با بئسوادئ مئ باشد .

در عئن حال ائن گفتار توجه افکار عموی را به ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ بئسواد که باید برای نجات آنها از جهل و بئسوادئ اقدام سریع شود ، جلب مئ نماید .

اوتانت دبئر کل یونسکو مئگوید : صلح و سواد لازم و ملزوم یکدیگرند . پئکار باید برای ائجاد تفاهم بئن المللئ که اولئن شرط دوام صلح مئ باشد بکوشد . «

شئخ سباح السالم الصباح امئر کوءت همن مطلب را مطرح کرده مئگوید : « امید است سواد بتواند پلی بروئ شکاف عمیقئ که بئن انسانها بوءود آمده است بناکند و مبالغ هنگفتئ که مصرف وسایل جنگئ مئ شود برای برقراری رفاه حال عمومی و آزادی بشر خرج شود . «

پاپ پل ششم مئگوید : « احتئاج به سواد هماغقدر اهمیت دارد که غذا برای بدن . با آموختن سواد به بئسوادان مئ توان در آنها اعتماد بنفس و استعداد کار ائجاد کرد . «

همچئن او آرزو کرد که پئکار با بئسوادئ با همکاری اشخاص خئر در نیل بهدف فوق موفق باشد .

هئلاسلاسی امپراطور حبشه سواد را کلید زندگی بهتر مئداند . اومئگوید : « سواد مئ تواند از انلاف انرژی جلوئگیری کرده و استفادۀ بئشتر از منابع طبعئ برای خوشبختئ بشر بوءود آورد . «

یورهو ککونن Urhs Kekkonin رئیس جمهورئ فنلاند در بارهٔ عدههای پئکار جهانئ با بئسوادئ مئگوید : « برای آنکه افراد جامعه بتوانند از حقوق و آزادی خود بنحو احسن استفاده کنند باید با آنها سواد آموخت ضمناً یاد آور شد که بئسواد نمئ تواند در پیشرفت اقتصادی و اجئماعئ جامعهٔ خود سهمئ داشته باشد . «

در ائنجا باید پئام رنه ماعو دبئر کل یونسکو در روز ۱۷ شهرفور در نمائشگاه عونتوال سال ۱۹۶۷ را متذکر شد . او از کلئۀ ممالک پیشرفته خواست تا با استفاده از وسایل فنئ مدرن که در اختیار دارند با کشور های در حال رشد برای ریشه کن کردن بئسوادئ در جهان عمراعئ کنند .

مطبوعات و سپاهیان دانش

شاه ایران در صف مقدم مبارزه جهانی با بیسوادی

نشریه دانشجوی آسیائی چاپ سانفرانسیسکو

شاهنشاه ایران در کنفرانس مبارزه با بیسوادی تهران اعلام داشتند که با یتی کلیه ملل جهان با کاهش بودجه نظامی خود بماند بین المللی ، در امر مبارزه با بیسوادی شرکت کنند رهبر ایران ، نمایندگان ۱۰۰ کشور جهان و وزیر فرهنگ کشورهای مختلف را که در کنفرانس مبارزه با بیسوادی در تهران شرکت کرده بودند ، مخاطب قرار داده فرمودند :

« سالیانه در سراسر جهان ۱۲۰۰۰۰۰ میلیون دلار خرج تسلیحات میشود یعنی در هر ساعت ۱۳ میلیون دلار . آیا انتظار زیادی است اگر از کشورهای جهان خواسته شود که هزینه نظامی چند ساعت خود را در راه مبارزه با بیسوادی خرج نمایند ؟ ایران حاضر است که در این راه پیشقدم شود . « علاقه سازمان فرهنگی و علمی ملل متحد و اقدامات ابتکاری ایران در راه مبارزه با بیسوادی تشکیل این کنفرانس را ایجاب نمود .

اکنون اطلاع رسیده که یونسکو صندوق ویژه سازمان ملل را متقاعد ساخته است که بیسوادی بزرگترین مانع پیشرفت های اقتصادی است و وجوهی که در این راه خرج میشود ، بایستی بمصرف مبارزه با بیسوادی برسد . کارشناسان سازمان ملل متحد گفته اند که کشورهای در حال توسعه ، برای پیشرفت امور اقتصادی خود لااقل به ۴۰ درصد افراد باسواد نیازمند میباشند . مثلاً در ایران بیسوادی ، پیشرفتهای کشاورزی و صنعتی را ، راکد ساخته است . بیسوادی سبب شده است که کشاورزان نتوانند از

جزوات مجلات و دستورات ساده کشاورزی استفاده کرده و محصولات خود را بهتر سازند و همچنین مانعی در راه اصلاحات ارضی ابتکاری شاه ایران برای بهبود شرایط زندگی اکثریت کشاورز ایرانی است .

دکتر مارك بلو عضو مؤسسه فرهنگی دانشگاه لندن ، معتقد است که در يك منطقه از ایران که اخیراً بازدید کرده است ، میتوان بشرط با سواد کردن کشاورزان محصولات را به پنجاه درصد افزایش داد . به همین جهت است که شاهنشاه این چنین ، در مورد با سواد کردن مردمان کشور خویش اصرار دارد و کراراً روی آن تأکید میکند مشکل دیگر کشورهای در حال توسعه آنستکه بیسوادی در دهات دور افتاده کشور پراکنده گردیده و اعزام معلم به آن نقاط امر آسانی نیست . ولی در ایران بازم به ابتکار شاه ایران با ایجاد سپاه دانش توانسته اند بر این مشکل فائق آیند . این سپاه که از میان فارغ التحصیلان مدارس انتخاب میشوند تا سال ۱۹۶۷ بحدود ۳۵۰۰۰ نفر خواهد رسید . این سیستم موفقیت ما فوق انتظاری را نصیب کشور ساخته است . ساکنین دهات نیز در این امر دوشا دوش سپاهیان دانش گام برداشته و در ساختن مدرسه و ایجاد تسهیلات لازم با آنها همکاری مینمایند و مدارس يك کلاسه ای که در مدت این سه سال بوسیله روستائیان ایرانی ساخته شده بیش از تعداد مدارس است که وزارت آموزش و پرورش در طول تاریخ تشکیل خود ، ساخته است .

همین موفقیت ها سبب گردید که شاه ایران پیشنهاد تشکیل کنفرانس مبارزه با بیسوادی را در تهران نمود تا بتواند مبارزه با بیسوادی را از صورت محلی خارج ساخته بيك مبارزه جهانی با نیرو و بودجه بیشتری تبدیل نماید .

انقلاب در روستاها

ترجمه از نشریه شل چاپ لندن

در میان روش های جدیدی که برای مبارزه با بیسوادی بکار برده شده روش ایران بسیار موفقیت آمیز بوده است در اوایل سال ۱۹۶۳ ایران مبادرت به تشکیل سپاه دانش نمود .

افراد دیپلمه در این سپاه شرکت کرده و پس از اخذ تعلیمات لازم ، بامر تعلیماتی روستاها اشتغال ورزیدند و در این امر وزارتخانه های آموزش و پرورش و جنگ مساعی لازم را مبذول داشته اند . بموجب بررسی سال ۱۹۶۲ با وجود فعالیت نیم قرن وزارت آموزش و پرورش کمتر از ۲۰ درصد از جمعیت ایران با سواد گردیده اند . این خود پیشرفت بزرگی بوده است . ولی باز بعلت کمبود آموزگاران تعلیم یافته و مسائل مربوط به قبایل کوهستانی مشکلات دیگر تعلیمات اجباری با موفقیت کامل اجرا نگردید . ایران که از نظر مساحت با اندازه اروپای غربی است ۲۲ میلیون جمعیت دارد و ۷۵ درصد جمعیت آن در پنجاه هزار دهکده دور افتاده و در حال چادر نشینی زندگی میکنند . تاچندی پیش این روستاها در دست مالکین بزرگ بود و بعضی از مالکین با اندازه مساحت لوکزامبورک و بلژیک ملک در اختیار داشتند و اغلب این اراضی عظیم بعلت کمبود آب کشت نمیشد و تهیه آب هزینه های سنگینی را در برداشت و اکثر کشاورزان قسمت اعظم محصولات را به مالکین میدادند و با اندک محصول باقی مانده زندگی میکردند و این سیستم بعلت جهل و نادانی و معتقد بودن به قسمت و سرنوشت قرنها پابرجا بود .

در ایران وسائل تعلیماتی از کودکان تا دانشگاه موجود است و بیش از یک میلیون دانش آموز در مدارس ابتدائی مشغول تحصیلند و دانشگاه بیش از ظرفیت خود دانشجو می پذیرد در حالیکه هزاران ایرانی در خارج از کشور به کسب علم اشتغال دارند . عدم سواد در روستاهای ایران مانع بزرگی برای پیشرفت های صنعتی کشور بشمار میرود و این مشکلی است که کشور های در حال توسعه با آن روبرو میباشند .

شاه ایران با وقوف کامل به این مشکلات دست با اقدامات اساسی زده انقلاب از بالا را اعلام نمود. در سال ۱۹۶۶ برنامه اصلاحی ۶ ماده‌ای را که هدف ریشه کن ساختن نارضایتی‌ها، مالکیت، فقر، فساد، جهل و نادانی بود، بمرحله عمل در آورده با تقسیم اراضی میان کشاورزان به فئودالیسم ایران پایان داد.

سپاه دانش یکی از ثمرات ارزنده انقلاب سفید است، زیرا با گسترش تعلیم و تربیت در روستاها و بهتر ساختن وضع اجتماعی مردم آنها انقلابی عظیم در روستاهای ایران پدید آمده و کشاورزان صاحب زمین شده با استفاده از تسهیلاتی که از طرف دولت برای آنان فراهم گردیده بفعالیت بیشتری دست زده و در نتیجه، محصول بیشتر و ارزانتری عرضه کرده اند و با ایجاد بازار فروش و تشکیل شرکتهای تعاونی عرضه و تقاضا متعادل گردیده و محصولات با قیمت‌های بهتری در دسترس مردم قرار گرفته است. مردم دهات برخلاف گذشته که بادیده سؤظن به آموزگاران مینگریستند، سپاهیان دانش را با آغوش باز پذیرفتند و مقدم آنان را بدهات با قربانی کردن گوسفند خوش آمد گفتند، زیرا میدانستند این جوانان داوطلب تازه نفس که هم‌اکنون دوران مدرسه متوسطه را به پایان رسانیده‌اند، میتوانند منشأ اثرات نیکوئی برای آنها باشند. سپاهیان دانش با وجود وظائف خطیری که بعهده آنها گذارده شده چنان وظیفه خود را خوب انجام داده که باعث شکفتی گردیده است. در هزارها روستای ایران مدرسه بنا نموده‌اند؛ یعنی بیش از تعدادی که در ظرف پنجاه سال اخیر بنا گردیده و اگر وزارت آموزش و پرورش میخواست این برنامه را بموقع اجراء بگذارد میلیونها ریال هزینه آن بود.

با اعزام سپاهیان دانش به دورترین روستاهای ایران مشکل کمبود آموزگار حل گردیده و با نظارت دقیق و برنامه‌های منظم علاوه بر با سواد کردن مردم در کلیه شئون روستاها تحولاتی پدید میاورند.

در سال ۱۹۶۵ متجاوز از یک میلیون پسر و دختر با مساعی سپاهیان دانش بمدرسه رفته‌اند و ۲۵۰۰۰ نفر زن و مرد در کلاسهای شبانه شرکت کرده‌اند و پیش بینی میشود که در سال ۱۹۶۷ - ۵۵ درصد اطفال در مدرسه تحت تعلیم قرار گیرند.

فلپس فلپس

بقلم : رئیس جمعیت ملل متحد و سفیر کبیر سابق جمهوری دومینکان

نقل از : جرسی جورنال
The Jersey Journal
مورخ ۶ دسامبر ۱۹۶۷

شاهنشاه ایران در مبارزه با بیسوادی رهبری میکنند

شاهنشاه ایران محمد رضا شاه پهلوی یکی از فعالترین رهبران جهانی در مبارزه با بیسوادی شده‌اند .

شاهنشاه نه تنها مبتکر یک برنامه آزمایشی بکر و جدید که در مبارزه با بیسوادی در کشور ایران بسیار مؤثر واقع شده میباشد ، بلکه از سال ۱۹۶۶ یک جایزه سالیانه بمبلغ ۵۰۰۰ دلار برای مؤسسه و یا جمعیت و یا فردی که بهترین طریقه را برای مبارزه با بیسوادی در هر نقطه جهان ارائه دهد اختصاص داده‌اند .

شاهنشاه در سال ۱۹۶۵ ترتیباتی برای مبارزه با بیسوادی جهانی فراهم آوردند و این امر موجب گردید انجمنی از وزیران آموزش و پرورش از جمیع کشورها در تهران تشکیل شود . این کنوانسیون بزرگترین انجمن آموزشی بود که تا آن روز در جهان تشکیل گردید . بدنبال این انجمن شاهنشاه در طی نامه‌ای که بدیرکل یونسکو یعنی « رنه ماهو » نگاشتند این خبر را اطلاع دادند که ایران یک روز از هزینه‌های نظامی خود را در اختیار یونسکو گذارده است .

علاوه بر این در اثر تشویق شاهنشاه کلیه ایرانیان یک روز از درآمد خود را در اختیار یونسکو گذاشتند تا صرف مبارزه جهانی با بیسوادی شود . علاوه بر این هر وقت والاحضرت اشرف پهلوی در جهان برای مطالعه بسیر و سیاحت میپردازند ، سعی میکنند مبلغی براین وجه بیفزایند . مثلاً در نمایشگاه ۶۷ مونترال فروشندگان هدایا و تحف ، بایشان قول دادند یک درصد درآمد خود را صرف مبارزه با بیسوادی نمایند .

در سال ۱۹۶۸ یک کمیته بین‌المللی برای مبارزه با بیسوادی تحت توجهات یونسکو و ریاست والاحضرت اشرف پهلوی تشکیل شد .

هدف این کمیته آن بود که اطلاعاتی در اختیار مدیر کل یونسکو در باره طرق

فراهم آوردن قوا و افزایش منابع و ذخایر بمنظور اثربخش نمودن برنامه مبارزه بایسواد بگذارد و به هم آهنگ نمودن مبارزه مزبور در زمینه بین‌المللی و ناحیه‌ای و مملکتی فراهم نماید .

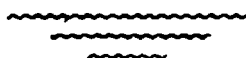
در سال ۱۹۶۳ شاهنشاه و خواهر ایشان در کشور خود طرحی ریختند که با هزینه خیلی کم ، نتایج درخشانی بدست داده است . معلمین ازمیان مشمولین انتخاب میشوند مشروط باینکه سنشان حداقل ۲۱ سال و دارای حداقل دیپلم متوسطه باشند . اینها پس از طی یک دوره فشرده چهار ماهه تعلیم زبان فارسی کار خود را شروع مینمایند .

مشمولین مزبور که « سپاهی دانش » خوانده شده‌اند ، به روستاها که فاقد مدرسه میباشند اعزام میگرددند تا باهالی دهات کمک کنند برای خود مدرسه بنا نمایند . در ضمن درحالیکه حقوق معمولی نظامی خود را دریافت میدارند مدت ۱۳ ماه بآنها تدریس مینمایند . نخستین سپاه دانش در سال ۱۹۶۳ تشکیل شد و تعدادش ۲۵۰۰ نفر بود . در پایان ۱۹۶۶ تعداد ۳۰۰۰۰ نفر افراد سپاه دانش مشغول با سواد کردن نیم میلیون پسر و دختر و ۲۵۰۰۰ تن افراد سالمند بودند .

آخرین آماریکه بسال ۱۹۵۶ گرفته شد نشان داد که ۷۸٫۲ درصد از جمعیت ایران سواد ندارند . و جمعیت ایران در آن موقع بیش از ۲۰ میلیون نفر بود .

تعداد افرادی که از ساکنین دهات بین ۱۹۶۳ و مارس ۱۹۶۶ در ایران با سواد شده‌اند ۱۴۰٫۰۰۰ نفر هستند تاکنون هر چه بر تعداد سپاه دانش بیشتر افزوده شده نتیجه مبارزه بایسواد هم درخشانتر گردیده است . تا پایان سال جاری ایرانی (یعنی ۲۰ مارس ۱۹۶۸) تخمین زده شده که ۷۹۰٫۰۰۰ نفر دیگر بر خوانندگان روزنامه در ایران افزوده خواهد شد .

همچنین تخمین زده شده تا سال ۱۹۷۰ تعداد افراد نو سواد به ۳ میلیون خواهد رسید . انتظار میرود با تسریع برنامه مبارزه بایسواد تا پایان سال ۱۹۸۶ بایسواد دیگر در ایران مفهوم نداشته باشد .

سپاه دانش به پیش میرود

روزنامه گاز سمرقوسکا
(چاپ ورشو پایتخت لهستان) بقلم دجری
لوبین ، مقاله مبسوطی راجع به پیشرفتهای
ایران انتشار داده است .

در مقابل من دفتر قطوری قرار دارد . که نه حاوی گزارش است نه حاوی
خاطرات بلکه پر از نوشته‌هایی است با الفباء عربی و برنگ آبی آسمانی . « صفحات
این دفتر مملو از نوشته و عکس است در صفحه اول عکس شاه و دو عکس دیگر دیده
میشود که یکی مردی است که زانو زده و از گودالی آب میخورد و دیگری دختری
است که ظرفی در دست دارد و مشغول پر کردن آن از يك منبع میباشد . در زیر عکس
مرد کلمه « دیروز » و در زیر عکس دختر کلمه « امروز » نوشته شده است . این دفتر
را يك افسر جزء وابسته سپاه دانش فرستاده بود . وی از يك دهکده دور دست واقع
در نزدیکی مرز عراق می‌آمد . در دفتر یادداشت‌هایی با مرکب آبی نوشته بودند و
در آن جملاتی از اشخاصی که تازه خواندن و نوشتن یاد گرفته بودند ، دیده می‌شد .
من به ترجمه آنها گوش میکردم چنین بود « ما دیروز را فراموش کرده‌ایم ، دیروز
در ده ما اشخاص ترسو و تنبل و تریاکی دیده میشدند ، امروز با زهم بقایای بطریهای
شکسته را می‌بینیم ، ما زنده‌گی امروز را می‌پرستیم ، زیرا برای ما سعادت به‌مراه
دارد ، زیرا از آینده نمی‌ترسیم . مطابق معمول این جملات محتوی سخنان مهیج
است ، لیکن از ۲۲ میلیون جمعیت ایران ۷۵ درصد آن در ۱۵۰ هزار دهه پراکنده در
کشور وسیعی سکونت دارند که نیمی از آن بیابان است . این افراد بمناسبت نداشتن

وسایل ارتباط و وجود کوههای عظیم از جهان جدا هستند در چهل هزار دهکده این کشور سابقاً معلم و مدرسه وجود نداشت و باین ترتیب جای شکفتی نیست که ۸۰ درصد ساکنین این کشور بی سواد مانده باشند!

مقارن اواخر دسامبر سال ۱۹۶۲ سپاه دانش بابتکار شاهنشاه پیشرو ایران نوین تشکیل شد و دیپلمه هائی که آماده برای انجام خدمت نظام وظیفه بودند، بدهات دور دست اعزام شده و بکار تدریس و سازمان دادن حیات فرهنگی پرداختند. این افسران جوان نخست مدت ۴ ماه تعلیمات نظامی فرا میگیرند و سپس ۱۴ ماه دردهات به آموزش و پرورش خردسالان و بزرگسالان روستاها میپردازند. مقامات ایرانی در نظر دارند که این افراد را پس از خدمت زیر پرچم در روستاهای مربوطه نگاهدارند تا بتوانند بکار معلمی مدارس ادامه دهند.

بهترین این افراد پس از پایان دوره دوم بدانشگاه تهران اعزام میشوند و دوره مخصوص يك ساله را گذرانده و سپس بعنوان بازرس سپاه دانش منصوب میگردند، از بین این افراد آنهایی که در دانشگاه حائز شرایط بهتر گردند، یکسال دیگر بتحصیل ادامه میدهند و معام گروههای بعدی سپاه دانش میشوند.

افراد سپاه دانش چه میکنند؟

فعالیت آنان چندین جهت دارد. صبحها در مدارس درس میدهند، بعدازظهرها نیز برای بزرگسالان بیسواد (زنان جداگانه و مردان جداگانه) بتدریس اشتغال میورزند و درموارد فوری و ضروری به کمک مردم میشتابند، اطاقهای مطالعه تشکیل میدهند، بهداشت مردم را کنترل میکنند، استفاده از آب پاک و جوشیده را تبلیغ مینمایند، ارتباط پستی فراهم میسازند، برحسب امکانات خود توصیههای فنی می نمایند و در موارد اختلاف حکمیت میکنند.

دولت بمدارسی که توسط روستائیان و تحت سرپرستی سپاهیان دانش ساخته میشود در آغاز مبلغ ۵۰۰۰ ریال برای تهیه وسائل اولیه و لازم کمک مینماید. چنین است سیمای سپاه دانش شاه ایران.

سپاه دانش دختران

به پیش ، به پیش ای سپاه دانش ، به پیش ...

و این سرودی است که در آسمان ایران نوین ، در کشور جم ، در سرزمینی که جوانان آن تصمیم به شرکت در برنامه های انقلاب اجتماعی گرفته اند طنین انداز است .

تاریخ کشور ما منظره تازه ای می بیند . منظره ای که در دنیای متمدن امروز و جوامع مختلف بشری نوظهور و بی سابقه است و آن قیافه جدی و مصمم و دور از تظاهر هزاران دختر جوان و تحصیل کرده برای قبول خدمت بوطن عزیز و پذیرفتن مسئولیت و آیین نظام ارتشی و کشوریست . دختر ایرانی تا شهریور ۱۳۴۷ هرگز لباس اینفورم نظام بخود ندیده و بآیین ارتشی خو نگرفته بود و تقریباً میتوان گفت نظام و زن ۱ دو کلمه نامأنوس و متضاد در جامعه جلوه میکرد . اما کشور ما در شهریور سال ۴۷ شاهد این صحنه شورانگیز بود . شیپور ، مارش نظامی می نواخت و دخترها انگار با این آهنگ شادی انگیز ، بسوی يك ضیافت بال میروند . درحالیکه آنها با صدای شیپور بسوی سربازخانه پیش میرفتند ، دوپیس ها ، ماتوها ، چادرها به اینفورم مبدل میشود و کفش های چند ساتی جای کفشهای سربازی را میگیرند . خط چشم و سایر آرایش های زنانه که شایسته يك دختر ایرانی نیست ، از روز اول پاک میشود و پوست واقعی صورتها نمایان میگردد .

بله اینها نمودار تکامل يك زن ایرانی . يك دختر تحصیل کرده کشور جم و يك فرد شایسته ایرانی است که در این لباس تجلی کرده و خود را برای خدمت ، خدمت بمردمی که در سطح روستاها بکار و فعالیت مشغولند آماده می کند .

بالحن نظامی

آنروز خانم آهی فرمأنده سپاهیان دانش دختران بالحن نظامی خطاب بدختران گفتند :

کاهلی ، بیکاری ، نوالت ، پرسه زدن توی خیابانها موقوف و دختر ایرانی باید در کنار برادران ایرانی برای مجدد و عظمت ایرانی تلاش کند . بپاخیزید ! نوالت در دوره خدمت ، مغایر باشوون یک دختر سپاهی است ! . . . واین تولدی دیگر برای دختران جوانی بود که در کنج خانه از بیکاری و بی مصرف بودن رنج میبردند . واین اقدام مردم پسندانه از فکر بلند و وسیع شاهنشاه آریامهر بود که یکبار دیگر بافرمان تاریخی خود موجی از تحسین و ستایش و اعجاب جهانیان را بسوی این سرزمین باستانی برانگیخت و جامعه ایرانی بخصوص زن ایرانی را در مسیر سعادت و ترقی رهنمون کرد . . . و بدین ترتیب شوق خدمت و کار در پادگان بوجود آمد و دختر سال ۴۷ ایران از اینکه او را برای خدمت مردم و کشور فراخوانده اند احساس شادی و احساس شخصیت و غرور میکرد .

بدرقه

. . . آنروز مادرها ، خواهرها ، برادرها و پدرها ، دختران را تا در پادگان حشمتیه بدرقه کردند . دختران مثل کسی که میخواهد با کشتی اقیانوس پیما بدریاها و یا باسفینه بغضا حرکت کنند . با پدران و مادران خود وداع می کردند . مادریکه چادر برداشت گونه دخترش را بوسیدگفت : دخترم . . . برو ، من ترا برای خدمت

بمردم و مملکت تربیت کرده‌ام . دست خدا بهمراحت ! و پدریکه شاید بیست سال پیش دریک چنین روز پردلهرامی خدمت سربازی را انجام داده بود ، اینک دست‌بشانه دخترش گذاشت و گفت :

« دخترم . . . . قوی باش و بخود اتکاء کن . چون يك آدم قوی هرگز شکست نمی‌خورد . یقین دارم تو نیز دراین راه موفق خواهی بود ! »

. . . و رئیس کل سپاه دانش درپاسخ مادری که باوگفت دخترم رابتو می‌سپارم . جواب داد . دخترتومثل دختر من است . هر رفتاریکه با دختر خودم می‌کنم با دختر توهم خواهم کرد . باضافه دختر تو ، هم دختر من است و هم پیش من امانت است ، مطمئن باش او را سالم تر ، مؤدب تر ، فهمیده تر ، شجاع تر و وظیفه شناس تر بتو باز می‌گردانم .

اولین فرمان نظامی

دوازده اتوبوس نظامی مرتب و پشت سرهم مقابل در پادگان صف کشیده بودند اینهاآمده بودند تا داوطلبین خدمت را به پادگان لشکر يك گارد به برند . اولین قدم برای نظامی شدن دختران و آغازتعلیمات آنان ازهمین جا شروع شد . نیم ساعت بعد ، پانصد دختر سوار اتوبوسها میشوند . کلروان براه می‌افتند ، راه چندان زیاد نیست . اتوبوسها بانظم و ترتیب خاص متوقف میشوند و دختران بآرامی ازآن پیاده میگردند در اینموقع محیط جنبه جدی بخود می‌گیرد و اولین فرمان نظامی بگوش دختران میرسد . سه . سه . پشت سرهم آماده !

دخترها بصف میشوند . نظام می‌گیرند و بعداین صدا دربلندگو طنین می‌اندازد دخترها حالا در محوطه نظامی قرار دارید چادرها را بردارید ، دخترها اطاعت می‌کنند و سعی می‌کنند در يك صف قرار گیرند . ولی این مشکل است . اما هرطور هست باید زیر نظم قرارگیرند .

زندگی تازه

... خانم دیده‌بان معاون سپاه دانش در بلندگو، گارد تعلیماتی را معرفی می‌کند. دختران هورا می‌کشند و کف می‌زنند و از اینکه در یک محیط نظامی قرار گرفته‌اند احساس تازگی و شادی می‌کنند.

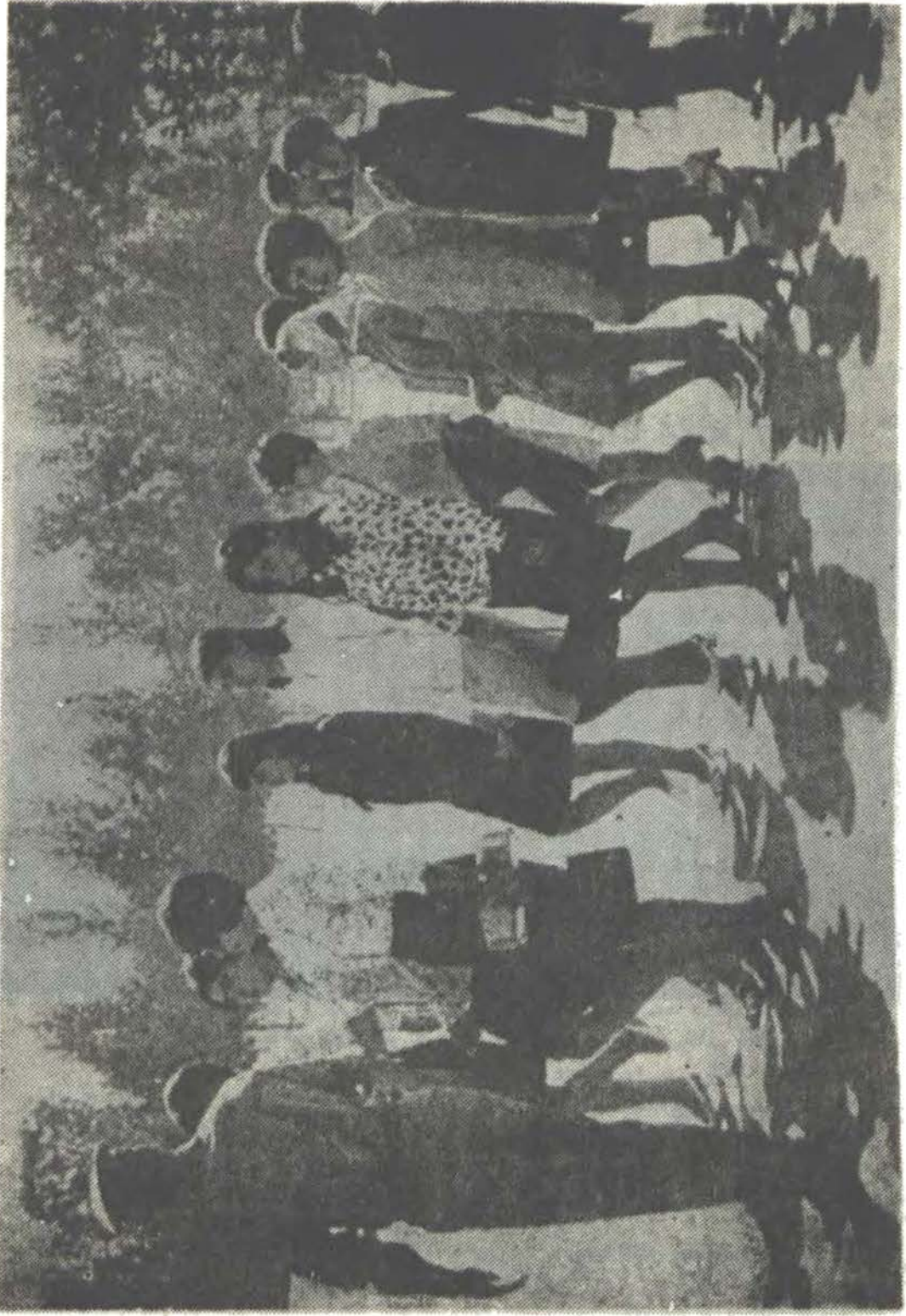
قبول مسئولیت

در اینموقع خانم آهی رئیس سپاه دانش دختران پشت میکروفون می‌رود و مسکند: برای من قبول مسئولیت اداره سپاه دانش افتخار بزرگی است. زیرا هدف

دختران سپاهی در لباس فرم هنگام استماع بیانات خانم آهی

خدمت بهمین است. سپس نکاتی چند درمورد کار و وظیفه‌ای که بهمه‌ده دارند و باید آنرا کاملاً رعایت نمایند تذکر داد و گفت در این مکان شما همانقدر امنیت دارید که در خانه کنار پدر و مادر و برادرهایتان دارید، شما دختران ما هستید و ما در نهایت دقت از شوون و حیثیت شما حفاظت می‌کنیم ولی این را از یاد نبرید که خودتان هم باید مصمم، جدی، منظم و حرف‌شنو باشید.

دختران سپاهی در نخستین روز ورود خود به اردوگاه

شیپور نواخته شد

شیپور نواخته شد پانصد دختر کیف‌ها را روی چمن ریختند و صف کشیدند ،
مربیان ، آنها را بچهار گروه تقسیم کردند ، مقابل هر گروهان دختر ، يك درجه دار
ایستاده بود ، برای هر گروهان يك ارشد انتخاب گردید . اعلام شد ارشد کسی است که
قدرت ، اراده ، ذوق و علاقه بکار داشته باشد .

گروهان یکم براه می‌افتد

آهنگ مارش نواخته میشود و گروهان یکم با این آهنگ قدم برمیدارد .
قدمها عادی است . اما بانظم . گروهای یکم براه می‌افتد . گروهانهای دیگر در جا
قدم میزنند . . . . يك ، دو . . . . يك ، دو . . . . يك ، دو . . . . برای انجام وظیفه
برای خدمت سپاهی ، برای کوشش در راه اعتلاء و عظمت ایران پیش میروند .

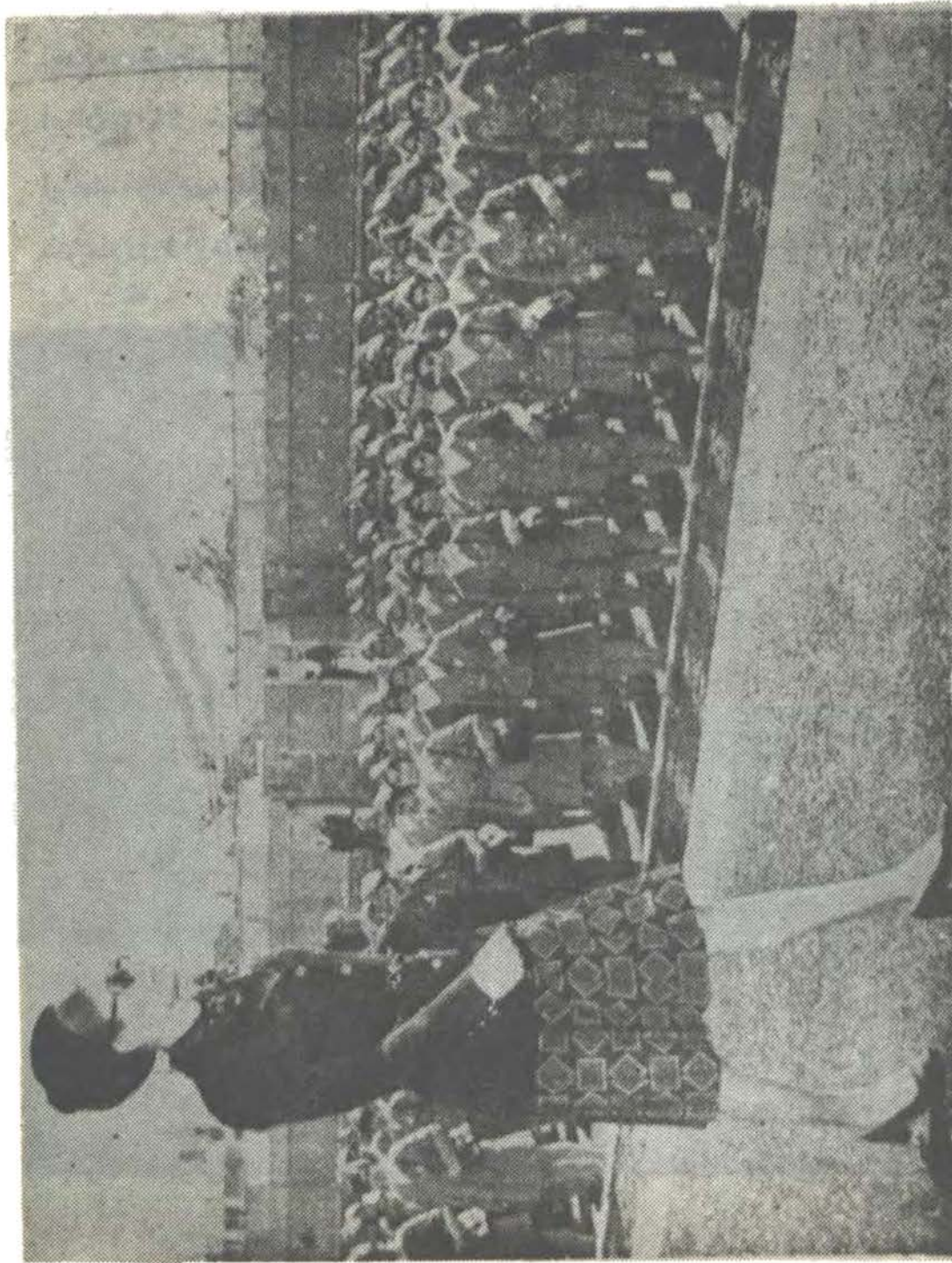
شهبانوی ایران

برای اولین بار در تاریخ کشور ، از دختران سپاهی سان دیدند

از نخستین روز کار سپاهیان دخترگروماه گذشت ، دو ماهی که برای ۴۴۰ دختر سپاهی يك دنیا درس و تجربه بود . درس از زندگی اجتماعی با هدفهای مقدس ! بله در این روز دختران سپاهی در لباس های زیبا با ابهت و وقار خاصی جلوه میکردند و این بار آدمی زن را در يك طرح و قالب تازه تماشا میکرد ، طرح و قالبی که در آن روز از زر و زیور و آرایش و دلربائی اثری نبود و این زن هیچ شباهتی با زن دیروز نداشت . دختر سپاهی نمونه بارزی از يك زن جدی ، لایق ، شایسته و اجتماعی بود . او میخواست برای خودش و فرزندانش آینده اش دنیای بهتری بسازد ، دنیائی دور از کاهلی و سستی و خمودگی ! دنیایی که در آن فقر و بی عدالتی و جهل و منصب راهی نباشد . آری چنین زنی با يك چنین ایده آلی در مقابل شهبانوی ایران متین و مصمم صف کشیده بود . این اجتماع بزرگ در اردو گاه برای آن ترتیب داده شده بود که دختران سپاهی دانش در مقابل شهبانوسان بروند يك شهبانو برای اولین بار در تاریخ جهان از دختران سپاهی سان به بینید .

غرور و تحسین

علیاحضرت شهبانو از هلیکوپتر پیاده شدند . سرود شاهنشاهی نواخته شد . علیاحضرت لباس ساده ای بتن داشتند . وقتی از مقابل صف دختران گذشتند . در نگاهشان غرور و تحسین موج میزد . انگار که شهبانو در قلب خود چنین زمزمه میکرد : « اولین روزی است که ملکه ایران از اولین صف سپاهیان زن سان می بیند ، این روز جزئی از تاریخ است » !

برای نخستین بار در تاریخ کشور علیاحضرت شهبانو از سپاهیان دانش دختران سان دیدند

تعداد سپاهیان دختر

خانم فرخ رو پارسای وزیر آموزش و پرورش در پاسخ شهبانوی گرامی از اینکه عدد دختران سپاهی چند نفر است . گفتند : « تعداد دختران سپاهی در تمام ایران ۲۸۰۵ نفر است که ۵۲۵ نفر از آنها در مرکز آموزش دوره می بینند و از این عدد ۴۴۰ نفر سپاهی دانش میباشند و بقیه سپاه بهداشت میباشند ، دختران رویهم رفته شش ماه دوره آزمایش می بینند سپس برای تعلیم و تربیت بروستاها اعزام میگردد . »

کمک بزنان روستائی

علیاحضرت شهبانوفرمودند : « برای کمک بزنان روستائی چه درسی بانان داده میشود ؟ بعرض رسید : « در هفته سه ساعت درس بهداشت ، بچه داری ، کمکهای اولیه بانان تعلیم داده میشود . »

خیلی خوشحالم

علیاحضرت شهبانو پس از پایان باز دید خطاب بنخام وزیز آموزش و پرورش گفتند : « من از دیدن این مرکز آموزشی خوشحال شدم از قول من بدختران سپاهی بگوئید که چقدر برای آنها مایه سعادت و افتخار است که جزء اولین گروه سپاهیان دختر برای خدمت بروستاها میروند تا بملت وکشورشان خدمت کنند . با آنها بگوئید که زن ایرانی برای موفقیت در خدمات اجتماعی و رسیدن بمساوات و آزادی نهائی و واقعی به علم و تلاش و پشتکار و از خود گذشتگی و صبر محتاج است و من یقین دارم که دختران جوان با واقع بینی و صبر این راه مشکل را با موفقیت طی خواهند کرد » .

سپاه دانش دختران

و

افکار عمومی

تشکیل سپاه دانش دختران یک قدم اساسی و بلندی است که در راه بشمر رساندن انقلاب برداشته شده و از هم‌اکنون آثار روشن و مفید آن در شئون اجتماعی ما پدیدار گردیده است . هفته گذشته دفتر ثبت داوطلبان خدمت سپاهی دانش دختران در تهران بحدی مورد استقبال داوطلبان قرار گرفت که اداره کل سپاه دانش اعلام کرد از ثبت نام عده ای که از حد نصاب و تعداد مورد نیاز گذشته معذور است و این پدیده ای از روح انقلاب و درك درخشان ملتی است که در يك رستاخیز رؤیائی از خواب عمیق برخاسته و بسوی روشنائی پیش می‌رود . دختران و زنان با تشخیص مقتضیات زمان و مکان دریافته‌اند که ایران برای رسیدن به هدف انقلابی خود به کمک و همبستگی همه مردم نیازمند است و زنان باید بجزیران زمان سیاهی که حق شرکت در فعالیت اجتماعی نداشتند سهم و دین خود را در خدمت باین آب و خاک اداء کنند .

زنها باستقبال از امور اجتماعی نشان داده‌اند که تنها آزادی و رهائی از قید کهنه استثمار مرد ، هدفشان نبوده ، بلکه خواسته‌اند براسی باری از دوش مرد و اجتماع بردارند .

در گذشته ای که انقلاب بر شهرها سایه گستر نبود ، زنهای روستائی در کوششهای مردان شریک بودند ولی آنها نیز از طرفی پای بست همان قیودی بودند که دست و پای زنان شهری را در میان گرفته بود و تنها امتیازی که آنها بزنان شهری داشتند این بود

که سربار زندگی مردها نبودند ، آنها برخلاف زنان شهری که تنها بکار اداره خانه می پرداختند ، هم مادری مهربان بودند که تربیت فرزندان را بر عهده داشتند وهم دستیار مردان بودند و در دشتها و صحراها وزیر آفتاب سوزان و داغ تابستان و برف و یخبندان زمستان در دشتها و میان مزارع به آبیاری و درو کردن و خوشه چینی سرگرم بودند .

زندگی روستاها که رنگی از فقر بسیار داشت پیوسته با نشاط و خرسندی توأم بود زیرا شرکت زنان در وظایفی که کشاورزان و دامداران روستائی بعهده داشتند و محیط آرامشی که از این همکاری و پیوند بوجود میآمد بار مصائب را بردوش مردها سبک میکرد و تلخی رژیم مالک و رعیت را در کلم جان آنها تخفیف می داد ولی زنان شهری از این همکاری نیز خود داری میکردند و تنها کارشان این بود که در خانه بمانند و احیاناً پرورش فرزندان را بعهده بگیرند . انقلاب هفدهم ۱۳۱۷ که بفرمان رضا شاه کبیر بوجود آمد جامعه نسوان را تکان داد و بویژه در میان زنان شهری که تحت تأثیر محیطها و تلقینات گوناگون و سیاه از اجتماع گریزان بودند موجی از نوطلبی و تجدید خواهی برانگیخت و همان سلسله جنبانی دیماه ۱۳۱۷ بود که زنها برای کسب حقوق بیشتری به تلاش وسیعتری دست زدند .

کوشش زنها بموازات ورود زنها در ادارات و شرکت در امور اجتماعی روز افزون شد و رفته رفته زمینه برای همدوشی و تساوی با مردان فراهم گردید و امروز

زنها و مردان ایرانی در برابر قانون دارای حقوق مساوی هستند و حتی در تلاشهای سیاسی همگام بایکدیگر بسوی سر منزل مقصود پیش میروند .

روزی که زنها خود را از قیدها آزاد یافتند و دیدند دیگر کسی حق رأی دادن را از آنها سلب نمی کند و در ردیف ورشکستگان بتقسیر نامشان برده نمیشود و حق دارند در مجلس بوضع قانون برخیزند ، احسان کردند که باز مردها یکقدم از آنها جلو ترند ، آنها در صف سپاهیان انقلاب راهی اساسی تری که بعهده همه گذاشته شده انجام ندارند و نمیتوانند بهنگام ضرورت وظیفه دهند . آنها میخواستند در صف نظام نیز مردوار کمر خدمت بر بندند و بقول معروف زن خانه و مرد میدان باشند بهمین سبب بکوشش و تقلا دست زدند و تمایل و شوق خود را بشرکت در سپاه انقلاب باز گفتند و سرانجام نیز باین آرزو رسیدند و از امسال سپاه دختران برای انجاموظیفه تازة خود آماده حرکت بسوی روستاها می شود .

دختران ما از این پس در صف سربازان وطن در می آیند ، مثل مردها خدمت میکنند و پس از خاتمه دوره سپاهی گری برای ارشاد هموطنان روستائی خود بدانسوی عزیمت می کنند . اگر خوانندگان فراموش نکرده باشند در آغاز اجراء قانون نظام وظیفه که واضعان آن بدون توجه بروحیه مردم ، آنها (نظام اجباری) نامیده بودند وحشت و گریزی در میان مردم پدید آمد . آنها نمیخواستند فرزندان خود را بالاجبار بخدمت بفرستند زیرا قبول تکلیف اجباری هر قدر هم آن تکلیف ارزنده و دلپسند باشد در آدمی عکس العملی تند بوجود می آورد . بهمین سبب مردم کمتر از این قانون استقبال کردند ، این عدم استقبال تنها مولود این نکته روحی نبوده بلکه عوامل زمانی دیگری نیز باین گریز از خدمت کومک میکرد و آن این بود که هنوز مردم بوظیفه ای که آنها جهاد در راه وطن نامیده اند آشنائی نداشتند ولی بمرور زمان و با تغییراتی که در نام و وظیفه ونحوه خدمت بعمل آمد و همه جوانها با نشاط و استقبال کامل برای خدمت به وطن بریکدیگر سبقت مجویند همین درك مقتضیات زمانی است که دوراولین کوشش و تلاشی که برای تشکیل سپاه دانش دختران بعمل آمده تعداد دواطلبان از حد حصر و انتظار گذشته وهمه داوطلبند که بخدمت پذیرفته شوند . لابد

شما خوانده‌اید که در میان این همه دواطلب حتی یکنفر تقاضای معافیت نکرده بلکه همه خواسته‌اند که نامشان ثبت گردد و بخدمت گسیل شوند . این تفاوت زمان است که یک روز مردها از خدمت میگریختند و امروز برای ورود بخدمت شوق و عشق هبر آنهاست. این جمله که یکی از دختران با مدیرکل سپا دانش گفته است و در روزنامه‌ها

چاپ شده مظهر عقیده قلبی دختران ملت ایران است که بزبان یکی از آنها جاری شده است او گفته است : « من از سالهای اول دبیرستان عاشق این بودم که روزی تفنگ بدمت بگیرم و اکنون که آرزویم در آستانه تحقق گام نهاده از بخت شکر دارم و از روزگار هم ، با این روحیه امروز دختران ما بسوی آینده درخشان خود پیش میروند و دیری نخواهد گذشت که دختران جوان ایرانی در کنار برادران خو که اکنون در سپاه دانشند وظیفه تازه خود را شروع کنند ، دخترها و زنها در پرورش و آموزش تسلط و استعدادی بیش از مردها دارند زیرا از مزمه آنها آهنگ لائمی مادر را در گوشها طنین افکن میسازد . همیشه زنها مردان را در مقابله با شدائد و مصائب یاری میکنند دل مهربان و قوه تحمل رنج آنها ، گارها را بر آدمی آسان میسازد و ما یقین داریم تشکیل سپاه دختران از ارزنده ترین اقداماتی است که نتیجه آن در آینده نزدیکی با روشنائی بسیار جلوه گر و از میوه این درخت بارور ، کام جامعه اصلاح طلب ما شیرین خواهد شد .

حماسه با شکوه

در مراسم جشن مهرگان که در تالار سرپوشیده محمد رضا شاه برگزار شد ، یکی از سپاهیان دانش دختر با صدائی گرم و گیرا و حماسی شرح زیر را به پیشگاه شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو معروض داشت :

شاهنشاها

علیاحضرتا

تهنیت و درود بی پایان دختران شاهدوست و پاکدلی را که در راه بر آوردن آرزوهای بلند پدرتاجدار خویش اینک در میدان نبرد با جهل و نادانی گام می نهند بپذیرید ، درود فرشتگان آسمان ، درود روانهای پاک رادمردانی را که در طی تاریخ پرافتخار میهن ما برای نگهداشت این گهواره تمدن و کنام دلیران جانبازی کرده اند ، و درود میلیونها انسان شریف را بیاس گشودن زنجیرهای بندگی از دست و پای آنان بپذیرید .

شاهنشاها امروز که دختران ایران بفرمان آن قهرمان آزادی بخش ، دوش بدوش برادران خویش در مسیر سپاهیان انقلاب گام می گذارند در حقیقت تاریخ حیات اجتماعی زنان ایران ورق می خورد و برگزین دیگری با قلم سحر شهبان ما بر تاریخ میهن ما افزوده می شود ، و زن ایرانی می تواند ارزش اجتماعی و نیروی خلاقه و استعداد ذاتی خود را آشکار سازد ، استعدادهای ارزشمندی که مانند گوهرهای گرانبها با دست

پدر تاجدار و قهرمان ما ، يك بيك از زیر غبار قرون بیرون می آید و درخشندگی خیره کننده آنها به همه افقها ، حتی آن افقهای بسیار دور می تابد .

شاهنشاهها ، اینک نسل جوان سرزمینهای کوروش و داریوش و رضا شاه کبیر و در سایه حمایت و عنایت آن پدر تاجدار احساس غرور و آرامش خاطر می کنند و در پشت سر آن فرمانده بزرگ ، نا آنجا که حتی عقل از درك آن قاصر باشد باعزمی آهنین چون سربازان جانباز به پیش خواهند تاخت تا منشور انقلاب شاه و مردم به نتایج درخشانی که فرمانده عالیقدر ما خواستار آن است برسد ، نتایجی که در اندک زمانی چشم عالمیان را خیره خواهد کرد .

شاهنشاهها ، علیاحضرتا ، ما در نگهداشت این مرزوبوم کهن که با تمام شکوه و عظمت تاریخی آن بدست ما سپرده شده است ، مانند برادران خود ، بر آنیم که غفرت جهل و نادانی را با تمام قدرت و قاطعیت و اراده خلل ناپذیری که ناشی از اراده پولادین شاهنشاه آریامهر است ، سرکوب و نابود کنیم . آینده درخشان و گامهای بزرگی که در راه نیل بآن آینده شگرف برداشته ایم ، این اطمینان قلبی را بملت ایران بخشیده است که آن آینده درخشان چندان دور نیست آینده ای که در آن ملت ما از تمام امتیازات تمدن ، از تمام بهره وریهای کشورهای پیشرفته جهان برخوردار خواهد بود .

به پیش ، به پیش برای پیروزی و برای برافراشتن پرچم دانش و معرفت بر فراز قله های سر بر آسمان کشیده زندگی ، زندگی سرشار از آزادی و نیک بختی ، به پیش با صفوف منظم ، برهبری فرمانده و رهبر عالیقدر ایران ، به پیش .

جاوید شاه .

پیروز و شاد کام شهبانوی گرامی که ولعهد ارجمند شاهنشاه ما را در دامن بر مهر و عطوفت خود بپاکی فرشتگان پرورش می دهد .
پاینده ایران بزرگ .

اینست کوشش مشعلداران راستین انقلاب در روستاها

در سال تحصیلی ۱۳۴۱ - ۱۳۴۰ یعنی قبل از تشکیل سپاه دانش در حدود ۱۵۵۴۵۵۴ نفر دانش آموز در دبستانهای کشور به تحصیل اشتغال داشتند و علی رغم کثرت جمعیت روستاهای ایران تنها ۳۹٪ از این عده یعنی ۶۰۶۲۷۷ نفر از روستازادگان ب مدرسه راه یافته بودند و بدین ترتیب اکثریت کودکان روستاها از مزایای تعلیم و تربیت محروم بودند و فقط در هفت هزار روستا امکان اشتغال به تحصیل برای کودکان روستائی فراهم بود .

کثرت روستاها و پراکندگی آنها در سرزمین وسیع کشور از طرفی و عدم امکانات مالی برای تأسیس دبستان در روستاها و مخصوصاً کمبود نیروی انسانی تعلیم دیده و آموزگار کافی، بزرگترین مانع برای نیل به هدف غائی یعنی گسترش امر تعلیم و تربیت بود و لزوم تساوی فرصت در امر تعلیم و تربیت در شهر و روستا مخصوصاً در تعلیمات عمومی از اهم مسائلی بود که میبایست برای رعایت حقوق عمومی مورد توجه قرار گیرد با تشکیل سپاه دانش که یکی از مؤثرترین و ثمربخشترین مظاهر انقلاب بزرگ شاه و مردم است این مشکل اجتماعی در کشور ایران حل شد و مجال داد که شرایط تساوی فرصت در زمینه تعلیم و تربیت برای مردم شهرها و مناطق روستائی تأمین گردد در پرتو این اقدام بزرگ انسانی نه فقط برای نخستین بار در تاریخ حیات بشر از

نیروی نظامی در راه توسعه علم و دانش و ریشه کن ساختن جهل و بیسوادی بهره گرفته شد بلکه هر سپاهی دانش بعنوان سرباز پیشقدم انقلاب آثار تحول را در دور- افتاده ترین نقاط مملکت گسترش داد و روح و مفهوم انقلاب و نتایج عینی آنرا برای جامعه روستائیان ایران توجیه نمود در نتیجه ستایش کلیه محافل جهان نسبت به عمق و اصالت تحول اجتماعی ایران برانگیخته شد و از نتایج این طرح عظیم در نخستین کنگره جهانی پیکار با بیسوادی که در سال ۱۳۴۴ با شرکت وزیران آموزش و پرورش کشورهای مختلف جهان در تهران برگزار شد ارزیابی بعمل آمد و نتایج این اقدام بزرگ شاهنشاه آریامهر مورد ستایش کلیه جهانیان قرار گرفت .

سپاهیان دانش دختر و پسر همدوش یکدیگر در زمینه باسواد کردن کودکان و بزرگسالان و آشنا نمودن مردم ده با اصول زندگی از نظر اقتصادی ، اجتماعی ، بهداشتی ، کشاورزی و تربیتی کوشش های قابل ملاحظه ای معمول و در راه عمران ده و تغییر چهره زندگی روستائیان و افکار آنان قدمهای مؤثری برداشته اند تا کنون ۷۱۱۲۵ نفر از جوانان عزیز مملکت . بکسوت سپاهی دانش درآمده اند دوران خدمت سپاهیگری ۴۷۸۵۳ نفر سپاهیان دانش پسر دیپلمه دوره های اول ناسیزدهم و ۱۸۹۱ نفر سپاهیان دانش دختر دوره اول خاتمه یافته است و در حدود ۵۰٪ سپاهیان دانش پسر منقضی خدمت و ۱۰۰٪ سپاهیان دانش دختر منقضی خدمت دوره اول با استخدام وزارت آموزش و پرورش درآمده و مجدداً بعنوان آموزگار سپاهی در مناطق روستائی بکار تدریس اشتغال دارند و دنباله فعالیت های دوران سپاهیگری خود را با لباس همشکل ادامه میدهند و با این ترتیب یکی از مهمترین مشکلات گسترش تعلیم و تربیت یعنی مسأله اعزام آموزگار بمناطق روستائی دورافتاده باتشکیل طرح باعظمت سپاه دانش حل گردیده است. در حال حاضر ۱۶۴۴۹ نفر از سپاهیان دانش پسر دوره های چهاردهم و پانزدهم و شانزدهم . و سپاهیان دانش دختر دوره های دوم و سوم و چهارم.

و افسران سپاهی مرد دوره‌های دوم و سوم . ولیسانسیه سپاهی زن دوره‌های اول و دوم .
بخدمت سپاهیکگری اشتغال دارند و ۴۷۴۳ نفر سپاهیان دانش پسر دوره‌های
هفدهم و سپاهیان دانش دختر دوره پنجم دوره آموزشی خاص را می‌بینند و بروستاها
اعزام شده‌اند .

با تشکیل سپاه دانش و مساعی پرارزش مسئولان اجرای برنامه هم اکنون در
۲۱۸۲۹ دبستان ۲۵۵۰۰ روستا ۱۵۸۲۴۱۴ نفر دانش‌آموز و ۲۴۶۰۶۵ نفر بزرگسال
در پایه‌های مختلف تحصیلی بتحصول اشتغال دارند . مقایسه این ارقام با ارقام مشابه
سال تحصیلی ۴۱-۴۰ نشان میدهد که در مناطق روستائی دانش آموز ۲/۶۲ برابر
و دبستان ۲/۷۵ برابر گردیده است در حقیقت افزایش دانش آموز ۱۶۱٪ و دبستان
۱۷۵٪ شده است تاکنون سپاهیان دانش نسبت به باسوادکردن ۹۱۷۸۲۸ نفر خردسال
و ۴۶۴۰۳۱ نفر بزرگسال اقدام نموده‌اند . ارزش اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی کار
سپاهیان به همین اندازه محدود نمیگردد . بلکه آنها میلیونهاروستائی را که در گذشته
از نیروی انسانی آنان استفاده نمیشد در راه سازندگی و تولید صحیح بکار انداخته‌اند
و باخود یاری مردم ده در مناطق مختلف بساختمان و تعمیر دبستانها ، مساجد ،
احداث یامرمت راههای فرعی و پل و تهیه آب آشامیدنی سالم و لارویی قناتها و ایجاد
مزارع نمونه ، غرس نهال ، تشکیل انجمنهای خانه و مدرسه و همکاری در تشکیل
شرکتهای تعاونی ، انجام وظایف منشی‌گری این شرکتها و خانه‌های انصاف و آشنا
نمودن مردم باصول تعاون ، برقرار کردن نظام پستی و ارتباطی در مناطق روستائی
اقدام نموده‌اند که برای تأمین حقوق اجتماعی روستائیان بسیار مؤثر بوده است و اگر
قرار بود راساً در تمام مناطق روستائی پراکنده و متعدد مملکت با اجرای این اقدامات
عمرانی دست زده میشد سالها وقت و مبالغ هنگفتی اعتبارمورد نیاز بود حال آنکه سپاهیان
دانش با خود یاری مردم و تشویق آنان بخدمتهای اجتماعی موفق شده‌اند که در
هر منطقه اقدامات بس سودمندی انجام دهند و می توان گفت که آنان نیرومندترین

عنصر انقلاب می‌باشند که ضمن تعلیم مسائل درسی و مبارزه با بیسوادی در زمینه کارهای عمرانی و اجتماعی فعالیت‌های بسیار پر قیمتی انجام داده‌اند که انجام این اقدامات تاکنون از اینقرار است :

- احداث ساختمان دبستان ۱۳۷۸۲ باب
- تعمیر دبستانها ۲۴۰۲۶ نوبت
- احداث مسجد ۲۴۷۷ باب
- تعمیر مساجد ۱۶۴۴۲ نوبت
- احداث غسالخانه ۱۳۵۲ باب
- تعمیر غسالخانه ۳۰۵۵ نوبت
- مرمت راههای فرعی و احداث ۱۲۸۹۰۶ کیلومتر در دفعات مختلف
- لاروئی ۲۳۶۵۴ رشته قنات در دفعات مختلف
- غرس ۳۶۲۹۹۴۴ اصله نهال
- احداث ۶۶۷۷۵۶ باب حمام
- حفر ۷۰۳۵۶ حلقه چاهها بهداشتی
- تهیه ۳۰۳۳۱ دستگاه میز و نیمکت باخود یاری روستائیان
- تهیه ۲۰۵۱۸ جلد کتاب برای کتابخانه روستائی.
- تشکیل ۷۹۶۸ کلاس برای آموزش خیاطی بزنان روستائی .
- تشکیل ۵۳۵۱ کلاس آشپزی و خانه داری برای آموزش بزنان روستائی.
- تشکیل ۵۹۲۴ کلاس بچه‌داری برای آموزش بزنان روستائی .

راهنمائی چند
به
سپاهیان انقلاب

راهنمایی چند به سپاهیان انقلاب

سخنی با سپاهیان دانش و آموزگاران سپاهی

هر طرح و برنامه ، هنگامی میتواند به نتیجه مطلوب برسد که مجریان آن به فلسفه وجودی آن بخوبی پی برده و به آن ایمان پیدا کرده باشند . شکی باقی نمانده است که سپاهیان عزیز دانش بخوبی فلسفه تشکیل سپاه دانش را که یکی از اصول انقلابی ششم بهمن است بخوبی درک کرده و با علاقه و ایمانی که داشته‌اند در ردیف سربازان انقلاب کمر همت به میان بسته‌اند و خود را برای مبارزه‌ای پی‌گیر علیه جهل و نادانی و بی‌اطلاعی مردم روستا نشین آماده ساخته‌اند .

توجه خواهید فرمود که پیروزی همه ما در صورتی جامه عمل بخود خواهد پوشید که همکاری دو جانبه باشد و دوستان عزیز در مشاوره با معتمدان محل و افراد آزموده کوتاهی و سهل انگاری ننموده و راهپائی را که برای حل مشکلات خودانتخاب کرده و به نتیجه مطلوب رسیده است ، در اختیار سایر دوستان قرار دهند و در صورتی که پاره ای از مشکلات را غیر قابل حل میدانند و نتوانسته‌اند آنرا حل کنند با دستگاہهای بالاتر در میان بگذارند تا راهپائی که سایرین رفته و مشکل را حل کرده‌اند به آنها ارائه دهند ، زیرا این ثابت شده است که هیچ مشکلی نیست که با نیروی عقل و اراده حل نشود .

فی‌المثل تجربه‌ای که ما از دوره خدمت سپاهیان دانش داریم نشان میدهد که یک نفر سپاهی دانش به روستاهای اطراف الیکودرز رفته و او را به دهی واقع در ۱۸ کیلومتری این شهر فرستاده‌اند ، هنگامی که سپاهی مذکور به‌مراه راهنمای تعلیماتی به ده میرسد ، نزدیک غروب آفتاب بوده است ، ۳۴ خانواده ساکن در جنب و جوش گردآوری گوسفندان و دوشیدن شیر و روشن کردن آتش بوده‌اند و کسی به مهمانان

تازه وارد اعتنائی نمیکند و پس از ساعتی که تاریکی همه جا را فرا میگیرد به علت نبودن کدخدا در ده ، یکی از ساکنین محض رضای خدا اجازه میدهد مهمانان شب را در خانه او بگذرانند ، این خانه عبارت بود از يك دخمه سر پوشیده گلی شبیه به طویله های قدیم که در گوشه ای از آن خانواده روستائی یعنی زن و پنج فرزندش زندگی میکردند و در نزديك در ، گاو و گوساله عزیزشان را در سه آخور بسته و نور دخمه را هم چراغ نفتی تأمین میکردند است که از دود آن سقف سیاه شده و محیط آلوده گردیده است بهترین جای خانه را که در آن يك تشك کثیف پهن شده بوده است به مهمان تعارف می کنند .

آقای سپاهی بجای اینکه از نحوه زندگی هم میهنان عزیز رنج ببرد و متأثر شده و بکوشد تا با راهنمایی و پشت کار برادران و خواهران خود را از نکبت بیرون آورد ، در همان شب پیشنهاد مراحت به راهنمای تعلیماتی می کند و بابت صبری و اصرار پس از خوردن لقمه نانی راه شهر را در پیش میگیرد و از رفتن به آن ده خود داری میکند ، تا سرانجام کارش به محاکم نظامی کشیده میشود و پس از مدت ها رنج کشیدن در زندان ، هنوز هم بیدار نشده بود و می گفت بیست ماه اضافه خدمت میکنم . ولی در ده دیگر که در اطراف سنج بود برادر سپاهی او وارد شده بود نه تنها از ماندن در ده که خانواده ها با گاو و گوسفند در يك محل زندگی میکنند ناراحت نشده بود ، بلکه تأثرش از این بوده است که چرا تاکنون از این وضع خبر نداشته و زودتر از این سپاه دانش تشکیل نگردیده تا او را به چنین دهی بفرستند . او با خوشروئی و شادمانی مردم را به گرد هم جمع میکند و زیان این زندگی را برای آنان تشریح میکند و دنیای پیشرفته و روش زندگی نوین را در جلوی چشم مردم روستائی با زبانی ساده مجسم میسازد ، بطوری که تمام مردان و ریش سفیدان ده با کنجکاوی و شوق شکفت انگیزی به پرسش می آیند که چه میتوان کرد ؟ این اولین مرحله کار است که مردم درد را درك کنند و بفکر چاره جوئی باشند و این مرحله ، بخوبی انجام شده بود .

سپاهی دانش که غلامرضا منصوریان نام دارد و متولد و بزرگ شده تهران بزرگ است ضمن تقدیر از تیزهوشی و درك مردم ، میگوید حالا که شما آماده اید پیشرفت

کنید و زندگی خود را تغییر، دهید منم با کمترین هزینه، اینکار را برای شما انجام میدهم، پس از دو ماه شروع به ساختن خانه‌های نو در دویت متری قریه، سابق میکنند و چهار نفر از آنان را که استعداد بیشتری داشته‌اند به شغل بنائی می‌گمارد به نوبت بنائی می‌کرده‌اند و وقتی کار پیشرفت میکند استانداری، بخشداری و ادارات کشاورزی نیز بکمک آنها می‌شتابند و در ظرف مدتی کمتر از ۱۰ ماه ده جدید که بانظم و زیبائی و نظافت خاصی بنا شده است آماده بهره برداری میشود و دخمه‌های قبلی هنوز در نزدیکی ده خودنمائی میکند و جایگاه حیوانات است و این یادگار از يك جوان غیرتمند و شاه دوست و میهن پرست و انسان دوست باقی مانده است که نشانه قدرت روحی و مبارزه واقعی در میدان جنگ علیه فقر و جهل است که از جمله برنامه شاهنشاه ماست.

کارهای اجتماعی را چگونه باید آغاز کرد

راه مواجه شدن با مشکلات اجتماعی چیست ؟

هنگامیکه يك واحد اجتماعی اعم از ده یا قصبه یا شهر در کارهای خود با مشکلی روبرو میشوند ، افراد آن واحد باید ب فکر چاره جوئی باشند و برای نیل باین هدف نیز سه مرحله در پیش دارند . اول اینکه با یکدیگر تبادل نظر نمایند که نقص در چه اموری است . در وهله دوم بایدجا میرسند که دگر گونی و تغییرات در چه مواردی ضروریست و بالاخره در مرحله سوم مشخص نمایند که این تعییرات چگونه باید صورت گیرد .

در این هنگام است که با ذهن روشن دورهم جمع میشوند و سعی میکنند راههای مناسبی برای رفع مشکلات خویش پیدا کنند ، گاهی ایجاب میکند که برای حل يك مشکل عدهای بعنوان (گروه کار) مأمور انجام کاری شوند ، بعضی اوقات که رفع دشواری مربوط به کلردستگاهی میشود ، باید سازمان مربوطه را بجنبش وادارند ، ولی در هر حال برای حل مشکلات باید رغبت عمومی را بطوری که ایجاد ناراحتی ننماید برانگیخت ، کوشش های گروههای مختلف را با پیشرفت کار وفق داد و دسته هائی را که برنامه هائی برای کار و فعالیت ندارند تشویق و تحریک به شرکت در امور اجتماعی نمود ، این درست است که باید کار مثبتی صورت گیرد ، ولی این کار نباید با روش های خشن و ناهنجار توأم باشد .

پس چه باید کرد ؟ برای شروع بکار اول باید در افرادی که با ما سر و کار دارند نفوذ نمود ، تمایلات و طرز تلقی آنان را تغییر داد و رغبت شان را بیدار کرد ، افراد دیگر را هم باید نسبت به مشکلات اجتماعی از همراهی که مقذور است مربوط ساخت بطوریکه روی راه حل های مناسب و خوب توافق نمایند .

همواره راه حل دشواریها را با بایستی در کوشش و کفاری که با زندگی واحد اجتماعی مربوط باشد جستجو کرد ، باید توجه داشت ، همیشه عدهای که خارج از گروه کار قرار دارند و در برابر افکار این دسته کوشا ، مقاومت میکنند و این مقاومت ممکن است باین صورت ظاهر کند که مایل به مطرح کردن مشکلات و بحث درباره آنها نباشند .

برخی دیگر وجود دشواری را اعتراف میکنند ولی ادعا مینمایند که هیچ راه حل علمی برای آن نمیبینند . برخی از افراد نیز باندازهای مشغله و گرفتاری دارند که مجال برای شرکت در اینگونه امور پیدا نمیکند . دوستان گروه کار ممکن است مشکلاتی را ارائه دهند و امکان دارد که راه حل را تا حدی غیر ممکن و دشوار تلقی کنند ، همچنین شاید طوری ارائه طریق نمایند که گروه کار با آنان هم رأی نباشند ، ممکن است راه حل هائی را برگزینند که بجای پیشبرد نقشه بدان لطمه بزنند ، گروه کاری که برای رعایت نظر و عقیده دیگران باندازه موفقیت در کار خود ارزش قائل است ، مسلماً قبول خواهد کرد که هر طرح باید دارای مشخصات عمده زیر باشد .

۱ - هر نقشه‌ای باید بر اساس آموزشی طرح گردد . اشخاصی که برای اجرای يك طرح در نظر گرفته میشوند ، باید جهات مختلف مشکلی را که مأمور حل و فصل آن میشوند بخوبی و وضوح کامل فرا گیرند .

این آموزندگی باید طوری وسیع باشد که خود ، عامل حل مشکلات دیگری نیز قرار گیرد ، یعنی همکاری افراد بر اساس احترام بیکدیگر در واحد اجتماعی راهنمای آن جامعه برای حل دشواریهای دیگری باشد .

۲ - هر نقشه‌ای باید راه وصول به مقصود را نزدیک سازد . گروه کار قبل از شروع به اقدام پاسخ صحیح مسائل مورد نظر را نمیداند ، از این رو هر طرحی باید قابل تطبیق با شرایط موجود باشد ، هر مرحله از يك طرح باید طوری تنظیم شود که تلم اطلاعات قابل استفاده که در دسترس قرار دارد ، همچون نورافکن ، روشنی بخش آن باشد . از تجربیات مراحل اولیه باید برای آینده بهره برداری کرد .

۳ - نقشه باید بر اساس توحید و ساعی تنظیم گردد ، تمام مردمی که در کار اجتماعی ذینفم میباشند باید صادقانه در اجرای طرحهای دخالت داده شوند ، همچنین

نقشه باید نقش مثبت و سازنده‌ای برای حل عملی مشکلات جامعه داشته باشد تا آنجا که مقدور است تمام اشخاصی که اجرای طرح مربوط به آنان میشود، بایستی در اخذ تصمیم سهیم گردند تا فکر و گام و نیروی آنان در راه حل دشواری بکار افتد.

۴ - استفاده از سازمانها بهنگام شروع هر کاری ابتداء لازم است که دوستان و عوامل مساعد را بشناسند، و بدانند چه کمکهائی از آنها میتواند انتظار داشته باشند، همچنین شناختن دشمنان و انتخاب راه توفیق نیز کمال ضرورت را دارد، یعنی باید بدانند نوع مخالفتها چیست و از چه ناحیه‌ای میباشد.

۵ - هر گروه کار باید هوشیار باشد و عوامل مساعد اجرای برنامه خود را منظم و بسیج نماید تا با موانع یا سستی‌ها، خود راروبرو سازد و بر آنها پیروز شود. قبل از همه، گروه کار باید وضع و حدود وظایف رسمی سازمانها را بداند و بانحوه کار آنها آشنائی داشته باشد، فقط در سایه این شناسائی است که میتواند حدود پیشرفت کار خود را پیش بینی نماید، آنگاه اطلاعات همه جانبه‌ای از مشکلات اجتماعی با افراد خود بدهد و فرصت بحث و شور را برای آنان باقی گذارد و سعی نماید که حتی المقدور تمام افراد جامعه باین بحث و تبادل نظر کشانده شوند.

حال اگر يك سازمان برای حل مشکل شما اقدامی بعمل نیاورد چه باید کرد؟ مسلماً باید از مؤسسات دیگر کمک گرفت و کار را تا اعزام نماینده جهت تعقیب هدفها دنبال نمود. زیرا گاهی ممکن است خط مشی و سیاست يك سازمان طوری باشد که نتواند در رفع مشکل شما گامی بردارد.

ماو کودکان و بزرگسالان

تربیت کودك

كودكى كه در دبستان درس ميخواند هنگامى كه بسن بلوغ ميرسد خود را در عصر اتم مي بيند ، يعنى تمام كشورها ميكوشند تا از ارزشى اتمى براى كارهاى مفيد نظير كندن كانال و راههاى دريائى و بكار انداختن كارخانه هاى بزرگ و كوچك استفاده كنند پس بايد از هم اكنون كودكان دبستانى را طورى پرورش دهيم كه براى زندگى كردن در چنين محيطى آمادگى داشته باشند ، حال از مربيان سئوال ميكنيم براى آماده كردن كودكان چه وسائلى فراهم نموده و چه برنامه هاى بكار ميبرند .

در آينده بشر ناچار است با عوامل نيرومندی مبارزه كند . از هم اكنون ما بايد كودكان را براى قبول چنين مبارزات دامنه دارى آماده كنيم و اين كار ميسر نيست مگر اينكه روش هاى آموزش و پرورش نوينى را بكار بريم .

نظري به وضع بفرنج جامعه ، حساسيت اين موضوع را نشان ميدهد ، و هر فردى كه با وسائل تربيتى سروكار دارد از خود مى پرسد كه آيا باطرز وسبك آموزش و پرورش كئونى ميتوان نسلى پرورش داد كه در دنياى آينده از زمانه سيلى نخورد و بتواند در ايجاد يك جامعه سالم و پيشرو مؤثر باشد ؟

دبستان واحدی است كه كودك ، جامعه و ملت را بوجود ميآورد ، لذا تعليم و تربيت بايد پرتحرك باشد و با تجارب و آزمونهاى عملى غنى شود تا صحيح زندگى را بكودك نشان دهد .

آموزگار مجرب و هوشمند و با تجربه ميتواند شخصيت طفل را قالب ريزي كند و او را بنحو متعادل رشد دهد .

دبستان با تدارك تجارب پرمایه و كامبخش ميتواند كودكان را براى شايستگى

های فردی و اجتماعی پیرا آورد ، مدارس نوین باید جامعه‌ای را تشکیل دهند که زندگی و کار و پیشرفت رشد اطفال را تضمین نماید ، لذا کودک در دبستان نباید از جامعه و طبیعت جدا شود ، بلکه با هر جامعه باید آشنا شود و در مرحله عمل با وظایف خویش مأنوس گردد . یکی از نواقص کار ما اینست که مردم اهمیت يك برنامه تعليم و تربیت يك را برای فرزندان خویش احساس نمی‌نمایند و برای بوجود آوردن آن همکاری نمیکنند ! ولی يك جامعه آگاه همیشه در طرح و اجرای چنین برنامه ها شرکت و دخالت مینماید و تلاش ها و مشاوره هائی را که بمنظور همکاری بین مدرسه و مردم صورت میگیرد مطالعه میکند .

دبستان در جامعه های پیشرفته ، با خانه و جامعه پیوند ناگسستی دارد . در اینگونه جامعه‌ها بکودک دبستانی کمک میکنند تا تغییرات علمی و صنعتی را مدنظر قرار دهد و نیازمندیهای صنعتی کشور را دریابد ، از اینرو همیشه باید در نظر داشت که تعلیمات دبستانی باید پرمغزو دارای هدف و تجربه آموز باشد !

هدف و مقصود

سازمانهای آموزش و پرورش و معلمین در امور تربیتی ، هدفها و تصمیمات مختلفی را دنبال میکنند ، ولی همیشه باید باین امر توجه کرد که در طرح و اجرای این هدفها و تصمیمات مبیایست به علائق و نیازمندیهای کودک و جامعه توجه شود . در دبستان باید این اصول کاملا مراعات گردد .

۱ - کودک باید علاقمند شود که زبان مادری خود را چه بطور شفاهی و چه کتبی خوب یاد بگیرد ، درست بنویسد و درست صحبت کند و پیشرفت او را در این کار پیوسته زیر نظر باید گرفت .

۲ - به کودک باید کمک کرد تا اخلاق و شخصیت و رفتار اجتماعی را بطور درست فراگیرد ، برای رسیدن باین مقصود باید او را در فعالیتهائی شرکت داده که حس همکاری ، کف نفس و طرز استفاده از تفریحات سالم را فراگیرد .

۳ - باید کودک را از راه عمل راهنمایی کرد تا به بهداشت ، سلامتی ، ایمنی و به

زیستی عادت کند .

۴ - باید باو کمک کرد تا در فهم و اندازه گیری پیشرفت کند ، او را به محاسبه و حل مشکلات در حدود میزان درك و احساسش واداشت ، ولی باید توجه داشت که اگر از او انجام کاری خارج از قدرتش را بخواهند ، روح كودك شكست میخورد و از خود ناامید میشود ، میندازد که كودن و بی مصرف و غیر قابل پیشرفت است .

۵ - کمک باینکه كودك نیازمندیهای اساسی بشر ، برای غذا پوشاك ، منزل ، امنیت و آسایش در سایه همکاری دسته جمعی تأمین میشود و بدین ترتیب او را وادار سازند تا ساده ترین مناسبات و بستگی افراد را یکدیگر در امور کشاورزی ، صنعتی و سایر خدمات اجتماعی دریابد .

۶ - باید از راه عمل کاری کرد که كودك اهمیت همبستگی را درك کند و فعالیت ها و کوشش هائیکه برای تحکیم مبانی ملیت صورت میگیرد مورد تقدیر قرار گیرد و هرکس که مسئولیت خود را خوب انجام دهد تشویق شود .

خصوصیات يك معلم خوب در دنیای جدید

هر موجود بشری ، دارای هر خصوصیاتی که باشد با ارزش است و بنابراین حق دارد از تمام مساعدتهائی که از دست معلم برمیآید استفاده کند . معلم در حکم يك قالبریز فنی است ، از ابتداء باید روی حرفه و شغل خود کار کند تا مهارت یابد . كودك بمنزله ماده خامی است که در اختیار او قرار میگیرد ، هنرمندی و ظرافت لازم است تا بتواند این ماده خام را در قالب خوبی بریزد و ازان موجود ارزنده‌ای بیرون آورد ، او با مسئولیت بزرگی روبرو است تا از طفلی که تربیت اولیه اش صحیح نبوده انسانی متعادل ، زنده دل ، شاد و امیدوار بزندگی ، علاقمند به زندگی جمعی و همکاری با دیگران باریاورد که دانش را بخاطر بهتر زیستن دوست بدارند ، پس معلم بايك وظیفه و مسئولیت جدی و مهم روبرو است .

كودکی که قدم بمدرسه میگذارد سرنوشت و آینده خود را در کف معلم میگذارد تا او تحت تأثیر و جدان و شرف خود و با احساس مسئولیت مسیر آنرا تعیین کند ، او باید از این انسانهای کوچولو با رعایت اصول آموزش و پرورش دمکراتیک ، رهبران و اداره کنندگان جامعه آینده را بسازد ، معلمی میتواند از عهده این کار برآید که خود درك روشنی ، از جهان و میهن و محیط خود داشته باشد . باید با رنجی که قرن‌ها و بلکه هزاران سال بشر ، بخاطر آسوده زیستن آیندگان کشیده است آشنا شود ، باید میراث فرهنگی گذشتگان را دوست بدارد ، باید نیاز آینده و جامعه را درك کند ، باید با مردم و احتیاجاتشان همدردی داشته باشد ، باید روحش قدرت ترجمه اقتصادی زمان را داشته باشد .

باید بچه ها را دوست بدارد و نسبت بسرنوشت آنان عشق بورزد ، باید رشد روحی و فکری آنها را همراه با رشد جسمی تحت مراقبت قرار دهد .

معلم در جهان امروز باید به پیشرفتهای بشر علاقمند باشد ، هنگامی که چنین غبتهی در او بوجود آمد ، نسبت به سر نوشت فرد نیز توجه خاص پیدامی کند . تعلیم و تربیت جدید بر این پایه است که معلم کودک را خوب بشناسد و بداند که با هر یک چگونه باید رفتار کرد .

تردیدی نیست که بسیاری از اطفال تمایلات غیرعادی دارند و معلم خوب آنست که بتواند علاقه کودک را از تعقیب روش های نادرست بازگیرد و متوجه امور خوب نماید ، برای توفیق بیشتر باید نیازمندیها و امکانات محیط را بدقت سنجید ، تا بتوان ماهرانه در تغییر تمایل طفل نقشی بعهده گرفت ، باید در جهان کودکان وارد شد ، احساساتی مثل آنان پیدا کرد ، مثل آنان فکر و احساس نمود و بقول عارف بزرگ و روانشناس ، مولوی « چونکه با کودک سروکلرت فتاد - پس زبان کودکی باید گشاد ، این متفکر بزرگ ، تمثیلی در این باره دارد که میگوید مادری بنزد امیرالمومنین ع آمد و گفت طفل خرد سال من روی ناودان رفته اگر نزدیک روم تا او را بگیرم با حرکتی که برای گریز خواهد کرد از بام سرنگون خواهد شد ، چگونه باید او را فراخوانم ، زیرا زبان مرا نمی فهمد .

علی میگوید کودکی همسال او را به پشت بام بیر تا طفلت بهوای او از روی ناودان بروی بام بیاید و از خطر سقوط رهائی یابد . پس برای تغییر تمایل کودک باید علاقه و فکر و عوالم او را درک کرد ، معلم خوب خود را مشاور ، راهنما ، همکار و دوست شاگرد می داند ، ملازمه مشاور بودن اینست که نیاز کودک را بداند ، برای اینکه راهنمای خوبی باشد ، باید بازبان او سخن گوید ، اگر بخواهد همکار درستی باشد ، بایستی علاقه و رغبت باطنی طفل را دریابد و بالاخره برای اینکه دوستی خود را باو بقبولاند ، باید اعتمادش را جلب کند .

اجازه بدهید در این باره کمی گسترده تر سخن بگوئیم ، معلم در نقش مشاور نسبت به پیشرفت کودک علاقمند است و برای تطبیق او با محیط زندگی تلاش میکند او را تشویق مینماید تا مبتکر باشد و با شیوه راست اندیشی خو بگیرد ، کودکان دارای استعداد های مختلفی هستند ، لذا هر یک از آنان طبق ذوق و سلیقه و استعداد خود

وارد فعالیت‌های معینی میشوند ، با توجه باین اختلاف ذوق‌ها و استعدادهاست که آموزش و پرورش باید انعطاف پذیر و قابل تغییر براساس واقعیات زندگی تکامل بخش و قابل تشخیص باشد و معلم بتواند در محیطی دوستانه ، انسانی ، خلاق و سرشار از صفا باشاگردان رفتار کند ، راهنمایی دلپذیر ، جزء و مکمل آموزش است ، عمل آموزش باید به طفل امکان دهد تا قابلیت‌های درونی خود را مورد استفاده قرار دهد .

معلم باید برای پیشرفت هر چه بیشتر شاگرد ، از تمام وسائل و طرق استفاده کند و در هر مرحله عاقلانه پیش برود . و اما در نقش رهبری ، معلم فرصت‌های خوبی در خلال کار خود برای انجام مقصود بدست می‌آورد . اولین نشانهٔ یک رهبری خوب اینست که شاگرد نسبت به محیط آموزشگاه علاقمند گردد . در کلاس درس باید به اطفال پیاموزد که همیشه برای کمک به آنان آمادگی دارد و آنان نباید از فهمیدن درس مأیوس و ناامید شوند و یا از پرسش‌های مکرر بیمی بخود راه دهند ، برای اجرای این نقش باید همدردی باشاگردان داشته باشد و موقعی میتواند یک همدردی واقعی ، و دور از تصنع پیدا کند که خود بداند هر موجود بشری ، دارای هر خصوصیتی که باشد با ارزش است و بنا بر این حق آن را دارد که از تمام مساعدتهائی که از دست معلم برمیآید استفاده کند .

معلم در مرحلهٔ رهبری خود باید بمیزان حساسیت هریک از شاگردان و سطح قابلیت آنان در هر سن و سالی آشنا باشد و بداند با کودکان و اولیائشان چگونه رفتار کند و برای ترقی و اعتلاء شخصیت وی راه‌های مناسب برگزیند ، معلم حتی باید سعی نماید تا احساس کند بچه‌ها دربارهٔ محیط خود ، کوچه ، ده ، خانه ، درخت ، خیابان و سایر اشیاء چه احساسی دارند ، باید محیطی بوجود آورد که شاگردان امنیت و اعتماد کامل احساس کنند .

رعایت بهداشت را بایستی در اطفال بصورت عادت درآورد تا عشق به پاکیزگی و تنفر از پلیدی و کثافت و آلودگی ملکه آنان گردد .

به کودکان روستا

چه بیاموزیم

هنر و کار

هنر و کارهای دستی یکی از موضوع‌های است که هم‌فیه حائز اهمیت است و هم از پدیده‌های هنری است میتوان در سایر دروس ابتدائی از آن استفاده نمود شایسته است چند مطلب در این مورد گفته شود .

در این جا شیوه تدریس بیان میشود تا آموزگاران محترم بتوانند عملاً کودکان روستاها را به نقاشی‌های جالب و دارند و دو مقصود کلی از این کار بدست آید .

۱ - استعداد هنری کودکان رشد یابد .

۲ - آموزگاری که از لحاظ اداره کلاس بهمت وجود شاگردان مختلف‌السن و مختلف‌المعلومات (مقصود وجود چند نفر از شاگردان کلاس اول چند نفر از دوم و چند نفر از سوم و چهارم است) دچار اشکال مییابد ، راهی برای مشغول کردن و ادای تکلیف گروهی از شاگردان در هر ساعت بالاستقلال بدست آورد . و اینک دو نوع نقاشی یاد میشود که هر دو برای کودکان جالب و مورد استفاده است .

الف - نقاشی‌های دیواری

نقاشی دیواری عبارت است از یک طرح هنری مرکب از نقاشی ، چسباندن عکس و دیگر اشیاء سبک و قابل الصاق بر صفحه کاغذ و آگهی‌های مصور که بر دیوار اطاق نصب میشود ، در این نقاشی‌ها ابتداء میتوان طرح گلی را روی صفحه بزرگ کاغذ یا مقوا که بر روی زمین یا میز پهن شده ترسیم نمایند و بعد از نصب آن بر روی دیوار قسمت‌های دیگر را با چسب بر جای خود چسباندند و رنگ کنند .

موضوعات اینگونه نقاشی‌ها معمولاً باید مربوط به تعلیمات اجتماعی ، علم‌الاشیاء ، بهداشت ، تعطیلات و یا دیگر داستانهای مورد توجه و مفید باشد ، مثلاً شاگردان

کلاس اول تصمیم میگیرند یکی از مناظر درو کردن را نقش و مجسم کنند ، در تهیه این نقاشی که منظور تهیه تابلوی زیبا برای نصب بر دیوار یا راهرو کلاس است، حداقل چهار کودک مأمور میشوند باهم کار کنند و مواد لازم را قبلاً بشرح زیر آماده میکنند :

۱ - چسب و یک صفحه مقوا یا کاغذ بزرگ .

۲ - مداد رنگی و مداد سیاه .

۳ - چند قطعه عکس مرد دروگر ، زن خوشه چین ، اطفال و صحنه مزرعه (این عکس‌ها را کودکان میتوانند از مجله ، روزنامه و هر جگه‌ای ممکن باشد تهیه کنند) .

۴ - چند خوشه گندم و جو و یا یکی دیگر از غلات که در محل موجود باشد .

۵ - هر شیئی دیگر که بدان نیاز باشد و کودکان از آن یاد کنند .

شیوه کار

ابتداء طرح کلی را یکی از شاگردان یاری آموزگار بر صفحه‌ای از کاغذ که روی سطحی صاف ، مانند زمین موزائیک شده ، یاروی میز میکشد . شاگرد دیگری مأمور رنگ کردن قسمتهائی از آن میشود سپس میچینند و بجای خود میچسباند و دیگری خوب نظارت میکند تا کمبودی نداشته باشد و زیر آن اسم تابلو و اسمی شاگردان را مینویسد .
باین ترتیب تابلویی زیبا بوجود میآید که میتوانند بر دیوار نصب کنند . اینگونه نقاشی‌ها بنا بر استعداد افراد تغییر میکند ، مثلاً شاگردان کلاس اول میتوانند منظره‌ای از صبح نوروز را بکشند و شاگردان کلاس دوم منظره‌ای از شخم با گاوا آهن و تراکتور را مجسم نمایند ، در هر صورت نقاشی دیواری وسیله‌ای برای نمایش افکار و تصورات کودکان است که از نقش کردن ، بریدن ، چسباندن و نوشتن اجزاء آن ترکیب و چون جنبه کار گروهی دارد ، بسیار مفید و جالب است .

ب - آگهی‌های مصور

آگهی‌های مصور بمنظور اعلان حوادثی که در اطاق درس و در کوچه اتفاق میافتد و همچنین برای آموختن دستورهای بهداشتی و تعلیمات مدنی و حفاظت شخصی تهیه میشود ، شاگردان میتوانند برای نوشتن کلمات حروف را بخط درشت بنویسند ،

ریگ بزنند ، بچینند و برگلغذ بچسباندند .

عکس‌هایی نیز می‌توانند به کلمات و عبارات ضمیمه نمایند ، ولی بهتر است که نقاشی‌های لازم روی تابلوهای آگهی نیز بدست کودکان انجام گیرد ، مثلاً آگهی مصور بمنظور تزریق واکسن و یا دکتر را در حال تزریق واکسن نشان میدهد و یا تابلویی که به آلوده نکردن آب اشاره میشود و نظائر آن .

درمورد کودکان کلاس اول و دوم باید موضوع نقاشی خیلی ساده تر انتخاب شود مساواک کردن ، شستن دست و صورت ، احتراز از آتش و نظائر آن .

نظم در کلاس

یکی از اساسی‌ترین وظایف معلم و مربی به وجود آوردن نظم و انضباط در کلاس است ، اگر یکایک دانش‌آموزان نظم و انضباط را رعایت کنند ، کار تعلیم و تربیت آنان آسان میشود ، اگر کودک معلم و مربی خود را دوست بدارد و بدون ترس به او احترام بگذارد و به‌همایند و رفتار و روش کار او اطمینان حاصل کند ، مسلماً فردی منظم و منضبط خواهد بود ، تشویق و تنبیه بی‌مورد و عدم تسلط معلم در روشی که برای تعلیم و تربیت شاگردان بکار می‌برد و بکار بردن روشهای نامطلوب ، عوامل اصلی برهم زدن نظم و انضباط یک کلاس هستند .

باید توجه داشت که منظور از نظم و انضباط در کلاس درس آن نیست که کودکان ساکت و بی‌حرکت بنشینند و به اوامر و نواهی بزرگتران تسلیم شوند ، همانگونه که قندان برای نوزادان مضر و مانع رشد طبیعی اندامهای آنان میشود ، قیود افراطی آموزشگاه نیز رشد طبیعی و روحی و عاطفی کودکان را به تأخیر می‌اندازد و یا آنان را افرادی ترسو کم‌جرات متکی به غیر و بی‌شهامت و گاه عصیانگر و انتقام‌جو بار می‌آورد . نیمکت‌های خشن ، راست نگهداشتن بدن و بالا نگهداشتن سر و دستورهای قاطع و خشن امر و نهی معلم و . . . به تدریج اعصاب دانش‌آموزان را فرسوده میکند . اگر بعضی از نوجوانان ما ، در سن بلوغ نشاط و شور جوانی ندارند یا پس از ساعات رسمی آموزشگاه بی‌آرامند و شرارت میکنند باید متعجب شویم ، نتیجه طبیعی قیود

و سختگیریهای حساب نشده آموزشگاه بخصوص بعضی از معلمان و مربیان چیزی جز این نمیتواند باشد .

بدون تردید کودکی که بهترین ساعات روز را در زیر فشار مقررات و رفتارها و گفتارهای خشن به تلخی و سکوت گذرانده است ، بمحض آنکه بتواند به بهانه‌های مثلاً غفلت یا غیبت معلم یا زنگ تفریح یا تعطیل مدرسه ، طوق ترس و پرهیز و خودداری را ، از گردن بردارد ، به موجودی سرکش و به اصطلاح بزرگترها « شیر » و موزی تبدیل میشود . به درجه افراط ، هیاهو و تکاپو میکند ، این عکس العمل از لحاظ روانی و جسمی بسیار طبیعی است ، زیرا قوای او که ساعات متمادی محبوس بوده است ناگهان مفر و معبری طبیعی پیدا میکند و مانند فتری فشرده باشدت و حدتی غیرغادی آزاد میشود و خودنمایی میکند .

باید قبول کنیم که تمام کارهای ناسالم کودکان که معمولاً نام (شیطنت) به خود میگیرد ، زاده قیود و مقررات تصنعی است که ما بزرگترها برای آنان وضع کرده‌ایم و به شدت اجرا میکنیم . اگر کودک را از قید مقررات خشک و حساب نشده آزاد کنیم و بگذاریم که بدون ترس و محدودیت بجنبد و تکاپو کند ، هرگز حاجتی به شرارت و فعالیت‌های شدید ناسالم نخواهد داشت و بکارها و بازیهای معتدل و مفید اکتفا خواهد کرد ، برخلاف آنچه که بعضی از همکاران ما می‌اندیشند ، سکوت و بی‌حرکت شرط لازم یادگیری نیست . مهمترین وظیفه معلم و آموزشگاه تسهیل رشد کودک است و لازمه آن آزادی بخشیدن به فعالیت‌های ذهنی و بدنی اوست .

با انضباط ترین کلاس آن است که شادگران آن درحالی که احساس آزادی میکنند ، با اراده خود ، با پیروی از عقل و مصلحت هرگز مرتکب عملی که نظم کلاس را برهم زند نشوند ، کودکان باید به رعایت نظم و انضباط خوبگیرند و بتوانند به آسانی در جامعه زندگانی کنند و در ضمن اینکه آزادانه فعالیت میکنند مزاحم دیگران نشوند ، آزادی فعالیت ، مبنای زندگانی است .

اگر طفل را به تسلیم و رضا عادت دهیم و مقاومت ذهنی او را در برابر امر ونهی خود منکوب کنیم و نادیده بگیریم ، مسلماً از روش منفی انتظامات که فاسد کردن

روح آزادمنش اوست استفاده کرده و به او زیبایی جبران ناپذیر وارد کردیم ، تشویق به موقع مهمترین عامل ایجاد رغبت در کودک برای کار و کوشش و رعایت بیشتر انضباط است ، باید هر کار خوب کودک مورد توجه معلم و مربی قرار گیرد و به نحوی مؤثر و به موقع مورد تشویق واقع شود ، در بسیاری از موارد تشویق کودک به کارهای خوب مؤثرتر از تنبیه او برای خطاهائی است که مرتکب شده است .

هدف از تنبیه نیز جز متنبه کردن یعنی آگاه کردن طفل به خطائی که مرتکب شده است نیست ، برای این منظور باید با محبت و مهربانی با او گفتگو کرد تا بد بودن کاری را که انجام داده است بداند . معلم و مربی باید به اثر همیشگی تنبیه که جلوگیری از تکرار خطاست توجه داشته باشد ، بعضی از مرییان که حوصله گفتگو با طفل خاطی را ندارند ، برای اینکه هر چه زودتر او را ساکت کرده باشند ، یا او را بی درنگ از عملی که انجام میدهد بازدارند متوسل به روشهای منفی انتظامات میشوند و به اثر آنی تنبیه توجه دارند ، که بازگشت فوری نظم و فراهم شدن شرایط مساعد برای ادامه کار است و به این منظور به پر خاش جوئی کردن و درشتگوئی ، و یا تنبیه بدنی طفل میپردازند .

نتیجه این نوع ترس ، عصبان و طغیان ، انتقامجوئی ، زبونی ، بدبینی و از دست دادن اراده و شخصیت و سرانجام فرار از تحصیل و مدرسه است ، بعضی از معلمان برای تنبیه کردن شاگردان روشهای دیگری به کار میبرند از این قبیل :

گاه به شاگردان جریمه میدهند یعنی شاگرد را مکلف میکنند که از روی متنی چند بار بنویسد نه فقط به این علت که آن متن را یاد گرفته است . گاه این جریمه به عنوان عقوبت خطائی است که هرگز با کار درس او ارتباط پیدا نمیکند .

توسل به این روش زیانهای بسیار دارد ، از جمله شاگرد را به درس و مدرسه و نسبت به کاری که باید همیشه با حوصله و دقت و علاقه مندی انجام دهد بی توجه و بیزار میکند ، اکثراً نیز چون این جریمه متناسب با توانائی او نیست غیر مستقیم کودکی را وادار و تشویق کرده ایم که به تقلب و دروغگوئی توسل جوید و از دیگران که بی جا ، نسبت به او در این مورد دلسوزی کرده اند بخواهد که در عوض او این متن را چند بار بنویسد .

گاه طفل را بعد از تعطیل مدتی در کلاس یا مدرسه نگاه میدارند ، شاگرد باید کلاس و مدرسه را دوست بدارد و با اشتیاق به آن پابگذارد و آن را خانه دوم خود بداند ؛ اگر عقوبت خطای او را زندانی کردن وی در کلاس و مدرسه قرار دهیم ، شك نیست که از این محیط آموزشی بیزار و فراری خواهد شد . گاه شاگرد خاطی را از کلاس یا مدرسه برای مدتی اخراج میکنند . باید توجه داشت که بعضی از کودکان بازیگوش ممکن است تمایل داشته باشند که به نحوی از کلاس رها شوند در این صورت به تکرار خطا می پردازند ، تا از این آزادی که برای آنان يك تنبیه به شمار نمی آید بیشتری به بهره مند گردند .

گاه شاگرد را برای تنبیه نزد ناظم یا مدیر میفرستند ، معلم خوب میداند ، که ایجاد نظم و انضباط در کلاس از وظایف اوست نه مقامات دیگر مدرسه ، فرستادن شاگرد پیش ناظم و مدیر به تدریج از قدرت مدیریت و ارزش معلم در انظار شاگردان می کاهد ، فقط قانون شکنیهای بزرگ را به اطلاع ناظم و مدیر برسانید ، هنر معلم خوب در این است که بدون توسل به روشهای منفی انتظامات و تنبیه شدید در کلاس خود نظم و انضباط را با مهربانی و احترام متقابل شاگرد و معلم و بیشتر با تشویق پایه ریزی کند ، برای رسیدن به این منظور اضافه بر آنچه به اختصار یاد آور شدیم رعایت نکته های زیر را نیز توصیه میکنیم :

يكایك دانش آموزان کلاس خود را از لحاظ توانائیهای روحی و جسمی و سایر نقایص بشناسید ، در تشویق و تنبیه وضع روحی و جسمی ، شاگرد را در نظر بگیرید ممکن است او نیز در بعضی مواقع مانند شما گرفتار احساسات آنی شده باشد به آنان به چشم يك موجود بی مقدار نگاه نکنید در هر كودك يك معمای حیرت بخش پنهان است هر كودك دارای شخصیتی خاص خود است ، باید شخصیت او را کشف کنید ، تربیت کنید و به آن احترام بگذارید در صدد باشید که علت ضعف او را در درسی خاصی کشف کنید و به او کمک کنید تا نقایص کار خود را برطرف کند . در صدد باشید که علت ارتکاب به خطا را کشف کنید ممکن است شاگردی به این علت مرتکب خطا شده باشد که ارتکاب به آن کار را بد نمی دانسته است ، از تحقیر کردن شاگردان

چه در جمع و چه در تنهایی خود داری کنید . هرگز مقررات انضباطی را نوعی وضع نکنید که شاگردان توانائی اجرای آن را نداشته باشند . هرگز تحت تأثیر اشتباهات گذشته يك شاگرد قرار نگیرید ، او را همیشه به علت خطائی که زمانی پیش مرتکب شده سرزنش نکنید ، چه بسا که موفق به رفع نقایص خود شده باشد . گذشته های او را فراموش کنید و به او مجال بدهید که از خود انسان خوبی بسازد .

هرگز همه شاگردان يك کلاس را برای اینکه توانسته اند خاطی را بشناسند تنبیه نکنید ، معمولا شاگردان نمی خواهند دوست خاطی خود را معرفی کنند و یا به اصطلاح او را لو بدهند . هرگز در تنبیه و تشویق شاگردان تبعیض نکنید ، بگذارید همه شاگردان اطمینان حاصل کنند که شما در روش کار خود با اصف هستید و نسبت به همه آنان مقررات آموزشگاه و گفته های خود را یکسان به کار می برید . اگر به علت خاصی عصبانی هستید هرگز در آن حالت تحت تأثیر احساسات آنی دست به اقدام شدیدی در مورد تنبیه طفل به عمل آورید .

سپاه دانش

مسئولیت های مربی در اجرای برنامه

برانگیختن علاقه و ایجاد رغبت و تقویت قوه درك اطفال از وظایف اولیه معلم است آموزگاری که بدون مقدمه و بدون ایجاد شور و شوق در شاگردان بلافاصله شروع بگفتن درس میکنند نه فقط در کار خود موفق نیست بلکه کودکان را هم بیروح میسازد . کودکانی که در يك کلاس جمع میشوند از تمام جهات با یکدیگر تفاوت دارند . هر يك محیط خانوادگی خاصی داشته ، پدر و مادر و کسان هر طفل ، اخلاق و رفتار ، طرز سلوک و معتقدات و وضع زندگی مخصوصی دارند ، کودکی که پدر و مادرش شاد و خندان و مهربانند از نظر استعداد ، اخلاق و رفتار ، روحیه و احساس با-طفلی که والدینش عبوس و تند و عصبی مزاجند تفاوت زیادی دارد .

این اختلاف محدود بهمان وضع ذهنی و باطنی نیست از نظر جسمانی نیز بین کودکان تفاوت فاحش موجود است . کارشناسان برنامه ریزی باید در مدارس ابتدائی ،

محیطی بوجود آورند که تمایلات طفل را ارضا نمایند و در دبستان پیوسته فعالیت‌های تازه‌ای در برابر شاگردان قرار دهند ، تردیدی نیست که اجراء کنندگان برنامه میتوانند آنرا بهر صورتی که بخواهند درآورند . مثلاً چند سال پیش برای تربیت يك نسل شاد و ورزیده و زنده دل مقرر شد يك ساعت قبل از آغاز درس صبحگاهی در مدارس ابتدائی نوآموزان ورزش کنند ، از آنجا که اجراء کنندگان این طرح از قصد برنامه ریزان آگاه نبودند و یا نسبت بدان ایمان و علاقه نداشتند ، چنین برنامه‌ای را بصورت مسخره ای درآوردند نوآموز میخواست بازی کند ولی حق نداشت از خود صدائی دریاورد ، زیرا معلمین دیگر صداهای اور امزاحم نظم کلاس خود میدانستند : مثل این بود که اطفال معصوم را طناب پیچ نمایند و دهانشان را کاهگل بزنند و از آنان بخواهند که فعالیت های ورزشی انجام دهند ! پس ملاحظه میشود که مجریان برنامه باید فهیم ، با ایمان ، علاقمند ، بشر دوست و دارای احساسات انسانی نسبت باطفال باشند ، اساس آموزش باید بر پایه تجربه قرار گیرد ، ولی این تجارب نبایستی دور از ذوق و ذهن آنان باشد ، تجربه باید برای محصل دارای معانی واقعی باشد . تحقق دادن باین امر اساسی مستلزم آنست که برنامه ، پیوسته راه تحول و تکامل را به پیماید و در تمام این مراحل بایستی برنامه ها را با نیازمندیهای جامعه و کودک تطبیق داد . برنامه تحصیلی هنگامی مترقی خواهد بود که در امتداد خطوط عملی و رئالیستی سیر نماید ، ملل مشرق زمین عموماً از واقعیات فرار می کنند و بدامان اوهام و تخیلات پناه می برند . این طرز تربیت ذهن آنانرا بیکاره و قلندر و بی تصمیم باریاورد و این طرز تربیت ناشی از آنست که از خرد سالی باین برنامه های منظم عملی و واقع بینانه سروکار نداشته اند .

توجه باین نکته دقیق باعث میشود که نسل جدید افرادی کاربر ، صاحب عزم و با پشتکار و مبارز باریابند . معلم با استفاده از يك برنامه صحیح امکان می یابد که عمل متقابل بین کودک و مدرسه را مورد رسیدگی قرار دهد ، برنامه خوب بایستی ویژه گیهای جالبی داشته باشد ، قابلیت انعطاف و تطبیق آن مدنظر قرار گیرد ، برای معرفی کامل جنبه هایش دست مربی باز باشد ، تجارب مورد نیاز در آن پیش بینی گردد

تنوع کامل سلسله فعالیت ها رعایت شود و خلاصه از نظر جامعیت طوری باشد که نیازها و علائق ، رغیبها و قابلیت های اطفال را ارضا کند . نکته قابل توجه اینست که برنامه تحصیلی و مجران برنامه بتوانند کودکان را نسبت به موقعیت زندگی شان توجه دهند مثلا برای تقویت روح اجتماعی کودکان پنج ساله تا هشت ساله میتوان موارد زیر را بادقت و ظرافت مورد نظر قرارداد :

- ۱ - کودک را با زندگی در محیط مدرسه آشنا نمود .
- ۲ - باو آموخت که چگونه با افراد خانواده کار و بازی نماید .
- ۳ - چگونه با همسایگان در شرایط همزیستی رفتار کند .
- ۴ - طرز همکاری واحد های کوچک اجتماعی را با یکدیگر باو آموخت .
- ۵ - باید پیشرفت جامعه های مختلف را برای آنان تشریح نمود و راه موفقیت آنها را بیان کرد .
- ۶ - نسبت به وطن و کشورهایی که در آن زیست میکند آشنائی پیدا کند .
- ۷ - کشورهای همسایه میهن خود را با طریقه ای ساده به کودکان بشناساییم .
- ۸ - باید بکودکان آموخت که با ملتهای دیگر میتوان برای پیشرفت همه مردم همکاری کرد .

تعلیمات بزرگسالان

نوشته خانم زهرا دیده بان

وقتی سخن از تعلیمات بزرگسالان بمیان می‌آید غالباً مبارزه بایسوادی که امری ضروری و فوری است در نظر مجسم میشود که باید هر چه سریع تر انجام شود در این صورت مجال توجه به کیفیت امر و روش تدریس و نظایر آن که در واقع امور فنی است نمیشود ، ولی در حقیقت این رشته از تعلیمات ابتدائی و متوسطه و عالی دارای اهمیت زیاد بوده ، قواعد و قوانین معینی را ایجاب میکند .

لذا نگارنده اصولی را که در تعلیمات اکابر حائز اهمیت است باختصار در این رساله گنج‌آیدیه تقدیم خوانندگان محترم مینماید و چون اولین دفعه است که باین منظور مطلبی تهیه و تنظیم میشود ، راه برای هر گونه انتقاد و اظهار نظر اصلاحی باز است تا پس از مطالعه و جمع آوری نظرات متخصصان بتوان آنرا بصورت دستوری مفید برای علاقمندان این فن منتشر نمود . اینک اصول تعلیمات اکابر در سه قسمت بحث میشود و ضمناً یادآور میشود که از توضیح درباره سازمان اساسی که خود موضوع مهمی است ولی بیشتر جنبه اداری دارد ، عمداً خودداری شده است . اما سه قسمت کلی عبارتند از :

الف - تعریف بزرگسالان .

ب - مسائل و مشکلات بزرگسالان و راه حل پیشنهادی .

ج - معلم بزرگسالان و وظایف او .

قسمت اول - تعریف بزرگسالان و مشخصات آنان

برای جدا کردن دوره های کودکی از نوجوانی ، جوانی ، بزرگسالی از هم ، مراحل قاطعی وجود ندارد و تقسیماتی که اموجود است همه قرار دادی بوده و بین

مردمان دنیا بسنین مختلفی اطلاق شده است ، مثلا در ایران سن قانونی ۱۸ اعلام شده ، در صورتی که در برخی ممالک ۲۱ سالگی میباشد . ولی آنچه مسلم است در هر مملکت سن قانونی که بوسیله مقامات آن مملکت اعلام شده ملاک عمل بوده و بعد از آن شخص در هر سنی از عمر که باشد ، بزرگسال محسوب میگردد .

باین ترتیب در ایران که مملکت مورد بحث ماست ، افراد بعد از ۱۸ سالگی تا پایان عمر بزرگسال نامیده میشوند و تاکنون تعلیمات اکابر شامل حال آنان میشود . از طرفی چون امکان تحصیلات مدرسه ای در ایران بقدر کافی نیست ، عدمای اطفال که در واقع جزو بزرگسالان نیستند ، در ردیف این طبقه بحساب آمده و در کلاسهای بزرگسالان دیده میشوند ، ولی حق اینست که یادآور شویم ، آنچه درباره بزرگسالان گفته میشود شامل حال این عده نیست .

مشخصات بزرگسالان

درباره صفات و مشخصات بزرگسالان هنوز مطالعه دقیقی بعمل نیامده و حتی متخصصان روانشناسی نیز اظهار نظر قاطعی نکرده اند . ولی پاره ای از خصوصیات که جنبه روانی ندارد با کمی مطالعه در افراد بخوبی تشخیص داده میشود ، از آن جمله اصولی است که نگارنده از قول اساتید و مطالعات شخصی جمع آوری کرده و بشرح زیر توضیح میدهد :

۱ - بزرگسالان از لحاظ صفات و مشخصات ، افرادی مختلف الجوانب تر از اطفال هستند ، زیرا طی سالهای زندگی عوامل متعددی در وجود آنان تأثیر کرده که موجب بروز عکس العمل های متنوع شده است ، بنابراین اختلاف فردی ، بزرگسالان اساسی تر و عمیق تر از اطفال است .

بطور مثال هرگاه دو نفر شخص بالغ شهری و روستائی را باهم مقایسه کنیم ، یکی حامی حیواناتی مانند گاو و گوسفند یا طیور خانگی است و دیگری بسختی از همجواری آنها احتراز میکند ، البته عواملی موجد این قهر و آشته است . ولی اصل همان تجربه ای است که بر اثر برخورد و تصادم بوجود آمده است .

۲ - اعمال بزرگسالان مبتنی بر عاداتی است که در طی سالهای زندگی در وجود آنان مستقر گشته ، بطور مثال اگر فردی سحر خیز است ، برای آنست که شاید يك عمر برای ادای فریضه دینی یا انجام امری قبل از طلوع آفتاب از خواب برخاسته و کم کم این عادت در وجود او صورت صفت خاصی پیدا کرده است .

۳ - میزان رغبت و شوق بزرگسالان مختلف است ، این رغبت ها بعلت طول زمان طوری در وجود افراد پایه گذاری شده که از بین بردن آن دچار اشکال میشود .

۴ - بزرگسالان دچار تغییر و تحولاتی در زندگی روزمره هستند ، بهمین جهت سکونت و استقرار برای آنها امری محال می نماید .

۵ - بزرگسالان مسائلی را که با آن مواجه میشوند می سنجدند ، آنچه را که به نفع آنان است بر میگزینند و در مقابل پذیرش آنچه بسود آنان نیست ، بسختی مقاومت مینمایند ، بزبان دیگر عدم قبول خود را با استقامت منفی نشان میدهند و گاهی برخلاف ، از مسائل دیگری استقبال می نمایند و این در صورتی است که با قبول موضوع ، مقام و منزلت یا نفوقی نسبت بسایرین بدست آورند یا آنکه از آن طریق زمینه دانش و معلومات خود را بالا برند ، در هر صورت يك علت اساسی مقاومت منفی در بزرگسالان را میتوان عاطفی دانست . علل فوق و بسیاری مشخصات دیگر سبب میشود که بزرگسالان برخلاف اطفال برای پذیرش عقاید تازه و مسائل نو استقامت بخرج دهند ، استقامت میورزند زیرا میترسند . لذا باید فهمید منبع ترس بزرگسالان چیست و چگونه میتوان آنرا مرتفع ساخت .

تعلیم بزرگسالان

معلم با تحمل عقاید و دانستیهای خود به شاگرد ، دین خود را اداء میکند و شاگرد نیز که در مقام اطاعت برمی آید بناچار مطالب را طوطی و آر و بدون تأمل و تفکر فرامیگیرد . ولی در حقیقت از این محفوظات فایده ای عایدش نمیشود چه بسا اتفاق میافتد . که پس از مدت کوتاه مسائل را فراموش میکند و یا آنکه چون آنها را مفید فایده ای نمی بیند از دنبال کردن آن چشم می پوشد .

اما در صورت دوم از آنجا که نیت معلم راهنمایی است ، شاگرد با طیب خاطر

به یادگرفتن می‌پردازد و چون قوای او تحریک شده بایاری آموزگار به کسب اطلاعات و فنون و مهارت‌های پردازد ، و در نتیجه خود به ثمره تجارب و کوشش‌های خویش پی‌میرد .
در کلاس بزرگسالان روش راهنمایی و ارشاد ، براتب بیشتر از کلاس خردسالان توصیه‌میشود ، زیرا بزرگسالان بهمان علل عاطفی که در گذشته بیان شد ، زیر بار سخنان آمرانه معلم‌ان نمی‌روند و باید حتی الامکان آنان رایاری داد نه دستور ! در اینجا باید متذکر شد که معلم باید بمنظور انجام وظیفه در صفات و مشخصات خود تجدید نظر کند و خود را برای درس دادن به بزرگسالان مجهز نماید .

یک دانشمند امریکائی می‌گوید : « معلم باید متواضع مهربان و مشتاق باشد و از راستی و صمیمیت بهره داشته باشد و روابطش با شاگرد بر مهر و ادب استوار باشد » .
اساتید آموزش و پرورش هر یک عقایدی در این مورد ابراز داشته‌اند که بی‌مناسب نیست عیناً نقل شود تا خوانندگان محترم از این راه به طرز تفکر دانشمندان این فن نیز آشنا شوند .

صفات اصلی معلم بزرگسالان آنست که :

الف - بموضوع تعلیم بزرگسالان عالم بوده و در راه آموزش از خویشتن کوشش فراوان ابراز بدارد .

ب - از تجارب و اظهار نظر شاگردان قدردانی کند .

ج - بارزش تعلیمات بزرگسالان معترف باشد .

د - بمردم محل و عواملی که قادر بحل مشکلات تعلیم گردیده‌اند قدرشناس باشد .

نظریه دانشمند انگلیسی در مورد معلم بزرگسالان

« معلم بزرگسالان باید شخصیتی جالب داشته باشد ، بالغ و رشید باشد و سابقه فرهنگی داشته باشد و مخصوصاً برای تعلیم بزرگسالان تربیت و آماده شده باشد . معلم بزرگسالان باید از تعلیمات خود رضایت و امنیت خاطر احساس کند .

معلم باید باهوش باشد ولی ذکوت و دانائی او نباید منحصر و محدود به دانستن مسائل خاص باشد ، زیرا در این صورت جاهل و نابالغ جلوه خواهد کرد . دامنه

دانش معلم باید از مسائل شخصی تا دایره عقاید و آراء مردم و خصوصیات ذهنی و عقلی آنان کشیده شود و رویهمرفته برای آنان وسعت نظر ایجاد کند. او باید نیرومند بوده و در کارها استقامت و پایداری داشته باشد، خود را غرق در کار تعلیم سازد و بدنیای خارج، غیر از آنچه مربوط به تعلیم است توجه نداشته باشد. گرچه تعلیم بزرگسالان خود بدنیائی مربوط است. معلم موفق در رشته بزرگسالان باید منظم باشد بدون آنکه نظم باعث خشکی و بی‌ثمری درخت وجود او باشد و یا آنکه محیط آزادی و عدالت را مسموم کند. معلم باید بداند که افراد از صدها جهت باهم اختلاف دارند و سازش با آنان میسر نیست، جز اینکه فرد فرد آنان شناخته شوند و تمنیات حقه آنان برآورده شود. مربی بزرگسالان باید ارزش کار خود را بر پایه معاونت و یاری قرار دهد و به بیند تا چه درجه شاگردان خود را ارشاد و هدایت کرده است، بالاخره معلم باید قدرت بیان، تخیل، ابداع، ابتکار داشته و تا اندازه‌ای اهل شوخی و مزاح باشد.

چه کنیم تا دختران روستائی بکلاس درس بیایند

این هم مشکلی است بزرگ که هر سپاهی دربدو ورود بده محل خدمت خود با آن مواجه میشود، مشکلی که آداب و رسوم و عقاید و جهل و بیسوادی مردم ده آنرا پیچیده‌تر و مشکل‌تر نموده است. در هر دهی اگر تعداد دختران خرد سال شش هفت ساله، بیشتر از پسران نباشد، کمتر نیست. ولی وقتی بکلاس سپاهیان دانش میرویم همیشه تعداد پسران نسبت به دختران پنج و گاهی شش برابر است و حتی در بعضی دهات رقم تعداد دختران از شمارش انگشتان یکدست هم تجاوز نمیکند.

در صورتیکه پسران کلاس از بیست نفر هم تجاوز میکند، شاید خواننده تصور نمایند که علت کاهش شاگردان دختر چند موضوع باشد، مثلاً کمک دختران در منزل بمادرانشان از نظر نگهداری کودکان کوچک و کمک در کارهای منزل یا عدم احتیاج دختران ده بسواد و یا روحیه خجالتی دختران خرد سال که مانع شرکت آنان در کلاس میباشد و یا عامل مهمتری که همان اعتقادات پوج و تعصبات ناشی از جهل مردم ده است. ولی نتیجه تجربیات دو ساله در قریه محل خدمت خود و مشاهدات و مطالعاتی

که در این زمینه در دهات دیگر بعمل آمد ، این حقیقت را آشکار کرد که مشکل عدم حضور دختران خردسال در کلاس درس نه تنها از سایر مشکلات يك سپاهی بزرگتر و پیچیده تر نیست ، بلکه از هر مشکل زودتر حل خواهد شد .

در اوایل خدمت خود درده ، متوجه شدم که اهالی نه تنها رغبتی بفرستادن دختران خود بکلاس درس ندارند بلکه والدینی هم که میخواستند دختر خود را بکلاس درس بفرستند از ترس زخم زبان دیگران جرأت اینکار را ندارند و حتی مادری در مقابل سؤال من که چرا دخترت را به دبستان نمیگذاری گفت : دخترم را بقبرستون میگذارم !! و پیش مرد نمیگذارم درس بخواند . شاید تصور شود که از این گفته زن روستائی رنجیدم و با این عکس العمل او را نوعی مخالف تلقی کردم . ولی آنروزه تنها از گفته او رنجیدم بلکه وقتی با خودم با اصطلاح گفته او را سبک و سنگین کردم ، باو حق دادم زیرا من هنوز برای آنها يك غریبه شهری ، همان شهری که بزعم آنها از وسایل تفریح اعم از موسیقی و قمار و رقص استفاده کرده و این حرکات آنها موجب شده است که مردم دهات جوانهای شهری را بی بند و باریا با اصطلاح بی دین تصور کنند .

پس این وظیفه من بود که اول قبل از اینکه بخواهم دخترانشان را بکلاس بگذارند ، این تصور و طرز فکر را از مغز آنها دور کرده و اعتماد و اطمینان آنها را جلب نمایم و این اعتماد و اطمینان ، جز با دوستی بی ریا و بی تکلف و جز با شرکت در مراسم مذهبی و آداب و رسوم آنها بدست نیاید ! وقتی زنهای ده را مادر خطاب میکردم ، وقتی در مسجد ده وظیفه اصلی خود را که با سواد کردن مردم ده بود بازگو میکردم ، وقتی آیات مقدس قرآن مجید را مبنی بر وظیفه هر مرد و زن مسلمان در کسب سواد و دانش برای آنها ترجمه میکردم ، کم کم رغبتی بفرستادن دخترانشان بکلاس درس در آنها بوجود آمد و فرستادن چند دختر بدبستان ، آغاز موفقیت من بود که میبایست به بهترین وجهی برای رفع این مشکل اقدام نمایم .

بمادرائی که میگفتند دختران در خانه کمکما هستند ، میگفتم که چه عیب دارد روزهاییکه احتیاج بکمک دختران خود دارید ب مدرسه بیائید و اجازه رفتن او را بگیرید و من ترتیبی میدهم که دختراییکه برادرشان در کلاس هستند و تقریباً اکثریت دارند

در اینگونه مواقع با آنها کمک هم باشند . راهنمائیهای من آنچنان اثری در روحیه مردم گذاشت که چند روز بعد تعداد دختران چند برابر شد ، آنگاه درخواست کردم هر دختری که در منزل جانماز ندارد ، باید يك جانماز مخصوص بنخود تهیه کند و دختران جز در دبستان همه چادر داشته باشند ، و باین اقدام جلب اعتماد و اطمینان والدین اطفال در خارج از دبستان شد . در دبستان نیز در روزهای اول اسامی ائمه اطهار طرز صحیح نماز خواندن را آموختند و در ضمن با بازیهای دسته جمعی که بکودکان یاد میدادم ذوق و شوقی در دختران خجالتی دیگری که خجالت میکشیدند بمدرسه بیایند ، ایجاد شد . حالا دیگر تصدیق نمودند که مقصود من از این راهنمائیها عوام فریبی و یا تظاهر نبوده بلکه لازمه کسب اعتماد و پیشرفت کار در هر دهی بستگی بطرز رفتار سپاهی دارد . شاید در دهات شمالی ایران که مردم بیشتر از مزایای سواد و دانش بهره مندند ، هیچگاه این گونه مشکلات برای سپاهیان پیش نیاید ، ولی در قسمت شرقی و غربی ایران این مشکل برای هر سپاهی وجود دارد . کم کم رقم دختران کلاس درس از تعداد پسران فزونی یافت و مردم ده ، وقتی متوجه شدند که دختران خرد سالیکه قبلا در گرد و خاک میلولیدند و اغلب کچل و مریض بودند کم کم همه روپوش پوشیده و چادر بسر کرده و تمیز و مرتب و کتاب بدست بمدرسه میروند ، خود بخود متوجه این حقیقت میشدند که دخترانشان در دبستان نه تنها خواندن و نوشتن یاد میگیرند ، بلکه ایمان و تربیب و ادب آنها چند برابر میشود و این مسئله خود موجب گردید آن مادریکه در ابتداء عقیده اش را راجع بفرستادن دخترش بدبستان نوشتم ، دو دختر خود را بمدرسه فرستاد ، بطوریکه تعداد دختران کلاس تقریباً سه برابر پسران شد ، کم کم در کارگاه دبستان گلدوزی یاد میگیرفتند و این هنر خود موجب خوشحالی پدر و مادرشان میشد .

بلی خواننده محترم ، امروز اگر تصادف روزگار ، گذار شما را بان ده بیندازد خواهید دید در دهی که مردمش عقیده داشتند ، اگر دخترانشان را زنده بگور کنند بهتر است تا درس بخوانند ، امروز دارای يك دبستان دخترانه است باشاگردانی تمیز و مؤدب و ساعی که باروپوش مدرسه و کمر بند و یقه سفید در حالیکه شوق و ذوق در چشمانشان برق میزند ، درس میخوانند و سرعت پیشرفت میکنند .

شیوۀ مردمداری

در روستاها

شیوه مردم‌مداری در روستاها

سپاهی و آداب و رسوم محلی

در هر محیط اجتماعی چه کوچک و چه بزرگ آداب و رسوم وجود دارد که از صدها و شاید هزارها سال قبل در قلوب مردم ریشه دوانده و مورد احترام افراد همان جامعه هستند . . . . این قبیل آداب و رسوم را بدو جزء متمایز میتوان تقسیم کرد . . . قسمت اول آداب و رسوم و عرف و عاداتی هستند که مزاحم پیشرفت جامعه بطرف ترقی و تعالی نیستند . . . . جشنهای ملی یا قبیله‌ای در روزهای معینی از سال از این نوع شمرده میشوند . . . این قبیل آداب نه تنها هیچگونه عیبی ندارند بلکه از نظر اینکه مشخص ملیت‌ها و اقوام بشمار می‌روند و کلاریشه تاریخی و قبیله‌ای دارند ، لذا باید با علاقه نگهداری و تقویت شوند . . . مانند مراسمی که در چهارشنبه سوری یا عید نوروز صورت می‌گیرد و بسیار مطبوع و پسندیده است . . . همچنین است مراسمی که در عروسیها معمول است . . . سپاهی در مورد برخورد با این قبیل مراسم بی‌ضرر باید نسبت بتقویت آنها بکوشد و حتی برای جلب اعتماد مردم شخصاً در آن مراسم شرکت کند و در شادی و سرور مردم خود را سهیم نشان دهد . . .

اما آداب و رسوم دیگری هم هستند که با اینکه ریشه تاریخی دارند معیناً اعتماد بآنها موجب عقب افتادگی یا تضرر جامعه را فراهم می‌آورد، از قبیل عقاید و رسوم که افراد را بتنبلی و بیکاری یا اشتغال بکارهای بی‌فایده و مضر یا خودداری از اقدام بکارهای لازم و جاری تشویق میکند ، مثلاً نگارنده در یک قریه بسیار بزرگی شخصاً مشاهده کردم که مردم عقیده دارند که روزهای دوشنبه نباید بمسافرت بروند . . . هر قدر جستجو کردم علت و منشاء چنین عقیده مزاحمی را نیافتم . . . در بعضی از دهات دیگر دیدم که افراد مردم عقیده داشتند که در روزهای معینی نباید نظافت کنند

و از این قبیل عقاید خرافی و مزاهم پیشرفت و ترقی در بسیاری از دهات وجود دارد . . . . . بدیهی است وقتی سپاهی باین نوع رسوم و آداب محلی برخورد پیدا میکند ، نمیتواند با اعتقاد بآنها روی موافق نشان دهد . اما مبارزه و مخالفت حاد و بی ملاحظه با رسوم مزبور نیز صحیح نیست ، زیرا آنچه مسلم است افراد نسبت بآنها مؤمن و معتقد هستند و هر کس بخواهد بی مقدمه و دلیل بآنها بمبارزه پردازد نه تنها موفق نمیشود ، بلکه پایه اعتماد مردم را نیز نسبت بخود سست میکند .

در این مواقع باید خیلی با احتیاط و با مقدمات کافی اقدام نمود . . . . . مندر بمردمی که معتقدند روزهای دوشنبه نباید بمسافرت پرداخت ، باید حالی کرد که شب و روز از گردش زمین بدور خود حاصل میگیرد و از نظر طبیعت و عقل هیچیک از روزی های سال از میلیونها سال قبل باهمدیگر فرقی نداشته و ندارند و این اسامی شنبه و یکشنبه . . . را ما روی روزها گذاشته ایم و تقسیمات سال و ماه هم از ماست و طبیعت از این تقسیمات اطلاهی ندارد . بنابراین ، این درست نیست که ما بین شنبه و دوشنبه فرقی قایل شویم . . . این اعتقاد ممکن است مارا از کار بازدارد . وقتی بسبب اینکه دوشنبه است از مسافرت صرف نظر میکنم ، ممکن است کار ضروری و فوتی که نفع شخصی و جامعه در آنست باین علت معطل ماند و ضرر کلی عاید فرد و جامعه کند ، مثلاً بیماری که احتیاج بمداوای فوری دارد فوت کند و از این قبیل . همچنین میتوان این نوع افراد را عملاً و با قبول کلیه مخاطرات روزهای دوشنبه بمسافرت برد تا متوجه باشند که عقیده آنها درست نیست و مزاجم و مانع پیشرفت کارهاست این مثالها بعنوان نمونه آورده شدصداها و هزارها از این نوع عقاید در میان مردم دهات شیوع دارد که باید سپاهی نسبت بطبقه بندی آنها اقدام کند و همانطور که راهنمایی کردیم عمل نماید .

سپاهی و اختلافات محلی

بسیار اتفاق میافتد که دردهات بین دو نفر یا دو دسته اختلافاتی ظاهر میشود که گاهی منجر بزد و خورد میگردد . سپاهی باید متوجه شود که وقتی بین دو نفر اختلاف و زد و خورد ظاهر میشود ، معمولاً عوامل دیگری هم در این اختلاف بطور نامرئی

شرکت دارند و اختلاف فیما بین را دامن میزنند و در هر حال زد و خورد بی جهت پیدا نمیشود، علت آن معمولاً اختلاف سلیقه یا دعاوی حقوقی و یا تحریک است. گاهی سوء تفاهمات جزئی هم موجبات اختلاف را فراهم میآورد در این قبیل موارد سپاهی فقط باید با عنوان رفع اختلاف و ایجاد صلح و سازش بین طرفین و رفع سوء تفاهمات دخالت کند. اما این دخالت وقتی مجاز است که سپاهی مطمئن باشد که دخالت وی ایجاد سازش و رفع سوء تفاهم خواهد کرد. . . . باین نکته باید جداً متوجه بود که یکی از زشت ترین مظاهر دخالت در اختلافات بین‌الائین، طرفداری بی دلیل از یکی از آنهاست. . . . اما وقتی سپاهی ملاحظه کرد که با نصیحت و کدخدانمشی رفع اختلاف ممکن نیست در اینصورت باید طرفین را برای طرح دعاوی خود بخانه انصاف یا سایر مراجع قضائی و انتظامی هدایت نماید.

علل نزاعهای دسته جمعی هم معمولاً از همان اغراض که برای نزاعهای بین‌الائین شمردیم ناشی میشوند. . . . گاهی مشاهده شده که اختلاف فوری بسبب طرفداری اقوام یکی از طرفین دعوی یا هر دو طرف منجر به دخالت عده زیادی میشود و نزاع دسته جمعی راه میافتد.

در این قبیل موارد دخالت سپاهی فقط در محور رفع اختلاف و ایجاد صلح و سازش دور میزند و بهیچوجه وی نباید از دسته‌ای طرفداری یا بد گوئی کند، زیرا در اینصورت فوری ارزش اجتماعی خود را از دست خواهد داد و جزویکی از دسته‌های متخاصم خواهد شد.

گاهی نیز اختلافات جمعی یا فردی در دهات ریشه قبیل‌های یا حتی تاریخی دارد. مثلاً نگارنده وقتی در دشت میشان خوزستان خدمت میکردم ناظر یکی از این اختلافات قبیل‌های بودم اکثریت مردم منطقه دشت میشان از عشیره‌ای بنام «بنی طرف» تشکیل میشود. . . . این عشیره بنوبه خود بدو جزء «بیت سعدی» و «بیت سیاح» منقسم میشود که هر یک از آنها از اولاد و احفاد دو برادری هستند که شاید هزارها سال قبل باین منطقه آمده و سکونت گزیده‌اند، بنابراین افراد این دو قسمت در حقیقت عموزاده‌های همدیگر محسوب میشوند و از دو برادر باسامی سعید و سیاح بوجود آمده‌اند.

میگویند صدها سال قبل بین اولاد آنها نزاعی رخ میدهد و یکی از پسران سیاح بدست یکی از فرزندان سعید کشته میشود و بین دو عشیره بهمین مناسبت اختلافات دامنهداری پیدا میشود که دهها سال طول می کشد، بالاخره ریش سفیدان قوم جمع میشوند و قرار فصل بین دو عشیره باین طریق صادر میشود که هر وقت دو نفر از افراد بیت سیاح و بیت سعید بهم میرسید فرد وابسته به بیت سعید به فرد وابسته به بیت سیاح قبلا سلام کند و باین ترتیب قرار ترک دعوی گذاشته میشود . . . . این رسم هم اکنون هم در دشت میشان و در میان قبیله بنی طرف بشدت جاری است .

این نوع اختلافات که ریشه تاریخی دارد در اکثر قبایل دیده میشود و چون قرار ترک دعوی گذاشته شده لذا اجرای این قبیل مراسم اشکالی ندارد و سپاهی حق ندارد این نوع رسوم را تخطئه یا رد کند . . . . در مورد اختلافات ملکی بین دهقانان یا خرده مالک و زارع در صورت عدم امکان رفع اختلاف بوسیله صلح و سازش ، باید فوراً بسازمان اصلاحات ارضی محل مراجعه شود تارفع اختلاف نمایند . . . . در مورد حفظ آثار جرائم یا جلوگیری از افراد مجرمین یا احاله دعوی بمراجع قضائی وظایف سپاهی در رساله «خانه انصاف» تألیف نگارنده که جداگانه منتشر شده تشریح گردیده است و سپاهیان باید بر رساله مزبور مراجعه نمایند .

سپاهی و مسایل مذهبی

مسایل مذهبی یکی از مهمترین مسایلی است که سپاهی دردهات با آن روبروست زیرا ممکن است وی در محلی خدمت کند که علاوه بر فرق مختلفه اسلام افراد سایر مذاهب رسمی و غیر رسمی نیز وجود داشته باشد و لازم است که طرز رفتار خود را در قبال مسایل مذهبی و طرز برخورد با افراد تابعه آنها روشن کند .

برای تشریح وظایف سپاهی در این مورد و با توجه با اهمیت موضوع صور مختلفه ، موقعیت ها را جداگانه مورد بحث قرار میدهیم و در قبال هر موقعیتی وظایف او را روشن میکنیم .

صورت اول این است که معتقدات مذهبی سپاهی با معتقدات اهالی قریه یکسان

و مشابه باشد در اینصورت مشکلی بچشم نمیخورد و فقط لازم است سپاهی در محافل مذهبی و مراسم عمومی مربوط به مسایل دینی شرکت کند و علاقه نشان دهد .

این نکته را باید متذکر شویم که در جهان امروز مسایل مذهبی و معنوی از سیاست جدا شده است و در دنیا کمتر دولتی است که بر مبنای مذهب تشکیل شود و تمام افراد آن دارای مذاهب مشابه باشند . طبق قانون اساسی مذهب رسمی کشور ما شیعه اثنی عشری است و سلطان وقت باید دارای این مذهب باشد . لکن مذاهب سه گانه زرتشتی و مسیحی و کلیمی هم مذاهب رسمی محسوب می شوند و افراد سایر مذاهب هم در معتقدات خود آزادی دارند و تا آنجا که مخل نظم عمومی نباشند در انجام مراسم مذهبی از آزادی کامل برخوردارند . . . . طبق حقوق مدنی ایران افراد مذاهب مختلفه ، در احوال شخصی ، از قبیل حقوق خانوادگی و ارثی ، تابع مقررات مذاهب متبوعه خود میباشند و مزاحمتی از این بابت برای آنها وجود ندارد .

ضمناً در دنیای امروز مسایل و معتقدات مذهبی و معنوی بتدریج صورت فردی پیدا میکند و هر کس مطابق معتقدات خود میتواند مراسم مذهبی خود را بجای آورد و چنانچه احیاناً کسی از انجام این مراسم خودداری کرد ، فقط در مقابل وجدان و در پیشگاه خداوند مسئول است . یعنی با اصطلاح نیروی انتظامی ، جامعه فردی را بعنوان اینکه وظایف مذهبی خود را انجام نداده مورد تعقیب قرار نمیدهند و ضمانت اجرای مراسم مذهبی فقط امر و نهی وجدان است ، سپاهی هم در هر جا زندگی کند تابع این اصل کلی است . لکن نه تنها بهیچوجه حق ندارد معتقدات دینی هیچ فردی را وابسته بهر مذهبی که باشد رد یا تحقیر کند ، بلکه این قبیل معتقدات را باید بسیار محترم بشمارد . . . . صحبت در اینجا بود که سپاهی در قریبای مشغول خدمت است که تمام افراد آن با او، مذهب مشابه و یکسان دارند ، در اینصورت وی بر حسب شغل مهمی که بهمه دارد حتماً باید در مراسم عمومی مذهبی با مردم قریه هما هنگی نشان دهد و در مجالس عمومی حضور یابد .

ترك آداب و مراسم مذهبی در انظار عمومی بهیچوجه برای سپاهی شایسته نیست زیرا او فقط وقتی در كل خود موفق است که بتواند اعتماد و اطمینان عمومی را جلب

کند و چنانچه در مراسم مذهبی تسامح نشان دهد، این اعتماد را از دست میدهد و ممکن است در سایر امور نیز موفق نگردد. باین نکته هم باید توجه داشت، همانطور که عدم هماهنگی با مردم ده در مسائل مذهبی مذموم است، زهد فروشی و ریاکاری نیز مطلوب و پسندیده نیست. در اینمورد نیز جنبه اعتدال باید رعایت شود زیرا آنچه مهم است منطبق ساختن رفتار و اعمال باموازین و دستورهای اخلاقی و دینی است و در این مورد باید سپاهی سعی کند که معتقدات دینی خود را با عمل منطبق سازد.

در اکثر دهات معمولاً يك یا چند نفر روحانی وجود دارد که مسئول انجام مراسم عمومی مذهبی هستند. این افراد معمولاً از اهالی همان ده هستند که اکثراً در شهرهای مذهبی درس خوانده و بمحل‌های خود بازگشته‌اند.... بین سپاهی و روحانی همواره باید مراتب حسن نیت حاکم باشد.... دهقانان معمولاً بروحانیون ساکن ده احترام میگذارند.... سپاهی هم در حدود مسایل دینی باید رعایت این احترام را بکند. بهیچوجه صحیح نیست سپاهی باروحانی یا روحانیون قریه در فروع مسائل مذهبی اختلاف نظر پیدا کند و بجر و بحث بپردازد. زیرا در این قبیل مذاکرات معمولاً فتح و ظفر باروحانی است، یا لاقلاً اینطور وانمود میشود و چنانچه فرض کنیم در مباحثات و مذاکرات حق با سپاهی هم باشد، باز از این توفیق طرفی نمی‌بندد و چه بسا اشخاصی هستند که وقتی از حجت درمآندند بمغالطه و تحریک دست زنند. در اینجاست یکی از نامطلوبترین صحنه‌های زندگی شروع میشود و نتایج نامطلوب بیار می‌آورد... صورت دوم وقتی است که سپاهی در قریه‌ای مشغول خدمت است که افراد آن از فرق مختلفه اسلام هستند. مثلاً نیمی از اهالی قریه اهل تسنن و نیم دیگر پیرو مذهب جعفری هستند یا این نسبت کم و زیاد است، در چنین موقعیتی سپاهی یا شیعه است یا سنی و یا پیرو مذهب دیگری است. اگر پیرو یکی از مذاهب موجود در قریه است در اینصورت باید ضمن انجام مراسم مذهبی هماهنگی با هم مذهبان بخود، معتقدات فرقه دیگر را نیز بسیار محترم شمارد. معمولاً در چنین موقعیت‌های ممکن است اشخاص کومه فکر در اثر تحریکات یا معتقدات خود با فرقه دیگر مخالفت

آغازکنند سپاهی باید نهایت سعی و مجاهدت را معمول دارد که از این قبیل اختلافات جلوگیری کند و با تشریح اصول خداشناسی و حقیقت دین اسلام اختلافات ظاهری را در فروع مذهب ناچیز نشان دهد تا از این قبیل اختلافات که خوشبختانه در این دور و زمان بسیار کم شده و حتی در حال انقراض است جلوگیری کامل بعمل آید .

و اما اگر سپاهی در چنین موقعیتی مثلاً تابع دین مسیح باشد در اینصورت هم باید معتقدات اهالی ده را اعم از سنی و شیعه محترم شمارد و آنانرا از نظر مذهبی یکسان بنگرد و البته در اینصورت سپاهی از شرکت در مراسم مذهبی معاف خواهد بود و کسی هم از او چنین انتظاری را نخواهد داشت سپاهی غیر مسلمان در دهات مسلمان نشین باید بکلی در کلاس و در اجتماعات از ورود بمسایل مذهبی خودداری کند و البته بحث و تحقیق درباره خداشناسی و مزایای آن که در تمام مذاهب مشابه است بلامانع خواهد بود .... صورت سوم وقتی است که در ده محل اشتغال سپاهی علاوه بر فرق مختلفه اسلام افراد مذاهب دیگری هم وجود داشته باشند در اینصورت هم لازم است معتقدات مذهبی افراد غیر مسلمان از ناحیه سپاهی بسیار محترم شمرده شود و سعی و مجاهدت لازم بعمل آید که هیچگونه اختلافی بنام مذهب بوجود نیاید .

عکس صورت دوم هم ممکن است پیش آید یعنی سپاهی مسلمان در دهاتی که افراد آن کلا غیر مسلمان هستند مشغول خدمت شود در اینصورت هم برای وی ، همان وظایفی مقرر است که در مورد سپاهی غیر مسلمان در دهات مسلمان نشین مقرر داشتیم در هر صورت سپاهی ضمن انجام مراسم مذهبی خود باید معتقدات افراد غیر مسلمان را بسیار محترم بشمارد و در اصول خدا شناسی با آنان هماهنگی داشته باشد . نکته دیگر آن که سپاهی باید این موضوع مهم را با افرادی که دارای معتقدات مذهبی مختلف هستند تفهیم کند که اختلاف مذهب بهیچوجه نباید از همکاریهای اجتماعی جلوگیری کند و کلیه افراد در هر مذهب و عقیده‌ئی که باشند باید در مسائل اجتماعی و تولیدی که سعادت عموم بسته بدانست همکاری صمیمانه معمول دارند .

سپاهی و راهنمایی بهداشتی و تغذیه و مسکن

این موضوع را باید تصدیق کنیم که مسأله بهداشت و تغذیه و مسکن که توجه

بآنها یکی از ارکان تمدن است هنوز در دهات ما مورد توجه نیست ... يك مقدار از این عدم توجه ناشی از فقر مادی ده نشینان است یعنی چون بیشتر مساعی روستائیان مصروف تأمین اغذیه و پوشاك میشود لذا وقت و موقعیت برای توجه با اهمیت بهداشت و بهبود وضع و کیفیت اغذیه و مسکن پیدا نمکنند - خدا را سپاس ! عامل فقر با اجرای لایحه اصلاحات ارضی که بموجب آن دسترنج دهقانان عاید خود آنها میشود در حال از بین رفتن است و انشاءالله طولی نخواهد کشید که چهره گریه فقر در میان دهقانان عزیز ما دیده نشود . لکن باین مسأله هم باید توجه داشت که عدم توجه بر عایت بهداشت و بهبود کیفی اغذیه و مسکن تنها ناشی از فقر نیست و در اکثر موارد جهل هم در این میان سهم مؤثری دارد . مثلاً بسیار دیده شده است که سر و صورت و البسه دهقان زادگان و حتی بزرگسالان ده نشین با وجود آب جاری فراوان که از ده میگردد کثیف و چرکین است یا فرض بفرمائید نان مصرفی آنان با اینکه از گندم درست شده معهدا بعلت عدم توجه در تهیه آرد یا نان ماکول نیست در این قبیل موارد سپاهی باید با زبان ساده و عامه فهم ، اهمیت نظافت و کیفیت اغذیه را بروستائیان تفهیم کند و آنانرا معتقد سازد که حصول خوشبختی در میان میکربها و کثافات میسر نیست و هر انسانی باید سعی کند که بدن و البسه خود را تمیز و نظیف نگهدارد و برای اینکار سرمایه ای لازم نیست فقط علاقه و مقدار مختصری صرف وقت برای تأمین نظافت و پاکیزگی کافی است در مورد وضع کیفی اغذیه هم باید طرز تمیز کردن گندم و تهیه آرد و خمیر و نان و سایر انواع خوراك را عملاً بآنان توضیح دهد . . . بسیار دیده شده است که دهقانی با وجود دارا بودن زمین کافی برای احداث ساختمان فقط مقدار کمی را بساختمان اختصاص داده و با اینکه میتواند با همان مصالحی که در اختیار دارد اطاقهای وسیع و روشن بسازد معهدا يك یا دو اطاق گلی و محقر ساخته و با خانواده خود در آنجا سکونت جسته است در این قبیل موارد باید اصول زندگی بدهقانان آموخته شود و مزایای يك اطاق وسیع و روشن باطاق تاریك و محقر ولو کاهگلی و خشتی هم باشد تشریح گردد . اما افرادی هم در میان ده نشینان پیدا میشود که علیرغم ثروت و درآمد کافی که دارند ، معهدا توجهی ببوشاك و کیفیت اغذیه خود نمیکند و مانند

سایرین ، زندگی محقر و خلاف اصول بهداشتی بران خود ترتیب دادماند . در اینجا جز عامل جهل و شاید معتقداتی که همواره دنیا و کارهای مربوط به آنرا متأسفانه تحقیر میکنند ، مؤثر دیگری وجود ندارد ... سپاهی باید در برخورد با این نوع افراد چگونگی يك زندگی بهتر و مزایای آنرا برای آنان تشریح کند تا آنها را بتدریج معتقد سازد که در زندگی خود تغییراتی بدهند و در مسیر تأمین بهداشت و بهبود وضع کیفی اغذیه و پوشاک و مسکن پیش بروند .

این نکته را باید برای اشخاصی که پول را فقط بخاطر داشتن پول دوست دارند تفهیم کنیم که پول بتنهائی نباید هدف باشد ، بلکه پول فقط برای کسی مفید است که برای وصول به هدف آنرا مورد استفاده قرار دهد ... چه بسا ثروتهای گزاف که علاوه بر اینکه برای دارندگان خود خوشبختی بیار نیآورده موجبات بدبختی و فلاکت آنها را نیز فراهم کرده ... بنابراین در امر جمع و پس انداز پول باید ضمن جلوگیری از اسراف و تبذیر راه صحیح خرج کردن آنرا هم بیاموزیم تا از این عامل برای وصول بخوشبختی حداکثر استفاده را بنمائیم

سپاهی و راهنمایی فنی کشاورزی برای بالا بردن سطح تولید

گرچه سپاهیان در دوره تعلیمات خود درس کشاورزی را جزء دروس منتم فرهنگی خوانده و دیده‌اند و از اهمیت کشاورزی و اصول آن و بخصوص تحولاتی که در دیای امروز در امور مربوط بکشاورزی رخ داده مطلع هستند و از اهمیت وسایل میکابیکی و کودهای شیمیائی واقف هستند ، معینا در این مقام نیز بآینده تذکر داده شود که کار زراعت و بهره‌برداری از زمین کار اصلی روستائیان است و بهمین سبب ده نشینان را ، کشاورزان هم میگوئیم و میخوانیم . اما در اینجا منظور ما بیشتر متوجه اهمیت اقتصادی کشاورزی و تأثیر بالا بردن سطح تولید در اوضاع عمومی اقتصادی و اجتماعی و مالا تأمین سعادت افراد کشور است .

سپاهی باید این نکته را بدهقان تفهیم کند که بالا رفتن سطح تولید تنها زندگی کشاورزان را بهبود نمیبخشد بلکه این عامل بطور غیر مستقیم موجب میشود

که چرخهای اقتصادی کلیه امور مملکتی بکار افتد و نتیجتاً سعادت و رفاه عمومی تأمین گردد .

برای تفهیم این مطلب بسیار مهم و این واقعیت انکارناپذیر، کافی است بقید مثالی مبادرت کنیم : فرض بفرمائید در اوضاع قبل از اجرای قانون اصلاحات ارضی افراد هر خانواده روستائی سالی فقط یکجفت گنث میخریده اند و باز فرض کنیم پس از اجرای قانون که موجب تأمین رفاه دهقان و بالنتیجه بالا رفتن سطح تولید است هر خانواده ای بتواند برای هر يك از افراد خود در عرض سال دوجفت گنث تهیه بنماید با این ترتیب و با توجه باینکه قریب ۱۵ میلیون کشاورز داریم در هر سال ۱۵ میلیون جفت گنث اضافه بر مصرفی سابق لازم خواهیم داشت . تصدیق میفرمائید که تهیه ۱۵ میلیون جفت گنث اضافی تا چه پایه در بهبود و گردش کار دامداران و دباغان و کارخانه های چرم سازی و تجارچرم فروش و کارگران کفاشخانه ها و فروشندگان گنث تأثیر خواهد داشت و زندگی آنها را بهبود خواهد بخشیده و چرخ کارهای آنها را با سرعت بگردش خواهد انداخت .

این تنها يك مثال زنده بود - وقتی با افزایش سطح تولید قدرت خرید دهقان بالا رفت از کلیه وسایل زندگی اعم از اغذیه و پوشاک و غیره مقدار بیشتری خرید خواهد کرد و افزایش سطح خرید موجب ایجاد فعالیت در کلیه رشته های اقتصادی و اجتماعی خواهد گردید .

سپاهی باید این حقیقت را بکلیه کشاورزان تفهیم کند که سعادت و رفاه کلیه مردم کشور وابسته بفعالیت بیشتر آنان و در حقیقت کوشش برای تولید بیشتر است . وقتی دهقان متوجه این واقعیت شد ، احساس غرور بمعنای عزت نفس میکند و بتلاش میپردازد تا با کار بیشتر و حداکثر استفاده از زمین وظیفه فردی و ملی خود را انجام دهد .

سپاهی باید دهقانان را متوجه سازد که برای تولید بسه عامل زمین و کار و سرمایه نیازمیدیم ، زمین و کار فعلاً در اختیار آنهاست و سرمایه را نیز همانها بوجود میآورند و برای تأمین سرمایه نباید دست روی دست بگذارند ، بلکه باید شرکت های تعاونی را با تودیع پس انداز های خود و لوجزئی هم باشد ، تقویت کنند و با استقرار از آنها

نسبت تهیه وسایل مکایزه کشاورزی و استفاده از کود شیمیائی اقدام نمایند .
منظور از تقسیم اراضی فقط این نیست که دهقان صاحب آب و ملک شود بلکه
مقصود عمده بدست آوردن حداکثر استفاده از زمینهای موجود و ایجاد تحرك بیشتر در
کشاورزان است که باید بدنبال تصاحب زمین با تلاش و مجاهدت بیشتر و تعمق و تأمل
اقدام کنند .

وزارت کشاورزی و دولت پشتیبان آنهاست و از هیچگونه کمک و مساعدت و
ارشاد و راهنمایی دریغ ندارد . اما آنچه مسلم است دهقان باید در درجه اول متکی
بسمی و تلاش و قدرت خود باشد تا نتایج بهتر و بیشتر از کلر خود بدست آورد و ضمن
تأمین سعادت خود خوشبختی اجتماع را نیز تضمین کند .

سپاهی و خانه انصاف

وظایف سپاهی در خانه انصاف در کتاب «خانه انصاف» تألیف نگارنده از نظر
قانونی و اجتماعی کمالاً روشن شده است ، توصیه میشود کتاب مزبور را مکرر بخوانند
تا بوظایف خود از این بابت آشنائی حاصل کنند . . . در اینجا آنچه لازم است تذکر
داده شود اینست که در امور مربوط به «خانه انصاف» که نمونه‌ای از دادرسی ملی
و حائز کمال اهمیت است ، برای سپاهی با عنوان «منشی خانه» وظایف قانونی تعیین و
محول شده است و گاهی در این مورد سپاهی قدرت اعمال حاکمیت پیدا کرده است که
برای استفاده از آن باید شایستگی و صلاحیت داشته باشد . . .

تفاوت اعمال حاکمیت با اعمال بصدی در اینست که در اعمال حاکمیت مأمور
دولت صلاحیت امر و نهی دارد ، ولی در اعمال تصدی امور دولتی درست مانند اعمال است
که سایر افراد انجام میدهند برای روشن شدن موضوع باین نکته توجه فرمائید که مثلاً
یک پاسبان شهربانی حق دارد هر جا مظنون شد شناسنامه افراد را مطالبه کند یا هویت
آنانرا بپرسد یا حتی اگر دلایلی داشت ، افراد را جلب کند و بشهربانی هدایت نمایند
ولی این اختیارات را یک حسابدار درجه (۱) یا مدیر کل یک وزارتخانه که چندین
برابر پاسبان حقوق میگیرد ندارد ، زیرا قانون پاسبان با توجه صلاح جامعه اختیار

اعمال حاکمیت داده است . در مورد امور مربوطه بخانه انصاف نیز در بعضی موارد سپاهی قدرت اعمال حاکمیت اعطاء شده است . مثلاً وقتی دادخواستی با و تسلیم میشود که طی آن از فرد یا افرادی شکایت شده ، او میتواند بهر ترتیبی که مقتضی بداند اشخاص را احضار کند و از آنها توضیحات لازم بخواهد تا صورت مجلس دعوی را برای طرح در خانه انصاف آماده کند . از این لحاظ بسیار لازم است که سپاهی با وظایف و حدود اختیارات خود با عنوان منشی خانه انصاف آشنا باشد و این وظیفه بسیار مهم و ملی را بدرستی انجام دهد .

سپاهی و اختلاف خانوادگی

دخالت در امور و مشکلات خانوادگی اشخاص یکی از مشکل ترین کارهاست و چه بسا يك دخالت غیر مجاز یا فضولی در این مورد موجبات تعبیرات مختلف شده و ایجاد سوء تفاهم مینماید. بنابراین دخالت سپاهی در اختلافات خانوادگی فقط جنبه توصیه میتواند داشته باشد و این توصیه هم وقتی مجاز است که کسی باوی مشورت کند یا علاقمند بشنیدن راهنماییهای او باشد. . . . همانطور که همه میدانیم اختلافات خانوادگی اکثراً منبث از اختلافات جزئی بین زن و شوهر و یا دخالت بیمورد اطرافیان آنها و بعضاً در اثر نارضایتی های جنسی یکی از طرفین و ندرتاً در اثر عدم هم آهنگی مالی یا معنوی پیش میآید. . . . و در اکثر اوقات با تحمل یا گذشت یکی از طرفین زایل می شود و گاهی هم منجر بمتار که زن و شوهر میگردد.

در این قبیل موارد اگر سپاهی مراجعهای بشود یا از نفوذ وی بخواهند برای رفع اختلافات خانوادگی استفاده کنند. بدیهی است نباید از راهنمایی مضایقه کند. . . در امور خانوادگی و برای رفع مشکلات مربوط بآن بهترین توصیه ای که میتوان بطرفین کرد اینست که سعی کنند نسبت بهم دیگر گذشت و حتی فداکاری داشته باشند. بیشتر اختلافات با اندکی گذشت ها و صبر و حوصله از میان میرود و مجدداً بین زن و شوهر صلح و صفا ظاهر میگردد. . . بطرفین دعوا باید ماهیت انسانها را که معجونی از صفا هاست و صمیمیت ها و محبت ها و گذشت ها و درعین زمان، کینه ها و حسدها و نقاط ضعف هاست تجزیه و تحلیل کرد و گفت فرد انسانی موجودی است که همواره در يك حال نیست، چه بسا که خستگی یا گرسنگی مردی را از حال عادی خارج سازد، بطوریکه در سربك امر جزئی و بسیار کم اهمیت داد و فریاد راه بیندازد و چه بسا مادرانی را دیده ایم که در اثر يك کسالت جسمی یا روحی یا ناراحتی حاصله از

بچه داری یا ناراحتی های ماهانه خلق طبیعی خود را از دست بدهد و ناسازگاری آغاز کنند . . . . بطرفین دعوی باید ثابت کرد که این قبیل حالات زود گذر در مقابل عظمت زناشوئی و تشکیل خانواده ارزش این را ندارد که اساس يك زندگی سعادتمندانه از هم بپاشد یا موجبات پیش آمدهای دیگر بشود . . . . بآنها باید گفت که با اندکی صبر و حوصله میتوان هر در بازی را بست و هر در بسته‌ای را باز کرد . . . . ضمناً سپاهی میتواند بطرفین دعوی توصیه کند که پیش ریش سفیدان و معتمدین خانواده های زن و شوهر بروند و اختلاف خود را مطرح کنند . سپاهی شخصاً نیز میتواند بسالمندان فامیل های طرفین مراجعه و در رفع اختلاف از آنها یاری جوید . . . . یادآوری منظره دردناک کودکانی که یکی از والدین خود را در اثر متار که از دست داده و در وضع فلاکت باری بسر میبرند ، در تنبیه طرفین میتواند تأثیر مهمی داشته باشد .

در هر حال مجدداً توصیه میکنیم که سپاهی نباید بهیچوجه روی تمایل شخصی در اختلافات خانوادگی دخالت کند و فقط اگر مراجعه‌ای باو شد در اینصورت هم فقط مجاز است راهنماییهای نصیحت آمیز کند بهیچوجه صحیح نیست سپاهی یکی از طرفین دعوی را محکوم کند یا گناهکار بداند . . . . بلکه باید مساعی او فقط در ایجاد سازش و صلح و صفا دور بزند . . . . ضمناً سپاهی بهیچوجه مجاز نیست برای طرح اختلافات خانوادگی بانوان را بپذیرد و بطور کلی باید از تماس مستقیم با بانوان جداً خود داری نماید .

سپاهی و مسائل سیاسی

هر سپاهی و اصولاً هر کارمند فرهنگ قبلاً باید متوجه این حقیقت باشد که عضو جامعه فرهنگ مملکت و در حقیقت عضو حزب فرهنگ است . . . آنچه مسلم است سعادت و رهبری و راهنمایی نسل آینده ، بدست ما سپرده شده است و هر فردی از اعضای فرهنگ باید متوجه وظیفه‌ای که بعهدت او محول است باشد و این تکلیف مهم و حیاتی را تا حد توانائی خود بنحو احسن انجام دهد . قطع نظر از این عضویت که بنوبه خود بسیار مهم و ارزنده است . همانطور که میدانیم در ممالک دموکراسی که با اصول پارلمانی اداره

میشود افراد مردم حق دارند بوسیله نمایندگان منتخب خود که بمجلسین راه میابند و همچنین شرکت و فعالیت در احزاب قانونی در اعمال حاکمیت شرکت کنند . . . و این حقی است که در کشورهای مشروطه که کشور ما از فرد اکمل آن یعنی مشروطه سلطنتی برخوردار است، بهمه افراد مردم اعطاء شده است . در قوانین مملکتی ما نظامیاز و افسران زاندارمری و شهربانی که شاغل خدمت باشند ، حق شرکت در فعالیت های سیاسی ندارند . . . . بنابراین سپاهی هم تا آن موقع که لباس نظامی برتن دارد حق هیچگونه فعالیت سیاسی ندارد . اما باید متوجه بود که این عدم شرکت دلیل این نمیشود که چنانچه در محل خدمت خود با فعالیت احزاب غیر قانونی یا فعالیت های مخالف مصالح کشور برخورد کنند، هیچگونه عکس العملی نشان ندهد . زیرا این وظیفه هر فرد خدمتگزار است که تا حد توانائی خود جلو عملیات تخریبی را بگیرد . . . . سپاهی در موقع برخورد با چنین فعالیت هائی وظیفه ای جز این ندارد که اطلاعات دقیقی از چگونگی جریان امر بدست آورد و بمقامات صلاحیت دار گزارش کند . . . . اما در تنظیم این قبیل گزارشها دقت کافی و مراقبت و اهتمام بسیار لازم است . زیرا ممکن است گزارش برخلاف حقیقت باشد و در اینصورت علاوه بر اینکه نشرو جعل اکذبت بشمار میرود و مرتکب آن مجرم است . امکان دارد تقدیم يك گزارش موجب شود عده ای بی جهت در مظان اتهام قرار گیرند و بدون علت ناراحت شوند . . . . باین نکته باید توجه کامل کرد که همانطور که تعقیب و تنبیه خیانتکار لازم و ضروری است ، مزاحمت بیدلیل نیز یکنوع خیانت محسوب میشود . زیرا شخص مورد مزاحمت را ممکن است مایوس و منفی باف کند و واقعاً او را براه انحرافی هدایت نماید .

در این مقام علاوه بر اینکه وجدان و شرافت سپاهی باید ضامن صحت گزارش باشد ، اصولاً همانطور که یاد آور شدیم گزارش برخلاف حقیقت . یکنوع جرم است و عامل آن قابل تعقیب جزائی هم میباشد . آنچه از افراد سپاهی که پس از خانمه خدمت سپاهیگری و پس از شرکت در دوره تکمیلی وارد خدمت وزارت آموزش و پرورش میشوند . البته میتوانند مانند سایر آموزگاران در فعالیت های سیاسی قانونی شرکت کنند و دین خود را از این بابت نیز بوطن خود ادا کنند .

اجازه بدهید این نکته را مجدداً تأکید کنیم که هر فرد فرهنگی در درجهٔ اول
عضو حزب فرهنگ است . یعنی عضو حزب و جمعیتی است که رهبری نسل را بعهدہ
دارد و هیچکس حق ندارد این وظیفهٔ اصیل و مهم را فدای وظایف فرعی کند .

سپاهی و قوانین انقلاب

همه میدانیم در تاریخ ششم بهمن ماه ۴۱ در مملکت ما انقلابی بوقوع پیوست که پایه‌ها و اساس اجتماع رادرهم ریخت و درروی آن بنای مستحکم و نوینی برقرار ساخت با این انقلاب رژیم پوسیده و کهنه فئودالیتنه از هم پاشید و دهقانان مالک آب و زمین شدند و دسترنج کشاورزان زحمتکش بخود آنها تعلق گرفت . این انقلاب علاوه بر اصلاحات ارضی در سایر ارکان اقتصادی و اجتماعی ما هم رخنه کرد و دیگر گویهای مهمی در کلیه شئون مملکتی بوجود آورد با این واقعه تاریخی بانوان کشور از کلیه حقوق سیاسی برخوردار شدند و در زندگی کارگران بهبودی محسوس حاصل آمد و در مسیر معنویات نیز با تصویب و اجرای لایحه سپاه دانش ، مشعل دانش بر فراز دهستانها افروخته گردید و بموازات تأمین حیات مادی دهقانان ، حیات معنوی ایشان نیز مورد توجه قرار گرفت . در این مقام هیچگونه نیازی بشریح چگونگی انقلاب و تأثیر عظیم آن در حیات اجتماعی ما نیست . زیرا این موضوعی است که همه میدانند و درباره آن توضیحات کافی داده شده است . منظور اینست که وظیفه سپاهی را که در میان دهقانان بسر میبرد در قبال این انقلاب و چگونگی تفهیم مفاد آن بد دهقانان روشن کنیم .

سپاهی باید متوجه این حقیقت باشد که در درجه اول لازم است که دهقانان با چگونگی انقلاب بزرگی که بنفع آنها و برای تأمین حیات مادی و معنوی آنان بوقوع پیوسته و بالطبع منافع سایر طبقات اجتماع را نیز دربر گرفته است آگاهی

کامل حاصل نمایند .

اولین قدم در راه يك قضاوت عمیق و صحیح فهمیدن و درك کردن است . دهقانان باید بدانند که برای پی ریزی و بشمر رساندن این انقلاب ، چه خون دلها خورده شده و چه تلاشها و مجاهدتها معمول گردیده است آنها باید متوجه این حقیقت باشند که برای تحقق هر يك از مواد لایحه ششم بهمن ماه حتی در ممالک مرفعی اروپا جویهای خون راه افتاده و این پیش بینی های منطقی و افکار خردمندانه و الهام بخش شاهنشاه ما بود که انقلابی عظیم را بدون خونریزی و ستیزه جوئی پی ریزی کرد و تحقق بخشید .

خلاصه دهقان باید بدانند که این موفقیت ها آسان بدست نیامده و این فرشته رحمت بی جهت در فراز دهستانها بال و پر نگشوده است ، وقتی دهقان بوسیله سپاهی متوجه رستاخیز عظیمی شد که برای تأمین حیات مادی و معنوی وی برپا شده است سپس باید وظایف او در قبال این انقلاب و دگرگونی روشن شود .

دهقان باید متوجه شود که منظور از اصلاحات ارضی تنها اعطای آب و ملك بدهقان نیست - بلکه مقصود اصلی اینست که او با تلاش و مجاهدت و باهوشیاری و مراقبت بر مقدار محصول خود بیفزاید . . . .

او باید بداند که بر بالا رفتن سطح تولید علاوه بر اینکه حیات مادی دهقان و خانواده او را بهبود میبخشد در کلیه ارکان اقتصادی و اجتماعی مملکت نیز اثر میگذارد آری دهقان باید بخوبی توجه داشته باشد که خوشبختی و سعادت ملتی در گرو تلاش اوست . روستائیان باید بدانند که دوران فترت و بیکارگی سپری شده و زمان فعالیت و تلاش فرا رسیده است . . . .

دهقان باید باین نکته عنایت کند منظور از اصلاحات ارضی مخالفت با مالکیت نیست ، بلکه تقویت اصل مالکیت است . منتهی مالکیتی معقول و منطقی و صحیح و دنیا پسند . . . که محصول ملك را عاید آن کسانی میکند که روی ملك زحمت میکشند . دهقان باید باهوشیاری از حقوق بزرگی که باو اعطاء شده نگهداری کند و در کلیه اقدامات خود از افراط و تفریط بپرهیزد .

دهقان باید راه تعاون صحیح را فراگیرد و با افزودن بر میزان کوشش و مجاهدت بر میزان کلر خود بیفزاید و با استفاده از وسایل مکانیزه و کودهای شیمیائی هر چه بتواند محصول بیشتری عاید کند. اینست وظایف دهقانان در قبال انقلاب که سپاهی در تفهیم و درک آن باید روستائیان را کمک کند و آنها را در جریان دقیق رستاخیز عظیمی که برپا شده است، بگذارد تا آنها با هوشیاری و مراقبت با وظایف بزرگی که در قبال انقلاب بعهدہ دارند آشنا شوند و بانی انقلاب یعنی شاهنشاه بزرگ و خردمند را قدر شناسند تا ثابت کنند شایستگی و لیاقت بهره‌گیری از نتایج انقلاب را دارند.

سپاهی و اختلافات ملکی و جرائم اتفاقی در ده و اختلافات مؤجر و مستاجر

در مورد اختلافات ملکی و جرائم عمومی توضیحات لازم در رساله «خانه انصاف» داده شده است و در اینجا از این بابت نبازی بتوضیح نیست. فقط آنچه در این مقام یاد آوری آن مفید است اینست که رسیدگی به اختلافات ملکی و جرائم اتفاقی در ده تا حدود معینی در صلاحیت خانه انصاف است و وقتیکه موضوع متنازع فیه از آن میزان تجاوز کرد باید مراجع صلاحیت دار قضائی رسیدگی و حکم صادر کنند. ولی این اصول کلی بی‌چوجه، مانع این نیست که در هر گرنه دعاوی حقوقی و جزائی سپاهی تمام نیروی خود را برای ایجاد صلح و سازش که در همه کاری بهتر از طرح دعواست بکار برد...

در مورد ایجاد سازش هما‌نطور که در کتاب خانه انصاف هم یاد آور شده ایم صلاحیت خانه انصاف هم نامحدود است یعنی دعوی بهر میزان که باشد میتواند موضوع را بصلح و سازش خاتمه دهد و این البته وظیفه هر فرد خیرخواهی است که هر جا اختلافی مشاهده کرد در رفع آن بکوشد بخصوص سپاهی که در محیط دماز نظر معنوی بر سطح فکر مردم دهستان برتری دارد و مسلم است که نفوذ معنوی وی برای ایجاد صلح و صفا مؤثر خواهد بود...

نکته دیگری که لازم است تذکر داده شود اینست که طبق قانون ثبت اسناد

واملاك ، املاكی که طبق قانون در دفتر املاك ثبت رسیده و موضوع ثبت آنها مختومه بشمار میرود متعلق به کسانی هستند که بنام آنان ثبت رسیده‌اند همینطور است اسناد زمه‌ای یا سایر تعهدات مالی که نسبت بموضوع آنها سند رسمی صادر شده است . سپاهی باید متوجه باشد که ایجاد صلح و سازش درباره این قبیل املاك و دعاوی در صورتی معتبر است که موضوع آن در دفاتر اسناد رسمی ثبت برسد و در غیر این صورت دارای ارزش رسمی نخواهد بود . بنا بر این چنانچه سپاهی باختلافات ملکی برخورد باید این موضوع را بطرفین دعوی حالی کند تا بی جهت تعهداتی بگردن نگیرند که ارزش قانونی و رسمی نداشته باشد ضمناً بدهقانان باید توصیه شود که هر گونه تغییراتی که در املاك خود میدهند باید موضوع آنها ثبت برسانند . . .

درباره جرائم اتفاقی بالاتر از خلاف ، در محیط دهستانها تعلیمات لازم در کتاب خانه انصاف داده شده است و نیازی بتوضیح مجدد نیست در اینمورد موضوع دیگری باقیمانده است باین که سپاهی باید متوجه باشد که کلیه دعاوی حاصله از قانون اصلاحات ارضی مربوط بسازمان اصلاحات ارضی هر محل است و طرفین اختلاف اعم از مالک و کشاورز یا مؤجر و مستأجر بسازمان اصلاحات ارضی محل مراجعه و رفع اختلاف کنند .

سپاهی و شورا های محلی و ایجاد حس تعاون

یکی از بزرگترین وظایف اجتماعی سپاهی در محیط دهستان تشریح اهمیت همکاری و تعاون و ایجاد اشتراك مساعی صمیمانه بین دهقانان است . . . متأسفانه این نکته را باید تصدیق کنیم که بخصوص تا قبل از انقلاب ششم بهمن ماه ۴۱ حس تعاون و همکاریهای اجتماعی در محیط کشور ما بسیار کم بود و این امر بقدری مسلم و محسوس بود که حتی در میدانهای ورزش بین‌المللی در آنجا که ورزشکاران ما بطور دسته جمعی ورزش میکردند معمولاً امتیاز کمتری می‌آوردند . ولی در مواردی مانند کشتی گیری یا وزنه برداری که نیازی بتعاون نیست همیشه ورزشکاران ما امتیازات درخشانی داشته‌اند . . . این امر در محیط دهستانها متأسفانه بیشتر جلب نظر میکند و تا چند

سال قبل حسن تعاون و همکاری یا اصلاً وجود نداشت یا بسیار ضعیف و نامحسوس بود . . . با کسب الهام از نظرات بلند شاهنشاه در مورد سپردن کارهای مردم به مستحرم از چندی قبل در محیط دهستانهای ما شوراهای تعاون از قبیل شوراهای ده و عمران و بهداشت بوجود آمده و بتدریج تقویت میشود . . . سپاهی باید بدو با مطالعات کافی اهمیت تعاون و اشتراك مساعی را در کارهای عمومی و تولیدی شخصاً درك کند و بعد اهمیت آنرا بدهقانان تفهیم نماید و متذکر شود که هیچ مشکلی در محیط دهستان وجود ندارد که با همکاری و اشتراك مساعی صمیمانه رفع نشود . . .

سپاهی باید بآنچه از دهقانان که حتی پس انداز کمی دارند ، توصیه کند که این پولهای جزئی را بشرکت تعاون بپردازند تا قطره قطره دریا شود و مشکلات بزرگی را از میان بردارد .

اشخاص زیادی را در روستاها میشناسیم که حتی از سپردن پولهای خود بیانكهای رسمی و معتبر نیز خودداری میکنند . یکسال قبل پیرمردی دهاتی چند اسکناس یکمصد تومانی همراه آورده بود تا در شهر خرج کند . وقتی با او گفتند چند سال است این پولها اعتبار خود را از دست داده و وسیله بانك ملی جمع آوری شده است بقدری متأثر شد که بحال بیماری افتاد . متأسفانه این عمل حقیقت دردناکی را آشکار میکند که عمدهای از دهقانان ما علاوه بر اینکه آمادۀ هیچگونه همکاری با مردم دهستان نیستند ، حتی برای سپردن پولهای خود بیانكها نیز اعتماد و اطمینان ندارند . . .

سپاهی باید با این قبیل افکار مزاحم و مانع ترقی ، جدأ مبارزه کند و بتدریج مردم پولدار و متوسط دهستانها را متوجه این حقیقت بکند که پول بتنهائی هدف نمیتواند باشد و پول در صورتی مفید است که در ده رفع مشکلات شخصی و همگانی بکار رود . . .

باین قبیل افراد باید تفهیم شود که چنانچه این قبیل پس اندازهای خود را بشرکت های تعاونی بپردازند ، علاوه بر اینکه در بالا بردن مقدار پول خودشان توفیق حاصل میکنند مشکلات خلق الله را نیز رفع مینمایند .

سپاهی باید متوجه این حقیقت که گاهی بعضی از اعضای شوراها و انجمن ها

بتبعیت از ممالک سرکش خودمیل دارند چرخ انجمن را بنفع خود را و اغراض شخصی بگردانند و چنانچه شوراها با اغراض آنها موافقت نکند بکار شکنی می‌آغازند و اکثر این قبیل افراد هستند که پیشرفت انجمن‌ها جلوگیری میکنند سپاهی باید دارندگان این نوع افکار ناپسند را نصیحت کند تا برای اصلاح باز آیند و چنانچه موفق نشد ، باید تا آنجا که ایجاد کدورت و تقارن نکند حقیق را در اختیار مردم دهستان بگذارد تا از همکاری و تعاون مأیوس و دلسرد نشوند .

این نکته باید برای مردم دهستانها روشن شود که انسان يك موجود اجتماعی و با اصطلاح مدنی بالطبع است و بهیچوجه نمیتواند بتنهائی زندگی کند و خوشبخت باشد . سپاهی میتواند با امثال و حکایات و سرگذشت‌های واقعی اجتماعات اهمیت تعاون و همکاری را بدhqانان تفهیم کند و اقدامات خود در بهبود کار انجمن‌ها و شوراها این حقیقت را عملاً ثابت کند . . .

باز هم توصیه میکنیم که یکی از بزرگترین وظایف سپاهی بلافاصله بعد از تعلیم و ترتیب ایجاد حسن تعاون و اشتراك مساعی صمیمانه بین دهقانان است .

سپاهی و سایر مأموران دولت

ممکن است در قریه یا قصبه‌ای که سپاهی خدمت میکند از سایر مؤسسات و مأموران دولت نیز از قبیل بخشدار یا مأمور بهداری یا پاسگاه ژاندارمری مشغول خدمت باشند. آنچه مسلم است بین کلیه مأموران دولت که در یک منطقه کار میکند باید صمیمیت و صفا و همکاری صمیمانه برقرار باشد... مأموران دولت در هر درجه و مقامی که هستند باید متوجه باشند که مصدر خدمات عمومی میباشند و چون از کیسه ملت حقوق میگیرند، خدمتگزار ملت بشمار میروند. بنابراین از این لحاظ تمام مأموران دولت یک هدف بیشتر ندارند و آن خدمتگزاری بملت و خدمت بمردم در مسیر رفع مشکلات زندگی آنها است...

اینکه هر یک از مأموران وابسته سازمان مجزائی هستند و عدمای برای حفظ مصالح عمومی لباس او نیفورم در بردارند در ماهیت موضوع که چکترین تغییری نمیدهد... تجزیه و تقسیم خدمات عمومی و واگذاری هر قسمت بعهده سازمان مخصوص و مجهز و تعلیم دیده از ضرورات منطقی اداره هر اجتماعی بشمار میرود... باز هم تکرار میکنیم که این تفکیک و ظایف بهیچوجه در جنبه خدمتگزاری آنان بمردم تأثیری ندارد. باین نکته باید متوجه باشیم که هیچیک از کارمندان دولت حق ندارند کار دیگری را تحقیر کنند یا مدعی شوند که کار پر ارزش تر و ارجمندتری را انجام میدهند زیرا آنچه مسلم است در هر اجتماعی سازمانهایی بتدریج بوجود آمده که بوجود آنها احتیاج بود. و با اصطلاح جامعه شناسان که میگویند «احتیاج تشکیلات لازم را بوجود میآورد» اگر جامعه بوجود سازمانی نیازمند نباشد آنرا خلق نمیکند.

با این ترتیب هر مأموری بنوبه خود مصدر خدمات عمومی بوده و قابل احترام و ارزش است اما این احترام و ارزش این معنی را نمیدهد که مأموران خود را از مردم

طلبکار بدانند یا نسبت بآنان تفاخر کنند . . . نه خیر انجام وظیفه تفاخر ندارد . . .
 اگر مأموری ما فوق وظیفه بنفع مردم کاری انجام داد و عدای از آن منتفع شدند و
 یا مشکلی از جامعه رفع شد یا سعادتی نصیب جامعه گردید در اینصورت باز هم کنی
 حق ندارد مردم را مدیون خود بداند بلکه مأمور قابل احترام پیش از این که خود
 بخواهد یا بجوید ، از احترام عمومی بر خوردار است و نیازی بخواستن آن نیست .
 سپاهی باید شخصاً و همواره این حقیقت را در نظر داشته باشد که خدمتگزار مردم است
 و در این راه باید صمیمانه و صادقانه خدمت کند و حق ندارد کوچکترین سهل انگاری
 و مسامحه در کار خود نشان دهد . . . بدیهی است وقتی باین حقیقت متصرف شد باید
 بداند که سایر مأموران دولت هم که در قلمرو کار او خدمت میکنند تابع این حقیقت
 هستند . باین ترتیب بدیهی است اگر هر یک از افراد سایر سازمانهای عمومی نیازی
 بکمک سپاهی داشت ، نباید از آن دریغ ورزد . زیرا همانطور که یادآور شوم هدف
 یکی است و آن انجام خدمت در حق مردم است باین حساب وقتی سپاهی بمأمور دیگری
 عملاً در پیشرفت کارش کمک کرد در معنی همان هدف خودش را تعقیب کرده است .
 حصول اختلاف نظر و حتی سلیقه بین مأموران یک منطقه بخصوص در دهستانهای
 ما که واحدهای اجتماعی کوچکی هستند بسیار ناپسند و خطر ناک است . زیرا فوری
 عدای هستند که از این اختلاف سوء استفاده کنند و با اصطلاح از آب گل آلود ماهی
 بگیرند . در اینجاست که صحنه دردناکی شروع میشود و نیروی مأمور که باید در راه
 بهبود زندگی عمومی مصروف شود ، صرف دفاع از خود و طرفیت باین و آن میگردد .
 در چنین موقعیت نقض غرض میشود . یعنی مأمور بجای خدمت موجبات ناراحتی و
 تشنجات را این مردم فراهم میآورد . چنین مأموری نه تنها در مقابل مقامات مافوق خود
 مسئول و خطا کار است بلکه سزا است که در پیشگاه و جدان نیز خجل و شرمسار گردد .
 صورت دیگر قضیه اینست که سپاهی مشاهده کند مأمور دیگری احیاناً و خدای نخواسته
 راه انحراف در پیش گرفته و بنفع مردم خدمت نمیکند و حتی موجبات ناراحتی مردم
 را نیز فراهم ساخته است . اگر با چنین فرد یا افرادی برخورد کند باید بدو با صفا
 و صمیمیت و بانهایت ملایمت هدف خدمتگزاری بمردم را که وظیفه اصلی هر مأمور

دولت است باو یادآور شود و نصایح لازم را باو بدهد . اما اگر مشاهده کند که از ملایمت و مدارا اثری نیست ، در اینصورت بهیچوجه حق ندارد باو بستیزه پردازد یا حتی مطلبی مختصر ناملایم یا غیرعادی خطاب باو بر زبان بیاورد نه خیر ! در اینصورت دخالت در وظایف دیگران مطرح میشود که بنوبه خود بسیار مذموم و ناپسند است و بیشتر اختلافات از همین دخالت‌های ناروا در وظایف دیگران حاصل میشود . . . . وقتی سپاهی دیدنظرات صالحانه و دوستانه او که درست مانند راهنمایی دلسوز است ، در طرف اثر نمیکند . در اینصورت فقط باید جریان ماوقع را بسازمان متبوعه خود گزارش دهد تا اگر صلاح دیدند اقدامات دیگری معمول دارند . . . .

در اینجا لازم بیاد آوری است که همانطور که در مبحث مسایل سیاسی متذکر شدیم تقدیم گزارش از عملیات خلافکارانه کسی حتماً باید مستند و متکی بمدارک باشد و سپاهی نباید در اینمورد احتیاط کامل را مرعی دارد تا مبدا گزارش برخلاف حقیقت بمقامات ما فوق تسلیم گردد . . . . ممکن است سپاهی مشاهده کند که احیاناً اقدامات یکی از مأموران حوزه مأموریت وی ، مانع پیشرفت کار اوست « بسیار بعید است » در اینصورت نیز اگر تذکرات دوستانه ، رفع مشکل نکند باید گزارش مستند بمقامات ما فوق تسلیم شود تا رسیدگی نمایند . . . . در پایان این مقال از نظر اهمیت موضوع مجدداً این نکته را یادآور میشویم که اصل تفکیک و تجزیه وظایف در خدمات عموم ، بر این منطلق استوار است که هر کسی کار خود را انجام دهد . بنابراین بهیچوجه سپاهی حق ندارد در وظایف سایر مأموران دولت دخالت و یا حتی صلاح اندیشی کند و این امر در صورتی مجاز است که یا از طرف شخص مأمور اظهار نظر یا اشتراك مساعی خواسته شود و یا سپاهی برأی العین ببیند که اعمال یکی از مأموران آشکارا برخلاف مصالح عمومی است و سکوت و خاموشی در اینمورد ضرر مردم و دستگاہ دولت است در اینصورت نیز بعد از تذکرات دوستانه و ملایمت آمیز و سپس تقدیم گزارش بمقامات متبوع و وظیفه دیگری متوجه سپاهی نیست .

چند توصیه

تمام دوشیزگان و بانوان که در محیط دهستان زندگی میکنند بمنزله خواهران و مادران سپاهی هستند و نظاره بانان جز بچشم خواهری و مادری معصیتی جبران ناپذیر و جنایتی وحشتناک است .

اگر میخواهید از احترام قاطبه ده نشینان برخوردار شوید سعی کنید اعمال و رفتار شما قابل احترام باشد . . .

قلب صاف و ساده و خالی از کینه دهقان آکنده از مهر و وفا و خلوص بیت است با انجام خدمات صادقانه و بی ریا خیلی زود میتوانید در دل حساس او جایگاهی بس رفیع اشغال کنید . . .

دهقانان ما اندک زمانی است آزاد شده اند ، سعی کنید با تعلیمات خود عزت نفس و اراده را در آنان تقویت کنید . . .

دهقانان ما با اراده ای قوی و تزلزل ناپذیر پای بند ناموس و شرافت خود هستند مبادا با اندکی انحراف اخلاقی ، این احساسات پاک را جریحهدار کنید . زیرا در اینصورت گناه شما در دادگاه وجدان و محاکم عمومی بهیچوجه بخشودنی نیست .

سپاهی و کشاورزی

درختکاری و تأثیر آن در محیط آموزشگاه

درختکاری با اصول صحیح در آموزشگاهها علاوه بر منظره زیبایی که بمحیط دبستان میدهد، در تحویله هوا و ایجاد سایه و جلوگیری از سروصدای محیط خارج نیز مؤثر است.

حفاظت درختان و جلوگیری از انهدام آن ها و نگهداری درختان نه تنها بجز نظر حفظ ثروت طبیعی و ملی مهم است، بلکه از جهت تأثیر فراوانی که این موجودات در تعادل و لطافت هوا دارند نیز اهمیت دارد.

اگر جاهای مناسبی از محیط آموزشگاه با رعایت اصول صحیح درختکاری شود، میتوان در نقاط کم باران کلاس را در هوای آزاد و در زیر سایه درختان نیز تشکیل داد.

هدف از درختکاری یا ایجاد سایه، تنظیم نور در کلاسهاست و یا بخاطر جلوگیری از سروصداهای خارج از مدرسه میباشد، در صورتیکه هدف از درختکاری ایجاد سایه در محیط آموزشگاه باشد، در اینحال باید درختانی انتخاب نمود که پس از کاشتن، تنومند و گسترده و دارای شاخ و برگهای فراوان باشند و در صورت دوم یعنی اگر قصد کاهش سروصدای محیط خارج از مدرسه باشد، باید از بوته‌هایی یا ساقه‌های کوتاه و شاخ و برگ‌های انبوه که نزدیک بهم کاشته شده‌اند استفاده نمود، ولی باید در نظر داشت درختانی که میوه آنها خوراکی است بمنظور سایه، غرس نشود، چه کودکان بمنظور استفاده از میوه، شاخه درختان را میشکنند و نتیجه‌ای حاصل نمیشود.

یک کلاس خوب باید طوری ساخته شود که :

۱ - نور بحد کافی در اطاق بتابد.

۴ - از تابش شدید نور جلوگیری شود. چون تابش مستقیم نور خورشید بواسطه حرارت تشعشعی باعث ناراحتی چشم میگردد ، دخول نور خورشید باید بصورت غیر مستقیم و انعکاسی باشد . برای جلوگیری از تابش مستقیم نور از پنجره ها ، باید درخت زانطوری کاشت که بیشتر سایه آن با ستانه پنجره ها بیفتد .

در نظر گرفتن روشنائی خوب ، خستگی بصری را کاهش میدهد و بمنظور ایجاد راحتی بصری ، باید کلابها را طوری ساخت که از بوجود آمدن نور شدید و خیره کننده جلوگیری شود .

اگر کلاس دارای پنجره های کوچک باشد و از آن پنجره ها فقط آسمان کلاس نمودار باشد ، بر اثر تابش مستقیم و اختلاف شدید نور ، ناراحتی بصری بوجود می آید و این نقیصه را میتوان با بزرگ کردن پنجره ها و تزئین مناسب دیوار و یا با کاشتن درختان و بوته ها جبران نمود و انعکاس نور را تقلیل داد ، بطوریکه وقتی از پنجره ها به بیرون نگاه کنیم بجای آسمان شاخ و برگ درختان دیده میشوند و این عمل با اختلاط صحیح نوع درختان و تعیین محل های درست و مناسب پنجره های اطاق درس بستگی دارد .

درختکاری را ممکن است برای ایجاد جریان هوا در اطاقهایی بکار برد که نسیم بطور طبیعی در آنها جریان ندارد . مثلا اطاق درسی با دیوار بدون پنجره در معرض نسیم فراوان قرار دارد ، اگر چه مدخلهایی در دو دیوار که جهت وزش نسیم موازیند قرارداده شده است ، معینا جریان هوادر داخل اطاق بعلت فشارهای متساوی در محوطه مجاور مدخلها بسیار کم است .

ولی میتوان با کاشتن اشجار مناسب ، فشار هوا را در یک سمت اطاق درس بالا برد و از سمت دیگر کاشت تا در نتیجه ، هوا از قسمتی که فشار زیاد دارد به قسمتی که فشار در آن کم است جریان یابد .

چنانکه یاد آور شدیم برای از بین بردن سرو صداهای نامطلوب از درختانیکه دارای ساقه های کوتاه و شاخ و برگ زیاد هستند میتوان استفاده نمود .

دبستان هایی که در کنار جاده های شلوغ و پررفت و آمد قرار دارند ، باید

کوشش کرد که حتی الامکان ساختمان دبستان دورتر از جاده بنا شود و ضمناً گیاهانی
باشاخ و برگ انبوه ، بین دبستان و جاده کاشته شود . تجربه ثابت نمود که بکار بردن طریقه
فوق بمقدار بسیار زیادی از سرو صدا جلوگیری مینماید . چون دانستن طرز غرس و
نگهداری اشجار در آموزشگاه ما را برای وصول به هدف یاری مینماید ، از اینجهت
بیاد آوری نکات ذیل میردازیم :

مواظبت از درختان سایه دار ، شاید از هر نوع درخت دیگری که در محیط
آموزشگاه وجود دارد مهمتر باشد ، زیرا تا زمانی که درختان سایه دار رشد کامل پیدا
نکرده باشند نمیتوانند بنحومؤثر ، هدفی را که از کشت آنها منظور بوده است ، یادآور شده
برای غرس درخت افلاکودالی با اندازه های $90 \times 90 \times 90$ سانتیمتر باید کتنه شود
گودالهای بزرگتر ، نتایج بهتری خواهند داشت ، خاک و موادی که از گودالها بیرون
آورده میشود باید به نسبت مساوی با کود مخلوط شده و دوباره بجای خود ریخته شود
بطوری که در حدود ۲۵ سانتیمتر از سطح زمین مجاور ، بالاتر قرار گیرد تا از نشست
بعدی کاسته شود . پس از یک هفته که گودال آماده شد میتوان درخت را غرس نمود ،
باید مواظبت نموده که ریشه نهال ها خشک نشود ، بدین منظور باید ریشه نهال را در
گونی نمدار یا گلدان نگهداری نمود .

باید ریشه اصلی بطور عمودی و ریشه های دیگر بطور گسترده قرار گیرند ،
اگر درخت کوچک است ، خاک را باید با دست محکم کرد و اگر ارتفاع درخت بین
۶۰ تا ۱۲۰ سانتیمتر است این عمل را ممکن است با پا انجام داد ، دقت بسیار باید
بخرج داد تا اطمینان حاصل گردد که نهال بطور عمیقی در خاک نشاندن شود ، زیرا این
عمل بیش از هر چیز دیگری موجب زوال درخت میشود ، پس از غرس نهال در حدود
۵ سانتیمتر برگ نیم پوسیده باید در دور آن بمنظور خنک نگه داشتن ریشه ها و
ممانعت از تبخیر بیش از حد ریخته شود و نهال کاملاً آبیاری گردد .

نکته ای که لازم است ذکر شود اینست که قبل از غرس نهال ، بهتر است که یک
تیرک در نزدیکی گودال نصب نمایند و ساقه های نهال را از جاهای مناسبی یک یا دو جا
با نخ محکم به تیرک تکیه دهند ، اما گره نباید چندان سفت باشد که به پوست درخت

لطیفه بزند. ایجاد سایه پان برای هفت‌های اول و دوم بعد از غرس درخت بمنظور قادر
ساختن نبات به جبران صدمه نقل مکان و یا تشکیل ریشه‌های جدید مفید و مؤثر است.
حفاظت نهال در برابر صدماتی که ممکن است وسیله انسان یا حیوانات بدان
وارد آید لازم است، ولی این حفاظ باید بطوری تعبیه شود که امکان وجین کردن علفهای
هرزه را میسر گرداند.

در مورد غرس و آبیاری درخت باید متذکر شد که بهترین هوا برای مرطوب
و نمدار است و آبیاری نهال در موقعیکه باران نمیبارد هر چند روز یکبار هنگام صبح
و عصر و قروب مفید است، از آب دادن درخت در مواقع گرمای روز جداً اجتناب
ورزید، اگر زیر نهال مرطوب و نمدار است و گیاه پژمرده و ضعیف نشده است، نباید
اقدام به آبیاری آن نمود، چه آب زیاد بهمان اندازه مضر است که بی‌آبی!
توجه سپاهیان عزیز دانش را به لزوم درختکاری در آموزشگاهها جلب نموده
و امید داریم با توجه به اوضاع منطقه‌ای که در آن مشغول انجام وظیفه هستند در انجام
این امر مهم کوشش نمایند.

راهنمای سبزی کاری

هدف سبزی کاری

- ۱ - تهیه سبزی مصرفی خانه برای کمک به بهبود وضع تغذیه و بهداشت خانواده .
  - ۲ - کمک به بالا رفتن درآمد شخصی اعضاء و خانواده آنها از راه فروش سبزیجات .
  - ۳ - آموزش اصول صحیح سبزی کاری به جوانان روستائی و ترویج آن بین روستائیان .
  - ۴ - یاد دادن روش صحیح نگهداری حساب دخل و خرج به اعضاء ، بمنظور بی بردن به ارزش کلر ، دقت در عمل و پول
- شرایط عضویت در پروژه سبزی کاری . کسی که بخواهد پروژه سبزی کاری را قبول کند باید :

دستور العمل

- ۱ - دست کم یکصد متر مربع زمین مرغوب با آب در اختیار داشته باشد .
- ۲ - برنامه سبزی کاری خود را طوری تنظیم کنید که در تمام سال سبزی تازه در اختیار داشته باشد .
- ۳ - کشت بندر و نشا هائی را که وسیله مروج ، باو توصیه میشود مقدم بدارد .
- ۴ - زمین سبزی کاری را طبق راهنمائیهای رهبر محلی و مروج محل تهیه کرده و در کلرهای زراعتی از دستورات آنها پیروی کند .
- ۵ - يك یا چند مرحله از کلر خود را برای تعلیم دیگران نمایش دهد .

- ۶ - قسمتی از محصول خود را برای تزئین غرفه نمایشی باشگاه انتخاب نماید .
 ۷ - کلیه امار و سوابق کار خود را روز بروز در دفتر مربوطه ثبت و نگهداری نماید .

فوائد سبزی کاری

سبزی کاری علاوه بر اینکه يك وسیله سرگرمی است ، منبع در آمد و سلامتی نیز میباشد ، کسانی که بمقدار فراوان از سبزیجات استفاده میکنند بطور کلی شادابتر ، دارای رشد بیشتر ، بنیه قویتر و طول عمر زیاد تری خواهند بود ، شما هم میتوانید با صرف کمی وقت در منزل خود سبزی بکارید و سلامت خانواده خود را بیمه کنید .

انواع سبزیجات

- سبزیجات را بنام قسمتهائی از آنها که مصرف میکنیم دسته بندی میکنیم مثل :
- ۱ - سبزیجات ریشه ای نظیر چغندر ، شلغم ، هویج ، تربچه .
  - ۲ - سبزیجات ساقه ای نظیر کلم سنگ یا قمری ، کرفس ، ریواس ، کنگر ، سیب زمینی معمولی و کلم گل هم جزو این دسته از سبزیجات میباشد .
  - ۳ - سبزیجات برگی نظیر نعناع ، طرخون ، شاهی ، بابونه ، ریحان ، جعفری ، تره ، گشنیز ، شنبلیله ، کاهو ، کلم برگ ، چغندر برگ ، اسفناج ، پیازها مثل پیاز معمولی ، پیازچه ، سیرکه جزو سبزیجات برگی بحساب میآیند ولی برگهای آنها زیر زمین است .
  - ۴ - سبزیجات دانه ای و غلات ، مثل نخود فرنگی ، لوبیا سبز ، باقلا سبز ، ذرت بلالی .

۵ - سبزیجات میوه‌ای مثل گوجه فرنگی ، بادبجان ، فلفل سبز ، خیار ، هندوانه ، خربزه ، بامیه ، کدو ، انواع طالبی و گرمک و نظیر آنها .

چه نکاتی را باید در سبزیکاری در نظر گرفت

۱ - انتخاب خاک خوب و قوی

زمینی که در آن سبزیکاری میشود باید دارای خاک کود خورده و عمیق و قابل فوذ باشد . گرچه میشود در هرزمینی سبزیکاری نمود ، ولی باید توجه داشت که در خاک غیر مرغوب نمیتوان محصول مطلوبی بدست آورد .

۲ - تهیه زمین و محل کاشت

قبل از کاشت سبزی باید زمین را با توجه بنکات زیر آماده کرد :
الف - در محلی که سبزیکاری میشود بهتر است زمین آن دارای شیب ملایمی رو بجنوب بوده و آفتابگیر باشد و علاوه بر داشتن خاک مرغوب به آب نزدیک بوده با اصطلاح سر آب باشد .
ب - برای کاشت سبزیجات بهاره باید در پائیز زمین را شخم زد و کود حیوانی داد و همینکه هوا اجازه داد اقدامات لازم را انجام داد .

چگونه میتوان طرز کاشت سبزی ها را به نوآموزان و نوجوانان

روستائی آموخت

لازم است گفته شود چگونه میتوانید طرز کاشت چند نوع سبزی را بطرز بسیار ساده بنوآموزان و جوانان روستائی بیآموزید . فرص کنید بار اول بخواهید طرز کاشت لوبیا سبز را با آن یاد بدهید ، برای انجام منظور بهتر است پیش از آنکه کار خود را شروع کنید ، از همه نوآموزان بخواهید که هر یک اطلاعاتی چند درباره کاشت لوبیا

سبز از بندر یا بردار یا خویشان و نزدیکان خود جمع آوری کنند و اگر قادر بیادداشت نکات آن نیستند تا حد امکان مطالب آنرا بخاطر بسپارند و برای آنکه نوآموزان و روستازادگان بانجام دادن این کار ترغیب شوند . بانان بگوئید هر يك که بتواند طرز کاشت لوییا سبز را بر سوم محلی بهتر از سایر همکلاسان خود بیان کنند ، از طرف شما مورد تشویق قرار خواهد گرفت ، روز بعد در کلاس از نوآموزان به خواهید مطالبی که یاد گرفته اند در حضور شما برای سایر همکلاسان خود بیان کنند ، اشتباهات هر يك از آنان را روی کفغذی یادداشت کنید سپس از سایر نوآموزان بخواهید اشتباه همکلاس خود را بیان کنند . در اینگونه موارد هیچوقت صحبت نوآموز را قطع نکنید ، بلکه بوی فرصت بدهید مطالب خود را تمام کند آنوقت بامهربانی و بیان ساده وی را با اشتباهات خویش آگاه سازید .

باین ترتیب شما خواهید توانست ذهن کلیه نوآموزان را برای پذیرش مطالبی که درباره کاشت لوییا سبز بشرح زیر بانان خواهید آموخت کاملاً آماده سازید ، آنوقت کودکان را بطور دسته جمعی بکنار باغچه دبستان ببرید و قسمتی از زمین را که قبلاً با همکاری آنان تهیه کرده اید ، برای کاشت لوییا سبز انتخاب کنید ، سپس قطعه زمین انتخاب شده را بکمک نوك چوب باریکی بقطعاتی بفاصله ۳۰ سانتی متر از هم مشخص سازید آنگاه در طول هر قطعه ۴۰ سانتی متری جوئی بعرض و عمق تقریباً ده سانتی متر احداث نمایید این کار را طوری انجام دهید که فاصله دو جوی باریك از یکدیگر در حدود سی سانتیمتر بوده و ابتدای آنها بجوی پهن تری بنام جوی (وارد آب) و انتهای آنها بجوی دیگری بنام (جوی فاضل آب) ختم گردد .

قسمت سی سانتی متری فاصله بین دو جوی ده سانتیمتری را اصطلاحات « پشته » مینامند . در این موقع بنوآموزان بگوئید علت احداث جوی فاضل آب آنست که آب زائد درمرزعه نماند ، و احتمالاً باعث پوساندن و فساد بندرنگردد ، در نقاطی که آب کم باشد میتوانند از آبی که در جوی فاضل آب جمع شده است برای آبیاری محصول دیگری استفاده کنند .

سپس بعد از آنکه قطعه زمین برای کاشت بندر آماده شد مقداری از بندر لوییای

سبز را که قبلاً آماده کرده‌اید بین دانش آموزان تقسیم کنید تا آنان بخوبی شکل و مشخصات ظاهری بندر لوییا را از نزدیک به بینند و با آنان فرصت دهید تا سئوالات خود را مطرح نمایند پس از آن با آنان بگوئید لوییا سبز جزو آندسته از سبزیجات محسوب میگردد، که بذرا آنرا در زمین باغچه (زمین اصلی) میکارند و سپس بزبان ساده اهمیت غذایی لوییا سبز و خشک و همچنین موارد استعمال آنرا با آنان شرح دهید و از آنان بخواهید اگر اطلاعات دیگری درباره مصرف لوییا سبز و خشک در محل دارند بشما و همکلاسان خود بیان کنند.

آنوقت چند عدد از بندر لوییا را شخصاً به ترتیب زیر بکارید و از نوآموزان و روستازادگان جوان بخواهید بطرز کاشت بندر بخوبی دقت کنند: (بدنیست بدانید نام دیگر لوییا سبز لوییا بی نخ است و برخی از مردم نیز اشتهاً آنرا لوییا امریکائی مینامند) هنگام کاشت دانه های لوییا ابتدا جویهای ده سانتی متری درحد فاصل بین جوی وپشته بوسیله یک قطعه چوب یا تخته باریک و در صورت امکان باشرفه گودالهایی به عمق پنج سانتیمتر (تقریباً پنج برابر قطر دانه لوییا) و بفاصله تقریبی پانزده سانتی متر ایجاد کنید و در هر یک از گودالها یک عدد دانه لوییا سالم بگذارید.

سپس روی دانه را با خاک بپوشانید، درباره هر عملی که انجام میدهید قبلاً بنوآموزان توضیحات لازم بدهید و با آنان بگوئید علت آنکه بندرها را بفاصله ۱۵ سانتی متر از هم می کارید، آنست که بندرها پس از چند روز سبز و بتدریج بزرگ شده و فضائی را اشغال خواهند کرد. لازم است این فاصله در موقع کاشت بندر پیش بینی گردد، آنوقت از نوآموزان بخواهید هر یک با کاشتن چند عدد لوییا عمل شما را تکرار کنند و باین ترتیب عمل کاشت بندر را باتمام برسانید، در اینموقع لازم است بنوآموزان توضیح دهید بعلل مندرج زیر، بندر را روی خط و به ترتیب بالا کاشته‌اید:

- ۱ - آبیاری محصول کاشته شده ساده باشد و از اتلاف آب جلوگیری گردد.
- ۲ - سپس از سبز شدن بندر هنگام آبیاری نهالهای جوان زیر آب بروند و بنمو آنها صدمه نرسد.

۳ - عملیات زراعی از قبیل وجین، کود دادن، نرم کردن پای بوته و همچنین

برداشت محصول بسادگی انجام گیرد. پس از آن لازم است بكمك يك يیل یا بیلچه آبرا در داخل جویهای دساتی متری روان سازید، مقدار آبی که در جویهای دساتی متری جریان پیدا میکنند نباید زیادتر از ظرفیت جوی باشد، بلکه لازم است مقدار آب در جریان داخل هر جوی، بمیزانی باشد که آب بارانی در داخل جویهای دساتی متری جریان پیدا کند و بخوبی در زمین نفوذ نماید. قاعدتاً تا حداکثر يك هفته از تاریخ اولین آبیاری، لویا سبزا، سبز میشوند و بوته ها کم کم بزرگ میگردند. پس از آنکه بوته های جوان رشد کردند تقریباً هر هفته یکبار به ترتیبی که در بالا گفته شد، مزرعه لویا سبز را بكمك نوآموزان آبیاری کنید و رفته رفته فواصل آبیاری را کوتاه تر سازید و بآن شرح دهید، گیاه هر اندازه بزرگتر شود و شاخ و برگ زیادتری پیدا کند بآب بیشتری نیازمند است.

زیرا مقداری از آب بوسیله برگها و شاخه های سبز گیاه تبخیر میشود، بعلاوه گیاه بزرگ به آب و مواد غذایی بیشتری احتیاج دارد. به عبارت دیگر باید متناسب با مراحل رشد نبات باشد.

فواصل آبیاری نیز کوتاه تر شود، بعلاوه فواصل آبیاری متناسب با جنس زمین باغچه و موقعیت و آب و هوای محل متفاوت خواهد بود، اصولاً زمین های سست و شنی بیشتر از زمینهای رسی بآبیاری احتیاج دارند. همچنین فواصل آبیاری در مناطق گرمسیر کوتاه تر از مناطق معتدل خواهد بود، به هر حال بهتر است فواصل آبیاری را باتوجه بمطالب مندرج در بالا تنظیم نمایید. بهتر است قبل از هر آبیاری خاک داخل جوی های ده سانی متری را باشرفه یا نوك بیلچه نرم کنید (این عمل را سه شکنی مینامند) تا آب بتواند باسانی و بمقدار کافی در زمین نفوذ کند و دو الی سه روز بعد از آبیاری باید علفهای هرزه را از ریشه کند و از زمین خارج ساخت. زیرا علفهای هرزه مقداری از آب و مواد غذایی زمین را مصرف کرده و باعث ضعیف شدن بوته های لویا و در نتیجه کم شدن محصول می گردد، بعلاوه ممکن است سبب انتقال آفات و بیماری شوند.

پس از انجام عملیات مندرج در بالا بوته های جوان لویا کم کم گلدار میشوند

و گله‌ها بتدریج بمیوه تبدیل میگردند و موقع برداشت محصول فرامیرسد، برای آنکه نوآموزان و روستازادگان طرز برداشت محصول را نیز یاد بگیرند محصول چند بوته را با حضور آنان و به ترتیب زیر برداشت کنید:

الف - قبلا لازم است بدانید برداشت محصول باید قبل از آبیاری انجام پذیرد، زیرا بطوریکه میدانید بعد از آبیاری زمین باغچه مرطوب است و اگر داخل آن راه بروند خاک آن سفت شده و باعث ضعیف شدن بوته و در نتیجه کمی محصول میگردد.

ب - موقع برداشت محصول ظرف کوچکی مانند سبد دستی بردارید و روی پشته‌ها طوری قرار بگیرید که پای شما بوته‌های لویا را زخمی نکند سپس با احتیاط، میوه‌ها را یک یک بچینید و این کار را طوری انجام دهید که برگ و ساقه آنها کنده نشده و ریشه آنها جابجا نگردد، آنوقت از نوآموزان بخواهید هر یک مقداری از محصول راه به ترتیبی که شما عمل کردید برداشت کنند باین ترتیب آسانی خواهید توانست طرز کاشت و داشت (مواظبت در حین نمو) و برداشت لویا سبز را با اصول صحیح بخوبی به نوآموزان و روستازادگان یاد دهید.

ج - زمین سبزی‌هایی که در اواخر و اوایل پائیز کشت میشوند باید در بهار آماده شوند.

د - اگر از کود سبز مثل شبلیله، شبدر، خلر و غیره برای تقویت زمین استفاده میشود باید در اواخر پائیز و یا اواخر زمستان آنها را زیر خاک نمود تا بموقع پوسیده و کاشت سبزی عقب نیفتد.

ه - اگر برای تقویت زمین از کود شیمیائی استفاده میشود باید توجه داشت که سبزیجات برگی بیشتر به کود ازتی و سبزیجات دانه‌ای و میوه‌ای بیشتر به کود فسفوری احتیاج دارند.

مواظبت‌های کاشت بندر سبزی

قبل از کاشت، بندر سبزی را باید برای کاشت آماده نمود. برای اینکار باید بنکات زیر توجه نموده:

۱. ضد عفونی بذر

برای ضد عفونی بذر میتوان سموم جیوه‌ای را با راهنمایی مروجین کشاورزی و استفاده از دستورهای چایی آنها بکار برد .

۲- خیس کردن بذر در آب :

برای آنکه بذر سبزی زودتر و بهتر در خاک سبز کند ، بندر با تفاوت از ۱۲ الی ۲۴ ساعت در آب خیس کرد و بعداً کاشت . بندر خیلی ریز ، نظیر کرفس و هویج و جعفری و غیره احتیاج به خیس کردن ندارند ، فقط باید ملاحظه بعد از کاشت آنها را بدقت آبیاری کرد ، بطوری که شسته نشوند . بندر پیلز ، بیازجه ، تره و کاهو را که از لحاظ درشتی متوسطند ، باید در داخل پارچه‌ای ریخته و بعداً در آب قرار داد و پس از آنکه با اندازه کافی خیس خوردند آنها را پهن کرده که رطوبت اضافی خود را از دست بدهند و بعد کاشت .

ولی معمولاً بندر لویا ، خیار ، باقلا ، هندوانه ، نخود ، کدو ، اسفناج ، چغندر ، و خربزه را در آب خیس کرده و میکارند . بندر ریحان را نباید در آب خیس کرد ، بندر تربچه را بدون آنکه در آب خیس کنند در زمین میکارند ، بندر ذرت احتیاج به خیس کردن در آب ندارد ولی اگر در آب خیس شود سبز شدن آن تسریع میشود .

۳- سبز شدن بذر :

سبز کردن بذر سبزی بچند چیز بستگی دارد به عوامل زیر .

الف - حرارت مناسب .

ب - رطوبت کافی .

۴- قدرت سبز شدن بذر ،

بندر هر سبزی برای سبز کردن در خاک به گرمای معینی احتیاج دارد ، اگر

حرارت کمتر از اندازه معین باشد طول دوره جوانه زدن زیاد میشود برای سبز شدن بعضی از سبزی ها به رطوبت بیشتر و بعضی دیگر به رطوبت کمتری ، احتیاج دارند . مثلاً در موقع کاشت بندر کرفس زمین باید کاملاً مرطوب باشد و یا در مورد بندر کاهو و چغندر زمین باید نسبتاً مرطوب باشد . بذوری نظیر لوبیا ، هویج ، خیار ، پیاز ، اسفناج و گوجه فرنگی برای جوانه زدن به رطوبت کمتری احتیاج دارند .

بذور کلم ، زرت ، فلفل ، تربچه ، کدو و هندوانه در زمینی که هنوز کمی رطوبت دارد جوانه میزند ، قدرت رویش یا قوه نموبند بستگی بر سیدم بوهان یا نارس بودن بندر و تازگی و کهنهگی آن دارد . هر چه بندر تازه تر و رسیده تر باشد بهتر سبز میکند ، بعضی از بذور فقط تا یکسال و بعضی دیگر تا چند سال قدرت نمو خود را حفظ میکنند .

برای امتحان تازگی بندر میتوان ۲۰ دانه بندر را در لای دو ورقه روزنامه مرطوب قرارداد . و روزنامه را لوله کرده ته آنرا در ظرف آبی قرار داده و ظرف را در اطاق نشیمن گذاشت و پس از ۷ روز روزنامه را باز کرده تعداد بذور سبز شده را حساب کرده ، در ۵ ضرب نمود و تعیین کرد که اگر ۱۰۰ دانه بندر را میکاشتیم چند تا سبز میکرد با این ترتیب میزان قدرت رویش بندر بدست میآید .

بذوری که قدرت رویش آنها از ۷۵ درصد کمتر باشد برای کشت مناسب نیستند ، یعنی اگر ۱۰۰ دانه بندر را کاشتیم و کمتر از ۷۵ تای آنها سبز شد ، آن بندر برای کاشت صرف نمیکند و باید بندر بهتری انتخاب کرد . بنابراین از کاشت بذور مانده و یا کفک زده باید خود داری کرد .

بهداشت تغذیه

امروز در بیشتر شهرهای بزرگ اروپا و آمریکا رستوران های مخصوص گیاهخواری دایر شده و مشتریان زیادی را می پذیرد . در این رستورانها همه نوع غذاهای لذیذ و خوشمزه با مواد نباتی و سبزی و بقولات تهیه میشود و گوشت و مواد گوشتی در آن رستورانها ابداً مصرف نمیکردند و هم چنین اثری از مشروبات الکلی در اینگونه رستورانها بچشم نمینخورد . مردمی که سلامت و تندرستی خود علاقهمند هستند با اشتیاق تمام به این رستورانها هجوم میآورند و شام و نهار خود را در آنجا صرف میکنند ، هم چنین صبحانه‌ای که مامصرف میکنیم اغلب از مواد غذایی غیر مفید و بی خاصیت ترکیب میشود باید بجای چای یا قهوه يك لیوان آب میوه‌های تازه فصل را مصرف کرد و بجای نان سفید چند قرص نان سیاه و یا کامل را با عسل ، تربچه ، پنیر ، ماست بر حسب فصول سال انتخاب نمود .

فوائد سبزیجات

کسانیکه بتوانند پیاز خام را با غذای خود مصرف کنند ، علاوه بر اینکه ماده غذایی کاملی را مصرف میکنند غذای خود را نیز با خوردن پیاز خام متنوع و لذیذ خواهند کرد . برای صبحانه میتوان جو پخته (کواکر) را با دم کرده گیاهان طبی مصرف کرد و یا يك لیوان شیر با میوه‌های فصل مصرف نمود ، کسانیکه نمیتوانند برای صبحانه خود واقعاً از مصرف قهوه یا چای بگذرند - میتوانند بجای قهوه معمولی قهوه دکافئینه یا قهوه‌ای که از جو درست شده و بجای چای ، چای را با شیر مخلوط کرده و بخورند .

بجای میوه‌های تازه میتوان میوه‌های خشک را مصرف کرد ، صبحانه‌ای که برای همه بسیار عالی و ممتاز است صبحانه‌ای است که ترکیب میشود از یک پرتقال و یک سیب درختی و یک موز که باید تکه تکه شود و باهم مخلوط کرد و اندازه کافی با عسل یا شکر شیرین شود .

صبحانه ساده و ارزان

یک صبحانه ساده و ارزان دیگری که تهیه آن برای همه مقدور است ، عبارت است از چند گردو و بادام با مقداری کشمش و چند انجیر خشک این صبحانه ساده را میتوانید باین ترتیب متنوع کنید .

یک تخم مرغ را در آب بجوشانید تا سفت شود . روی یک برش نان کامل کمی کره و تخم مرغ را برش برش کنید و روی نان بگذارید و با کمی کرفس خام مصرف کنید . کسانی که میخواهند بعد از صبحانه بعنوان چاشت چیزی بخورند ، میتوانند یک لیوان ماست یا کمی میوه مصرف کنند . کسانی که کلرهای دستی انجام میدهند ، باید صبحانه خود را از سیب زمینی بخار پز ، یا تنوری ، سبزیها ، عسل ، شیر ، نان کامل ، هویج ، سالاد سبزیهای خام ، واز خرما ، کشمش و گردو انتخاب کنند . برای این اشخاص شوکولات و کاکائو هم اجازه داده شده است ولی بهتر است بجای آن آب میوه و گیاهان دم کرده معطر را مصرف کنند .

شیراز نوشابه‌های ایده آلی نه تنها برای بچه‌ها بلکه برای بزرگ سالان هم میباشد . گوشت ، ماهی ، تخم مرغ ، حبوبات و بقولات از غذاهائی هستند که دارای مواد آلومینی میباشد . کره ، گردو ، روغن‌های نباتی مایع ، دارای مواد چربی میباشد .

غذای پر ویتامین

غذاهائی که دارای ویتامین های زیادی هستند عبارتند از سبزیهای تازه مثل کاهو ، اسفناج ، گوجه فرنگی و میوه‌هایی مثل پرتقال ، لیمو ترش ، گلابی ، سیب درختی و بعلاوه شیر ، کره ، روغن کبد ماهی و موزا همیشه در نظر داشته باشید که از چیزهائی مثل مشروبات الکلی ، سیگار و دخانیات ، افراط در نمک ،

فلکل ، خردل پنیرهای کهنه و مانده ، گوشت های مانده و کنسرو شده گوشت شکار قهوه و چای بوشابه های رنگارنگ غیر الکلی کملا دوری کنیم و هم چنین باید مصرف ادویه ، گوشت ، آش و آبگوشت ، نان سفید ، شکلات مواد آردی و خمیرهای غذایی مثل اسپاگتی را محدود ساخت .

سیب زمینی

غذائی مطبوع و ارزان قیمت و مورد قبول عامه است بشرطی که با بخار و یادر تنور پخته شود که در چنین صورتی ارزش غذایی آن هم زیاد میشود . سیب زمینی دارای خاصیت قلیائی کننده خون است و بعلاوه دارای آلومین و هیدرات دوکربن و آهن و املاح دیگر معدنی است که در پوست آن جمع شد ، بهمین علت است که حتی الامکان باید سیب زمینی را با پوست پخت و خورد .

همینطور وقتی بخواهند سیب زمینی سرخ کرده درست کنند ، میتوانند سیب زمینی را پوست نکنند سرخ کنند . بهترین طریقه پختن سیب زمینی اینست که آنرا در خاکستر داغ آتش و یا با بخار بپزند .

سیب زمینی دارای مقداری ویتامین (ث) که آن ویتامین بعد از گردآوری محصول و حتی پختن در تنور و یا با بخار کمبودی پیدا نمیکند ، آلومین یا مواد سفیده ای که در سیب زمینی وجود دارد مساوی با مقدار آلومینی است که در تخم مرغ و شیر وجود دارد .

فایده شیر

شیر غذایی است که دارای خاصیت قلیائی کننده است و از این جهت هیچ چیز جای آنرا نمیگیرد . ماست که از شیر درست میشود بعلمت مقدار زیادی اسید لاکتیک که در خود دارد ارزش معالجه را دارد و گاهی بجای دوا ، میتوان بکار برد . شیر ماده گاوهائی که با یونجه تازه تغذیه کنند ، دارای مقدار زیادی ویتامین ها

است و بعلاوه سرشار از مواد آلبومین (سفیدمای) میباشند . شیرهایی که بطریق استرلیزه تهیه میشود ، دارای ویتامین های (آ) و (ب) میباشند و میتوان بدون هیچ گونه دست کاری همانطور که هست مصرف کرد .

پاستوریزه کردن شیر .

پاستوریزه کردن شیر که در کلرخانههای تهیه شیر پاستوریزه در بسیاری از شهرها فراهم میگردد ، باین ترتیب عمل میشود که شیر را مدت سی دقیقه با ۶۵ تا ۷۰ درجه حرارت میدهند . شیری که پاستوریزه نشده است باید چند دقیقه آنرا جوشانید و بعد مصرف کرد ، خامه و سرشیری که از شیر تهیه میشود برعکس خود شیر ، دارای خاصیت اسیدی است و از جهت مواد چربی بی اندازه سرشار است . بعلاوه بجهت دارا بودن ویتامین های زیاد ، بی اندازه مغذی است . از این جهت باید خامه را مصرف کرد ولی در مصرف آن افراط و زیاده روی نکرد .

با اسفناج چه غذاهائی میتوان پخت

اسفناج از سبزیجات بسیار مفیدی است که دارای ارزش غذایی فراوان بوده و از نظر املاح و ویتامین بسیار غنی است و تهیه غذاهای متنوع قابل مصرف در برنامه غذایی روزانه از آن امکان پذیر میباشد .

فصل کشت

چون اسفناج در گرمای زیاد رشد نمیکند و زود بیدر می نشیند ، لذا منحصراً در فصول معتدل کاشته میشود ، بهترین فصل کشت اوایل بهار و پائیز میباشد و در مناطق گرمسیر در پائیز است . طول دوره نمو آن در حدود ۶۰ تا ۷۰ روز میباشد .

طرز کشت

برای تهیه زمین مناسب جهت کشت اسفناج ، قبلابایستی بزمین کود حیوانی داده

وسپس بند را روی خطوطی بفواصل ۳۰ تا ۵۰ سانتیمتر و بعمق يك سانتیمتر و فاصله بین بوته‌ها ۵ تا ۱۰ سانتیمتر بکارند ، اگر فاصله از این مقدار کمتر باشد بعداً فواصل آن تنگ میشود .

غذای اسفناج

غذاهائی که با اسفناج تهیه میشود فراوان است که در اینجا بذکر چند نمونه آن میپردازیم : ۱ - بورانی اسفناج ۲ - خورشت اسفناج ۳ - تخم مرغ و اسفناج .

بورانی اسفناج

اسفناج را پس از تمیز نمودن روی آتش بگذارید تا آبش کشیده شده و نیم خشک شود و بعداً آنرا برداشته و بعد از اینکه خنک شد ، ساطوری نموده با ماست مخلوط نمائید سپس بآن نمک و فلفل اضافه کرده مصرف نمائید یا اینکه کمی پیاز خورد کرده در کره یا روغن تفت داده ، اسفناج ، ساطوری شده را بآن اضافه نموده روی آتش گردش دهید تا کمی سرخ شود سپس با ماست مخلوط کرده و نمک و فلفل بآن اضافه نمائید .

خورش اسفناج

گوشت را با کمی پیاز مخلوط کرده کمی سرخ نمائید ، سپس آب ریخته بگذارید بپزد اسفناج را تمیز نموده پس از خرد کردن بدون روغن روی آتش بگذارید وقتی آبش را کشید و نیم خشک شد ، روغن ریخته سرخ کنید ، روی گوشت بریزید بعد کمی گوجه برقانی بآن اضافه نموده ، چند جوش که زد ، آماده خواهد بود . اگر گوجه برقانی در دسترس نبود میتواند کمی آب غوره یا آب لیمو بآن مخلوط کنید .

تخم مرغ و اسفناج

اسفناج را پس از تمیز نمودن خورد کرده روی آتش بگذارید تا آبش کشیده و نیم خشک شود ، بعد قدری کره یا روغن در ماهیتاوه ریخته اسفناج را تفت بدهید ،

سپس در چند جای اسفناج در ماهیتاوه کمی کره یا روغن ریخته هر چند عددکه مایل باشید تخم مرغ شکسته و پس از اینکه تخم مرغ بسته شد ، برای بردن سرسفره حاضر خواهد بود .

هیچگاه اسفناج را در آب زیاد نجوشانید ، آبش را دور نریزید چون مواد غذایی آن از بین میرود .

ارزش غذایی

و خواص سبزیجات برای رفع بسیاری از بیماریها

در بیشتر سبزیجات انواع ویتامینها یافت می شود ولی آنچه قابل توجه است وجود مقادیر سرشار ویتامینهای (آ - ث) و مواد معدنی بخصوص کلسیم و آهن در آنها است و بهمین جهت مصرف سبزیجات برای بهره مند شدن از سلامتی کامل و جلوگیری از بسیاری از بیماریها لازم میباشد. مصرف نکردن سبزیجات باعث بروز عوارضی از قبیل کمی رشد و نمو - شبکوری - خونریزی لثه ها - خشکی پوست - ضعف عمومی کم خونی و آمادگی بدن برای ابتلاء به بیماری های عفونی بشمار دیگر میگردد. بررسیهای انجام شده از طرف استیتو خواربار و تغذیه در اکثر نقاط مملکت نشان میدهد که در بیشتر طبقات مردم کمبود ویتامینها بخصوص ویتامینهای (آ) و (ث) و بسیاری از مواد معدنی محسوس میباشد. هم سبزیجات و هم فرآورده های شیری از نظر ویتامین آهنی سرشار میباشند. اما چون بعضی از خانواده ها قدرت مالی کافی برای خرید لبنیات ندارند بنابراین منبع مهم دیگری که باقی میماند سبزیجات است. مطالعاتیکه روی سبزیجات انجام شده باین نتیجه رسیده که سبزیجات ایرانی از نظر ویتامین (آ) غنی تر از سبزیجات مشابه در کشورهای اروپائی میباشند.

خوشبختانه آب و هوا و اقلیم های متنوع ایران شرایط مساعدی را برای کشت و بعمل آوردن انواع سبزیجات در فصول مختلف بوجود آورده است و امکان نسبتاً ارزان در اختیار مردم قرار داد بنابراین اگر مردم بمصرف این مواد مفید عادت نمایند بسیاری از ناراحتی های ناشی از کمبود ویتامینها که در فوق اشاره شد برطرف میگردد در ذیل با ذکر چند مثال میزان احتیاجات روزانه و نحوه برطرف کردن آنها از طریق مصرف انواع سبزیجات روشن میسازیم. مصرف روزانه ۳۵ گرم جعفری یا ۶۰ گرم هویج و یا ۲۰۰ گرم کدو میتواند احتیاجات بدن را از نظر ویتامین (آ)

تأمین نماید و بطور متوسط مصرف ۱۰۰ گرم سبزیجات متنوع در روز برای این منظور کفایت میکند .

همچنین مصرف روزانه سی گرم جعفری یا صد گرم نعناع یا صد گرم شبت یا هشتاد گرم گشنیز و یا شصت گرم شنبلیله برای تأمین ویتامین (ث) مورد نیاز بدن کفایت میکند .

ضد عفونی کردن

شاید برای کسانی که مایل بمصرف سبزیجات خام هستند این سؤال پیش آید که با وجود انگلها و باکتریهای مضر فراوانی که در کشور ما سبزیجات خام را آلوده میسازد آیا صحیح است که باز مردم از سبزیجات خام استفاده کنند .

در اینمورد استیتو خواربار و تغذیه ایران در مورد انواع آلودگیها در کشور مطالعاتی انجام داده و باین نتیجه رسیده که اگر سبزیجات را بنحو صحیحی شستشو داده و ضد عفونی نمائیم امکان ابتلاء به این قبیل ناراحتیها فوقالعاده نقصان مییابد . بهترین طریقه برای ضد عفونی کردن سبزیجات استفاده از محلول پرکلرین است . این روش در مورد اغلب سبزیجات از قبیل کاهو - تره - جعفری - اسفناج پیازچه - شاهی - تربچه و غیره انجام شده و نتایج رضایتبخشی از آن حاصل گردیده است .

ابتدا باید سبزیجات را خوب شسته و پاکیزه نمائیم و سپس در محلول يك در ده هزار پرکلرین بمدت نیمساعت نگاهداری کرده و بعد با آب تمیز و مطمئن مجدداً آنها را شستشو داده و سپس مصرف نمائیم . برای تهیه محلول يك در ده هزار پرکلرین میتوان ابتدا محلول غلیظتری از این ماده درست کرد . بدین ترتیب که ابتدا دو قاشوق مرباخوری گرد پرکلرین که با کلرد صاف شده باشد (در حدود ۷ گرم) را در يك بطری آب (که در حدود هفتصد گرم یا تقریباً يك چارك وزن دارد) حل کرده و يك محلول يك درصد بدست آوریم سپس این بطری را جای تاریک و همچنین جایی که در دسترس کودکان نباشد نگاهداری نموده و در هنگام شستشوی سبزیجات يك استکان کوچک از این محلول را در يك سطل آب (در حدود تا ۶ لیتر) رقیق نمائیم سبزی را در آن بشوئیم .

مگس گیلاس و طرز مبارزه با آن

مگس گیلاس از آفات مهم گیلاس و آلبالو است که در اکثر نقاط کشور انتشار دارد. در اطراف تهران مخصوصاً شمیرانات و هم چنین اصفهان و فارس خسارت آن در بعضی سنوات فوق العاده است.

سالهائی که حشره انتشار شدید دارد ۵۰ تا ۷۰ درصد میوه های گیلاس و آلبالو کرمو شده در نتیجه از ارزش آنها بطور محسوس کاسته میشود.

خسارت این افت بوسیله کرم آن متوجه میوه میشود و حشره بالغ، در زیر پوست میوه گیلاس و یا آلبالو تخم ریزی میکند.

کرمهائیکه از تخم خارج میشوند از گوشت میوه تغذیه کرده میوه را فاسد و نامرغوب میسازند.

میوه ای که در داخل آنها کرم گیلاس نشو و نما میکند معمولاً نرم شده پوست آنها قهوه ای رنگ گشته و اغلب میگذرد.

انواع مختلف گیلاس و آلبالو کم و بیش مورد حمله آن قرار میگیرند ولی خسارت آن بیشتر متوجه انواع دیر رس میشود و عموماً میوه هائی زود رس تا حدی از زیان مصون میمانند.

مشخصات و زندگی حشره

حشره بالغ، مگس کوچکی است تقریباً سیاه رنگ، سر آن تا حدی بزرگ میباشد.

کرمهای حشره سفید رنگ وریز داخل میوه میشوند .
در اواسط بهار تقریباً از اردیبهشت ماه مگس مذکور در باغات مخصوصاً در
روزهای آفتابی بر روی برگ یا میوه درختان گیلاس یا آلبالو دیده میشود پس از تغذیه
و جفت گیری ۱۵-۱۰ روز بعد تخم ریزی مینماید .

موقع تخم ریزی معمولاً وقتی است که میوهها شروع برنگ گرفتن مینمایند.
در این موقع مگس ماده با آلت تخم ریزی خود يك تخم در زیر پوست میوه
میکگذارد . گاهی در يك میوه چند ماده تخم ریزی میکند ولی معمولاً در هر میوه
فقط يك کرم نشو و نما مینماید . هر مگس ماده میتواند ۵۰ الی ۶۰ تخم بگذارد
بعبارت دیگر ۵۰ - ۶۰ میوه را کرمو و فاسد کند . در آب و هوای مختلف ۸-۱۰ روز
پس از تخم ریزی از داخل هر تخم يك کرم خارج میشود . کرمها در داخل میوه پیش
رفته و از داخل گوشت اطراف هسته گیلاس و یا آلبالو تغذیه مینمایند .

دوره زندگی و نشو و نماي کرم در آب و هوای مختلف متفاوت است ولی معمولاً
از ۱۸ تا ۳۰ روز طول میکشد و پس از این مدت، کرم میوه را سوراخ کرده از آن خارج
شده بر روی زمین افتاده در عمق ۱-۴ سانتیمتری خاک به شفیره تبدیل میشود و تا بهار
سال آینده در داخل خاک به حالت شفیره گی بسر میبرند .

سپس در بهار از این شفیره مگس گیلاس خارج شده و شروع به فعالیت و
تخم ریزی مینماید بدین ترتیب این حشره در سال فقط يك نسل ایجاد میکند .

مبارزه

مبارزه علیه مگس گیلاس چندان مشکل نیست ولی شناختن و دانستن موقع
آن فوق العاده حائز اهمیت است بعلاوه نتیجه مبارزه وقتی مؤثر خواهد بود که در
باغات يك منطقه علیه این آفت بطور همگانی به طریق زیر مبارزه بعمل آید .

الف - در اسفندماه ضد عفونی خاک بوسیله دیالدرین انجام گیرد برای هر هکتار
باغ گیلاس و یا آلبالو مقدار ۴ کیلو دیالدرین بزمین داده سپس شخم زده و آبیاری نمایند .

ب - در اواسط بهار سمپاشی شود و بهترین زمان سمپاشی موقعی است که اولاً

عده‌ای از مگس‌ها در باغات بطوری که ملاحظه میشود ظاهر شوند. ثانیاً میوه‌ها شروع برنگ انداختن نموده باشند.

مبارزه با مگس گیلاس بوسیله محلول پاس با ترکیبات مختلفی که ذیلاً توصیه میشود نتیجه رضایت بخشی میدهد ولی سمپاشی بطوری که قبلاً نیز تذکر داده شد باید بموقع و قبل از شروع تخم‌ریزی که مصادف با رنگ انداختن میوه است صورت گیرد و بایستی در یک ناحیه کلیه باغات گیلاس و آلبالو سمپاشی شود و الا کمتر نتیجه گرفته خواهد شد.

سموم مؤثر در دفع مگس عبارتند از :

- ۱ - دیازیمول ۲۵٪ . بنسبت ۱۹۲۵ گرم در لیتر آب یعنی ۶ مثقال در یک حلب آب.
- ۲ - مالانیون ۵۰٪ . بنسبت یک در پانصد یعنی تقریباً نیم‌سیر در یک حلب آب.

نقش زنبور عسل در گرده افشانی آفتابگردان

همانطور که میدانید تولید میوه و یا دانه در اغلب نباتات توسط تولید مثل جنسی صورت می‌گیرد. بدین معنی که بوسیله تلاقی اندامهای نر و ماده گیاه دانه یا میوه تولید مینماید. و باز میدانید که قبل از بثمر رسیدن نبات و دادن محصول، گیاهان گل می‌کنند و هرگلی برای اینکه بتواند تبدیل به میوه شود بایستی عمل لقاح در آن صورت گیرد یعنی دانه گرده از اندام نر روی کلاله مادگی قرار گرفته و پس از ترکیب شدن دانه گرده و سلول جنسی ماده، دانه یا میوه بدست آید. واضح است که هرچه تعداد گل‌های تلقیح شده بیشتر باشد میزان محصول بالاتر خواهد رفت.

بعضی از نباتات مانند سویا خود بخود تلقیح شده و بعضی دیگر هستند که عوامل خارجی مانند باد، پرندگان و حشرات در گرده افشانی آنها نقش مهم و اساسی را دارند. در تلقیح آفتابگردان حشرات مخصوصاً زنبورها نقش عمده دارند. از میان زنبورها زنبور عسل مهمترین حشره گرده افشانی است که بخصوص برای گرده افشانی گل‌های آفتابگردان بسیار مناسب می‌باشد. اهمیت استفاده از زنبور عسل در زراعت آفتابگردان بیشتر بخاطر اینست که باسانی قابل ازدیاد و انتقال می‌باشند. طبق آزمایشات انجام شده گرده افشانی مناسب میزان محصول آفتابگردان را

۳۰ تا ۹۰ درصد افزایش میدهد ، پس شما هم برای برداشت محصول بیشتر و تقلیل دادن میزان پوکی موقعیکه ۵ درصد از گل‌های مزرعه آفتابگردان باز شدند، کندوهای زنبور عسل را بمحل‌های مورد نظر انتقال دهید .

بخاطر داشته باشید که حداقل يك كندو برای يك هکتار لازم است .

مبارزه با آفتابگردان بدون صدمه زدن به زنبور عسل

بزرگترین شرط موفقیت در زراعت آفتابگردان اینست که تعداد دانه‌های پوک

کمتر و حتی به صفر برسد .

برای این منظور بایستی تلقیح گل‌های طبق آفتابگردان بطور کامل صورت

گیرد و در انجام این منظور زنبور عسل نقش بسیار مؤثری دارد بهمین دلیل مبارزه

با آفات آفتابگردان که غالباً زمان آن در هنگام گل‌دادن این گیاه و فعالیت شدید

زنبورها است ایجاد اشکال بزرگی مینماید .

معمولاً اکثر سموم حشره‌کش روی زنبور عسل اثر سوء دارد ولی راه‌هایی که

برای تقلیل این تاثیر نامطلوب میتوان بکار برد بشرح زیر است :

در صورتیکه لزوم سمپاشی از نظر اهمیت اقتصادی آفت در فصل گل‌دادن

آفتابگردان مورد تأیید متخصصین باشد بایستی بکلیه نکات زیر دقت نموده تا در

صورت امکان همه یا حداکثر دستورات یاد آوری شده را رعایت نموده و بکار برد .

۱ - از سمومی که برای زنبور عسل خطر کمتر دارند استفاده شود .

مهمترین این سموم عبارتند از : توکسافن دیپترکس ، تیودان ، دلناو ، تدیون .

که با توجه بنوع آفت میتوان یکی از سموم فوق را بکار برد .

۲ - میزان سم مصرفی درست مطابق دستورات فنی برچسب مربوطه باشد .

۳ - سمپاشی در صبح زود یا عصر صورت گیرد .

۴ - حتی الامکان از گرد پاشی خودداری شود و بجای آن سمپاشی نمایند

۵ - روی کندوها را میتوان با پارچه‌های سیاه‌گرفت و از خروج زنبورها برای

مدت يك و حتی دو روز از زمان شروع سمپاشی جلوگیری نمود .

کود شیمیائی در زراعت برنج

محصول همه کشاورزان هیچوقت يك اندازه نیست و کم اتفاق می افتد که دو کشاورز در يك ده محصول مساوی برداشت کنند حتی اگر چند تکه زمین داشته باشند حتماً محصول قطعه‌ها باهم فرق دارد مابطور متوسط در ایران دو تن برنج از هر هکتار (ده هزار متر مربع) زمین برداشت میکنیم در صورتیکه در بعضی از کشورهای دیگر تا سه برابر این محصول بر میدارند چرا اینطور است و چرا محصول دو کشور یکی نیست چرا نتیجه زحمت دو کشاورز یکسان نیست و بالاخره چرا درآمد دو قطعه زمین شما فرق دارد .

علت این موضوع قوت یا ضعف زمین است زمین ضعیف بخودی خود قوی نمی شود ، ولی زمین قوی بخودی خود با کاشت همه ساله ضعیف میشود، زیرا قوتش را همه ساله با برداشتن محصول از زمین خارج میکنیم بعلاوه آب فراوانی که بزمین برنج داده میشود نیز مقداری از قوت زمین را شسته و از دسترس گیاه خارج میکند ما میدانیم که ریشه تا عمق زیادی پائین نمیرود و در محل محدودی کار کرده و برای گیاه غذا جمع میکند حال اگر روز بروز و سال بسال از این سفره غذا برداشته شود روزی تمام میشود آنوقت است که زمین محصول نمیدهد . آیا چاره‌ای هست و آیا میتوان از زمین فقیر و ضعیف محصول فراوان برداشت ؟ بلی :

بعضی از شما کشاورزان از نتایج علم جدید استفاده کرده و محصولتان را بکار بستن دستورات مروجین زیاد کرده‌اید حال به بینیم چطور میشود با خرج نسبتاً کم محصول بیشتری برداشت کرد ؟

چند سال است که مأمورین بررسی وزارت کشاورزی تحقیق و بررسی میکنند که چه چیزهایی باید بخاک اضافه کرد تا زمین پر قوت شده و محصول بیشتری دهد. میشود با خرج یکصد و بیست تا دویست تومان برای خرید کود شیمیائی مقدار هزار تا دو هزار کیلو یاسه تاشش خروار برنج اضافه برداشت نمود این کار را همه شما برنجکاران

در هر نقطه از کشور می‌توانید انجام دهید و درآمد خود را بالا ببرید بشرط آنکه بطریق زیر عمل کرده و کود شیمیائی مصرف کنید .

قبل از هر چیز لازمست شما کشاورزان بدانید شرکت تعاونی بکشاورزان عضو شرکت و بانک کشاورزی بهمه بمقدار کافی کود شیمیائی میدهد و پس از برداشت محصول پول آنرا دریافت میکند .

طرز دادن کود شیمیائی

گیاه غذای خود را بکمک ریشه از زمین میگیرد پس کود شیمیائی هم بایستی بنحوی در اطراف ریشه قرار گیرد .

بعضی از کودها در آب بخوبی حل میشوند (یعنی آب میشوند) و بعضی از کودها بد حل میشوند . کودهائی را که خوب در آب حل نمیشوند باید طوری ب خاک بدهید که خوب با آن مخلوط شود و یکجا جمع نگردد .

حال اگر چنانچه زمین احتیاج بهموار کردن نداشته باشد ساده‌ترین راه اینست که قبل از شخم آخر کود را بطور یکنواخت روی زمین بپاشید و بعد زمین را شخم بزنید ولی اگر چنانچه قرار است پس از شخم زمین را هموار کنید ممکن است کود زیاد جا بجا شود بنابراین بایستی کود را بعد از هموار کردن زمین بدهید و بعد اندکی با خاک بهم بزنید .

و اما کودهائی که خوب در آب حل میشوند این کودها را می‌توانید همه موقع یعنی از نشاء زدن و یا حتی بعد از نشاء زدن هم بطور یکنواخت در سطح زمین پخش نمائید تا در آب حل شده و به ریشه برسد .

چه نوع کودی را بزراعت برنج باید داد ؟

کودهای شیمیائی چند جور است و هر کدام برای زمین و گیاهی مناسب میباشد . کودهائی که برای برنج در شمال و سایر مناطق برنجکاری مناسب میباشد عبارتند از :

اوره :

این کود رنگش سفید است و بهمین جهت بعضی آنرا کود شکری هم می‌گویند

و مانند دانه‌های صدف خیلی ریز می‌باشد بهمین جهت گاهی هم بآن کود صدفی می‌گویند. این کود خیلی خوب آب میشود یعنی در آب حل میشود قوتش زیاد است گیاه ضعیف را قوی میکند و ممکن است زیادی آن باعث خوابیدن و پوسیدن بوته - های برنج شود بهمین علت نباید بیش از آنقدر که گفته خواهد شد بزمین داد .

۲- سوپرفسفات تریپل

(کود ساچمه‌ای) شکل آن مثل ساچمه است دانه‌هایش بهمان درشتی و رنگش هم خاکستری می‌باشد این کود کمتر از کود بالا در آب حل میشود بهمین علت مدت زیادی در زمین میماند و از بین نمیرود.

۳ - سولفات دوپتاس

(کود آردی) این کود سفید رنگ بوده و مثل آرد است مصرفش فقط در شمال است . در نقاطی که شالیزار از رودخانه آب نمی‌خورد باید از این کود هم داد .

۴ - نیترات دامونیوم

این کود دارای دانه‌هایی مثل کود ساچمه‌ای است فقط رنگ آن سفید و نباتی است این کود خیلی زود رطوبت بخود می‌گیرد و در شمال نگهداریش مشکل است.

کود لازم

قبلاً گفتیم که زمین‌ها همه یکجور نیستند و با هم فرق دارند پس کود آنها هم تفاوت دارد البته اگر زارع ، توانائی خرید کود زیاد نداشته باشد می‌بایستی کود کمتری را بزمین بیشتری بدهد تا از پولش حداکثر استفاده را بنماید در این صورت مقدار حداقل کودیکه در زراعت برنج خوب صرف می‌کند در تمام کشور عبارت است از . برای هر هکتار کودهای زیر را مصرف کرد ، اوره (همان کودشکری یا صدفی) ۷۰ کیلو یا بیست و سه من سوپرفسفات تریپل (کود ساچمه‌ای) ۷۰ کیلو یا بیست و سه من .

در شمال ایران در نقاطی که از رودخانه آب نمی‌خورند باید بدو کود بالا ۲۰ من (۶۰ کیلوگرم) کود سولفات دوپتاس (کود آردی) اضافه کرد یعنی جمعاً

برای هر هکتار تقریباً صد قدم در صد قدم زمین شالی کاری ۲۰۰ کیلوگرم از سه کود باید داد

اگر کود اوره (کود شکر یا صدفی) در دسترس نداشتید مخصوصاً در جنوب کشور میتوان بجای آن علاوه بر کود ساچمه‌ای و آردی مقدار چهل من (۱۲۰ کیلو - گرم) کود نترات دامونیوم کود نباتی بزمین داد .

چنانچه بتوانید از شرکت تعاونی یا بانک کشاورزی کمک گرفته و توانائی خرید کود داشته باشید ممکن است بزمین خود با راهنمایی مروج کشاورزی کود بیشتری بدهید .

حداکثر کودیکه میتوانید بزمین شالی کاری بدهید در شمال کود اوره (شکر یا صدفی) و کود ساچمه‌ای دو برابر آنچه که گفته شد و همان مقدار کود آردی است که باید بزمین داد در سایر نقاط از کود شکر و کود ساچمه‌ای یک و نیم برابر آنچه که گفته شد باید مصرف کرد که بطور خلاصه بشرح زیر است .

مقدار کود برای زمینی بزرگی یک هکتار تقریباً صد قدم در صد قدم ده هزار متر مربع بقرار زیر است :

کمترین مقدار کود شیمیائی

از دو کود ساچمه‌ای (سوپرفسفات تریپل) و اوره (کود شکر یا صدفی) هر کدام بیست و سه من ۷۰ کیلوگرم و در جاهائیکه از رودخانه آب نمینخورد علاوه بر دو کود بالا بیست من کود آردی ۶۰ کیلو گرم سولفات دوپتاس باید بزمین داد .

بیشترین مقدار کود شیمیائی در شمال

از کود ساچمه‌ای و شکر (سوپرفسفات تریپل و اوره) دو برابر مقدار بالا یعنی از هر کدام چهل و شش من (۱۴۰ کیلوگرم) برای یک هکتار زمین و کود آردی سولفات دوپتاس همان مقدار بیست من ۶۰ کیلوگرم است .

مقدار کود شیمیائی

از کود ساچمه‌ای و شکر هر کدام سی و سه من برای یک هکتار یا یک کاسه

يك كيلوئى برأى ده قدم در ده زمين ويا بجأى كودشكرى مى توان كودبآتى بمتـ
۱۸۰ كيلوكرم يا ۶۰ من داد .

قابل توجه

زمينـهاى سخت يعنى زمينـهائىكه گل ورس زياد داشته باشند و همچنين
زمينـهاى خيلى سست يعنى آنـهائىكه شن و ماسه زياد داشته باشند و با وجود دادن
كود شيميايى محصول خوبى نميدهند واگر هم چندمـالى محصول خوب بدهند هميشه
اينـطور نخواهد بود .

برأى اينـكه زمينـهاى شنى كود را در خود نگه نمىـدارند و در زمينـهاى
سخت، آب، ريشه و حتى كود خوب فرو نمىـرود چاره اينـكار بـهـنوع ممكن است .

دادن كود حيوانى

اگر چنانچه بتوانيد كود حيوانى تهيه كنيد مقدار ۱۰ تا ۲۰ تن هر سه سال
يكمرتبه برأى يك هكتار صد قدم در صد قدم قبل از شخم بزمين داده و بعد بوسيله
شخم با خاك مخلوط نماييد .

كود سبز :

لازم نيست حتماً از كود حيوانى استفاده شود بلكه همين كار را كود سبز هم
انجام ميدهد . كود سبز يعنى اينـكه پس از برداشت محصول برنج يا پس از بستن آب
از زمين مقدارى بذر شبدر يا اسپرس يك سنگلنك يا خلر يا ماش و يا شبدر برسيم در
زمين پاشيده و بگذاريد سبز شود پس از آنـكه باندازه كافي رشد كرد آنرا باشخه
بداخل خاك برگردانده بگذاريد تا سال آينده پيوسد و تبديل بكود شود .

دادن كاه و كلش

شايد بنظر شما كاه و كلش برنج از نظر قوت خاك بى ارزش باشد ولى اينـطور
نيست چنانچه شما مقدارى كاه و كلش داشته باشيد بدانيد كه بـدرد زمين ميخورد و
استفاده اش از اين راه بيش از مصرف آن از طريق ديگر و اين عمل مخصوصاً در شمال
ايران بسيار مفيد و قابل عمل ميباشد .

طريقه كار

كاه و كلش را در گودال يادرسطح زمين نسبتاً سختى بقطر يك وجب پخش كرده

برحسب هر پنج خروار گاه هفده من کود اوره شکری یا صدفی را در آب حل کرد.
با آبیاش روی آن بپاشید و علاوه بر آن میبایستی اقلاً با اندازه نصف وزن گاه آب روی
آن ریخت بعداً آنرا محکم کویید (بادواندن حیوانات روی آن امکان پذیر است)
پس از این کارها باز يك مقدار دیگر همین جور روی آن گاه ریخته و تمام کارها را
تکرار کنید تا بلندی آن به هشت وجب برسد بعد آنرا بحال خود بگذارید.
بهر است روی آن را با گل بپوشانید . پس از چهار پنج ماه این توده تبدیل
بکود با ارزشی میشود که می توان اندازه کود حیوانی از آن استفاده کرد .

کشت سیب زمینی

البته عمق خاکی که روی سیب زمینی ریخته میشود بستگی دارد باینکه شیار
بعدی را به چه فاصله ای از شیار قبلی بگیریم و بهترین فاصله ۷۵ سانتیمتر است باین
ترتیب در تمام سطح مزرعه با احداث شیارها غدهها را میکاریم داد .
در موقع آبیاری شرح خواهیم داد که چگونه می توان بین شیارهای طولانی
که باین ترتیب احداث شده ردیفهای کوتاهتر تشکیل داد .
نکته قابل توجه اینست که کشت سیب زمینی در زمینهای خشك بهیچوجه
صلاح نیست .

برای اینکه در اینگونه زمینها رشد اولیه گیاه بخوبی انجام نمیگیرد و همچنین
زمینهای خیلی مرطوب هم مناسب برای کشت سیب زمینی نمی باشد.
رطوبت زمین بایستی متناسب و متوسط باشد البته نمیتوان در این جا خاصیت
فیزیکی این نوع زمینها را شرح داد بلکه خود زارع در اثر تجارب خود متوجه
این موضوع خواهد شد .

اگر زمین خیلی خشك باشد بهتر است بطریقه سیلابی زمین را آبیاری کرد
سپس چند روز صبر ، تا زمین کردگاو رد شود و بعد کشت را شروع نمایند .

موقع مناسب جهت کشت سیب زمینی

زارعین بخوبی میدانند که کشت سیب زمینی در موقع یخبندان و هوای خیلی سرد ممکن نیست زیرا گیاه را بکلی از بین می برد و از رشد اولیه گیاه و جوانه زدن غده ها جلوگیری می کند ، بطور کلی بایستی این اصل را در نظر داشت که وقتی زمین با اصطلاح شروع به گرم شدن می کند خطر سرمای زیاد مرتفع می شود بایستی شروع بکاشت نمود . البته ممکن است این فکر پیش آید که سرما و یخبندان بی موقع را نمیتوان از بین برد .

زارع نباید بعلت ترس از یخبندان بیکار بنشینند و کاشت را عقب بیندازد ، بطور کلی زارعین باید موقع نوروز شروع بکاشت کنند ، البته بسته بآب و هوای محل ، ممکن است بعد از نوروز یا پیش از آن کاشت کرد خوشبختانه در مملکت وسیع ماکه دارای آب و هوای متفاوت میباشد فصل کاشت متغیر است و فقط منحصر بآن چند هفته عید نوروز نیست و ما سیب زمینی را باید برای بازار و فصل های مختلفه سال تهیه کنیم مثلا میتوانیم سیب زمینی پائیزه تهیه کنیم که بتوان در ماه های سرد زمستان بخوبی آنها را انبار کرد .

بنابراین کشت سیب زمینی در فصل سرمای مختلفه نهایت اهمیت را دارد . در جنوب که اصلا خطر یخ زدن وجود ندارد میتوان در فصل پائیز سیب زمینی کاشت و در اوایل بهار که بازار خیلی خوب و پر مشتری و قیمت آن زیاد است محصول را برداشت و ببازار عرضه کرد .

همچنین در مازندران که کمتر خطر یخبندان در زمستان وجود دارد میتوان کشت پائیزه داشت ، البته در صورتی که زمینها بخوبی زه کشی شده باشد . با توجه به آب و هوای جنوب ایران که برای تهیه سیب زمینی زودرس مناسب است و آندربایجان که محصول دیررس پائیزه میدهد و سایر نقاط که در وسط تابستان محصول میدهند ممکن است ایران یکی از کشورهایی بشود که بتوان در تمام مدت سال از آن محصول سیب زمینی بدست آورد و زارعین باید کوشش کنند وقتی سیب -

زمینی بکارند که موقع برداشت محصول قیمت آن در بازار بالا باشد .

وجین مزارع سیب زمینی

دز پرورش سیب زمینی وجین کاری و سله شکنی یکی از اساسی ترین کارها است ، اغلب دیده میشود پنبه یا چغندر قند در مزارع وجین نشده هم میتوانند غذا بگیرند و رشد کنند ولی سیب زمینی اینطور نیست و وجین مخصوصاً در خوبی و پرورش محصول خیلی تأثیر دارد .

وجین کردن دو منفعت دارد .

الف - از بین بردن علفهای هرز

ب - در اثر وجین کردن خاک تازه‌ای در اطراف ساقه نبات جمع میشود و این عمل سبب میشود که نبات در يك بستر مناسب بتواند رشد کند و غده‌ها بخوبی ریشه بدوانند .

با دلایل فوق تهیه کنندگان سیب زمینی بایستی عمل وجین را با کمال علاقمندی انجام دهند .

طرز وجین کردن

وجین بوسیله بیل ممکن نیست بلکه بایستی بوسیله فوکا انجام شود این اسباب برای وجین خیلی مناسب است و باید زارعین حتماً از آن استفاده نمایند و در صورتیکه زمین با تراکتور تهیه شده هنگامیکه هنوز بوته‌ها کوچکند با پراکتور و کولتیواتر این عمل را انجام داد .

مزرعه سیب زمینی را باید یکبار دیگر هم وجین نمود .

موقع وجین دفعه دوم زمانی است که سیب زمینی رشد کرده و غده‌های کوچک در زیر زمین بوجود آمده باشد . وجین دفعه دوم هم مثل دفعه اول است باید اطراف ساقه نبات خاک زیاد داده شود و جویهای آبیاری را کمی دورتر از سابق قرار داد و

مواظب بود که در وجین دوم خیلی نزدیک نبات خاك را زیر و رو نکنید که مبادا ریشه نبات بریده شده یا صدمه ببیند ضمناً در موقعیکه زمین مرطوب باشد سله شکنی نباید انجام بگیرد .

در نخستین وجین ممکن است شیارهای طولانی که در موقع کشت تشکیل دادیم برای اجرای آبیاری صحیح قدری نامناسب باشد لذا میتوان در وجین اول خطوط آبیاری را بقسمتهای مختلف تقسیم کرد . (باندازه هائی که مناسب با شیب زمین باشد) و همچنین ممکن است در سراسر مزرعه نهرهائی ایجاد کرد که آب را بنقاط مختلف مزرعه برساند .

آبیاری مزرعه سیب زمینی

در کمتر نقطه‌ای از ایران میتوان برای آبیاری مزارع سیب زمینی از آب باران استفاده کرد زیرا سیب زمینی آب زیادی لازم دارد و طرز آبیاری سیب زمینی هم بسیار با اهمیت میباشد زارعین همیشه از کمی آب شکایت دارند ولی با وجود این همان مقدار آب را هم که در دسترس دارند بهدر میدهند و راه استفاده صحیح آنرا در آبیاری سیب زمینی نمیدانند و حتی ممکن است بعلت آب زیاد که بزراعت میدهند نبات صدمه ببیند .

عموماً عقیده زارعین بر آنستکه تا شروع گل دادن سیب زمینی نباید آبیاری کرد دلیل آنها برای اینکار اینستکه میگویند باید نبات را تشنه نگاهداشت تا مجبور شود برای یافتن آب ریشه‌هایش را در عمق خاك بدواند این فکر نادرستی است زیرا برعکس، نبات در این موقع احتیاج بآب دارد. برای اینکه سیب زمینی محصول خوب و درشت بدهد بایستی باندازه کافی بآن آب داد و تازه معلوم نیست در صورت ندادن آب بیشتر از موقع معمولی در زمین ریشه بدواند .

در بعضی از نقاط پر آب بعلت بارانهای بهاری ممکن است آبیاری را تا پس از گل کردن عقب انداخت اما در اغلب نقاط ایران اینکار ممکن نیست و باید

موقعیکه در نبات علائم بی آبی ظاهر شد و خاک اطراف ریشه خشک گردید نبات را آبیاری کرد .

یکی دیگر از اشتباهات زارعین اینستکه يك نهر عمیق در کنار مرزی که محل کشت سبب زمینی میباشد احداث کرده و در موقع آبیاری آنرا از آب پر میکنند و اغلب عمق آب در این نهرها به نیم متر میرسد . مطمئناً این مقدار آب برای يك نبات كوچك با ریشه های کوتاه خیلی زیاد است و آب زیادی بعمق خاک میرود و اطراف ریشه را آبیاری نمیکند و بنا بر این آب بهدر میرود و گیاه هم از آب نمی تواند استفاده کند باینجهت به جویهای عمیق احتیاجی نیست .

در موقع آبیاری باید دقت کرد که آب بصورت سیلاب اطراف نبات جاری نشود . بایستی جویهای باریکی اطراف شیارهای کشت درست کرد و بعد آنها را آب انداخت .

باین ترتیب آب میتواند خاک اطراف ریشه را کاملاً ترکند و برای ریشه مفید باشد ، وقتی مقدار آب خیلی زیاد است بایستی از جوی اصلی چندین جوی باریک منشعب کرد و باین وسیله قسمتهای مختلف مزرعه را در یکموقع مخصوص آبیاری کرد . این طرز آبیاری خیلی بهتر است تا اینکه آب را بطریقه سیلابی در تمام مزرعه پخش بکنیم .

سبب زمینی بایستی ۴-۸ مرتبه در مدت سال آبیاری شود . البته تعداد دفعات بستگی بوضع آب و هوا و محل دارد . اگر محل پر آب و مقدار باران سالیانه زیاد است تعداد دفعات باید کمتر باشد . مراقبت در آبیاری سبب میشود که هیچوقت نبات خشک و تشنه نشود و درعین حال در تمام مدت کشت ، خاک خیلی مرطوب نباشد زارعین باهوش و باتجربه خود میفهمند مقصود از این حرف چیست و مقدار لازم آب را برای این نبات تشخیص خواهند داد .

برداشت محصول و انبار کردن سبب زمینی .

وقتیکه نبات رشد کامل نمود بایستی آنرا برداشت کرد .
بهترین راه برای فهمیدن موقع برداشت محصول بازرسی غده‌های زیر زمین
است . میتوان درچند نقطه چند عدد سیب زمینی را از زیر خاک درآورده و ملاحظه
کرد و از وضعیت پوست غده‌ها میتوان فهمید که نبات برای برداشت آماده است یا نه .
اگر سیب زمینی صاف و رنکش سفید باشد و در زیر انگشت به آسانی پوست
زگوش آن جدا گردد برای برداشت آماده است .

بهسازی محیط ده

و

اجتماعات کوچک

بهبودی محیط ده و اجتماعات کوچک

در روستاها و اجتماعات کوچک بیماری‌های وبا، حصبه، انواع اسهال و اسهال کودکان، بیماری کرم قلاب دار، اسکاریس، بیلها رزیا، بیماری‌های روده‌ای و انگلی همه ساکنین مخصوصاً کودکان را مورد حمله قرار میدهند، چون کودکان مصونیت‌شان ناچیز و دفاع بدنشان در قبال حملات بیماری‌ها کمتر است، چنگال مرگبار و بیرحم مرض غالباً آنانرا در هم می‌فشارد مثلاً آماری که در سال ۱۹۴۵ میلادی از مرگ و میر کودکان تهیه شده حاکی است که در مصر طی یک سال ۸۱۴۰۷ کودک فدای این‌گونه بیماری‌ها شده‌اند که در حدود ۵۵ درصد آنان دچار اسهال و بیماری‌های روده‌ای و حال آنکه در همان سال در سوئد بیش از ۱۹۶۶ نفر از کودکان نمرده‌اند و از این عده تنها یک در صدشان از اسهال و بیماری‌های روده‌ای در گذشته‌اند، که تعدادشان ۲۱ نفر بوده است.

حال باید دید چرا در کشورهای نظیر مصر مرگ و میر کودکان تا بدین پایه زیاد است ولی در سوئد میزان مرگ و میر اطفال ناچیز میباشد تحقیقات متخصصان بهداشت محیط جهانی حاکیست که تلفات زیاد در اثر اینست که در اجتماعات کوچک یعنی ده و شهرهای کوچک مدفوع انسانی از راه صحیحی نابود نمیکردد.

امروز یک کمیته جهانی برای مطالعه در باره مدفوع جهت بهسازی محیط مشغول فعالیت و راهنمایی است، این کمیته معتقد است که اجرای دفع مدفوع در شمار نخستین اقدامات اساسی است که بایستی بمنظور تأمین بهداشت در مناطق روستائی و شهرهای کوچک بمرحله اجرا در آید. اقدامات دیگر بهسازی عبارتند، از تهیه آب آشامیدنی سالم و کافی و همچنین کنترل حشرات و جوندگان در نقاطی که موجبات آلودگی و ماجرایی اینگونه فعالیت‌ها امکان پذیر است.

دفع نادرست مدفوع آلوده انسانی، موجب آلودگی خاک و منابع آب های آشامیدنی شده، زمینه مناسبی برای تخم گذاری، پرورش، تغذیه و انتقال آلودگی توسط مگس فراهم میکند. علاوه بر این چنین وضعی باعث میشود که حیوانات اهلی نظیر مرغ یا جانوران موزی مانند جمل و سوسک و غیره مدفوع را باطراف پراکنده و خاک را آلوده سازند و بوی بد همه جا را فراگیرد.

زندگی روستائی ایجاب میکند که مرد و زن و کودک با خاک و خل سروکار داشته باشند و با توجه باینکه این جماعت عادت ندارند دستهای خود را با صابون بشویند و یا از بلعیدن ذرات آلوده خاک بپرهیز نمایند خود را مبتلا بانواع بیماریها میسازند. مردم ده بعزت ضعف بضاعت نمیتوانند رعایت نکات بهداشتی را بنمایند و در بسیاری از جاهای آب پاکیزه بعد کافی وجود ندارد بهمین جهت علاوه بر جهل مردم، فقر و نداری نیز باعث کثرت تلفات میگردد. بد نیست اثر اقتصادی این وضع را هم مورد بررسی قرار دهیم، کثرت بیماری باعث میشود که عدهای از کار کردن باز بمانند و همین امر در ازدیاد فقر عمومی و کاهش میزان تولید کشور مؤثر است.

برعکس در جامعهای که افراد آن سالم باشند، توانائی و رغبت برای کار بیشتر میباشد و مردم میتوانند، سطح زندگی خود را بالا ببرند. افراد بیمار و علیل المزاج گوشه گیر و تنبل و بیکار هستند و قدرت تکاپو ندارند، پس بیماریهای ناشی از مدفوع عامل بزرگی برای تخریب سلامتی و اتلاف بی پایان نیروهای انسانی است.

ولی نکته قابل توجه اینجاست که با تمام بیماریهای ناشی از مدفوع، میتوان از طریق اجرای برنامه های بهسازی مبارزه نمود. توجه کنید که مدفوع منشاء بیماری از طریق آب، دست، حشره و خاک وارد غذا، شیر، سبزی و هوا میگردد. خاک، دست و آب بیماری را به انسان منتقل میسازد که نتیجه قطعی آن یا مرگ است یا ناتوانی است. پس مسئله روشن است که برای بهسازی محیط باید مدفوع را که منشاء بیماری است از (آب - دست - غذا) دور نگاهداشت.

باید توجه داشت که کشورهای پیشرفته نیز با مشکل مدفوع آلوده روبرو هستند. مثلاً ۲۳ درصد از خانواده های اجتماعات کوچک بریتانیای کبیر، فاقد مستراح

اختصاصی میباشند . پس باید کلری کرد که با ساده ترین وضع بتوان از سرایت بیماری از طریق مدفوع آلوده جلوگیری کرد .

آفتاب سوختگی

هر پوست بدن انسان در معرض تابش نور خورشید قرار گیرد اشعه ماوراء بنفش موجود در نور آفتاب باعث سوختگی پوست میشود ، در صحراها و کویرها و مناطق باز و روشن و همچنین زمینهایی که از برف پوشیده شده است بواسطه انعکاس نور مقدار این اشعه زیاده تر و خطر سوختگی پوست بیشتر است .

سفید پوستان در مقابل نور حساس ترند و پوست بدن آنها زودتر میسوزد . سوختگی به نسبت سن و جنس و ضخامت پوست در اشخاص متفاوت است .

در نقاط معتدل تابش اشعه آفتاب بر روی بدن از پوست تجاوز نمیکند ، ولی در نواحی گرم و سوزان علاوه بر پوست قسمتی از گوشت را نیز میسوزاند و سوختگی های شدید و خطرناک بوجود میآورد .

سوختگی نوع اول معمولاً در مناطق معتدل و یا در هنگامیکه پوست مدت کمی در معرض تابش نور خورشید باشد بوجود میآید در این حالت ، پوست قرمز و کمی متورم میشود . محل سوختگی خارش دارد و تا چند روز ادامه دارد ، این ناراحتی را میتوان با کمپرس مرطوب و خنک با محلول آب نمک یا اسید بوریک (دو درصد) برطرف کرد و پس از رفع درد و سوزش پماد اسید بوریک و نظایران بکاربرد .

در سوختگی نوع دوم که علاوه بر قرمزی پوست تاول هائی نیز آشکار میشود میتوان بدون آنکه تاول ها را بترکانیم آن را مانند سوختگی نوع اول کمپرس کرده و در صورت لزوم با پماد اسید بوریک استفاده کنیم ، دوران بهبودی این نوع سوختگی طولانی تر است سوختگی نوع سوم ، خطرناک است ، ایجاد زخم و ناراحتی بیشتری میکند ، باید فوراً بیمار را به پزشک برد و اگر پزشک در دسترس نبود از پانسمان های روغنی استفاده کرد .

پیشگیری

برای جلوگیری از سوختگی پوست بدن از آفتاب این اقدامات ضروری و مفید است .

- ۱ - استفاده از کلاههای لبه‌دار .
- ۲ - به‌تن داشتن پیراهن آستین بلند و جوراب ساقه بلند .
- ۳ - قسمتهائی از بدن که در معرض تابش قرار می‌گیرد با کرم مخصوص چرب کرد

باد آوری

الف - پوست بدن پس از چندی که بتدریج در معرض تابش نور خورشید قرار گرفت عادت میکند و دیگر سوختگی عادت نمیشود .

ب - تابش نور خورشید برای ملتحمه چشم نیز زیان دارد . ممکن است باعث ورم ملتحمه سوزش و خارش و ترشحات چرکینی در چشم بشود ، در اینصورت شستشوی چشم با محلول اسید بوریک رقیق و محافظت چشم با عینک دودی مفید است .

آفتاب زدگی

اگر بدن انسان مدتی در معرض تابش نور خورشید قرار گیرد علاوه بر آفتاب سوختگی حالت دیگری نیز دست میدهد که آنرا آفتاب زدگی می‌گویند ، در این حال ، صورت قرمز میشود و درد سر شدید ایجاد میگردد و بیمار ناگهان بیهوش شده نقش زمین میشود .

در آفتاب زدگی تشنج و فلج اعضاء و همچنین حالت گیجی و خشم شدید نیز دیده شده است ، در حالت بیهوشی نبض ضعیف و سریع است و تنفس بسختی انجام میگیرد و ممکن است بیمار تلف شود .

آفتاب زدگی در افراد فربه و چاق خطرناک‌تر است و زیاد دیده شده که این قبیل اشخاص بر اثر کشاد شدن شرائین مغزی ، سکنه کرده‌اند .

کمک‌های اولیه

- ۱ - انتقال بیمار بمحل سایه . سرد و هوای آزاد و متفرق کردن اشخاص بیکاره از نزد مریض .
- ۲ - ریختن آب سرد روی سرو صورت و گردن .
- ۳ - استفاده از کمپرس سرد برای سرو پشت و گردن .
- ۴ - پوشاندن تمام بدن با ملافه تر و سرد .
- ۵ - مالش دادن دست و پای بیمار .
- ۶ - باز کردن دکمه یقه ، کمر بند و قسمتهای دیگری که ببدن فشار می‌آورد .
- ۷ - دادن چای و قهوه رقیق (در صورتیکه بیهوش نباشد) .
- ۸ - تنقیه آب ولرم و گذاشتن کیسه یخ روی سر بیمار (در صورتیکه بیهوش باشد) .
- ۹ - دادن تنفس مصنوعی .

پیشگیری

- ۱ - استفاده از کلاههای مخصوص مناطق گرمسیر (کلاه چوب پنبه‌ای)
- ۲ - خودداری از پوشیدن لباسهای تیره رنگ و تنگ .
- ۳ - خودداری از استعمال مشروبات الکلی .
- ۴ - خودداری از پر خوری و استعمال غذاهای دیر هضم و خشک .
- ۵ - استعمال مشروبات مقوی و محرک مانند قهوه و چای کم رنگ و شیرین و انواع شربت های مفید است .

گرما زدگی

گرما زدگی حالتی است که بر اثر بالا رفتن درجه حرارت گرما بوجود می‌آید . گرمای شدید رطوبت زیاد و فقدان وزش باد و کلر عضلاتی شدید و پر بودن معده و

بتن داشتن لباس تیره و تنگ ، از عوامل بسیار مساعد برای گرمزدگی در نواحی مرطوب و گرم که تبخیر سطحی جلد ، کاملاً انجام نمیشود بیشتر حاصل میشود . هر چه درجه گرمای هوا بالا برود میل انسان بخوراک کمتر و در عوض تشنگی زیاد میشود در این حالت تعریق فراوان و نفس زدن سریع میشود و در گرمای بیش از ۳۵ درجه نیروی بدن کم شده و حرکات عضلات دشوار و هوش و ذکاوت نقصان مییابد و چنانچه گرما دوام داشته باشد کم خونی حاصل میشود و تن انسان آماده ابتلای به هر نوع بیماری را پیدا میکند . بعضی اوقات شخص گرمزده در حین تکلم یاراه یافتن بدون مقدمه نقش زمین شده و بیهوش میشود .

داد کمکهای اولیه

باید سرعت عمل بخرج داد :

- ۱ - بیمار را به محل سایه و هوای آزاد برد .
- ۲ - بدن بیمار را در ملافه تر و سرد پیچید .
- ۳ - در صورت بیهوش بودن مایعات نمک دار نوشاند .
- ۴ - در حالت بیهوشی تنقیه آب سرد کرد .
- ۵ - قلب را بوسیله ماساژ با پارچه سرد تحریک نمود .
- ۶ - تنفس مصنوعی داد .

پیش گیری

لباس نازک و سبک پوشید ، روزی چند بار دوش سرد گرفت ، یا بدن را با پارچه مرطوب سرد کرد ساعات کلر را در هوای گرم و مرطوب تقلیل داد وسط روز را با استراحت پرداخت غذا کمتر خورد .

کمکهای نخستین

استخوانهای شکسته :

وقتی فکر می‌کنید که دست و پای کودکی شکسته است ، نخستین کاری که می‌کنید این نیست که او را بنوا بایید و گرم و آرام نگهدارید . در مدتی که در انتظار رسیدن کمکهای بیشتری برای مصدوم هستید می‌توانید با قرار دادن يك کیسه آب یخ در محل صدمه دیده ، درد او را تسکین بخشید . به او هیچ‌گونه دارو ندهید و به هیچ‌وجه سعی نکنید که پیچ خوردگی دست یا پای او را بوسیله کشیدن راست کنید .

✦ اگر شکستگی باز است (یعنی استخوان شکسته و پوست را پاره کرده است) نباید داروهای میکروب کش (آنتی سبتیک) را بکار برید ، بلکه کافی است که محل آسیب دیده را با يك قطعه گاز استریل یا با يك تکه پارچه تمیز بپوشانید . اگر خون ریزی مشاهده کردید با فشردن دست جلو آنرا بگیرید .

✦ اگر لازم است مصدوم را حرکت دهید ، يك لحافچه و یا يك مجله را محکم به دور محل صدمه دیده به بندید .

✦ بخاطر داشته باشید ، ممکن است استخوان يك عضو شکسته باشد حتی اگر کودک بتواند آن عضو را تکان بدهد . در این قبیل مواقع که به نوع صدمه مشکوک هستند باید با عضو صدمه دیده طوری عمل کنید که گوئی شکسته است .

بریدگیها و زخمها

بریدگیهای کوچک و جزئی جزو زندگی همه کودکان است و کمتر اتفاق می‌افتد که خطرناک باشند . اگر کودکی را دیدید که انگشتش بریده یا زانویش خراش براشته

است ، قسمت بریده شده را با صابون و آب گرم خوب بشوئید بعد با گاز استریل به پیچید .

✪ اگر بریدگی شدید (یعنی عمیق و طولانی) باشد ، رسیدگی بآن کار پزشك است ، هیچ چیز روی آن نگذارید فقط قسمت بریده شده را با يك قطعه گاز استریل و با دستمال تمیز بپوشانید .

✪ اگر خون زیادی از بریدگی جاری است با فشار دست در محل خون ریزی از ادامه آن جلوگیری کنید ، یعنی آنقدر به فشردن دست خود روی محل خونریزی ادامه دهید تا خون بند بیاید تا كلك پزشکی برسد .

✪ همیشه نسبت بزخمهایی که در اثر فرو رفتن عمیق شیئی در بدن ایجاد میشود مراقبت بیشتری بخرج دهید ، زیرا این قبیل زخمهای عمیق اغلب خطر بیشتری نسبت به بریدگیهای معمولی دارند . محل زخم را با دقت با صابون و پارچه تمیز بشوئید بعد با ریختن آب محل زخم را خوب تمیز کنید آنگاه حتماً بیمار را به پزشك نشان دهید تا در صورت لزوم واكسن ضد كزاز تزریق شود .

داخل شدن چیزی در چشم

وقتی کودکی را می بینید که چیزی داخل چشمش شده و او را ناراحت کرده است فوری باید باو كلك کنید . اگر دارد چشمش را می مالد جابجا او را از این عمل منع کنید ، زیرا مالیدن چشم فقط اثرش این است که ناراحتی را شدیدتر می کند .

✪ كودك را روی صندلی بنشانید و سرش را به طرف عقب متمایل کنید ، سپس پلكهای چشم او را اندکی باز کرده خیلی آرام چشمش را با آب شستشو دهید . برای این کار باید آب را بوسیله يك قطره چكان یا يك استكان بگوشه چشم او بریزید بطوریکه این آب تمام سطح چشم را بشوید .

✪ اگر شیئی که داخل چشم شده با شستشو خارج نشود باید پزشك را خبر کنند تا آنرا بیرون بیاورد هیچوقت خودتان بفکر انجام دادن این کار نیفتید .

خفگی

کودکی که در حال خفگی است و به سختی نفس می‌کشد حتماً شیئی در گلویش گیر کرده است .

✦ او را دمر روی زانواتان برگردانید و با دست چند ضربه تند و تیز به پشتش و در وسط شانه‌ها بزنید . دهان او را نیز داشته باشید و به بینید که آیا شیئی از دهانش خارج شده یا نه ، اگر نشده با عجله او را به پزشك و یا بیمارستان برسانید .

✦ هیچگاه سعی نکنید شیئی را که به حلق کودک چسبیده است بیرون بیاورید ، زیرا ممکن است باعث شوید که شیئی در نایچه او فرو رود .

هرگز چنین مصدومی را با استفراغ کردن وا ندارید .

خونریزی بینی

از خونریزی بینی هر اسناك نشوید . خونریزی بینی زیاد اتفاق می‌افتد و بیشتر در نتیجه ضربه‌ای است که به بینی وارد می‌شود . البته بعضی اوقات نیز ظاهراً بدون هیچ دلیلی بینی خود بخود دچار خونریزی می‌گردد .

✦ خون ریزی معمولاً زود بند می‌آید ، اما اگر بند نیامد ، کودک را به آرامی سر صندلی بنشاند و دو طرف بینی را با انگشتان خود گرفته و بهم فشار دهید و این فشار را برای چند دقیقه یا تا وقتی که خونریزی بند بیاید ادامه دهید .

✦ اگر در زمانی که راه بینی کودک را بسته‌اید خون به حلق کودک برود و تنفس او را مشکل کند ، از او بخواهید که برای باز شدن حلقش خون را تف کند . اگر بعد از چند دقیقه که بینی او را با فشار انگشتان نگه داشته‌اید باز خونریزی ادامه پیدا کرد باید او را به پزشك برسانید .

✦ بعد از خونریزی بینی کودک باید تا چند ساعت از تنفس شدید یا شستشوی بینی خود با آب یا با دوا خود داری کنید .

ساز گرفتن حیوانات

یکی از بلاهاتی که کودکان با آن دچار هستند وجود حیوانات مثل سگ است که معمولاً بچه‌ها آنها را به بازی می‌گیرند و گاه اذیت می‌کنند تا آنجا که حیوان بر آنها می‌جهد و گازشان می‌گیرد .

اگر محلی که حیوان گازگرفته است تحت مراقبت و بهداشت قرار نگیرد ، ممکن است ناراحتی‌های شدیدی بوجود آید . اول باید تمام محل زخم را با صابون شستشو داده و با ریختن آب تمیز ، پاک کنیم .

❖ به بینید آیا پزشک خبر شده است یا نه و اگر نشده ، از مصدوم بخواهید که فوری خود را بمقامات صلاحیت دار محلی (کلاتری یا بهداری) معرفی کند .
❖ سعی کنید تا آنجا که ممکن است اطلاعات بیشتری از حیوانی که گازگرفته بدست بیاورید از قبیل : نژاد ، جنسیت ، رنگ و غیره . سعی کنید در صورت امکان اسم و نشانی صاحب حیوان را هم پیدا کنید .

❖ حیوان مذکور باید از لحاظ بیماری هاری آزمایش شود .
❖ سعی نکنید حیوان را بگیرید مگر اینکه مطمئن باشید می‌توانید او را بدون اینکه شما را گاز بگیرد دستگیر کنید .

صدمات وارده به سر

اگر به سر یکی از بچه‌ها صدمه‌ای وارد بیاید او بیهوش شود ، موضوع را باید خیلی جدی بگیرید فوری پزشک خبر کنید یا او را به بیمارستان برسانید .

❖ اگر صدمه نسبتاً سختی به سر او وارد آمده اما بیهوش نشده است . او را بخوابانید و آرام نگاه دارید آنگاه پزشک خبر کنید .

❖ با استفاده از یک تکه گاز (تنزیب) تمیز زخم یا خراشیدگی روی سر یا پیشانی را بپوشانید . اگر از زخم خون می‌آید به فشردن دست جلوی آنرا بگیرید .

❖ اگر بچه استفراغ کرده است ، او را به پهلو بخوابانید و پاهایش را بلند کنید

بدقت به بینید که راه بینی و دهانش برای عبور هوا و یا خروج مواد مایعی باز باشد .
❖ اگر صدمه جزئی باشد بچه مصدوم را بخوابانید و اولیاء او را خبر کنید تا وی را به خانه به برند . تا وقتی که منتظر رسیدن اولیاء او هستید ، مراقب طفل باشید پریدگی رنگ ، حالت ، چرت زدن غیر عادی ، خونریزی از بینی گوش یا دهان و یا بیهوشی ، از علائم خطرناکی هستند که بمحض دیدن هر کدام باید به سرعت او را به پزشك برسانید .

خبر کردن كمك

همیشه بخاطر داشته باشید که « كمكهای نخستین » فقط يك معالجه فوری و موقتی است و هرگز جانشین معالجات کامل پزشکی نیست .

❖ اگر میدانید که صدمه وارد شده به كودك كوچك و جزئی نیست ، فوری اولیاء او را خبر کنید و آنها را در جریان واقعه بگذارید . در بیشتر موارد بستد به شدت صدمه ، اولیاء بچه میل دارند که كودك خود را به خانه و یا نزد پزشك خانوادگی خویش به برند .

❖ پرونده بهداشتی هر يك از كودكان مدرسه شما ، باید شامل این اطلاعات باشد: اسم ، نشانی و شماره تلفن منزل و محل كار هر يك از اولیاء و همچنین اسم و نشانی و تلفن يك نفر خویشاوند یا همسایه ای که در صورت عدم دسترسی به اولیاء طفل مسئولیت مراقبت از طفل را دارند . همین اطلاعات درباره پزشك و دندان پزشك خانوادگی كودك و همچنین نام بیمارستان مورد ترجیح آنان نیز باید در پرونده منعکس باشد .

جعبه كمكهای نخستین شما

هر معلم باید يك جعبه كوچك كمكهای اولیه در کلاس و « دم دست » داشته باشد . در اینجا صورت و مسائل و لوازمی که شما برای درمان زخمها و صدمات كوچك

- وجزئی احتیاج ذکر می شود :
- ✧ پنبه استریل .
  - ✧ قطعه های گاز یا تنزیب
  - استریل ۱۰×۱۰ سانتیمتر .
  - ✧ نوار گاز یا تنزیب - به
  - پهنای ۵ سانتیمتر .
  - ✧ نوار چسب .
  - ✧ نوار چسب مخصوص بانداژ
  - با قطعه های گاز .
  - ✧ حوله ، دستمال ، و پارچه
  - تمیز .
  - ✧ يك قطره چکان .
  - ✧ يك صابون ملایم .

✧ بغیر از موارد خیلی سخت و حساس ، معمولاً اول باید در باره این که کودک چگونه مورد معالجه قرار گیرد با اولیاء اومشورت کرد . اما در مواقعی که وقت ارزش حیاتی دارد ، یا در مواقعی که دسترسی به اولیاء طفل مقدور نیست وظیفهٔ مدرسه این است که مراجع پزشکی را خبر کنند .

✧ برای پیش آمدن چنین موقعیت هائی است که مدرسه باید يك اجازه نامه از اولیاء کودکان بگیرد تا شما مجاز باشید که در وقت ضرورت ، پزشك خانوادگی آنها و یا نزدیکترین پزشك را خبر کنید . (برای این منظور لازم است که مدرسه از پزشكانی که به فوریت قابل دسترسی هستند تهیه و نگهداری کند .

✧ نکتهٔ آخر و خیلی مهم ، این است که مدرسه شما باید برنامهٔ منظم و نوشته شده ای شامل کلیه دستورات لازم برای مقابله با حوادث ناگهانی داشته باشد . کارکنان مدرسه ، اولیاء اطفال و حتی خود شاگردان باید از این برنامه مطلع باشند .

« پیش گیری از بیماریها »

یکی از بهترین طریق پیشگیری از بیماریها و رعایت بهداشت فردی ، در بهداشت فردی نکات زیر را باید در نظر داشت :

بهداشت دستها و پوست

دستهای کثیف یکی از وسائل انتقال میکرب بیماری بانسان است . همیشه قبل از غذا خوردن و بعد از رفتن بمستراح دستهای خود را با آب و صابون بشوئید .

پوست بدن انسان چنانچه تمیز نگهداری نشود ، محیط خوبی برای میکربها است . برای نظافت پوست ، استحمام لازم است برای اینکه بدنتان پاک باشد ، لااقل هفته‌ای یکبار بحمام بروید و لباسهای زیر خود را حد اقل هفته‌ای یکبار عوض کنید . فراموش نکنید که حتماً باید از حمام دوش استفاده کنید ، زیرا حمام خزانه کثیف بوده و شما را مریض میکند .

بهداشت چشم

عدم توجه به بهداشت چشم سبب يك عمر نابینائی میشود ، پس همیشه مواظب چشمهای خود باشید .

- ۱ - آنها را در مقابل گرد و خاك محفوظ نگه دارید .
- ۲ - دستهای آلوده را بچشمهای خود نزنید .
- ۳ - همیشه با آب تمیز ، چشمهای خود را بشوئید .

- ۴ - در آب! حوض چشمهای خود را بشوئید .
 ۵ - در حمام های خزانه دار استحمام نکنید .
 ۶ - برای خشك کردن صورت و چشمهایتان از حوله مخصوص بخود استفاده کنید .

سلامت چشم

چشم سالم و زیبا ، زیباییهای طبیعی را می بیند و بزندگی آدمی رونق و صفای خاصی می بخشد ، همانطور که مشعلهای منور و انواع چراغها ، روشن بخش مکانهای تاریك است . چشم هم تن و روان ظلمت زده آدمی را روشن میسازد ، اگر این چراغ فروزان در بدن انسان وجود نداشت ، زیباییها ، زشتیها ، طراوات نباتات ، منظره زیبای آبشارها ، صفا باغها و گلزارها ، سرسبزی و خرمی درختان بهاری ، خزان غم افزای پائیزی و سکوت یخ زده زمستانها برایش معنی و مفهومی نداشت . اگر میخواهید بروزگار سیاه ناپینایان یا کسانیکه به بیماری های گوناگون چشم ، دچار هستند مبتلا نشوید . بهتر است که بدانید چطور و از چه راهی میشود چشمها را همیشه سالم نگهداشت .

دستها

انگشتان دستها بیش از هر جای دیگر بدنمان ، با اشیاء خارجی در تماس هستند و بالطبع زودتر بمیکروب آلوده میگردد . دستی که باین شکل هر چیز کثیف را بخود گرفته و وسیله انتقال بیماری شده است نباید هیچوقت آنرا با تمام آلودگیهایش بچشمانمان بزیم ، باید پس از پایان کار روزانه آنها را با آب و صابون بشوئیم آنگاه به چشمان نزدیکشان کنیم .
 هیچوقت نباید با سرانگشت و قسمت داخلی کف دستها چشمها را بمالیم ، بلکه باید در هنگام خارش با دستمال تمیز و یا حداقل پشت دست چشم را مالش داد .

گرد و خاک

بارها دیدیم که در راه مسافرت یا هنگام گردش در خیابان و یا در راه عبور بسوی منزل ، بادهای آمیخته با گرد و خاک محیط زندگی ما را آلوده میکند ، در چنین موقعی خواه نا خواه گرد و غبار به چشم مامی نشیند و ما را بر آن میدارد که چشمهای خود را با دستهایمان بخارائیم . در موقع مالش گذشته از اینکه آلودگی سرانگشت وارد چشم میشود ، میکربی که همراه گرد و خاک بگوشه چشم مانسته بداخل آن فرو میرود ، و آنرا ناراحت میکند . برای اجتناب از این عارضه ، نباید در اینگونه مواقع چشم را بهمان حالتی که هست مالش داد ، بلکه باید خود را بجائی رسانده و از آب جوشیده و سایر وسائل لازم استفاده کرده و چشم را تمیز نمود .

بهترین و کم خرج ترین راه تمیز کردن چشم آب جوشیده یا چای دم کرده است بشرط اینکه درجه حرارت آنها مساوی با درجه حرارت بدن باشد ، برای استفاده از آنها باید آب جوشیده یا چای را در فنجان ریخته و چشم خود را روی آن نهاده بی در پی در آب چشم را باز کرده و بندیم تا تمامی گرد و خاک آن خارج شود .

مگس

این حشره کوچک بالدار ، دشمن بزرگ و سرسختی برای انسان است . مگس ناقل میکرب تراخم و بیماریهای دیگری مانند اسهال ، اسهال خونی و یاجبهه است . مگس برای انتقال تراخم از شخص بیمار بشخص سالم ، ابتدا بچشمی که مبتلا بتراخم است می نشیند و پس از اینکه بالهایش به میکرب این بیماری آلوده شد از آنجا بلند میشود و بچشمی که سالم است می نشیند و میکربهایی را که با خودش همراه آورده بآن منتقل میکند و آن چشم سالم را نیز به تراخم مبتلا میسازد .

حوله و دستمال

حوله و دستمال گرچه از وسایل نظافت شخص بشمار می آیند . ممکن است گاهی

هم باعث انتقال و اشاعه بیماری خطرناکی بشوند. دو یا سه نفر از اعضای يك خانواده اگر از يك حوله برای خشك کردن صورت خود استفاده کنند، چنانچه یکی از آنها بمرض تراخم مبتلا باشد، وقتیکه صورت خود را خشك نمود میکرب تراخم را از خود در حوله بجای میگذارد، بعد سایرین که سالم هستند باهمان حوله آلوده بمیکرب تراخم صورت خورا خشك میکنند و آنها هم باین بیماری مبتلا میشوند. ساده‌ترین راه پیشگیری از انتقال میکرب تراخم در اینجا آنست که هر يك از اعضای خانواده حوله و یا دستمال مخصوص بخود داشته باشند.

متکا

اگر عضوی در خانواده مبتلا بتراخم باشد، باید شخص مبتلا بتراخم متکای مخصوص بخود داشته باشد، اگر همه اعضای خانواده یا برخی بخواهند از يك متکا استفاده کنند، دیری نمی‌گذرد که همگی یا برخی از آنها بیماری تراخم مبتلا میشوند، اگر متکای هر کس جدا باشد، احتمال سرایت این بیماری خیلی کم تر خواهد بود.

آب

حوضها و خزینه‌های حمام و یا آبهای راکد دیگری که برای نظافت از آنها استفاده میشود، ممکن است باعث اشاعه بیماری تراخم و کچلی بشوند، خزینه حمام بهترین و مناسب‌ترین محل برای انتشار و سرایت این بیماریست همچنین حوضهای داخل مدارس و یا حوض حیاطهای بزرگ که برای شستشوی از آن استفاده میکنند، دارای همین زیان هستند، باید از احداث حوض در مدارس خود داری کنند و در مناطق تراخمی حوض را بخشکانند.

بهداشت مواد غذایی

برای اینکه سلامت ما حفظ شود احتیاج بغذای خوب و سالم داریم. غذا باید

پاکیزه ، تازه و دارای قند و مواد معدنی و ویتامین ها باشد . برای اینکه غذا سالم باشد آنرا از دسترس مکس محفوظ نگاهدارید و همیشه غذای خود را در یخچال یا در قفسه‌های طوری‌دار یا لافل در زیرسبد بگذارید که مکس روی آن ننشیند . همیشه مواد غذایی تازه مصرف کنید . سبزیجات و میوه‌جات را قبل از خوردن حتماً با آب تمیز خوب بشوئید و سپس مصرف کنید . برای اینکه غذای ما مقوی و دارای مواد غذایی ضروری باشد ، باید گوشت ، لبنیات ، سبزیجات ، میوه‌جات و حبوبات مصرف کنیم .

استراحت بعد از کار

برای اینکه نشاط و سلامت ما حفظ شود باید بعد از کار به استراحت بپردازیم . پیاده روی در هوای آزاد و بالا رفتن از کوه و ورزش‌های سبک برای سلامت ما ضروری است . از زندگی در محلهائی که دارای هوای آلوده و پرازگرد و خاک است بپرهیزید و برای اینکه ریه‌های شما سالم بمانند ، حتی المقدور از کشیدن سیگار خودداری کنید .

بهداشت دهان و دندان و بینی

دهان دروازه دستگاہ تغذیه بدن است مادامی که دروازه تمیز و پاکیزه باشد و مواد سالم غذایی و غیر فاسد بداخل دستگاہ گوارش فرستاده نشود ، سلامتی بدن تأمین خواهد بود .

اهمیت نظافت دهان و دندان ها بیشتر از سایر اعضا بدن است . زیرا در صورتی که غذا با دندانهای خراب و دهان آلوده جویده شود خود بخود آلوده شده و تولید بیماریهای گوناگون در دستگاہ گوارش بدن می نماید و از طرفی مراقبت و محافظت نکردن دندانها ، خود تولید بیماریهایی از قبیل پیوره و کرم خوردگی در خود آنها می نماید . در نتیجه موجب بد بو شدن دهان و اختلال هاضمه میگردد .

شبها هنگام خوابیدن و هر روز صبح دندانها را با خمیر دندان و یا سایر گردهای طبی بوسیله مسواک بشوئید .

نحوه مسواک کردن

دندانهای زیرین را از پائین بیالا و دندانهای فوقانی را از بالا به پائین و به سطح دندانهای و طرفین ار داخل محکم مسواک بزنید ، اگر مراقبت کامل و منظم و دائمی در نظافت دندانها بعمل نیاید ، ذرات زیر غذا در لابلائی دندانها باقی مانده پس از مدت کوتاهی تخمیر شده یعنی تولید اسید مینماید که خود رفته رفته به پوشش دندانها اثر کرده و آنها را خورد و فاسد میکند . وقتیکه دندانها فاسد شد ، بالطبع عمل جویدن غذا مختل میشود و در نتیجه کلر معده زیاد شده و سبب خستگی آن میگردد . مشروبات الکلی از هر قبیل و همچنین کشیدن انواع سیگار و چپق برای

دندانها زیان بخش است .

خوردن غذای سفت که جویدن زیاد لازم داشته باشد ، برای لثهها و دندانها مفید است . سیب ، هویج و میوه‌های سختی از این قبیل دندانها را تمیز و با استحکام و دوام آنها کمک مینماید .

چه غذاهائی برای رشد و نمو و سلامتی دندانها مفید است

غذاهائی که برای سلامتی دندانها مفید و مؤثر میباشد عبارت است از :

- ۱ - شیر که مهمترین مواد غذائی بوده و حد اقل نیم لیتر یا دوگلاس آن در روز احتیاجات غذائی بدن را تأمین خواهد کرد .
  - ۲ - برای اینکه کلسیم و سایر ویتامینها ، با اندازه کافی به بدن برسد باید از سبزیهائی مانند گوجه فرنگی ، کلم ، سبزی خوردن و سایر سبزیهای تازه استفاده نمود .
  - ۳ - استفاده از نان که از آرد گندم سبوس دار تهیه شده باشد و همچنین مقدار کمی میوه در روز برای دندانها لازم است .
  - ۴ - گوشت که دارای مواد پروتئینی است در ساختمان سلولهای بدن نقش عمده‌ای دارد و باید حداقل یک وعده غذای روزانه را تشکیل دهد .
  - ۵ - سایر مواد دیگر مانند لوبیا ، عدس ، نخود ، برای بدن و رشد دندانها لازم و ضروری است .
  - ۶ - چربی های مختلف نیز باید در غذای روزانه وجود داشته باشد .
- بنابر این با داشتن این اطلاعات میتوان غذای روزانه خود را طوری تهیه کرد که از هر کدام از مواد نامبرده مقداری در غذای روزانه یافت شود .

بهداشت بینی

تمیز نمودن بینی در سلامت کامل بدن و نظافت آن در بهداشت عمومی بدن

کمال تأثیر دارد . در داخل مجاری بینی موهائی وجود دارد که خودکار یکنوع صافی را در عمل تنفس انجام میدهد ، به تنفس از راه بینی باید عادت نمود تا هوای ناپاک و گرد و غباری را که در هنگام دم فرو بردن وارد بینی میشود در مویهای پیچ و خم بینی باقی مانده و هوای سالم وارد ریه میگردد .

چون در اثر تنفس همیشه مقداری گرد و خاک و یا میکرب در روی این موها در داخل بینی باقی می ماند باید همیشه بوسیله آب تمیز آنرا شسته و پاک نمود . استنشاق آب سرد گذشته از اینکه مجاری بینی را تمیز میکند ، دارای فوائد بسیاریست . زیرا نیاکن ما چنین عملی را در طول حیات خود انجام میداده اند و یکی از فواید این عمل آنستکه هنگامی که آب سرد ، در اثر فشار استنشاق بمصوب برخورد میکند تولید تحریکاتی در این عصب مینماید که موجب تعادل روحی و جسمی میشود . از فرو بردن سرانگشتان بداخل بینی باید خودداری کرد ، زیرا انگشت بعلت تماس با اشیاء مختلف در روز آلودگی پیدا میکند و بوسیله آنها میکرب بداخل بینی فرو میرود و از طرفی هم در اثر تماس سرانگشت عصب سمپاتیک که در تعادل روحی و جسمی بدن نقش مهمی را انجام میدهد نقصانی وارد نگردد و هم اینکه در حضور دیگران موجب تنفر نشود .

برای اینکه از بروز انتشار بیماری هائی که از راه بینی سرایت میکند جلوگیری بعمل آید باید نکات زیر را دقیقاً رعایت کرد :

بهداشت منزل

خانواده هائیکه از نعمت سلامتی برخوردارند در رعایت بهداشت اصول در منازل خود کوشش بسیار میکنند ، این حقیقتی است که بهداشت محیط خانه تأثیر زیادی در جلوگیری از بیماریها و حفظ سلامت چشم و روح دارد . مهمترین اصولی که باید در بهداشت منزل رعایت شود عبارتند از :

آب سالم

مثلی است معروف که میگویند آب مایه زندگی است ولی اگر آب آلوده باشد بزرگترین دشمن بشر است ، زیرا آب آلوده باعث بروز بیماری های مرگباری چون وبا ، حصبه و اسهال میشود . حتی الامکان از آب لوله کشی استفاده کنید و چنانچه از آب آشامیدنی خود ، مشکوک هستید ، آنرا حداقل مدت ۱۵ دقیقه بجوشانید و یا بوسیله دستگاه تصفیه آب و استفاده از مواد شیمیائی آنرا تصفیه و سپس مصرف کنید .

طرز ساختن دستگاه تصفیه و تهیه آب سالم

ماسه برای تصفیه آب

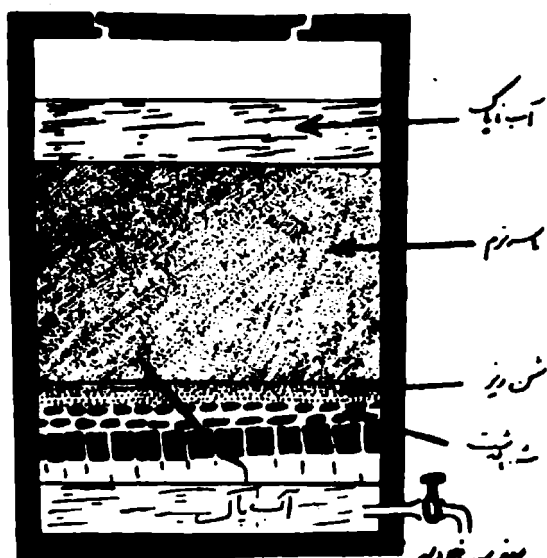
شن و ماسه که جهته تصفیه آب بکار برده میشود از ماسه های سیلیسی که دارای ۹۸ درصد سیلیسیم خالص است انتخاب میشود و این نوع ماسه غیر از ماسه هائی است که در بستر رودخانه ها وجود دارد ، دانه بندی ماسه نسبت بروش تصفیه و کیفیت فیزیکی آب و نوع صافی که بکار برده میشود متفاوت است .

استفاده از صافی ماسه‌ای ، در مورد تصفیه آبهای گل آلود نتایج رضایت بخش نخواهد داد ، مگر اینکه قبل از ورود آب صافی ، گل ولای را با افزودن مواد شیمیائی ، از قبیل : زاج ، سولفات آلومینیوم ، پرمنگنات و غیره آماده کرده باشند . زاج و سولفات مضاعف آلومینیوم و پتاسیم ، یکی از مواد شیمیائی است که در تصفیه خانه های کوچک بکار برده میشود و افزودن آن در آب گل آلود سبب ته نشین شدن گل و لای در آب میگردد و با گذراندن چنین آبی از صافی آب صاف و زلال بدست خواهد آمد .

نوع شن و ماسه که در این صافی بکار برده میشود

چون شن و ماسه مخصوص صافی در دسترس نیست ، میتوانید از شن و ماسه رودخانه بشرطی که حداقل سه‌ماه یکمتر ته شن و ماسه مزبور را کاملاً از صافی خارج کرده و شن و ماسه جدید بکار ببرید و مورد استفاده قرار دهید .

ماسه نوع اول ماسه ای خواهد بود که از غربال معمولی رد شده باشد و ماسه نوع دوم که درشت تر است از سرند چشم بلبلی رد شده و روی غربال باقی میماند و نوع سوم شنی است که از سرند معمولی رده شده و در سرند چشم بلبلی باقی بماند . در

طریقه تصفیه آب ، پاک سدیته

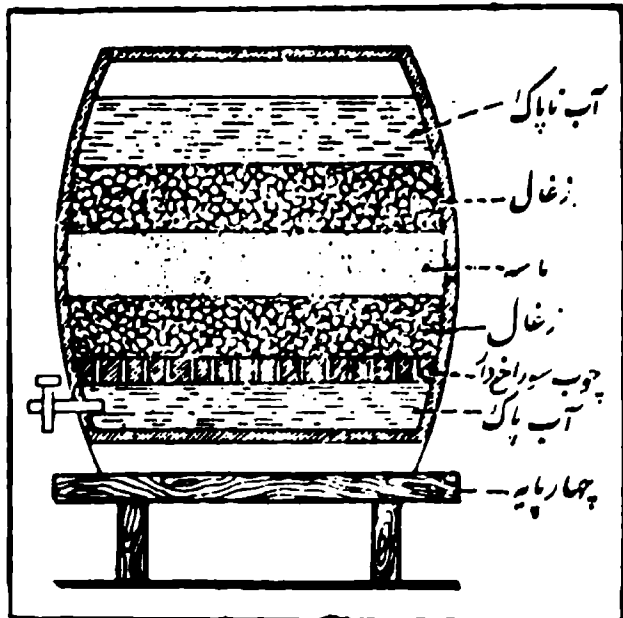
کف صافی بفاصله ۲۰ تا ۳۰ سانتیمتر از کف آجرهای سوراخ فرش میشود . بطوریکه یک مخزن با ارتفاع ۲۰ تا ۳۰ سانتیمتر طبق نقشه قبلی تعبیه شود و اگر آجرهای سوراخ دار ، در دسترس نباشد ناگزیر قلوه سنگ با ارتفاع ۲۰ سانتیمتر در کف صافی چیده میشود .

روی آجر فرش یا سنگ ها ، شن نوع سوم ، و روی آن ماسه نوع

دوم ، ریخته میشود و ارتفاع هر یک از طبقات مزبور ۲۰ سانتیمتر خواهد بود ، روی آن

بارتفاع يك متر ماسه نوع اول ريخته ميشود ، ارتفاعی که در قسمت خروجی آب نشان داده شده ، بعد از پر کردن آب در صافی تنظیم ميشود و باید طوری در نظر گرفته شود که وقتی آب بارتفاع ۳۰ سانتیمتر روی

سطح ماسه بالا آمد ، از سر ریز خارج شود و بصورت آبشار ریزش نماید ، در آبی که بدین ترتیب تصفیه فیزیکی بعمل آید باید تصفیه میکروبی نیز صورت گیرد و بدین منظور آب ژاول بکار برده ميشود .

آب ژاول که در داروخانه ها بفروش میرسد ، محلولی است که دارای ۴۰ گرم در لیتر کلر است و

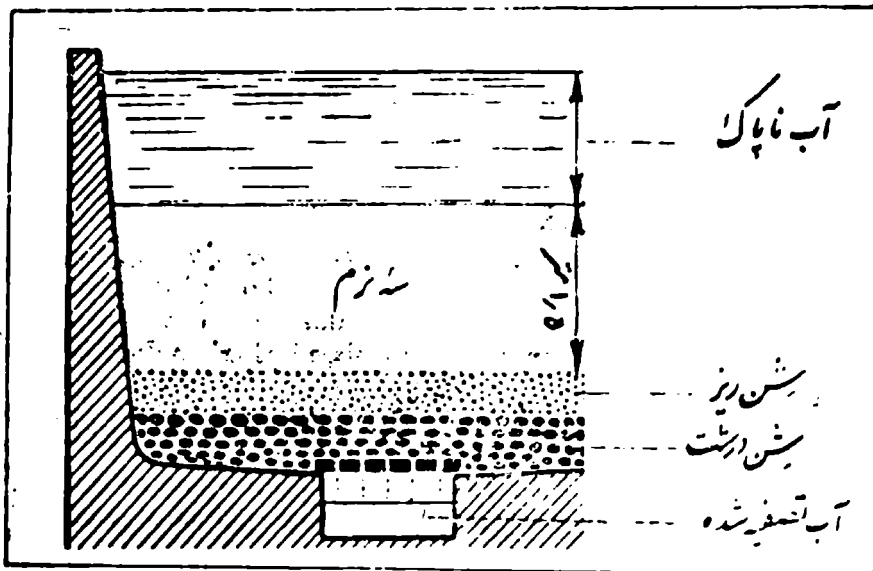
توجه نمائید که محلول مزبور با دست و لباس و پوست بدن تماس پیدا نکند و همچنین بوئیدن محلول مزبور توأم با ضایعات مجرای تنفسی وریده ها است ۱۰ تا ۲۰ سانتیمتر مکعب از محلول مزبور برای تصفیه میکروبی يك متر مکعب آب آشامیدنی کافی است و نیم ساعت بعد از افزودن داروی مزبور آب قابل شرب است . بعد از هر دو روز که صافی مورد استفاده قرار گرفت ، يك قشر ۲۰ سانتیمتری از ماسه صافی را برداشته و ماسه نو جای آن بریزند ، در این مورد دريجه تخلیه را باز میکنند تا آب در صافی باندازه کافی پائین بیاید و ماسه را جمع آوری نمائید .

بعد از هر سه ماه کلر کرد صافی ، کلیه ماسه موجود در صافی را خارج کرده و ماسه نو در صافی میریزند و در این مورد دريجه تخلیه را باز میکنند تا آب صافی کاملاً تخلیه شود و بعد از خارج کردن ماسه ها بهتر است صافی با آب آهک شسته شود و بعد پر شود ماسه هائی که از صافی خارج ميشود ، بعد از شستن و آفتاب دادن مجدداً میتواند مورد استفاده قرار گیرد .

تصفیه آب

آبهای طبیعی غالباً آلوده‌اند و آشامیدنی نیستند ، ولی می‌توان آب آلوده را به وسایلی تصفیه و قابل آشامیدن کرد . یکی از راههای ساده تصفیه آب در خانه این است که درته خمره یا چلیکی صفحه‌ای چوبی که سوراخهای ریزداشته باشد می‌گذارند و روی آن طبقاتی از شن و ماسه و زغال چوب می‌ریزند . تا آب از آنها عبور کند و درته ظرف جمع شود ، و به وسیله شیری آن را بردارند . چون ضخامت طبقات اینگونه ظرفها کم است ، منفذهای آن گرفته می‌شود و به این جهت باید زود بزود آنها را تجدید کرد .

در بعضی از قسمتهای ایران برای تصفیه آب ظروفی سفالین دارند موسوم به (حب و جبانه) . آب را در (حب) می‌ریزند و جبانه رادر زیر آن قرار می‌دهند ، آب کم کم از سوراخهای بسیار ریز حب تراوش می‌کند و قطره قطره به جبانه می‌ریزد ، این آب قابل آشامیدن است .

در شهرهای بزرگ مانند تهران آب رودخانه رادر دستگاههای بزرگ تصفیه ، پاک می‌کنند ، سپس به وسیله لوله‌ها به خانه‌ها می‌فرستند . دستگاههای تصفیه آب اولاً مواد معلق در آب را می‌گیرد . ثانیاً میکروبهای آن را می‌کشد . با پرمنگنات دوپتاسیم نیز می‌توان میکروبهای آب را از میان برد . برای این

کله چند دانه بلور پرمنگنات دوپتاسیم را در ظرف پر از آب می‌ریزند . مدت بیست دقیقه برای کشتن میکربهای آب کافی است . این آب سرخ رنگ می‌شود . می‌توان رنگ سرخی آن را به وسیله صافی زغال از بین برد .

دفع زباله

زباله و آشغال محیط مناسبی جهت تکثیر حشرات موذی مخصوصاً مکس است ، بنابراین باید در جمع آوری و دفع صحیح آن مطابق اصول بهداشت دقت کافی بکار برد . راه صحیح جمع آوری زباله ریختن آن در یک ظرف دردار میباشد ، بطوریکه حشرات نتوانند بآن دسترس پیدا کنند .

جلوگیری از حشرات

حشرات باعث انتقال بیماریهای زیاد بانسان میشود . برای جلوگیری از آنها زباله و اشغال را بطریقی که ذکر شد دفع کنید ، با نصب توری جلوی در و پنجره ، از ورود پشه و مکس باطاقها جلوگیری نمائید . در داخل اطاقها استفاده از مواد حشره کش مانند امشی و ددت حشرات را از بین ببرند .

نور و تهویه

هوای پاک و نور آفتاب تأثیر بسزائی در حفظ سلامت دارد ، بنابراین سعی کنید حتماً اطاق نشیمن و خواب شما دارای پنجره و درهای روباز باشد و آفتاب بقدر کافی بداخل اطاقها بتابد و هوای اطاقها تهویه شود .

بهداشت ظروف مواد غذایی

ظروف مواد غذایی آلوده ، باعث بروز بیماریهای مختلفی میشود ، پس همیشه ظرف هارا پس از استفاده بلافاصله با آب و صابون با چوبك خوب بشوئید و سپس آنها را با آب سالم آب کش کنید و وارونه بگذارید ، در آفتاب خشک شوند مواد غذایی را در قفسه های توری دار یا لاقل در زیر سبد بگذارید تا از شرمکس و گردو خاک محفوظ باشند . سبزیجات را خوب با آب سالم بشوئید .

تعلیمات روستائی

میدانیم که هفتاد و پنج درصد از جمعیت کشور ما در روستاها زندگی می‌کنند ، دهقانانیکه با انقلاب سفید شاه و مردم صاحب آب و زمین شده‌اند ، شك نیست که اینعهده یعنی اکثریت مردم این کشور براهنمائی و همکاری شما سپاهیان عزیز و سایر مریائی که در سطح روستاها سرگرم خدمت هستند احتیاج دارند . با آنکه سپاهیان انقلاب و معلمان و مرییان تعلیمات لازم را در امر فرهنگ ، بهداشت ، کشاورزی ، عمران و آبادی ، امور اجتماعی و غیره کسب کرده‌اند و در انجام این مقصود همه گونه سعی و کوشش را معمول میدارند . مع الوصف ما بخاطر بهتر نمودن برنامه و اساس کار ، نکاتی چند در امر تعلیمات روستائی که خود يك برنامه کامل تربیتی است و در آن تعلیمات نظری و عملی هر دو گنجانده شده است . برای سپاهیان و سایر مریائی که بنحوی از انحاء در سطح روستاها فعالیت می نمایند ذکر نموده و امیدواریم که مورد توجه و استفاده قرار خواهد گرفت .

در اینقسمت سعی شده حتی الامکان مقتضیات موجود کشور و احتیاجات روستاها موافق باشد و این برنامه در صورتی مفید و سودمند خواهد بود که هنگام عمل ، علاوه بر حسن نیت و ایمان ، مراقبت کامل در حسن اجرای آن بعمل آید و از تمام امکانات و وسائل موجود استفاده شود .

بنا بر این وظیفه شما مرییان شرافتمند و فداکار است که تمام ذوق و ابتکارات شخصی را هنگام اجرای آن بکار برده و در ضمن از راهنمائیها و کمکهای اشخاص مطلع و علاقمند نیز استفاده نمائید .

برنامه کشاورزی

- ۱ - شناختن خاکهای زراعتی .
  - ۲ - شناختن انواع کودها .
  - ۳ - آماده کردن زمین برای زراعت .
  - ۴ - کرت بندی .
  - ۵ - طرز آبیاری زمین .
  - ۶ - سبزیکاری .
  - ۷ - گلکاری .
  - ۸ - درختکاری و پیوند زنی .
  - ۹ - شناختن بذرهای مختلف و تشخیص خوب و بد آن .
  - ۱۰ - شناختن فصلهای مناسب برای کشت بذرهای مختلف و درختکاری .
  - ۱۱ - مبارزه با آفات نباتی و حیوانی .
- قسمت‌های فوق را بجز قسمت مبارزه با آفات نباتی و حیوانی میتوان در باغچه آموزشگاه و یا زمینی که برای این قسمت از برنامه‌های روستائی اختصاص داده شده ، تعلیم داد و عمل کرد .
- تمام افراد بایستی در عملیات کشاورزی شرکت نمایند و خیلی بهتر است که زمین مورد بحث بقسمتهای مساوی تقسیم شده و در اختیار افراد گذاشته شود ، تا تعلیماتی را که فرا می‌گیرند در آن قسمت از زمین مستقلاً بکار بندند و نتیجه آنرا مشاهده کنند ، بدیهی است در ضمن عمل ، تجربیات لازم را کسب نموده و ذوق و استعداد خود را ظاهر خواهند ساخت .

شناخت خاکها

برای شناختن خاکهای زراعتی و همچنین خاکهایی که برای زراعت مناسب نیستند ، لازم است که انواع خاکها بعنوان نمونه در اطاق مخصوص کشاورزی نگهداری شود و علاوه بر آن اطفال را برای شناسائی کامل خاکها و اراضی زراعتی بمزارع و اراضی نزدیک اطراف شهر یاده به برند و پس از چند مرتبه تمرین از آنها بخواهند که خاکهای مناسب و نامناسب را تشخیص دهند . معرفی انواع کودها و طرز بکار بردن آنها نیز باید در ضمن عمل تعلیم داده شود ، اگر وسیله در اختیار آقایان سپاهیان باشد و بتوانند بعضی از کودهای شیمیائی را نیز با اطفال بشناسانند بسیار بجا و مناسب خواهد بود .

فواید کودشیمیائی

راهنمایی

طرز مصرف و مقدار کودهای شیمیائی در زراعت های مختلف :
کودهایی که قبل از کاشت یا نشأ بزمن میدهند ، کود اصلی و آنچه را که بعد از کشت و در مراحل مختلف رشد نبات مصرف مینمایند ، کود سرك مینامند ، کودهای اصلی که بهر يك از زراعت های مختلف داده میشود ، معمولاً در حدود يك تا دو هفته قبل از کشت یا نشأ جداگانه ، یکی پس از دیگری مانند بذر بطور یکنواخت روی زمین پاشیده شده و بوسیله يك شخم یا بیل وارد خاک میکنند .

در مورد کود سرك ، چون در هر نوع زراعت وضع خاصی موجود است ، برای هر زراعت جداگانه توضیح داده میشود . اینك توجه معلمان و سپاهیان عزیز را بمقدار کود های شیمیائی اصلی و سرك که در چند نوع زراعت عمده در يك هکتار (ده هزار متر مربع) مصرف میشود جلب میکنیم .

گندم و جو پائیزه

الف - کودهای اصلی

۱ - کود ازتی ، اوره ۳۵ تا ۵۰ کیلو یا بجای آن سولفات دامونیوم ۷۵ تا ۱۱۰ کیلوگرم .

کود فسفری

۲ - سوپر فسفات تریبل ۸۵ تا ۱۲۵ کیلوگرم .

کود پتاس

۲ - سولفات دوپتاس ۶۰ تا ۹۰ کیلوگرم .

ب - کود سرك

کود سرك را دو مرتبه به زراعت گندم و جو پائیزه میدهند .
اول موقع شروع پنجه انداختن و ازدیاد جوانه‌ها ، مقدار کود مورد احتیاج در این مرحله عبارتست از ۳۰ تا ۳۵ کیلوگرم نترات دامونیوم ۲۴ درصد بهترین موقع کود سرك دوم شروع رشد هوائی ساقه‌ها و بالا آمدن آنها میباشد و مقدار کود مورد احتیاج عبارتست از ۳۰ تا ۴۵ کیلوگرم نترات دامونیوم ۲۶ درصد یا بجای آن ۲۵ تا ۳۵ کیلوگرم دامونیوم ۳۴ درصد .

زراعت گندم و جو بهاره

الف - کودهای اصلی

- ۱ - کود ازتی ، اوره ، ۶۵ تا ۱۰۰ کیلوگرم یا بجای آن سولفات دامونیوم ۱۵۰ تا ۲۲۵ کیلوگرم .
- ۲ - کود فسفری - سوپر فسفات تریبل ۸۵ تا ۱۲۵ کیلوگرم .

۳ - کود پتاسی

سولفات دوپتاس ۶۰ تا ۹۰ کیلوگرم .

ب - کود سرك

اگر رشد و نمو گندم و جو بهاره خوب نبود و برگها زرد و یا کم رنگ باشند ، بایستی در موقع پنجه انداختن و ازدیاد جوانه ها مقدار ۶۰ کیلوگرم نترات دامونیوم ۲۶ درصد یا بجای آن ۴۵ کیلوگرم نترات دامونیوم ۳۴ درصد بعنوان سرك بدهند .

زراعت برنج

اول برنجهای دانه کوتاه مانند : چمپا و گرده .

الف - کود اصلی

۱ - کود ازتی - اوره ۷۰ تا ۱۰۰ کیلوگرم یا بجای آن سولفات دامونیوم ۱۵۵ تا ۲۳۰ کیلوگرم .

۴- کود فسفری

سوپر فسفات تریبل ۱۰۰ تا ۱۵۰ کیلوگرم .
۳ - کود پتاس - سولفات دوپتاس ۶۰ تا ۱۰۰ .

ب - کود سرک

کود سرک را در زراعت برنج پس از وجین اول و قبل از شروع آبیاری روی زمین میپاشند و مقدار لازم برای برنجهای دانه کوتاه عبارتست از ۷۵ تا ۱۱۵ کیلوگرم سولفات دامونیوم .
دوم برنجهای دانه دراز مانند : صدری .

الف - کود ازتی

کود ازتی - اوره ۶۰ تا ۹۰ کیلوگرم یا بجای آن سولفات دامونیوم ۱۳۵ تا ۲۰۰ کیلوگرم .
۲ - کود فسفری ، سوپر فسفات تریبل ۱۰۰ تا ۱۵۰ کیلوگرم .

کود سرک چیست

کود سرک لازم عبارتست از ۶۵ تا ۹۰ کیلوگرم سولفات دامونیوم و طرز مصرف آن عیناً مانند دستور فوق عمل میشود .
در مورد طرز مصرف کودهای اصلی در زراعت برنج باید یاد آور شویم که

قبل از شخم اول کودهای فسفوری و پتاسی را یکی پس از دیگری روی زمین پاشیده ، و بعداً شخم میکنند ، ولی کود ازتی را بعد از شخم آخر و قبل از مال زدن روی زمین پاشیده بعد بوسیلهٔ ماله با خاک مخلوط میکنند .

برای بهبود محصول و زودرسی توصیه میشود که خزانه را به ترتیب زیر تهیه نمایند :

در پانصد متر مربع زمین خزانه که تقریباً برای يك هکتار زراعت برنج کفایت میکند ، چهار هفته قبل از تشکیل خزانه مقدار ۵ تا ۱۰ کیلوگرم سولفات دوپتاس را یکی پس از دیگری روی زمین و با شخم وارد زمین میکنند و سپس بقیهٔ عملیات تهیهٔ زمین را انجام میدهند .

کود ازتی لازم ، در پانصد متر مربع زمین که عبارت از ۱۵ تا ۲۰ کیلوگرم سولفات دامونوم میباشد ، یکهفته قبل از کشت خزانه روی زمین پاشیده با خاک مخلوط میکنند ، در اینصورت مقدار بذر را میتوان بمیزان يك سوم تقلیل داد .

کرت بندی

باید باطفال آموخت که چگونه باید زمین را برای زراعت آماده نمود . طرز کندن و بیل زدن زمین . طرز سرند کردن و مخلوط کردن کود با خاک را جز در عمل نمیشود آموخت ، کرت بندی و آبیاری برای اطفال يك قسمت بسیار مهم و دقیق این برنامه است ، طفل باید بداند که برای هر نوع محصول زمین را چگونه باید کرت بندی کرد .

مجرای آب را چگونه باید ساخت و چگونه زمین را باید آبیاری نمود که آب موجب خرابی زمین و محصول نشود . سبزیکاری هم یکی از قسمتهای اصلی برنامهٔ کشاورزی است که باید بیشتر از هر قسمت مورد توجه قرار گیرد و در تعلیم آن نهایت دقت و مراقبت بعمل آید اگر زمین و آب باندازه کافی در اختیار سپاهی باشد ، بهتر است که افراد را بدستجات دو یا سه نفری تقسیم نموده و بهر دسته ، باغچه کوچکی را واگذار نمایند که مستقلاً زمین آنرا آماده و کرت بندی نموده و مطابق تعلیماتی که فرا

گرفته‌اند سبزیکاری نمایند .

اینکه گفته شد افراد را بدمتجات دو یا سه نفری تقسیم نمایند از این نظر است که به نوبت از باغچه سبزیکاری مراقبت نموده و با همکاری و همفکری یکدیگر بهتر بتوانند از کار خود نتیجه بگیرند . اصولاً چون باید در اطفال روح همکاری اجتماعی تقویت شود بهتر است که سپاهیان دانش و معلمان از بکار و داشتن افراد به تنهایی خود داری نمایند .

هزینه‌های مختلف کشاورزی بطور کلی بایستی از طرف شورای دانش آموزان و از محل صندوق تأمین شود . ممکن است در صورتیکه اطفال توانائی مالی داشته باشند ، برای پرداخت هزینه‌های تعلیمات کشاورزی از پول روزانه خود کمک نمایند . پس از اینکه محصول بدست آمد بایستی سعی نمود که بقیمت خوب بفروش برسد و عواید حاصله نیز بر طبق آئین نامه مخصوص که سپاهی برای این شرکت تنظیم میکند تقسیم شود .

گلکاری

در گل کاری نیز در صورتیکه وسائل تربیت در محل موجود بود و متخصص برای تعلیم این برنامه در محل باشد ، بایستی این برنامه بنحو صحیحی اجرا شود ، بهتر است در بعضی از روستاها که سپاهیان ترویج و کشاورزی خدمت می‌کنند ، سپاهیان دانش از سپاهیان ترویج درمورد گل کاری کمک بگیرند .

درختکاری

درختکاری هم يك برنامه مفید و عام‌المنفعه است و اجرای آن نیز خیلی آسان عملی میشود ، بایستی با اطفال طرز کندن کرد و آماده نمودن خاک و همچنین طرز نشانیدن درختهای ریشه‌ای و تلمبه زدن و خزانه کردن را آموخت و همچنین طرز جابجا نمودن درختها و فصول مناسب آنرا عملاً تعلیم داد . پیوند زدن درختها نیز

جزء برنامه درختکاری بوده و مخصوصاً سپاهیان انقلاب بایستی تمام انواع پیوند زدن را بدانند در ضمن این نکته را در نظر داشته باشند که برنامه درختکاری نباید منحصر بداخل آموزشگاه یا محوطه کشاورزی باشد ، بلکه این برنامه را باید دربین روستائیان ، تعمیم وگسترش داده شود تا درتمام نقاطی که ممکن است درختکاری انجام گیرد درختکاری شود و از این راه به تکثیر اشجار و طراوت هوای محل کمک کرد .

برای دفع علفهای هرزه

کسانی که باغچه کوچکی در منزل فراهم کرده اند ، یا باغ و مزرعه مختصری در ییلاق دارند ، هر سال از حمله علفهای هرزه سخت در زحمت هستند . آنان که بدفع علفهای هرزه با وسائل شیمیائی آشنا نیستند ، ناچارند برای از بین بردن آنها مدتی دراز وقت صرف کنند و با تحمل زحمت فراوان ، يك يك علفها را بیرون بکشند . اما وسیله ساده و کم خرجی وجود دارد که از بیرون کشیدن علفها با دست یا بیلچه و شن کش به مراتب آسانتر و مؤثرتر خواهد بود .

کافیست با آب پاش محلولی از کلرات دوسود ، روی زمین پاشید . برای هر متر مربع ۱۵ تا ۲۰ گرم کلرات دوسود محلول ، در يك لیتر آب کافیست (تقریباً دولیوان معمولی در يك آب پاش ده لیتری برای ده متر مربع کفایت میکند) ممکن هم هست کلرات دوسود را خشک در زمین پاشید به شرط آنکه زمین مرطوب باشد .

بهترین موقع برای از بین بردن علفهای هرزه که يك سال بیشتر نمیپایند ، فصل بهار است و برای علفهایی که چند سال عمر میکنند (مانند لبلاب ، مرغ و سایر گیاهان هرزه چند ساله) فصل پائیز میباشد .

ظروف و آلانی که برای پاشیدن کلرات دوسود بکار میرود ، باید پس از اتمام عمل خوب شسته شوند . همچنین لازم است لباسی که به کلرات دوسود آلوده شده در آب فراوان شست ، زیرا اگرچه کلرات دوسود خود بخود آتش نمیگیرد ، ولی احتراق را تسهیل و تحریک می کند .

بذر مرغوب

شناختن بندهای مختلف و دانستن فصول مناسب برای کشت آن نیز از برنامه‌های بسیار دقیق و مهم کشاورزی است. تهیه کلکسیون انواع بندها از امور بسیار ضروری در کلاس است و بهتر است در کلکسیون، بندهای مرغوب و نادر مرغوب مشخص گردند و فواید و زیان هر کدام تشریح شود. مبارزه با آفات نباتی و حیوانی گرچه یک قسمت علمی و مشکل است، ولی باید در نظر داشت که منظور از اجرای این برنامه آموختن قسمتهای ساده و عملی است که انجام آن برای اطفال در محل ممکن باشد و البته همانطوریکه اشاره گردید در این مورد جلب کمک و همکاری ادارات کشاورزی و ترویج و دامپزشکی لازم و ضروری است، البته در تمام موارد فوق سپاهیان و معلمان روستاها باید برای جلب همکاری ادارات و مؤسسات مربوطه و همچنین برای انجام کار و پیشرفت مقصود اقدام نمایند.

فعالیت‌های روستائی

فعالیت‌های روستائی عبارت است از کارهایی که ده نشینان میتوانند در ساعات فراغت در کارهای روزانه انجام داده و از آن منافع و عایدات بیشتر کسب نمایند با استفاده از ساعات فراغت خود باین امور به پردازید :

زنبور عسل

نکهداری و استفاده از کندوی زنبور عسل نیز در نقاطی که گل‌های طبیعی و باغچه‌های گلکاری فراوان است از کارهایی است که میتوان انجام داد . نکهداری زنبور عسل دقت و مراقبت و مهارت بیشتری لازم دارد . بنابراین سپاهسانی که در این امر اطلاعات کافی دارند میتوانند اقدام کنند .

گله‌داری و دامداری

معمولا در دهات اغلب خانواده‌ها يك یا چند رأس گاو و یا گوسفند دارند ، ولی چون در نکهداری آنها چندان مراقبتی بعمل نمی‌آورند و بهداشت غذا و مسکن آنها رارعايت نمی‌کنند .

استفاده زیادی از آن نمی‌برند در صورتیکه اگر کمی در کار خود بیشتر دقت نموده و دستورات بهداشتی را رعایت نمایند ، استفاده آنها چندین برابر خواهد شد منظور ما از برنامهٔ تعلیم نکهداری گاو و گوسفند اجرای برنامهٔ بزرگ گله‌داری و دامداری نیست ، بلکه منظور آشناسدن اطفال بطرز نکهداری و مراقبت صحیح از چند رأس گاو و گوسفند است .

البته پس از آشنائی با این اصول در آینده بهتر خواهند توانست در صورت تمایل بکار گله‌داری و دامداری که شغل بسیار مهم و پر منفعتی است به پردازند . قسمت‌های عمده این برنامه عبارت است از: مهیا نمودن محل نگهداری گاو و گوسفند با رعایت اصول بهداشت از لحاظ هوا ، نور ، نظافت ، ضد عفونی کردن محل در هر روز ، ترتیب وضع غذای حیوان و نوع آن ، شستشوی حیوان ، چیدن پشم گوسفند و بز ، جمع‌آوری و استفاده از کود حاصل از نگهداری گاو و گوسفند تا موجب آلوده شدن و عفونت محیط نشود . این اصول بایستی ابتدا برای اطفال خیلی ساده و مشروح بیان شود .

خشکبار

نهیة خشکبار یا میوه‌جات خشک شده در تابستان نیز از کلهای معمولی دهات است منتها این عمل دردهاتی انجام میشود که دارای باغهای میوه باشند در خشک‌کاییدن میوه فقط دو موضوع را باید رعایت کرد : یکی رعایت نظافت و بهداشت و دیگری نگهداری آن بطوریکه فاسد و معیوب نشود . اصول فنی این قسمت از برنامه بایستی با اطفال تعلیم داده شود تا در منازل خود آنرا عملی نموده و نمونه میوه را که خشک کرده‌اند در یکی از جلسات شعر برای دانش‌آموزان ارائه نمایند . خیلی بجا خواهد بود اگر در نمایشگاهی که از نمونه‌های فعالیت‌های شاگردان ترتیب داده میشود ، اختصاص داده شود .

عملیات ساختمانی

اطفال علاقه و افری بیازی کردن با آب و گل دارند و باید غالباً بآنها فرصت داده شود تا از گل خانه و باغ و پل و امثال آن بسازند و از اینکار مشغول کننده فوق‌العاده لذت می‌برند . بهمین جهت است که در کود کستانها ضمن وسایل بازی مقداری شن و ماسه و یا خاک رس در اختیار اطفال می‌گذارند تا مطابق میل خود بازی نموده و هر چه میخواهند بسازند . سپاهیان دانش از این میل و غزیره اطفال ،

باید استفاده نموده و عملیات ساختمانی را بطرز ساده و مختصری بآنها تعلیم داد . این امر علاوه بر آنکه اطفال را قادر میسازد تا تعمیرات مختصر و ساده منازل خود را انجام دهند ، ذوق و استعداد نهفته آنها را نیز بیدار می نماید . ای بسا که در آتیه نزدیکی مهندسين و معماران ماهری از میان آنها بیرون آید . انواع عملیاتی که ممکن است در این برنامه تعلیم داد عبارت است از :

- ۱ - ساختن لانه مرغ بطرز صحیح .
- ۲ - تعمیر دیوارها و پایه‌های آجری و کچ کاری .
- ۳ - ساختن انواع پله‌های کوچک با آجر و آهک بر روی نهرهای دهکده .
- ۴ - تعمیرات جزئی منازل .
- ۵ - رنگ کاری در و پنجره اطاقها .
- ۶ - ساختن مستراح با رعایت اصول بهداشت .
- ۷ - کلرهای سیمانکاری ساده .
- ۸ - ساختن جوی و راه آب .

برنامه بهداشتی

- ۱ - چگونه میتوان محیط زندگی خود را سالم نگاهداشت .
- ۲ - راه جلوگیری از امراض چیست .
- ۳ - راههای تصفیه و عقیم نمودن آب آشامیدنی .
- ۴ - کمکهای نخستین و پرستاری مریض .
- ۵ - اقدامات احتیاطی در مواقع بروز مرض .

در اجرای این برنامه ، بایستی علاوه بر دقت و مراقبت تمرین و مهارت زیاد بعمل آید ، زیرا اغلب دیده شده است که اشخاص باصوب بهداشت کاملاً آشنائی دارند ، ولی کمتر بآن عمل می‌کنند . علت این امر اینست که عادت در آنها بوجود نیامده است بنا بر این ضمن تعلیم اصول بهداشتی بایستی اطفال را وادار نمود که مرتباً بآن عمل نمایند تا رعایت این اصول ، جزء عادت آنها بشود ، دستورات بهداشتی در تمام کتب

درسی آموزشگاهها هست . جزوات تعلیماتی نیز در اینمورد فراوان است که آقایان سپاهیان و معلمان میتوانند از آنها استفاده نمایند . فقط درضمن این برنامه بایستی باین اصول و دستورات عمل کرد و از آن نتیجه گرفت . وظیفه مهمی که برعهده آقایان سپاهیان سپرده شده باید بخوبی انجام گیرد ، زیرا تعلیم اصول بهداشت دردبستان موجب خواهد گشت که يك دهکده در سلامت و تندرستی بسربرد .

فعالیت‌های اجتماعی

- ۱ - تشکیل شرکت تعاونی .
- ۲ - تشکیل جلسات ماهیانه برای رفع احتیاجات آموزشگاه .
- ۳ - تشکیل انجمن‌های خیریه برای حمایت اطفال بی سرپرست و بی بضاعت
- ۴ - همکاری با مأمورین اداری که در سطح ده و برای بهبود زندگی روستائیان فعالیت میکنند . منظور از برنامه فعالیت‌های اجتماعی آشنا نمودن اطفال با امور و وظائفی است که هر فرد برای بهبود وضع اجتماعی خود دارد . همین همکاری‌های اجتماعی است که سطح فرهنگ و بهداشت جامعه را بالا برده و موجب سعادت آن میشود . اطفال را بایستی از کودکی بکارهای اجتماعی آشنا نمود تا بی بمنافع عظیم آن به برند .

تشکیل شرکت تعاونی

تشکیل شرکت تعاونی در روستاها و در صورت امکان دردبستان بسیار مفید است و میتواند نمونه کوچکی از شرکت‌های تعاونی بزرگ مبنای کار باشد سرمایه و سود حاصله چندان حائز اهمیت و مورد نظر نیست بلکه چگونگی عمل شرکت که يك درس علمی بزرگ اجتماعی است مورد نظر میباشد .

تمام امور شرکت اعم از حسابداری ، خزانه داری ، انبارداری خرید و فروش و غیره بایستی بوسیله اطفال انجام پذیرد . یعنی هر فرد مأمور انجام قسمتی از کارها باشد درضمن بایستی هیأت مدیره در مواقع معین گزارش اقدامات خود و نتایج حاصله را بعموم

افراد بدهند. در تشکیل شرکت تعاونی ممکن است از اولیاء اطفال نیز برای سرمایه اولیه کومک گرفت، ولی باید قبلاً آنها را متوجه ساخت که هدف و منظور اصلی از این کار چیست. در صورتیکه شرکت تعاونی درست و مطابق يك برنامه صحیح عمل شود در اندک زمانی توسعه خواهد یافت و بر میزان سرمایه آن افزوده خواهد شد و قادر خواهد بود که دست بمعاملات بزرگتر بزند.

در تمام مراحل، سپاهی دانش بایستی بر عمل شرکت نظارت نماید و اعضاء آنرا راهنمایی کند و اصول فنی تجارت و معاملات را یا زبانی ساده و کودکانه که در خور فهم آنها باشد بآنان حالی نماید. دفتر حساب و دخل و خرج شرکت بایستی کلاماً مرتب و روشن باشد و موجودی شرکت نیز بایستی در بانک یا در صندوق مطمئن نگهداری شود. اساسنامه شرکت باید ظوری منظم شود که شرکت قادر باشد برای مدت زیادی بفعالیت خود ادامه دهد و با تعطیل آموزشگاه، دچار تعطیل و رکود نشود.

یکی دیگر از وظایف سپاهی دانش، همکاری در بهبود وضع ده و محله و محیط زندگی اجتماعی او است. باین معنی که افراد يك محل بایستی نسبت بمحیط زندگی علاقمند بوده و در آبادی و عمران و زیبائی محل خود بکوشند. ممکن است در یکی از جلسات شرکت این موضوع مطرح شود و پس از آنکه اطفال و یا خود اهالی محل متوجه فواید و نتایج تمیز بودن محیط شدند و وظیفه ای را که از این بابت بعهد دارند شناختند، ترتیبی برای تشکیل جلسات ماهیانه بمنظور تبادل نظر و اقدام برای رفع احتیاجات آموزشگاه و محل بدهند. ساختن و تعمیر راه مدرسه در صورت لزوم و تعمیر و نظافت جوی آب، مراقبت در رعایت بهداشت منبع آب. تهیه لوازم ورزشی آموزشگاه، تکمیل نواقص آن تا حد امکان، جلب همکاری عموم برای تعمیرات آموزشگاه در صورت لزوم، جلب همکاری مردم برای سنگ فرش کوچه، کمک درسی بدانش آموزان ضعیف، درختکاری در آموزشگاه، تشکیل انجمن های خیریه برای کومک باطفال بی سرپرست از جمله فعالیت های اجتماعی است. در ضمن این نکته را نیز باید رعایت نمود که هنگام کومک باطفال نباید بروحیه و مناعت طبع آنها لطمه وارد شود و دریافت کومک، آنانرا تنبل و بیکاره

بار آورد ، از برقراری این همکاریها دو فایده بزرگ عاید میشود : یکی تربیت صحیح اطفال برای يك زندگی خوب و دیگر ایجاد همکاری و هماهنگی برای پیشرفت هدفها و برنامههای آینده .

کارهای دستی

برنامه کارهای دستی در روستاها میتواند شامل : توربافی ، سیم بافی ، حصیر بافی ، قالی بافی ، زیلو بافی ، نخاری ، تعمیر کارهای ساده کفش ، دوزندگی ، صحافی و غیره میباشد . اینک برای اجرای برنامه کارهای دستی چند راهنمایی لازم بسپاهیان انقلاب مینمائیم :

- ۱ - اطفال بایستی در انتخاب کاردستی مطابق ذوق و علاقه خود آزاد باشند .
- ۲ - در هنگام تعلیم کاردستی بایستی سعی شود که اطفال رهوزکار را بیاموزند .
- ۳ - هیچ وقت کار دستی که شروع میشود ناتمام نماند .
- ۴ - تحریک ذوق و قوه ابتکار اطفال مورد نظر باشد .
- ۵ - در مصرف کردن لوازم ، حداکثر صرفه جوئی بعمل آید تا کارهای ساخته شده از آن ها تمام شود .
- ۶ - بکارهایی که در زندگی بیشتر مورد استفاده واقع میشود بیشتر توجه شود .

مرغداری با روش تازه

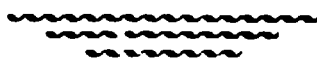
مراقبت از تخم مرغهاییکه بهمنظور جوجه کشی بکار برده میشوند .

تخم مرغهایی که دارای نطفه میباشند در مدت ۲۰ ساعتی که در داخل تخمیدان مرغ بوده اند وضعیت جنین آنها در حال رشد و پیشرفت بوده است . بنا بر این بهترین طریقه مراقبت و توجه از تخم مرغهایی که بمنظور جوجه کشی بکار برده میشوند آنست که بدون اینکه بگذارند پیشرفت رشد جنین متوقف شود ، تخم مرغ را بلافاصله پس از دفع در ماشین جوجه کشی و یا دز زیر مرغ قرار دهند ، ولی در عمل ایجاب مینماید که تخم مرغها را برای مدت طویل یا کوتاهی نگاهداشت تا بمقدار کافی جمیع شده و برای زیر یک مرغ و یا ظرفیت یک ماشین تکافو نمایند .

اینجاست که این موضوع پیش میاید ، درجه شرایطی میتوان این تخم مرغها را نگهداشت تا کمترین لطمه بحساسیت حیاتی جنین وارد نشود . عقیده کلی بر آنست که نگهداری تخم مرغ حتی در بهترین شرایط عمل غلط و پیهوده است و با آنکه ملاحظه شده است که در بعضی موارد تخم مرغ یکماهه هم جوجه داده است ، ولی قدر مسلم آنستکه نسبت در صد جوجه های بیرون آمده در تخم مرغهای مانده به نسبت قابل ملاحظه ای پائین میآید ، بخصوص اگر در شرایط نامناسب هوا و رطوبت قرار گیرند . بنا بر این تخم مرغهای جوجه کشی را باید در فواصل کوتاه جمع آوری نموده و خوابانید . بطور خلاصه شرایط لازم و کافی برای تخم مرغهای جوجه کشی رامیتوان بترتیب زیر خلاصه نمود :

- ۱- گرمای زیاد تا بستن قابلیت جوجه شدن تخم مرغ را کم مینماید .
- ۲- سرمای شدید ناگهانی زمستان مضر بوده و قابلیت جوجه شدن تخم مرغها را که بلافاصله پس از یک سرمای شدید بوسیله مرغ گذارده شوند کم مینماید .

- ۳ - قابلیت جوجه شدن تخم مرغ طیور جوان ، از طیور پیر چنانچه ، تحت شرایط مساوی پرورش یابند ، بمراتب بیشتر است .
- ۴ - معمولا قابلیت جوجه شدن تخم مرغ طیوری که میزان بهره تخم آنها متوسط است از طیور کم تخم بهتر است .
- ۵ - قابلیت جوجه شدن تخم مرغهای متوسط از تخم مرغهای درشت و ریز بهتر است .
- ۶ - قابلیت جوجه شدن تخم مرغهایی که دارای خلاء هوایی لفرزده هستند از آنهایی که دارای این نقص نمیباشند کمتر است .
- ۷ - قابلیت جوجه شدن تخم طیوری که میزان بهره آنها حد اعلی است از تخم مرغهای طیور کم تخم ، در شرایط مساوی بهتر است .
- ۸ - قابلیت جوجه شدن تخم مرغ طیوری که هم خون هستند معمولا کم است .
- ۹ - چنانچه طیوری از دوخون مختلف جفتگیری نمایند ، قابلیت جوجه شدن تخم آنها بمقدار قابل ملاحظه افزایش مییابد .
- ۱۰ - چنانچه تخم مرغهای جوجه کشی کمتر از يك هفته نگهداری شوند ، احتیاجی بپر خاندن آنها در خلال مدت نگهداری نیست .
- ۱۱ - قابلیت جوجه شدن تخم مرغهایی که بیش از يك هفته نگهداری شوند به نسبت مدتی که میماند بمقدار قابل ملاحظه ای تنزل پیدا مینماید .

پیشگیری امراض از مرغان

هر مرغدار با تجربه میدانند که برای افزایش عایدات خود باید میزان مرگ و میر مرغان را بعد امکان پائین آورده و برای اجرای این منظور و جلوگیری از اتلاف مرغان از طریق پیشگیری و معالجه اقدام نماید .

پیشگیری

پیشگیری رعایت يك سلسله دستورات مفید بهداشتی است که قبل از ابتلاء مرغان به بیماری ها ، میتوان از پیدایش و شیوع بیماری جلوگیری کرد . مرغدار در این مرحله با اطمینان قطعی باید اقدام نماید و با پیشگیری صحیح و تحمل هزینه ناچیزی خطرات احتمالی را مرتفع نماید . زیرا کوچکترین عفلت حاصل زحمات او را مورد تهدید قرار داده و باعث ورشکستگی و از بین رفتن سرمایه خواهد شد . پیشگیری معالجه مقدم محسوب و در حقیقت بیمه سرمایه است .

روشهای پیشگیری

الف - واکسیناسیون مرغان

هنگاهی که جوجه ها در سلامتی کامل هستند ، در سن ۸ ماهگی باید برضد بیماری « نیوکاسل » واکسینه شوند و پس از ۲۰ روز باید بآنها واکسن آبله تزریق شود تا برای پایان عمر آنها کافی باشد .

آزمایش خون از لحاظ اسهال سفید

جوجه‌ها را در سن ۵ سالگی از لحاظ اسهال سفید آزمایش نموده و جوجه‌های مبتلا را باید از جوجه‌های سالم جدا کرده و از بین برد. در غیر این صورت تخم آنها مبتلا به اسهال سفید بوده و جوجه‌های سالم را هم مبتلا مینمایند. تلفات این بیماری از یک تا سه ماهگی میباشد.

غذای کامل

تغذیه خوب و صحیح عامل اصلی در پیشگیری مرغان از ابتلاء به بیماری است. زیرا غذای متعادل در رشد جوجه‌ها مؤثر بوده و بطرز رضایت بخشی در تولید آنها در مراحل بعدی مؤثر است.

جیره مرغ بایستی بمقدار کافی اجزاء مختلف داشته باشد تا بدینوسیله احتیاجات بدن مرغ را مرتفع نماید. غذاهای نامتعادل و غیر کافی ممکن است در تولید بیماری و تلفات مرغ کمک کند. مخصوصاً اگر مرغان ضعیف بوده و در شرایطی مانند کمبود ویتامین زندگی کنند. تغذیه نامتناسب منجر به اختلالات روده‌ای میگردد و همچنین مصرف اغذیه کپک زده و یا فاسد شده زیان آور است. خوردن زیاد از حد بعضی از غذاها مثل کنجاله پنبه، گوشت فاسد منجر به بروز اختلالات و خیمی میشود.

محبوس نگاهداشتن جوجه‌ها

برای جلوگیری از ابتلاء جوجه‌ها به «کوگسیدیوز و کرمها» بهتر است مرغان را تا ۸ ماهگی در مرغان بطور محبوس نگاهداری نمود و کلیه عواملی که باعث وجود رطوبت در مرغان میشود از بین برد.

قرنطینه

مرغانی که از خارج وارد میشوند: باید مدت دو هفته در قرنطینه نگهداشت و

پس از اطمینان از سلامتی آنها اجازه ورود به مرغدان داده شود تا بدینوسیله از سرایت بیماری جلوگیری شود. مرغداران باید مرتباً مواظب سلامتی مرغان باشند و بمحض مشاهده علائم بیماری، مرغ مبتلا را جدا کرده و در جای دیگری که در صورت اثبات بیماری موجب سرایت نشود، نگهداری نمایند و یا در صورت لزوم بکشند.

انتقال بیماری بوسیله پرندگان

بعضی از پرندگان مانند کبوتر و گنجشک ناقل بیماری بمرغدان میشوند.

شیوع بیماری وسیله آب آشامیدنی

شیوع امراض ممکن است بوسیله آب آشامیدنی انجام گیرد، پس برای جلوگیری از بیماری، تمیز نگاهداشتن آب و منابع آن شرط اصلی است و در صورت امکان آب را باید از خود سرچشمه و نقاط مورد اطمینان تهیه نمود. در غیر این صورت باید با افزودن یک داروی شیمیائی با میکروبهای موجود مبارزه نمود.

انتشار بیماری بوسیله تخم مرغ

چون ممکن است بیماری در بعضی موارد بوسیله تخم مرغ سرایت کند، لذا در انتخاب آن باید دقت کافی بعمل آید. بیماری اسهال سفید، مثالی برای اثبات این مدعی است.

انتشار بیماری وسیله حشرات

پشه، مکس و کنه و سایر حشرات ممکن است سبب شیوع امراض گردند. هنوز نمیتوان حدودی را که حشرات، امراض مرغ را بین نقاط مختلف انتقال میدهند تعیین نمود، ولی باید از اهمیت موضوع غافل نبود و با رعایت دستورات

بهداشتی در محوطه مرغدان از فعالیت حشرات جلوگیری نمود .

انتشار بیماری بوسیله لوازم مرغداری

گاهی لوازم مرغداری باعث انتقال عوامل مولد بیماری میشود . برای جلوگیری بهتر است از استعمال لوازم کهنه خودداری شود ، ولو اینکه آنها را قبلا ضد عفونی کامل نموده و بعد مصرف نمود .

انتشار بیماری بوسیله حیوانات

سگ و گربه و موش نیز ممکن است اشاعه بیماری را عهده دار شوند ، در این صورت اگر چنانچه خودشان مریض نباشند عوامل بیماری را از مرغدانی بمرغدان دیگر انتقال خواهند داد .

ضد عفونی

هدف از ضد عفونی عبارت از برطرف کردن عوامل بیماری است . گاهی اوقات برای ضد عفونی کردن ، استعمال چند طریقه ضد عفونی بهتر از يك طریق میباشد . گرم کردن بهترین وسیله ضد عفونی است ، ولی کمتر میتوان آنرا بکاربرد مگر اینکه این عمل در مورد ادوات کوچک مرغداری انجام شود .

در صورتیکه لوازم مرغداری را با آب جوش یا بخار ضد عفونی کنیم ، بهتر این است که در تحت حرارت خشک نگاهداریم ، زیرا آبجوش و بخار بیشتر نفوذ میکند و هرچه آب گرمتر باشد اثر آن بیشتر خواهد بود .

طریقه دیگر استعمال شعله افکن است . در این طریقه ممکن است که شعله در نقاطی که میکرب نفوذ کرده اثر نموده و میکرب را از بین ببرد ، ولی خطر آتش سوزی دارد .

جوجه کشی طبیعی

جوجه کشی با استفاده از مرغ کرچ در ایران بیشتر از جوجه کشی مصنوعی معمول بوده ، ولی در سالهای اخیر که فن مرغداری پیشرفت سریعی نموده کم کم جوجه کشی مصنوعی جایگزین جوجه کشی طبیعی گردیده است . مخصوصاً دیری نمیگذرد که متدرجاً جوجه کشی طبیعی متروک میشود با وجود این چون در دهات هنوز طریقه استفاده از ماشینهای جوجه کشی معمول نگردیده و از طرفی به جوجه کمتری هم احتیاج دارند و بضاعت مالی اکثر روستائیان نیز اجازه نمیدهد که ماشین جوجه کشی تهیه کنند ، لذا اجباراً باید با همان روش قدیمی عمل نمایند .

ما نیز در اینجا از لحاظ راهنمایی و تأمین حداکثر بهره گیری روستائیان ، نکاتی را که لازم است در جوجه کشی طبیعی بکار برده شود ذیلاً شرح می دهیم :

انتخاب مرغ کرچ

مرغان نژاد سبک مثل «اگهورن» بمنظور خابانیدن مناسب نبوده و اغلب پس از چند روز خوابیدن از روی تخم بلند میشوند و تخمها را خراب میکنند و بندرت میتوان با اطمینان خاطر از آنها استفاده نمود . در صورتی که نژادهای آمریکائی مثل « نیوهمشایر » و « روآیلندر » و « ویندرت » بهترین مادرها را تشکیل میدهند . برای انتخاب مرغ کرچ باید مرغانی را انتخاب نمود که ترسو و عصبانی نباشد و دارای پرهای ظریف و زیاد و آبوه و پاهای کوتاه باشند و از لحاظ تندرستی سالم و قوی باشند . مرغهای دو ساله که یکدفعه رل مادری را انجام داده اند ، برای این کار ترجیح داده میشوند . مرغان زیاد سنگین نیز بعلت سنگینی جثه ، برای جوجه کشی مناسب نیستند . زیرا تخم مرغها را می شکنند .

مرغ کرج معمولاً ۲ تا ۳ هفته تخم نمیکند و مدام در لانه خود میخوابد و بیرون نمی‌آید و بهیچوجه حاضر نیست لانه خود را ترک گوید. در صورتیکه اگر تخم در لانه باشد زوی آن میخوابد و صدای مخصوص (فندق) نموده پرهايش پف میکند و در موقع تغییر محل بعلت مایل نبودن بسختی خارج و صدای مخصوص کرجی میکند و نوک میزند.

هروقت دیدید مرغی از مرغهایتان کرج شده او را از سایر مرغها جدا کنید. میتوانید مرغ را با گذاشتن در قفسی که کف آن سیمی باشد از کرجی در آورید. کف سیمی قفس مانع نشستن مرغ میشود و وادارش میکند که بگردد و غذا بخورد و زمانیکه از کرجی در آمد دوباره میتوانید او را بگلّه مرغها برگردانید. اگر مرغی دوصه بار کرج شد او را از بقیه مرغها جدا کنید.

قبل از تخم گذاردن در زیر مرغهای کرج، برای حصول اطمینان از کرج شدن آنها و تلف نشدن تخم مرغها، بهتر است ۲۴ ساعت قبل تخم مرغهای گچی دروغی در زیر مرغ کرج قرار داده شود تا در صورتی که خواهید و اطمینان صد در صد حاصل شد آن وقت تخم مرغهای نژاد اصیل را در زیر مرغ کرج بگذارید.

محل خواباندن مرغ کرج

محل خوابیدن مرغ کرج را باید يك گوشه آرام، ساکت، خلوت و دور از هیاهو و عبور و مرور انتخاب نمود. مرغ کرج را باید درست جابجا نمود. اطاق جوجه کشی باید نسبتاً تاریک و هوا دار و کمی مرطوب باشد و در روزهای آخر در صورتی که رطوبت با اندازه کافی باشد باید قندی اطاق را با پاشیدن آب مرطوب نمود. برای خم باییدن مرغ باید جعبه مکعب شکلی انتخاب نمود و مقداری کاه خشک در کف آن ریخت و برای اینکه کاهها بخارج ریخته نشود جلوی آن بایستی ۷ تا ۸ سانتی متر لبه داشته باشد، کف جعبه را باید مقعر نمود تا تخمها در خارج از محوطه بالهای مرغ قرار نگیرد و فاسد و خراب نشود. برای بدست آوردن نتیجه صحیح،

رعایت نکات مشروحه زیر ضروریست :

مراقبت‌های لازم

- ۱ - بطور کلی مرغ کرج هر روز لانه را مدت ۱۰ تا ۱۲ دقیقه برای تغذیه و دفع فضولات ترك مینماید ، در صورتی که مرغ از روی تخم بلند نشود ، ممکن است ظرف غذا را کمی دورتر گذاشت که اجباراً بلند شود . اگر باز هم این عمل مؤثر واقع نشد ، ضروریست که او را با احتیاط و اجبار بلند نمود که تخم مرغها برای مدت کوتاهی سرد گردد .
- ۲ - در موقع خوابنایدن مرغ کرج باید غذای مخلوط از جو ، گندم ، ذرت و همچنین آب تازه در اختیار آن گذارد . چون این قبیل مرغان کم اشتها هستند و لازم است غذای آنها کم حجم ولی مقوی باشد .
- ۳ - برای تحریک اشتها ممکن است غذای آن را تغییر داده تا میل بیشتری پیدا نموده غذایش تحلیل برود .
- ۴ - باید مراقبت نمود که اگر مدفوع مرغان کرج سفت یا آبکی باشد ، سبزی یا دانه بیشتر از حد معمول باو بنخورانند .
- ۵ - ماسه همیشه باید در اختیار مرغ کرج باشد .
- ۶ - باید روزهای پنجم یا ششم تخم مرغها مورد آزمایش قرار گرفته و تخمهای بی نطفه و یا نطفه مرده را جدا نمایند .
- ۷ - زیرا و زو کردن تخم مرغها لزومی ندارد ، زیرا این عمل را خود مرغ بانوك و منقار انجام میدهد و اگر این عمل را انجام ندهد ، نطفه به پوست می چسبد و جوجه عمل نمیا یابد .

راهنمائیهای چند

درمورد جوجه کشی و خوراك مرغ

قبل از اقدام بـجوجه کشی برای آشنائی و موفقیت بیشتر این نکات را رعایت کنید :

جهاز تناسلی مرغ

این دستگاه از قسمتهای زیر تشکیل شده است : تخمدان ، اوله عبور تخم و محل لقاح ، محل تشکیل پوست و مخرج تخم .

تخمدان از هزاران دانهای زرد رنگ كوچك و بزرگ بشکل خوشه انگور که همان زرده های تخم مرغ میباشد تشکیل شده است . هنگام تخمگذاری ، این زرده ها که بتدریج رشد کرده رسیده شده اند ، از پرده خود جدا شده در مجرای تخم می افتند . در صورتیکه قبلا عمل جفتگیری انجام شده باشد سلول نر با زرده که در مجرای تخم افتاده است ملاقات کرده جنین تشکیل میشود . زرده پس از عبور از قسمتهای دیگر مجرای تخم ، سفیده . پوستها . و پوست خارجی بآن اضافه شده بصورت تخم مرغ ، خارج میشود . از موقعی که زرده وارد مجرای تخم میشود تا موقع خروج ۲۴ ساعت طول میکشد .

پس از عمل لقاح جنین شروع برشد کرده پس از خروج تخم از مرغ در صورتیکه حرارت محیط خارج مناسب باشد (بیش از ۳۷٫۵ درجه سانتی گراد) رشد ادامه مییابد در روز نهم شکل پرند کامل شده در روز شانزدهم مواد غذایی سفیده تخم مرغ تمام میشود و جنین از زرده تغذیه میکند . بالاخره روز نوزدهم زرده باقیمانده بمحوطه شکمی جوجه کشیده شده و جوجه با نوك شروع به پاره کردن پوسته مینماید در دوره جوجه کشی تعداد تلفات جنین در پوست در هفته اول و هفته دوم بیش از مواقع دیگر

میباشد ، علت تلفات در هفته آخر مربوط به بد قرار گرفتن وضع جنین در تخم بوده که آنهم مربوط به اثر تغذیه وارث میباشد .

بطور کلی نتایج در آمدن جوجه از تخم نه فقط مربوط به خوب کار کردن ماشین جوجه کشی است ، بلکه مراقبت در پرورش طیور و طرز نگهداری تخم مرغ تا موقعی که خوابانده شود نیز در نتیجه جوجه کشی مؤثر میباشد .

عواملی که در انتخاب تخم مرغ جهت جوجه کشی باید در نظر گرفت

۱ - ارث

بیشتر صفات از طریق ارث منتقل میشود . مثلاً مرغیکه خوب تخم میکند قادر است این صفات را به تاج خود منتقل نماید . بنا براین باید تخم مرغ مرغهایی را که بیشتر تخم میکنند انتخاب نمود چون قدرت جوجه دادنشان بیشتر است .

۲ - سن پدر و مادر

مرغ مسن برای تولید تاج بهتر از جوجه مرغ است ، ولی قدرت جوجه دادن در مرغهای جوان بیشتر است .

۳ - صفات فیزیکی تخم مرغ

تخم مرغهاییکه وزن آنها بین ۵۵ - ۶۰ گرم باشد بهتر از تخم مرغهای سبکتر و سنگین تر جوجه میدهند . از بکار بردن تخم مرغهای بیقواره و آنهاییکه پوستشان لکه های مربوط به کمبود کلسیم و یا ویتامین « د » دارد خود داری کنید . تخم مرغهاییکه رنگ پوست آنها تیره است از تخم مرغهای رنگ روشن بهتر جوجه میدهند . تخم مرغهاییکه رنگ زرده آنها تیره است بهتر جوجه میدهند . سفیده خوب نیز در تخم مرغ سبب بهتر جوجه دادن آن میشود .

تخم مرغهاییکه در موقع بازرسی محتویات آنها تحرك زیادى داشته بكمتر جوجه میدهند .

۴ - تغذیه مرغ

جنین تمام احتیاجات غذائى خود را از تخم مرغ تأمین میکند . بنا بر این مواد باید در خوراك مرغ موجود باشد تا در تخم مرغ ظاهر شود .

۵ - هوا

سرماى شدید زمستان که باعث یخ زدن تاج مرغها میشود و نسبت نطفه دار شدن تخم مرغها را پائین میآورد .

مراقبت از تخم مرغهای جوجه کشی

در صورتیکه تخم مرغهای جوجه کشی در شرایط مناسبى نگهدارى نشوند میزان درصد جوجه دهى آنها پائین میآید . این شرایط عبارتند از :

حرارت

حرارت مناسب جهت نگهدارى تخم مرغ ۱۲ درجه سانتی گراد میباشد . خارج از این درجه قدرت جوجه دادن را کم میکند .

سن تخم مرغ

در تابستان باید تخم مرغها را هرچه زودتر خواباند ولی در فصول دیگر میتوان آنها را در حرارت متعادل (۱۲ درجه سانتی گراد) تا مدتی نگاهدارى کرد .

تکان دادن

تخم مرغهایی که تکان شدید خورده لق شده اند نسبت جوجه دادن آنها به ۵۶ درصد تقلیل مییابد. ضمناً تخم مرغهاییکه نوك تیز آنها رو بیائین بوده و تکان خورده ۲۰ درصد بهتر از آنهائی که در همین شرایط اطاقك هوائی آنها رو بیائین بوده جوجه داده اند.

گرداندن

تخم مرغهاییکه بیش از یک هفته نگهداری میشوند برای جلوگیری از چسبیدن نطفه بجدار تخم مرغ باید گردانده شوند. بهترین طریقه چیدن تخم مرغها در جعبه بقسمی است که نوك تیز آنها رو بیائین باشد. هر روز جعبه را با بلند کردن یکطرف آن تغییر وضع دهید تا تخم مرغها نیز تغییر حالت دهند و از یکنواختی بیرون آیند.

شستن تخم مرغهای کثیف

معمولاً تخم مرغهای کثیف خوب جوجه نمیدهند و بهتر است از تخم مرغهای تمیز استفاده شود. در صورت اجبار باید آنها را بصورت خشك یا با آب نیمگرم تمیز کرده و با گاز فرمل ضد عفونی کرد. (طرز ضد عفونی کردن در مبحث بهداشت دستگاه جوجه کشی ذکر گردیده است)

شرایط جوجه کشی

چهار شرط برای جوجه کشی لازم میباشد: حرارت. رطوبت مناسب. تهویه کافی. چرخاندن تخم مرغها.

حرارت

بهترین حرارت در ماشینهای جوجه کشی ۳۸ درجه سانتی گراد میباشد. (مخزن

میزان الحرارة باید ۴ سانتیمتر از کف سینی بالاتر قرار گرفته باشد) اگر حرارت کمتر از ۳۷٫۵ و بیش از ۳۹٫۵ باشد میزان تلفات جنین در پوست بالا میرود . پائین آمدن درجه حرارت در حدود ۱٫۵ درجه سانتی گراد در آخرین روزهای جوجه کشی ، نتیجه جوجه کشی را بهتر و جوجه ها شاداب تر میشوند .
بهترین دوره جوجه کشی آنستکه در روز بیست و یکم کلیه جوجه ها خارج شده و ماشین خالی شود .

رطوبت

رطوبت بستگی تام با قدرت جوجه دادن دارد . منظور از رطوبت در جوجه کشی نسبت رطوبت در اطراف تخم مرغ است . در ماشینهای بزرگ جدید جوجه کشی درجه رطوبت را با میزان الحرارة مرطوب تعیین مینمایند . بدین معنی وقتی که رطوبت داخل ماشین کم باشد میزان تبخیر پارچه مخزن گرما سنج زیاد بوده و این تبخیر حرارت جیوه مخزن را گرفته گرما سنج درجه کمتری را از میزان الحرارة خشک نشان میدهد . بنا بر این هر موقع میزان الحرارة مرطوب ، درجه کمتری را نشان داد رطوبت داخل ماشین کم شده است و بالعکس .
رطوبت يك عامل مهم در کنترل بیماری اسهال سفید در دوره جوجه کشی است . زیرا رطوبت زیاد سبب میشود که جریان هوا در قسمت پائین ماشین کم شده انتقال عامل بیماری کمتر انجام شود . ضمناً رطوبت زیاد عمل ضد عفونی جوجه ها را مؤثرتر مینماید .

تهویه

تهویه ماشین سبب میشود که هوای تازه وارد دستگاه شده افزایش میزان گاز کربنیک (گازی که هنگام تنفس پس داده میشود) را کم نماید . اگر مقدار این گاز در ماشین جوجه کشی به ۱ در صد برسد رشد جنین متوقف شده و عوارض غیر

طبیعی از قبیل کج شدن انگشتان و نوك و غیرطبیعی قرار گرفتن جنین در تخم مرغ را باعث میشود .

وضع قرار گرفتن و چرخاندن تخم مرغ

بهترین نتیجه جوجه کشی وقتی حاصل میشود که تخم مرغها بوضع عمودی و نوك تیز آنها بطرف پائین باشد . برای رشد طبیعی جنین باید تخم مرغها یا جعبه تخم مرغ ها را بخصوص در ۱۲ روزه اول جوجه کشی گرداند . تخم مرغها تیکه در روز بعوض دو نوبت ۶ نوبت گردانده می شوند ۳ تا ۱۰ درجه بیشتر جوجه میدهند .

خنک کردن تخم مرغها

سابقاً به تقلید مرغ کرج که از روی تخم مرغها برای خوردن آب و دانه بلند میشد تخم مرغها را خنک میکردند ولی ثابت شده که در حرارت و تهویه مناسب احتیاجی به خنک کردن آنها نمیشد .

مراقبت کردن ماشینهای جوجه کشی

برای بدست آوردن جوجه های خوب باید ماشینهای جوجه کشی را بدقت مراقبت کرد .

تنظیم درجه حرارت

درجه حرارت ماشین باید در حدود معینی ثابت شود . بنابراین تمام ماشینهای جوجه کشی باید مجهز بدستگاه تنظیم کننده حرارت داخلی ماشین باشند .

تهویه

اطاق محتوی ماشینهای جوجه کشی باید همیشه هوای سالم داشته و تهویه شود

و چون جنین بتدریج رشد نموده و احتیاجش به اکسیژن افزایش میابد بهمین جهت نیز باید تهوید بیشتر انجام شود تهویه جعبه های جای جوجه نیز خیلی مهم است . در هوای سرد جعبه ها باید فقط چند سوراخ داشته باشند ، ولی در فصول گرم هر چه مقدار سوراخها بیشتر باشد تهوید بهتر انجام میشود .

چرخاندن تخم مرغ

بهترین جوجه کشی موقعی انجام میشود که تا روز هیجدم روزانه ۵ نوبت تخم مرغها چرخانده شود در ماشینهای بزرگ این عمل خود کار انجام میشود ، ولی در ماشینهای کوچک تخم مرغها را با دست میچرخانند .

کنترل رطوبت

رطوبت داخل ماشین جوجه کشی باید در حدود ۶۰ درصد در دوره جوجه کشی و ۷۰ درصد در دوره بیرون آمدن جوجه از تخم باشد . در ماشینهای بزرگ برای تهیه رطوبت کافی از وسایلی مثل سینی آب یا پارچه های مرطوب استفاده میشود . رطوبت را با میزان الحرارة آزمایش میکنند . در ماشین های کوچک میزان رطوبت را بوسیله کم شدن وزن تخم مرغها یا افزایش وسعت اطاقک هوایی می سنجند .

بیرون آوردن جوجه

جوجه را باید آخر روز ۱۲ از داخل ماشین خارج نمود . جوجه ها را قبل از خشک شدن کامل نباید از ماشین خارج کرد و پس از خروج نباید در جائی که جریان شدید هوا هست و یا در هوای سرد قرار داد .

بهداشت دستگاه جوجه کشی

رعایت نظافت و بهداشت دستگاه جوجه کشی از بروز بیماریهای مختلف مثل

اسهال سفید، ورم ناف و برونشیت جوجه‌ها جلوگیری میکند.
بعد از جوجه‌کشی باید اطاق، ماشین و کلیه لوازم مربوط به آنرا بطور کامل
شسته و ضدعفونی نمود.

لوازم قابل انتقال داخل ماشینها و اطاق ماشین را میتوان با محلول ۵ درصد
فرمالین ضدعفونی نمود. برای مؤثر کردن عمل باید کلیه منافذ را بسته و درجه حرارت
اطاق را به ۱۵ درجه سانتی گراد رسانیده مدت ۱۲ ساعت بهمین حال باقی گذارد.
بین دوره‌های جوجه‌کشی نیز میتوان ماشین را با گاز فرمل ضدعفونی نمود
مقدار داروی لازم: ۴۰ سانتی متر مکعب از محلول ۴۰ درصد فرمالین و ۲۰ گرم
پرمنگنات دوپتاس برای هر ۳ متر مکعب فضای داخل ماشین میباشد. برای این کار،
پرمنگنات را در گیلان شیشه‌ای ریخته روی آن فرمالین بریزید و یا آنکه پارچه
آغشته فرمالین را جلوی بادبزن ماشین بیاورید.

موقعی که درجه حرارت و رطوبت ماشین حداکثر باشد یعنی گرماسنج خشک
۳۷ و میزان الحرارة مرطوب ۳۲ درجه را نشان دهد ضدعفونی خیلی مؤثر است.
برای جلوگیری از انتشار عامل اسهال سفید در داخل ماشین جوجه‌ها را بطریق
زیرا با گاز فرمل ضد عفونی کنید.

فضای داخل ماشین را بدقت اندازه گیری کنید. ۳۵ سانتی متر مکعب فرمالین
تازه و ۱۷٫۵ گرم پرمنگنات دوپتاس برای هر ۳ متر مکعب فضای داخل ماشین لازم
است. اولین ضدعفونی را موقعی انجام دهید که ۱۰ درصد جوجه‌ها خارج شده ولی
هنوز خشک نشده‌اند. ۱۲ ساعت بعد دومین ضد عفونی را انجام دهید. بایستی توجه
داشت که در هر مرحله ضد عفونی باید کلیه منافذ ۸ تا ۱۰ دقیقه بسته باشد. بعد از
این مدت آنها را باز نموده کلیه جوجه‌ها را از ماشین خارج کنید و بالاخره ۱۲ ساعت
بعد از دومین ضد عفونی سومین ضد عفونی را با گاز مزبور انجام داده بلافاصله باقیمانده
جوجه‌ها را از دستگاه بیرون بیاورید.

باید توجه داشت که میزان رطوبت هوادر این حال باید ۷۰ درصد باشد. زیرا
بالا بودن میزان رطوبت برای مؤثر بودن ضد عفونی مهم و لازم میباشد.

در صورت بروز بیماری برونشیت باید کلیه جوجه‌های بیمار را گشته و بقیه را از اتاق خارج و تمام وسایل و لوازم کار را بدقت ضد عفونی نمود و میشود از گاز فرمل به نسبت دو برابر آنچه که برای ضد عفونی ماشین گفته شده مصرف نمود .

دیوار و کف اتاق را باید خیس نمود تا میزان رطوبت بالا رفته و درجه حرارت اتاق را به ۳۲ درجه سانتی گراد رسانید . در موقع ضد عفونی باید در های اتاق را بسته و مدت ۲۰ دقیقه در این حال گذارد . برای یکنواخت پخش شدن گاز باید بادبزنها مشغول کار باشند این عمل به تهیه اتاق بعد از ضد عفونی نیز کمک میکند .

نقش سپاهیان دانش

در امور اجتماعی

در تشکیل شرکت‌های تعاونی

با لغو رژیم ارباب و رعیتی و اجرای قانون اصلاحات ارضی، تحولات عمیقی در شئون مختلف زندگی روستائیان بوجود آمد، که مهمتر از همه تغییر اساسی روابط اقتصادی آنان بوده روستائیان پیش از اجرای این قانون بخاطر نداشتن وثیقه و یا عدم اطلاع از شرایط بانکها و وجود سایر مشکلات مجبور بودند، برای تهیه مایحتاج زندگی و لوازم کشاورزی ابتدائی خود، محصولات خود را که نازلترین قیمت پیش فروش کنند و یا ربح کلانی از ربا خواران محلی به اغلب مالکین بودند قرض بگیرند و در نتیجه موقع برداشت محصول، زارعین قهراً دست خالی بخانه برمی گشتند.

لذا تنظیم کنندگان برنامه اصلاحات ارضی متوجه بودند که تنها دادن زمین به روستائیان بدون وجود یکدستگاه رهبری و ارشاد اعتباراتی و خدماتی در سطح ده، نمیتواند در زندگی روستائیان و در وضع کار و تولید ده مؤثر و مفید باشد. زیرا کشاورزان احتیاج به وسایل و لوازم کشاورزی (بذر خوب، کود، تراکتور و غیره) دارند که فرد آنها بتنهائی قادر نیستند آنها را تهیه کنند و بهمین جهت در ماده ۱۵ قانون اصلاحات ارضی تصریح گردید که عضویت کشاورزانی که صاحب زمین و آب شداند، در شرکتهای تعاونی ضروریست. براساس همین فکر سازمان مرکزی تعاون روستائی ایران به وجود آمد.

این سازمان با کمک مأمورین خود در شهرستانها و روستاها به راهنمایی و تشویق کشاورزان به تشکیل شرکتهای تعاونی و سپس به سرپرستی و نظارت بر حسن اداره امور آنها و تأمین احتیاجات مالی در سطح ده مشغول گردید. برای اینکه بتوانیم به

لزوم اهمیت شرکتهای تعاونی روستائی پی ببریم ، لازم است خلاصه‌ای از چگونگی تشکیل و مزایای این شرکتها ذکر شود :

شرکتهای تعاونی روستائی چنانکه از اسمش پیداست ابتدا با سرمایه خود روستائیان تشکیل میشود . هر فرد روستائی میتواند از يك سهم تا هر چند سهم که بخواهد از شرکت خریداری نماید . بهای هر سهم مبلغ پنجاه یا صد ریال تعیین شده است ، پیش از اینکه سهام فروخته شود ، اعضای شرکت از بین خود عده‌ای را بعنوان اعضای هیأت مدیره ، بازرس و مدیر عامل تعیین مینماید . سپس شرکت رسماً تشکیل میشود . در این هنگام سازمان تعاون روستائی ایران نیز از پنج : ده برابر سرمایه شرکت به آن اعتبار میدهد .

بدین ترتیب اگر در يك دهکده فی‌المثل روستائیان بخواهند شرکت تعاونی روستائی تشکیل دهند و بتوانند هزار سهم پنجاه ریالی بفروشند سرمایه اصلی شرکت پنجاه هزار ریال خواهد بود و با اعتبار سازمان تعاون روستائی در صورتیکه ده برابر سرمایه باشد ، مجموعاً پانصد و پنجاه ریال خواهد بود . اهالی دهکده مزبور با این سرمایه و اعتبار قادر خواهند بود وسایل و لوازم کشاورزی و سایر مایحتاج زندگی خود را با حداقل قیمت و شرایط سهل و مناسب تهیه کنند و همچنین خواهند توانست توسط شرکت محصولات خود را به قیمت مناسب بفروش برسانند ولیکن اجرای این طرح مفید و پیاده کردن آن در سطح ده دربدو امر مواجه با مشکلاتی بود که مهمترین آنها عبارت بودند از :

بیسوادی مردم ، بی‌اطلاعی و عدم عادت به کارهای اجتماعی ، اختلافات عمیق و ریشه‌دار محلی و اعتماد نداشتن بیکدیگر . وجود این مشکلات در روستاها سد بزرگی بود برای اجرای هر برنامه مرفقی و مانع عظیمی بود برای هر تحول اساسی در شئون زندگی روستائیان که یکی از آنها تشکیل شرکتهای تعاونی روستائی است . این مشکلات را چگونه باید حل نمود ؟ چه کسی باید روستائیان را برای قبول تغییرات اساسی اجتماعی اقتصادی و غیره آماده کند ؟ اینجاست که نقش سپاهیان عظیم انقلاب معلوم میگردد . سپاهیان دانش

ضمن باسواد نمودن روستائیان و روستازادگان در بالا بردن سطح معلومات و اطلاعات عمومی و حرفه‌ای روستائیان ازجان و دل میکوشند تا فواید همکاری و تعاون و اجرای آنان را تشریح کنند، مضرات اختلافات و عدم اطمینان را گوشزد نمایند و بین دهقانان صمیمیت و دوستی و صلح و صفا را جانشین خصومتها، عداوتها و کینه‌های دیرینه نمایند و بطور کلی راه را برای انجام هر نوع اقدام اصلاحی هموار میکنند و زمینده را برای ایجاد تغییرات و تحولات اساسی تری که یکی از آنها تشکیل شرکت تعاونی روستائی است در سطح ده فراهم مینمایند.

سپاهیان دانش پس از رفع مشکلات و آمادگی روستائیان زیر نظر و باراهنمائی سرپرستان سازمان تعاونی روستائی ایران در بخش‌ها و منطقه‌ها مردم را بتشکیل شرکت تعاونی و روستائی و امیدارند و سپس مطالبی را که در دوره چهار ماهه تعلیمات در زمینه اداره شرکتها یادگرفته‌اند به روستائیان تفهیم مینمایند تا روستائیان خود بتوانند با آگاهی کامل شرکت را اداره کنند.

چندی پیش شاهنشاه آریامهر امر مقرر فرمودند که سپاهیان دانش نقش بیشتری در امور شرکتهای تعاونی داشته باشند.

شاهنشاه آریامهر، در یکی از مراسم به آقای نخست وزیر امر فرمودند ترتیبی داده شود که سپاهیان دانش در مدت خدمت با سمت منشی شرکتهای تعاونی منطقه خود انجام وظیفه نمایند.

لذا پس از این، سپاهیان دانش ضمن انجام وظایف خود، منشی‌گری شرکتهای تعاونی منطقه خود را نیز بعهده خواهند داشت و روستائیان را بیش از پیش در مورد نحوه اداره شرکتها راهنمائی و ارشاد خواهند نمود تا بعد از خاتمه خدمت سپاهیان دانش، روستائیان بتوانند، بنحو مطلوب اداره شرکتهای تعاونی را بعهده خود گیرند. سپاهیان عزیز دانش باید نسبت بوظایف مقدس و خطیری که به آنها محول شده کمال توجه و مراقبت را داشته باشند تا با در پیش گرفتن روش‌های صحیح ورق دیگری بر افتخارات خود بیفزایند.

اساسنامه شرکتهای تعاونی

- ماده ۱ - بموجب این اساسنامه شرکتهای بنام شرکت تعاونی تولید و مصرفی دانش آموزان دبستان یا روستائیان ده تأسیس میشود .
- ماده ۲ - هدف شرکت عبارت است از تأمین احتیاجات اعضاء و تشویق دانش آموزان یا روستائیان بامور تعاونی و آشنا نمودن آنان بکارهای اجتماعی .
- ماده ۳ - مدت شرکت نامحدود است .
- ماده ۴ - مرکز عملیات اصلی شرکت محل تشکیل شرکت است مثلاً دبستان یا ده .

- تبصره ۱ - حداقل مجموع سهام پنجاه سهم و سهام آن با اسم خواهد بود .
- تبصره ۲ - شرکت تعاونی دانش آموزان پس از پرداخت سهام تشکیل میشود .

فصل دوم - مقررات مربوط به عضویت

- ماده ۵ - شرکاء این شرکت عبارتند از شاگردان دبستان و یا اولیاء آنان که حداقل یک یا دو سهم از سهام شرکت را خریداری کرده باشند .
- ماده ۶ - هرگاه یکی از شرکاء بعللی فاقد شرایط عضویت گردید . از قبیل انتقال یا اخراج (بنا به تشخیص هیأت مدیره بسبب انجام عملی که مضر بمنافع عمده مادی یا معنوی شرکت باشد) شرکت حق خواهد داشت که سهام او را بقیمت ثبت شده یا به بهای روز خریداری نماید .
- تبصره - هیأت مدیره میتواند سهام جدیدی بجای سهام مذکور بنام اشخاص داوطلب واجد شرایط صادر نمایند .

فصل سوم - سرمایه سهام

ماده ۷ - سرمایه اولیه شرکت . . . ریال است که به . . . سهم ده ریالی تقسیم شده و بهاء کلیه سهام نقداً پرداخت شده است . این سرمایه با تغییر احتیاجات و موافقت مجمع عمومی قابل تغییر است .

ماده ۸ - سهام شرکت با نام و غیر قابل تقسیم است انتقال سهام باشخاص واجد شرایط با موافقت هیأت مدیره جائز است .

ماده ۹ - استرداد سهام و پرداخت بها آن تا حدودی که بنابد تشخیص هیأت مدیره موجبات وقفه در فعالیت شرکت را فراهم نکند مجاز است . هیأت مدیره میتواند سهام جدیدی بجای سهام مسترد شده ، بنام داوطلبان واجد شرایط صادر نماید .

امور اجتماعی

هفته کتاب

در اجرای فرمان مطاع شاهنشاه آریامهر بمنظور ایجاد شوق و رغبت در عامه مردم بخصوص جوانان و نونهالان ، به امر کتاب و کتاب خوانی و توسعه و تجهیز کتابخانه‌های عمومی مدارس در سراسر کشور . هفته‌ای از سال تحصیلی بنام هفته کتاب اعلام میشود .

تاریخ برگزاری مراسم هفته کتاب همه ساله هفته آخر آبانماه بوده و مراسم هفته کتاب را وزارت فرهنگ و هنر و وزارت آموزش و پرورش با همکاری وزارتخانه‌ها و سازمانها و مقامات و اشخاص نامبرده ذیل برگزار خواهند نمود .

وزارتخانه‌ها - وزارت کشور ، وزارت اطلاعات ، وزارت کار و خدمات اجتماعی ، سازمان برنامه ، شرکت ملی نفت ایران .

دانشگاهها - هیأت امناء کتابخانه‌ها در مرکز و انجمن کتابخانه‌های عمومی در شهرستانها ، شهرداریها ، کمیسیون ملی یونسکو در ایران ، بنیاد فرهنگ ایران ، بنگاه ترجمه و نشر کتاب (بنیاد پهلوی) انجمن کتاب مؤسسه فرانکلین ، انجمن کتابداران ایران ، شورای کتاب کودک : کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ، جمعیت و سازمان جوانان شیروخورشید سرخ ، اداره کل تربیت بدنی ، سازمان ملی پیشاهنگی ایران ، سازمان اوقاف ، ناشران ، کتابفروشان و مؤلفان و اشخاص علاقمند و بصیر .

مراسم هفته کتاب بشرح زیر میباشد :

- ۱ - ایراد پیامها و سخنرانیها .
- ۲ - ایجاد نمایشگاهها در نقاط مختلف کشور .
- ۳ - انتشار جزوه‌ها و نشریات فهرست کتابهای مناسب ، فهرست کتابهای سال

فهرست ناشران و کتاب فروشان و همچنین تهیه اوراق تبلیغاتی پوستر ، کلرت پستال
تابلو ، مینیاتور و چاپ انواع تراکتهای مخصوص هفته کتاب ، تهیه افیش برای مراکز
بزرگ و محل اجتماع مردم .

۴ - چاپ نمبر یاد بود هفته کتاب .

۵ - تهیه مدال یاد بود هفته کتاب .

۶ - تهیه فیلم و اسلاید .

۷ - فعالیتهای عمومی از قبیل ترتیب بازدید طبقات مختلف مردم از کتابخانهها
و نمایشگاههای کتاب و چاپخانهها .

۸ - تشویق نویسندگان - مؤلفان - مترجمان - ناشران - کتابداران از طریق

اهداء جوایز یا پیشنهاد اعطای نشان و مدال در هفته کتاب .

۹ - کمک به توسعه و تکمیل کتابخانه های موجود (عمومی ومدارس) وهمکاری

با اداره کل کتابخانهها (که مربوط به وزارت فرهنگ و هنر است) و یا انجمن
کتابخانه در ایجاد کتابخانه عمومی شهر و کتابخانههای سیار .

۱۰ - هر نوع اقدام ابتکاری و پیش بینی نشده دیگری که در راه نیل به هدف

مفید فایده باشد .

برای بزرگداشت هفته کتاب و اجرای برنامههای مزبور در روستاهای کشور ،

اداره کل سپاه دانش قبلا بخشنامه نیز صادر خواهد کرد و کلیه سپاهیان با آمادگی

قبلی طرح برنامههایی نسبت بمیحط کار خود و علاقمندی تمام در این مراسم شرکت
می کنند .

تشکیل کتابخانه در روستاها

طرز حفظ و تعمیر کتابها

کتابخانه را باید از چهار چیز محفوظ داشت :

۱ - رطوبت

۲ - آتش سوزی

۳ - موش

۴ - موریا نه

کتابخانه نباید در جای نمناك قرار گیرد . زیرا کاغذ کتاب می پوسد و جلد کتاب نیز فرسوده و کسیخته میشود ، برای پیشگیری از این خطر ، باید کتابها را در اطافی گذاشت که زیر زمین نباشد و از نور آفتاب به حد کافی برخوردار باشد . در کتابخانه نباید چیزی پخته شود و یا سیکار کشیده شود و با اجاق مشتعل گردد . البته اگر ناچار باشند که چراغ روشن کنند باید بسیار احتیاط شود . زیرا کتاب خشك و آماده برای آتش سوزی است .

کتابخانه نباید در جای خرابه و کهنه قرار گیرد . زیرا در اینگونه جاهاموش و موریا نه سلامت کتابها را تهدید میکنند . برای تعمیر کتاب باید از چسب و سریش استفاده کرد و تا کتاب بکلی از هم پاشیده و ریخته نشده تعمیر آن واجب است و نیز هر سه ماه یکبار باید کتابها و قفسهها گرد گیری شود .

کتابدار و کتابداری در روستاها

مطالعه دربارهٔ تشکیل کتابخانه مقام بسیار ارجمندی دارد و در پیشرفت جامعه

بسیار مؤثر است و رشد و ترقی هر کشور بستگی مستقیم به افراد هوشمند و کتابخوان دارد. کسانی که اداره کتابخانه به عهده آنان است، کتابدار نامیده میشوند و بی شک بسیاری از وظایف کتابخانه‌ها از لحاظ تربیتی و فرهنگی واجتماعی بر عهده کتابداران است. پیش از این گفته شد که کتابدار در روستا، میتواند کتب و اداره کتابخانه و تهیه وسائل ساختمانی و حفظ و تعمیر آن، از روستازادگان یاری بگیرد، ولی نباید فراموش کرد که خود او محرك واقعی است و باید کتابخانه را زنده نگه دارد و رونق آن را افزون کند.

کتابخانه هم مانند سازمانهای دیگر است که اگر اداره کننده آن فکری روشن و ارادای قوی و ایمانی استوار داشته باشد، پیشرفت میکند. بنا بر این هرگز نباید اجازه داد که کتابخانه به دست کسانی بیفتد که تحصیلات و تجربه کافی ندارند و ایمان و خوش بینی و نیروی تحول در آنان نیست. زیرا هر زمانی که به دست اینگونه افراد بیفتد از بین خواهد رفت.

وظایف کتابها از نظر انسانی

کتابدار باید يك مربی خوب و يك انسان كامل و يك دوست واقعی و يك مشوق خوب باشد. يك کتابدار خوب باید واجد شرایط زیرین باشد:

- ۱ - دوست بدارد که یاد بگیرد.
  - ۲ - دوست بدارد که یاد بدهد.
  - ۳ - بهیچوجه تبعیض در بین اعضای کتابخانه از زن و مرد كوچك و بزرگ، فقیر و غنی قائل نشود و کتابخانه را بزم و محفل محبتی بسازد که درویش و توانگر یکسان از آن بهره‌مند گردند.
  - ۴ - با اعضای کتابخانه به عنوان يك مراجعه کننده رفتار نکند، بلکه آنان را اجازه دهد که در باره امور کتابخانه اظهار نظر بکنند.
- کتابدار باید احساس کند که هر يك از اعضاء کتابخانه انسانی است که با اشکالات و مسائل فراوانی روبرو میشود او باید بکوشد که این اشکالات را مرتفع و

این مسائل را حل کند . سادگی و بی پیرایگی و شخصیت و انسان دوستی کتابدار ،
بزرگترین ضامن موفقیت اوست .

نقش کتابدار در روستا

بین معلم و کتابدار تفاوت کلی وجود دارد . معلم مأمور است که شاگردانی را
که سن معین دارند و معلومات معینی را فرا گرفته اند آنها را در سطح معین و کتاب و
برنامه معینی تعلیم دهد .

کتابدار بمنزله دوستی است که دست يك يك اعضاء را میگیرد و آنان را به
هدفهایشان نزدیک میکند او با آزادی بیشتری میتواند کار کند . زیرا راهنمایی او
محدود به کتاب و ساعت و برنامه مشخص نیست ، ولی در عوض مشکلات او از معلم
بیشتر است . زیرا با پیر و جوان ، زن و مرد ، فقیر و غنی ، کارگر و کارمند روبرو میشود
و باید بکوشد تا اشکالات همه را مرتفع سازد و آنان را راهنمایی کند . از این
جهت است که کتابدار در روستا باید مانند يك رفیق ضمیمی با روستائیان رفتار کند
تا همه بتوانند آرام و رنجهای درونی و همچنین مشکلات زندگی خود را با او در میان
بگذارند و او بتواند کتابی سودمند در اختیار آنان بگذارد که زنجهای آنان را
تسکین دهد و راه حلی برای مشکلاتشان نشان دهد و با آنکه با گفتارهای نیکو همچون
افسونگری دردها و رنجها را از اعماق دل آنان بیرون کشد .

فسونگر به گفتار نیکو همی   برون آرد از دردمندان سقیم

کتابداری

در فصل بالا فرق معلم و کتابدار را ذکر کردیم اکنون میخواهیم بگوئیم که
اگر در روستا همان معلم یا سپاهی دانش که عهده دار تعلیم روستازادگان است کتابدار
هم باشد ، نتیجه های فراوانی به دست می آید . زیرا اولاً آنچه را که در کلاس مورد
گفتگو قرار میدهد میتواند در کتابخانه آنرا تکمیل کند .

مثلاً اگر در کلاس سخنی از گل یا پرند و یا گیاهی رفت که تصور آن برای کودکان دشوار بود ، میتواند در کتابخانه از کتابی بزرگتر تصویر آن را نشان دهد و با اگر در کتاب به داستانی برخوردند که به اختصار یاد شده بود ؛ شاگردان طالب توضیح بیشتری بودند ، میتواند به آنان وعده دهد که در کتابخانه کتاب مفصل تری درباره آن موضوع در اختیارشان خواهد گذاشت و همچنین اگر دویت از سعدی یا فردوسی یا فردوسی یا حافظ در کتابشان خواند و خواستند بفهمند که اصل آنچه را فردوسی یا سعدی یا حافظ گفته اند چیست او شاهنامه و گلستان و دیوان حافظ را در اختیارشان میگذارد و در ضمن چون با پدران و مادران اطفال هم در تماس است ، میتواند مشکلات اطفال را با اولیای آنان در میان بگذارد و با آنها در تعلیم و تربیت کودکان همکاری کند . ثانیاً ایجاد وسایل و امکانات برای افراد کتابخوان .

کتابدار باید در تعیین ساعت کتابخانه دقت کند . بهتر آن است که سه روز در هفته کتابخانه را باز کند ، البته در ساعاتی که روستائیان سرکار نباشند و عده کثیری بتوانند از کتابخانه استفاده کنند .

ممکن است گفته شود که سپاهی دانش که شش ساعت در روز کار کرده دیگر خسته شده و نمیتوان از او انتظار داشت که بیاید در کتابخانه بنشیند و به روستائیان کتاب بدهد و کتاب بگیرد در اینجا است که باز سخن اصلی خود را تکرار میکنیم و آن عشق و علاقه و محبت است که اگر آتش عشق و علاقه در کسی شعله ور شد کار برای او تفریح است .

معلم فداکار و با محبت اگر از محیط درس و شاگردانش دورافتد احساس غربت میکند و شاگرد چنین معلمی نیز در تعطیلات روز شماری میکند تا مدرسه باز شود و دوباره تحصیل علم را از سر گیرد و به قول معروف :

درس معلم از بود زمزمه محبتی   جمعه به مکتب آورد طفل گریز پای را

کتابخانه روستا نباید جای بی روح و خشک باشد ، بلکه باید خانه استراحت و تفریح باشد . اگر داستانهای خنده آور و ضرب المثلهای شیرین ، حکایات لطیف ، اشعار نغز و زیبا و قصه های دلآوران ملی در کتابخانه بوسیله يك شاگرد خوانده شود .

خنده پیرو جوان ، دختر و پسر به سپاهی دانش روح می بخشد و او را از خستگی بیرون می آورد . کتاب خواندن حرفه ای نیست که بتوان آن را زود وتند یاد داد . کتابدار برای سوق دادن افراد روستائی به کتاب خواندن باید وسائل تفریح گوناگون را برای آنان طوری آماده کند که حتی کسی هم که سواد ندارد از نزدیکی به کتابخانه احساس لذت کند . برای تشویق مردم به کتاب خواندن میتوان بوسایل مختلفی متوسل شد که از آن جمله است :

۱ - سپاهی دانش میتواند هفته ای یکبار داستانهای شیرین و جذاب ، حکایتهای دینی و اخلاقی و دستورهای بهداشتی را در مرکز ده برای کسانی که نشسته و یا ایستاده اند

باصدای بلند قرائت کند و در صورت لزوم از یکی از شاگردان خواهش کند که با او در این کار یاری کند ، او نباید تصور کند که عمل تعزید خوان یا مرشد را انجام میدهد بلکه باید در نظر داشته باشد که پیغمبران و فلاسفه و دانشمندان هم بد همین طریق مردم را ارشاد و راهنمایی میکردند .

۲ - ترتیبی بدهد که در روزهای جشنهای ملی و مذهبی داستانهای تاریخی و اشعار مناسب برای عموم خوانده شود و در این کار میتواند از سازمانهای علمی و فرهنگی یاری بگیرد .

۳ - بازی کردن نمایشهای کوچک که جنبه تاریخی داشته باشد .

۴ - استفاده از وسایل سمعی و بصری یونسکو مانند فیلمهای اخلاقی و تربیتی

و فنون کشاورزی .

۵ - استفاده از برنامه های مفید رادیو .

۶ - ترتیب دادن مسابقات کوچک نقاشی و صنایع دستی .

۷ - تهیه تصویرهای رنگی در موضوعهای مختلف و نوشتن شرح در ذیل آنها و آویختن در کتابخانه . اگر امکانات اجازه دهد میتوان جوایزی نیز تهیه کرد و بکسانی که موجب پیشرفت کار کتابخانه و تشویق مردم به کتاب خواندن شده اند اهداء نمود .

خلاصه آنکه با ایجاد این حس که روستا زادگان و معلم و سپاهی دانش میتوانند در مرکز واحدی بنام کتابخانه جمع شوند و از مشعل فروزان علم و دانش بهره مند گردند و ساعتی از زحمتهای روزانه بیاسایند میتوان تضمین نمود که روز به روز دانش و بینش افراد ده بیشتر شود و برای زندگی درست که مبتنی بر علم و اخلاق باشد آماده تر شوند .

کارهای عملی

همانطور که در این صفحات به نظر می رسد کتابداری غیر از جنبه علمی جنبه عملی نیز دارد و اینک به کارهای عملی که معلمان باید به کتابداران بیاموزند اشاره میشود :

۱ - درست کردن سه نمونه از کتابهای بهداشتی ، راهنمایی حرفه ای ، داستانهای کوتاه .

۲ - بازدید از يك کتابخانه عمومی یا آموزشگاه .

۳ - تهیه فهرست از مطالبی که در يك کتابخانه روستائی میتواند مفید واقع شود (کار گروهی) .

۴ - تهیه يك کتابخانه نمونه روستائی با کلیه وسایل (دفتر ثبت و ردیف طبقه بندی ، فهرست نویسی و عضویت) .

۵ - تهیه آمار از تعداد کتابخانه های موجود در مرکز تعلیماتی با توجه به

تعداد ساکنان ، تعداد کتاب و اعضاء .

۶- فیلمهای مفید در باره کتابخانه های ممالک دیگر را از یونسکو و اداره انتشارات آمریکا و سازمان برنامه میتوان گرفت . در این جابحث ما به پایان میرسد آموزگان گرامی خود به موضوع توجه دارند که وضع زندگی مردم روستا وسایر امور اجتماعی و فرهنگی آنان مقتضی این نیست که از هم اکنون دارای کتابخانه ای باشند . مطالب ذکر شده برای هر نوع کتابخانه عمومی چه در شهر و چه در روستا قابل استفاده است و از آنجا که هر عمل اجتماعی که صورت می پذیرد ، باید احساس محکمی داشته باشد و اکنون هم این خوشبختی برای ملت ما پیش آمده است که افراد تحصیل کرده و جوانان فداکار این آب و خاک برای نجات هموطنان و هموطنان خود از گردآب جهل و نادانی فوج فوج به سوی روستاها روانه شده اند . چه بهتر که اساس

درستی برای تأسیس کتابخانه در روستاها گذاشته شود تا به تدریج پیشرفت کند و روزی برسد که همه افراد این کشور از نعمت علم و دانش و پرورش روح و جسم برخوردار باشند و برکسانی که به انواع مختلف به این هدف مقدس اجتماعی یاری کرده اند درود و آفرین فرستند . اکنون ما همه در انتظار آن آینده درخشان و امید بخش هستیم .

چشم ما برطلعت آینده است   هر که او آینده دارد زنده است

آشنائی با سپاهیان ترویج

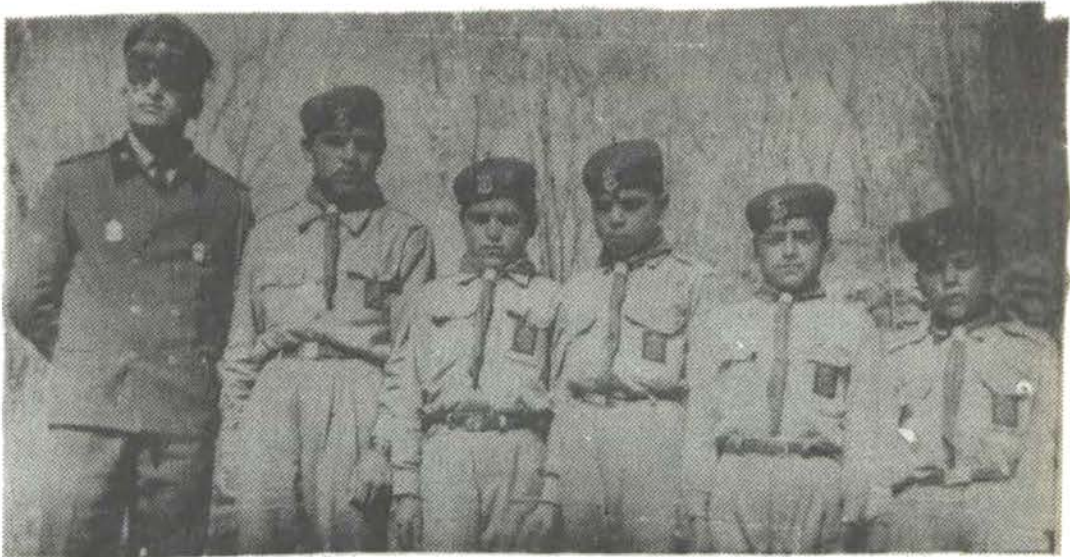
روز اول مهر ماه سال ۱۳۴۳ مراسم جشن دهقان در پیشگاه شاهنشاه آریامهر در انستیتو بررسیهای آفات نباتی و گیاهی در اوین برگزار شد. معظم له برای نخستین بار تشکیل سپاه تازه‌ای بنام سپاه ترویج و آبادانی را مقرر فرمودند. وزارت خانه‌های کشاورزی، اقتصاد و آبادانی و مسکن، مأمور تهیه آئیننامه این سپاه شدند تا هماهنگ با سپاهیان دانش و بهداشت، سپاه ترویج و آبادانی نیز اجرای قسمتی از اصول انقلاب بزرگ شاه و ملت را عهده دار گردد.

لایحه و آئیننامه‌های سپاه ترویج و آبادانی تهیه و از طرف هیئت دولت بمجلسین تقدیم و در تاریخ ۲۸ دیماه سال ۱۳۴۳ قانون تشکیل سپاه ترویج و آبادانی پس از توشیح شاهنشاه آریامهر، از طرف نخست وزیر برای اجراء به وزارت کشاورزی ابلاغ گردید. مأموریت شروع و انجام کارهای مربوط بسپاهیان ترویج و آبادانی از هر لحاظ از طرف وزارت کشاورزی به سازمان اصلاحات ارضی محول گردید.

سازمان ترویج کشاورزی در کوتاه ترین مدت (بعد از ابلاغ قانون نادمه اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۴) کلیه اقدامات مربوط به تنظیم طرح حقوق، آموزش عملیات کشاورزی صحرائی، وظایفی که هر سپاهی در روستا بعهده خواهد داشت، وسائل فنی آموزشی، وسایل فنی همراه هر سپاهی در روستاها، اکیپ بندی سپاهیان ترویج و آبادانی در مناطق هراستان، تهیه کود شیمیائی، صرف خواهند کرد و سایر اقدامات لازم و ضروری را با حداکثر صرفه جوئی در زمان و هزینه ها بعمل آورد.

بمنظور اجرای برنامه‌های آبادانی و ساختمانی در سطح روستاهای مملکت جمعاً ۲۰۶ نفر از سپاهیان ترویج و آبادانی مهندس در رشته‌های مختلف ساختمانی، مکانیک و برق در اختیار وزارت آبادانی و مسکن قرار گرفته‌اند که برای اجرای برنامه‌های آبادانی تحت نظر کارشناسان آبادانی آن وزارت، در روستاها خدمت نمایند و بقیه سپاهیان ترویج و آبادانی بطور کلی برای اجرای برنامه‌های ترویج کشاورزی، دامپروری و امور اجتماعی و در عین حال مبارزه بایسوازی در کادر سازمان ترویج وزارت کشاورزی، پس از آموزش لازم خدمت نموده و برای اجراء

این برنامه‌ها در روستاهای مملکت مستقر و تحت نظر کارشناسان فنی وزارت کشاورزی برای توسعه کشاورزی و هدایت و ارشاد زارعین و کمک و راهنمایی برای تأسیس شرکتهای تعاونی روستائی اقدام نموده‌اند. همچنین در مورد واکسیناسیون گاوان و گوسفندان زیر نظر متخصصین دامپزشکی، تبدیل حمام خزینه بدوش با استفاده از خود یاری و هزینه روستائیان، ایجاد راه فرعی از روستا به شاهراه نزدیک قریه، ایجاد پل در روی نهرها بطوری که اتومبیل بتواند برای حمل محصولات وارد قریه شود، نصب چراغ در معابر و کوچه‌ها، حمل زباله از منازل و معابر بکنار مزارع که به نظافت و بهداشت قریه کمک میکند، تشکیل جوخه‌های پیشاهنگی و وادار کردن

و علاقمند نمودن آنان بهمکاری و کوششهای دسته جمعی، ایجاد لوله کشی آب از سرچشمه قنات و یا چشمه‌ها به داخل روستا، سمپاشی درختان میوه، مزارع، اصطبل و اماکن، پر کردن مرداب، پوشاندن روی مجاری فاضل آب، ترویج و استفاده از کود شیمیائی در روی مزارع بوسیله اکیپهای سیار کود شیمیائی در روی مزارع برنج در سراسر کشور. در اجرای این برنامه‌ها موفقیت‌های فوق‌العاده نصیب سپاهیان ترویج و آبادانی شد، بطوریکه مورد استقبال و علاقمندی فوق‌العاده روستائیان قرار گرفت و باعث تعجب کارشناسان فنی گردید.

اجرای برنامه‌های فوق در سطح روستاها باعث شده که حسن اعتماد بنفس سپاهیان ترویج و آبادانی که دارای تحصیلات فنی میباشند زیاد شده و با نقاط مختلف

و وسائل مملکت خود نیز آشنا و برای اجرای برنامه‌های بزرگتری در آینده با تجربیات بیشتری آماده کردند. با اتخاذ این تدبیر جوانان، آگاه شدند که چه فرصت‌های وسیعی برای فعالیت آنان در مملکت موجود است که اجرای آن امکان می‌دهد تا قدرت نفوذ و رهبری آنان بالا رفته و در خود احساس غرور و سربلندی خاصی نمایند. روستائیان از مرد و زن همکاری نزدیک و صمیمانه با سپاهی دارند و در اثر این استقبال سپاهیان موفق شده‌اند در اجرای برنامه‌های مربوطه از جمله ایجاد مزارع نمایشی با بذور اصلاح شده و ایجاد باغ میوه از نهال اصلاح شده و اخذ جوجه از ماشین جوجه‌کشی که به‌مراه خود بروستا برده‌اند. فعالیت‌های دامنه‌داری بعمل آورند.

دانستیهای زندگی

جامعه را بهتر کنیم

در اجتماعی که زندگی می‌کنیم وظایف بسیاری بعهده داریم و باید حقوق همه‌ای را که بگردن ما حقی دارند رعایت کنیم . پدر و مادر ، اقوام و بستگان و معلم و بالاخره جامعه‌ایکه در دامن آن زندگی می‌کنیم از جمله کسانی هستند که در تربیت و پرورش و تعلیم ما زحمت کشیده‌اند بنا براین حفظ حقوق و احترام آنها بر ما واجب است و يك انسان وظیفه شناس همواره باید این نکات را در نظر بگیرد و رعایت کند . دانشمندان و نویسندگان و مخترعین و مکتشفین و آنهائی که بنحوی ازانحاء در بهبود و پیشرفت جامعه زحمت کشیده‌اند برای ما محترم و با ارزش هستند و در حد امکان باید از آنها یاد و قدر دانی شود . در خانه و بیرون و مجامع و محافل عمومی نسبت به پدر و مادر باید کمال احترام را مرعی داشت و بحرفهای آنان در هر مرحله گردن نهاد زیرا آنها هستند که با زحمت فراوان ما را پرورش داده و باین سن و سال رسانیده‌اند . اینعمل نه تنها آنها را از ما خشنود و راضی خواهد کرد ، بلکه اجتماع را نیز بسوی ترقی و تعالی سوق میدهد . و اما با کودکان که دارای روحی حساس و بی اندازه زود رنج هستند باید سعی کنیم که رفتارمان روح كوچك آنها را نیازارد و اگر در کار آنان اشتباهی دیدیم سرزنشان نکنیم و بهتر است که آنها را دوستانه و با زبانی ملایم و آرام بازگو کنیم و بین اطفال هرگز نباید تفاوتی بگذاریم ، زیرا با اینعمل حس حسادت آنها را تقویت نموده‌ایم . در مورد خدمتگزاران نیز نباید این فکر را بکنیم که آنها مستخدم منزل و یا اداره ما هستند و فاقد شخصیت میباشند ، بلکه باید با آنها نیز با ادب و ملایمت صحبت کنیم و برای کار و زندگی آنان راحتی و آسایش را در نظر بگیریم سعی کنیم که آنها را نوکر یا کلفت یا خدمتگذار خطاب نکنیم ، زیرا آنها خود باین حقیقت واقفند و با اینعمل با آنها رنج داده‌ایم .

رفتار در خانواده

خانه محلی است که بنای آداب معاشرت در آن پی ریزی میشود ، سعی نکنید به بهانه‌ای این بنا را ویران سازید ، زیرا اطفال شما با پیای شما قدم برمیدارند و آنچه را که شما عمل می‌نمائید تقلید می‌کنند . اگر احیاناً آنها را از دروغ گفتن منع می‌کنید چنانچه کسی با شما هم‌کاری داشت با کلمه (بگوئید منزل نیست) عملاً بکودکن خود دروغ‌گوئی را تزریق می‌نمائید . لذا باید مراقبت رفتار و کردار خود باشید تا برای تربیت آنها متحمل زحمت زیاد نشوید ، زیرا مغز کودکن بسیار حساس بوده و بزودی آداب و رسوم اطرافیان خود را فرا می‌گیرند . برای میل باین مقصود رعایت نکات زیر را بنمائید :

- ۱ - اسرار خانواده را محفوظ بدارید ، نامه آنها را باز نکرده و بدقت‌رچه یا صندوق یا تقویم روزنامه آنها دست نزنید .
- ۲ - قبل از استفاده از شیشی که متعلق بشما نیست از صاحبش اجازه بگیرید .
- ۳ - برای ورود باطاق با دست ضربه‌ای بدر بزنید و پس از اندکی مکث در را باز نمائید و در موقع بستن دقت نمائید آنرا بشدت بهم نکوبید .
- ۴ - در حضور اطفال بخصوص سر سفره ، از مشاجره و صحبت های مالی خود داری نمائید
- ۵ - اگر بمهمانی و یا گردش می‌روید افراد خانواده خود را مطلع سازید که منتظر نباشند .
- ۶ - در مورد دعوت دوستان بمنزل ، با خانواده خود نیز صحبت کنید و نظریه آنها را نیز بخواهید

- ۷ - کدورت‌های خانواده را دو نفری حل نمایند تا موجب ناراحتی فکر دیگران نشود .
- ۸ - درموقع استراحت مغل آسایش دیگران نشوید .
- ۹ - برای صرف غذا سروقت و با نظافت کامل حاضر شوید تا شما را شخص وقت شناسی بدانند .

بہتر زندگی کنیم

- ✧ سعی کنید عادت نمائید خاکستر سیکارتان را در گلدان بزرگ چینی یا روی فرش نریزید . ممکن است خانواده شما این اخلاق بد شما را ببخشد ولی مسلماً دیگران هرگز تا این حد بخشنده نیستند .
- ✧ گیلاس تنها میوه‌ای است که میتوانید هسته آنرا با دست از دهان در آورده و در کنار بشقابتان قرار دهید .
- ✧ اگر برای اقامت چند روزه دوستان ، اطاقی مهیا کرده‌اید زیرسیکاری و چند دانه سیکار و گلدان گل و صابون نو و حوله تمیز را فراموش نمیکنید . يك لیوان و يك ظرف آب نیز از جمله لوازم ضروری اطاق بحساب می‌آید .
- ✧ چیپس را حتی اگر در کنار گوشت و غذای دیگر به شما تعارف کردند و در بشقابتان ریختند می‌توانید با دست میل کنید .
- ✧ تکه گوشت یا شیرینی را که بیشتر دوست دارید در موقعی که به شما تعارف میکنند انتخاب نکنید . بلکه آن تکه‌ای را که از همه جلوتر است بردارید . کلر انتخاب را در تنهایی و در خانه خودتان انجام دهید .
- ✧ اگر میل دارید قبل از غذا از کره سرمیز با نان میل کنید بهتر است سهم کره خود را در بشقاب کوچکی که سمت چپ بشقاب شما قرار داده شده بردارید و از آن استفاده کنید نه اینکه هر بار دست دراز کرده و مقداری کره بردارید .
- ✧ وقتی تصمیم دارید به منزل دوستی سر بزنید و احوال او را ببینید از بردن سگ عزیز کرده خود به خانه او خودداری کنید . شاید او بقدر شما سگ دوست نباشد .

✦ اگر به ناهار یا شام در يك رستوران میهمان شده‌اید . قبلاً نوع غذا را با مزایایی که باید داشته باشد به پیشخدمت دستور دهید تا هر بار غذایتان را به آشپزخانه برنگرداند و هر بار يك ایراد جدید نگیرید و باعث ناراحتی میزبانان شوید .

✦ در نمایشگاه ها و محل های که عده ای برای تماشا و یا مطالعه به آنجا رجوع میکنند ، بهتر است دقت کنید که آهسته صحبت نمائید . و این شك را در مردم بوجود نیاورید که از کارهای هنری چیز زیادی دستگیرتان نمیشود .

✦ پستی همیشه دوبار درمیزند . البته این در صورتی است که ناامید از درخانه شما برود . اگر از دریافت نامه ای خوشحال شده‌اید و یا يك پستی مخصوص برای نامه های خصوصی و سفارشی یا تلگرافی هایتان در وقت غیر ساعات کارش به درخانه شما آمد بهتر است با يك انعام جزئی او را نیز خشنود و دلخوش سازید .

✦ در اثر اتصال سیم و یا دلایل دیگر ممکن است شماره تلفن شما را عوضی گرفته باشند . با طرف آسوی سیم آنچنان رفتار کنید که شایسته خود شماست .

✦ نرده کنار پلکان را همیشه در اختیار اشخاص مسن تر یا ضعیف تر از خود قرار دهید و خود از سوی دیگر پلکان بالا یا پائین بروید .

✦ اگر به میهمانی دعوت شده‌اید ، آنقدر ساکت ننشینید که مجلس گرم میهمانی را برخلاف سعی صاحبخانه سرد کنید و یا آنقدر در شوخی با سایرین زیاده روی نکنید که مجلس میهمانی را مبدل به صحنه جنک نمائید .

✦ درست است که دوستان نزدیکی هستند که روزی را دور هم جمع شده‌اید و برنامه ای ترتیب داده‌اید . و باز درست است که برای شما روز خوشی است و باشادی های بی غرضانه خود می خواهید از این ایام لذت ببرید ، ولی سعی کنید اینقدر با صدای بلند نخندید و یا مردم را برای تفریح خود به مسخره نگیرید .

✦ عیادت از بیمار در بیمارستان یکی از نکاتی است که باید همواره مورد توجه عیادت کنندگان قرار گیرد . معمولاً در اطاق بیماران دستوراتی را در تابلوها نصب کرده اند که در روی آن مطالبی در مورد چگونگی عیادت از بیمار نوشته شده

ولی این دستورات صرفاً مربوط به ایجاد نظم در بیمارستان است . آنچه که مورد نظر است رعایت نکات زیر است :

✦ هنگامیکه بملاقات بیمار میروید سعی کنید تعدادتان زیاد نباشد . بهتر است در هر ملاقات بیشتر از دو نفر از بیمار عیادت نکنند هر چند که بیمار خود مایل به ملاقات با افراد بیشتری باشد . علت این امر آن است که بیمار در مدت شبانه روز به نوعی آرامش و سکوت عادت میکند و شکستن این سکوت و آرامش در روحیه بیمار تأثیر نامطلوب می گذارد .

✦ برای عیادت از بیمار رعایت وقت ملاقات اهمیت فوق‌العاده دارد . عیادت کنندگان نباید حداکثر بیشتر از ده دقیقه نزد بیمار توقف کنند .

✦ چگونگی احوالپرسی از بیمار نیز خود موضوعی است که کمتر بآن توجه میشود از گفتن عبارتی نظیر «خوشا بحالت که اینجا خواهی دید» و یا «کاش من جای تو بودم» و یا اظهار نظر کردن راجع بنوع بیماری ، مدت معالجه و بویژه ذکر مسائلی نظیر «فلانی هم از این بیماری داشت و فلان دارو را خورد و خوب شد» جداً باید خودداری شود .

✦ هنگام عیادت بیمار از بلند صحبت کردن و خندیدن با صدای بلند خودداری کنید . همچنین در مدت کوتاه از موضوعاتی صحبت کنید که سبب شادی و سرور بیمار شود و حتی المقدور از گرفتن قیافه محزون دوری کنید .

✦ بیمار نباید بیمارستان را متعلق بخود بداند . نسبت به پزشک معالج و پرستاران و کارکنان بیمارستان خارج از نزاکت رفتار کند .

✦ هنگام ترك بیمارستان با کمال ادب و سپاسگزاری از پزشک معالج و پرستاران خداحافظی کنید .

✧ وقتی وارد سینما شدید که فیلم شروع شده و در طول ردیفیکه بطرف صندلی خود میروید از آنها که ناراحتشان می کنید معذرت بخواهید .

✧ همینطور که سیکار به لب دارید نباید صحبت کنید ، وقتی آدامس در دهان دارید . نیز از صحبت کردن خود داری نمائید و چون نمیتوان ساعت ها بدون حرف باقی ماند ، بهتر است در مجالس و مهمانی ها آدامس را از دهان خارج کنید .

✧ در مهمانی های بزرگ برای دسر از میوه خام استفاده نمیشود . آناناس تنها میوه خامی است که از این قاعده مستثنی می باشد .

✧ قبول داریم که يك يا چند زبان خارجی را به خوبی میدانید و به آن تکلم میکنید ولی دیگران که از این هنر برخوردار نیستند در مقابل لغات خارجی که در جملاتشان بکار میبرید چه عکس العملی باید نشان دهند ؟

✧ وقتی از دستشوئی استفاده کردید سعی کنید لکه های آب کثیف را از دستشوئی پاک کرده صابون را دوباره شسته و در سر جای خود قرار دهید و در شیشه کرم را ببینید مطمئناً شما تنها فردی نیستید که از این دستشوئی استفاده میکنید .

✧ اگر بافندك خود سیکار دیگری را آتش میزنید سیکار خود را از کنار لب بردارید .

✧ وقتی به يك ميز غذای سرد دعوت شده اید و روی ميز از انواع ساندویچ ها پوشیده شده سعی نکنید بشقاب خود را پر کرده و دست و دهانتان را نیز با ساندویچ بپوشانید درست است که تکه های ساندویچ کوچک درست شده ولی شما نیز میتوانید دوباره به سر ميز رفته تعدادی دیگر ساندویچ بردارید .

✧ سعی کنید نو بودن لباستان خیلی زیاد بچشم نخورد همیشه گفته اند شیکي آنست که به چشم دیده نمیشود .

✧ میشود در همه مراحل و در هر محفلی بحث کرد و در ابراز عقیده در باره موضوعات مختلف صحبت نمود ولی این دلیل نمیشود که این صحبت ها با صدای بلند انجام بگیرد و حالت بگو مگو پیدا کند .

✧ برای ورق زدن مجله یا کتاب حتماً نباید انگشت را در دهان کرد و باکمک

آب دهان صفحه ها را برگرداند . با کمی صبر و حوصله میتوان صفحه را با کمک دو انگشت ورق زد .

✧ بهتر است در عوض اینکه بگوئید کلفتم ، آشپزم ، شوفورم ، بطریق ساده تر بگوئید ، پیشخدمت ، آشپز و شوفور .

✧ هر چه که در میهمانی هایتان خرج کرده باشید و مثلاً بجای آب خوردن ، سرشام به میهمانان شربت و یا نوشیدنی دیگری بدهید ، باز باید توجه داشته باشید که برای بعضی ذائقه ها هیچ چیزی جای آب خوردن را نمی گیرد . بهر حال در سرمیز شام آب خوردن را فراموش نکنید .

✧ وقتی با عده ای بیرون میروید همه وقت مقداری پول خورد همراه داشته باشید مطمئناً برای پارکینگ و یا دربان احتیاج بآن خواهید داشت .

✧ درست است که گوش دادن به صحبت های نفر پهلو دستپان در سینما یا مطب دکتر و یا مجامع عمومی دیگر جالب است ولی آیا خیال میکنید کلر خوبی هم هست .
✧ وقتی از پله ها در راهرو های عمومی بالا میروید اگر عجله ندارید سرپیچ کنار بایستید و بگذارید دیگران که پشت سر شما هستند و ممکن است از شما عجله شان بیشتر باشد رد شوند .

✧ چه مانعی دارد که در کرایه تاکسی ها و یا خرج سینما و غذا و غیره باشخصی که وقت برنامه هایتان را با هم ترتیب میدهید شریک شوید و هیچکدام بد دیگری از نظر خرج تحمیل نشوید .

✧ اشخاصی که با شما سروکار دارند و یا يك یا فقط چند بار به شما رجوع میکنند زیاد خودمانی نشوید . باین ترتیب آنها نیز به شما بیشتر احترام خواهند گذارد .

✧ تبریک را بهتر است تا فقط هشت روز بعد از اتصاب ، تولد ، ازدواج ، منزل جدید به شخص مورد نظرتان بگوئید . و این تبریک بوسیله نامه یا تلفن و یا دیدار (بستگی به نسبت شما دارد) میتواند انجام گیرد . دیرتر از هشت روز شما را نزادو بی مبالا نشان میدهد .

بر خورد با بزرگترها

در نهایت ادب با بزرگترها روبرو شوید . وقتی وارد می‌شوند و یا شما با آنها معرفی می‌شوید ، با کمال احترام از جای خود بلند شوید . در موقعی که شخص بزرگتری صحبت می‌کند با دقت بآن گوش دهید . اگر خاطره شیرین و یا داستان جالبی تعریف می‌کنند از جمله‌هایی از قبیل خوشا بحال شما یا ای کاش منم بجای شما بودم ، بخوشی و خاطره شیرین آنها لذت بیشتری بدهید . بعضی اوقات اتفاق می‌افتد که حکایت شیرینی را که می‌خواهند تعریف کنند شما میدانید ، کاملاً مراقب باشید که یک مرتبه ، صحبت او را قطع نکنید و بگوئید که من این حکایت را میدانم و یا اینکه قبل از تعریف کردن ، خنده بلند سر ندهید ، بلکه صبر کنید تا حکایت آنها تمام شود . ادب ایجاب می‌کند که تا آخر بصحبت او گوش فرا دهید .

اگر قرار ملاقات یا دیدار با پزشکی را دارید سر موعد مقرر حاضر شوید . چنانچه پیس آمدی موجب تأخیر گردد او را آگاه سازید .

در موقعیکه برای تشخیص بیماری به پزشک مراجعه کردید سعی کنید بپشوالی که از شما می‌شود در کمال صداقت و حقیقت جواب بگوئید تا باعث اتلاف وقت آنها نشود . هیچوقت نام پزشک دیگری بنام بهترین یا بدترین پزشک نزد ایشان نبرید . از زحماتی که درباره شما یا بستگانتان کشیده است باید قدردانی نمائید .

در ضمن این موضوع را همواره بخاطر داشته باشید که از دوست خود نزد دوست دیگران هرگز انتقاد و یا شکایت نکنید ، بلکه آنها را با خود او در میان بگذارید که او با اشتباه خود پی به برد و ارزش و اهمیت شما نزد او بیشتر بشود .

نکاتی که در سینما یا تاتر و یا اجتماعات باید رعایت شود

در تاتر و یا سینما و یا اجتماعات بزرگ از صحبت کردن و بحث دربارهٔ موضوع فیلم و شکستن تخمه و بلند صحبت کردن و یا خواندن زیر نویس فیلم با صدای بلند که موجب ناراحتی دیگران می‌گردد خود داری نمائید. در موقع خرید بلیط رعایت نوبت را بنمایند. در سینما یا تاتر کلاه را از سر بردارید و اگر ناچار بودید کلاه بسر داشته باشید. کلاهی انتخاب کنید که مانع دید نفر پشت سری شما نگردد، برای اطمینان میتوانند از نفر پشت سری خود سؤال نمائید تا کلاه شما موجب ناراحتی آنها نباشد. در روی صندلی خود دائماً در حرکت باشید، زیرا که اطرافیان شما از این حرکت رنج می‌برند.

اگر ضرورت پیدا کرد که یکی از تماشاچیان سالن را ترك کند باید افراد نشسته، خود را جمع کنند تا راه عبور برای عابر باز شود و در موقع نشستن پای خود را بصندلی نفر جلو تکیه ندهید.

دست زدن و تشویق کردن در تاتر و کنسرت باید بموقع و هماهنگ صورت بگیرد. در موقعی که همگی دست می‌زنند میتوانند تشویق کنید. در ابراهای تشویق بصورت گفتار است، در اینگونه مواقع برای بازیکن زن کلمه (براو) و برای مرد (براو) گفته میشود.

از سوت زدن و یا ادای کلمات زننده خود داری کنید. در کنسرت فقط در موقعی دست بزنید که در فاصلهٔ بین قطعات باشد. در این موقع راهنمای ارکستر بطرف تماشاچیان بر میگردد و در پایان کنسرت نیز نوازندگان را معرفی و باید آنها را نیز تشویق نمائید.

راه و رسم هدیه دادن

هدیه دادن نشان وفا و صمیمیت است و شما را در نظر دوستان محبوب می‌کند چون یقین دارند که همیشه بیاد آنها هستید. در موقع هدیه دادن باین نکات توجه فرمائید:

هدیه را آن چنان انتخاب کنید که هدیه گیرنده ناراحت نشود، زیرا اجناس گران قیمت طرف شما را شرمند می‌سازد.

در موقع خرید جنس اکثر قیمت آن بصورت اتمکت بان چسبیده، حوقمی که می‌خواهید هدیه را بدوست خود تقدیم کنید توجه داشته باشید که اتمکت را از روی آن بردارید. از هدیه دادن یادگاریهای خانوادگی چشم به پوشید. در صورتیکه هدیه گیرنده زن یا مرد متأهلی است، آنرا طوری انتخاب کنید که مورد استفاده هر دو نفر قرار بگیرد.

در موقعی که خواستید برای جشن عروسی بدوست یا بستگان نزدیک خود هدیه بدهید، می‌توانید از آنها سؤال کنید که بچه چیز احتیاج بیشتری دارند، چون دونهفر که تازه خیال تشکیل زندگی نوینی را دارند، اثنائیه منزل بیشتر مورد احتیاج آنها خواهد بود.

بعد از آنکه هدیه را بدوستان دادید، مرتب از او سؤال نکنید که آیا مورد پسند قرار گرفته و یا آنکه از نوع جنس و یا قیمت آن حرف بزنید، زیرا این عمل شما را نزد دوستان کوچک و ارزش هدیه را پائین خواهد آورد.

چگونه باید مسافرت نمود

وقتی تصمیم به مسافرت می‌گیرید بلیط خود را قبلاً تهیه نمائید تا محلی را که مایل هستید بتوانند در اختیار شما بگذارند. در مسافرت چون مایل هستید چیزهای نو و تازه‌ای به بینید بنا بر این باید برنامه‌ای برای خود تعیین نمائید تا بتوانید نقاط دلخواه خود را به بینید. اشیائی که مورد احتیاج است جائی قرار دهید که بتوانید با آسانی آنرا بیابید لباس راحت که زود چروک نشود و با آسانی برتن برود به پوشید و کفش هم باید طوری باشد که اگر احتیاج براه رفتن پیدا کردید ناراحتان نکنند. در مسافرت از اشتباه دیگران چشم پوشی کنید و سعی کنید خود شما يك آدم مرتب و منظمی باشید و همیشه در کارها اتفاق نظر داشته باشید. در سفر پول نقد کمتر داشته باشید و بقیه وجه خود را بصورت چکهای مسافرتی همراه به برید.

چمدانهای شما باید همیشه منظم و از بسته‌های كوچك و زیاد تشکیل نشده باشد، زیرا در اینصورت بیم جاماندن آن زیاد است و دیگر اینکه با آسانی قابل حمل و نقل نیست. در مسافرخانه و یا اگر شب در قطار هستید، برای شستن دندان قبل از اینکه لباس خواب به پوشید بروید و صبح نیز بعد از پوشیدن لباس برای دست و رو شستن اطاق خود را ترك کنید.

کوپه و صندلی را مانند خانه خودتان در نظر بگیرید و در نظافت آن کوشا باشید. نوشتن و یا حك یادگاری برای شما زیبنده نیست. در مسافرت با هواپیما باید توجه بکفتار گوینده بلندگو داشته باشید چون او شما را از حرکت مطلع می‌کند. در حقیقت چنانچه این نکات را در نظر بگیرید همیشه از مسافرت راضی خواهید بود و با اینعمل در بهبود يك جامعه نیز قدم اساسی را برداشته‌اید.

ورود بمجالس میهمانی و هتل‌ها و مهمانخانه‌ها

موقع ورود برستوران معمولاً آقایان در را باز نموده تا خانمها داخل شوند . برای آویزان نمودن پالتو محلی معین شده که دارای مأمور بوده تا با شما همراهی نماید . آقایان پالتوی خود را می‌سپارند و از بانوان سؤال میشود آیا مایل هستند پالتوی خود را بدهید ؟ معمول بر این است که خانمها با پالتو وارد میشوند . ولی اگر بازانی بتن دارند و احیاناً مرطوب باشد با کمک آقایان بمأموران نگهداری می‌سپارند .

موقع نشستن سرمیز غذا خانمها با کمک آقایان پالتوی خود را درآورده و به پشت صندلی خود قرار میدهند بطوریکه پائین دامن پالتو روی زانویشان قرار گیرد و اگر میز تمیزی باشد روی میز قرار دهند .

چنانچه آقایان بایستی قبل از خانمها در محل قرار حضور یابند ، معمولاً خانمها میتوانند يك الی دو دقیقه دیرتر حاضر شوند ولی این نکته را بیاد داشته باشید که هرگز بمحلی که قرار است بروید دیر حاضر نشوید .

معمولاً در مجالس میهمانی غذا از طرف چپ « سرو » می‌شود تا همه بتوانند با کمال راحتی بردارند . در صورتیکه غذا روی میز دیگری چیده شد مدعوین برای انتخاب غذا نزدیک آن میز میروند .

اگر کارد و چنگال بنظر شما کثیف آمد آنرا با دستمال سفره پاک نکنید بلکه به آقا یا «گارسن» بدهید تا عوض کند .

برای صدا کردن پیشخدمت آنها را بنام گارسن اگر خانم است با کلمه خانم صدا کنید . هیچوقت از کلمات هی ، هیس و غیره استفاده نکنید

چگونه بعیادت بیماران برویم

چنانچه برای دیدن بیمار بمنزل و یا به بیمارستان میروید قبلا ساعات عیادت را در نظر بگیرید .

از بردن اطفال نزد بیمار خود داری کنید ، زیرا علاوه بر اینکه موجب ناراحتی مریض میشوید کودک شما هم که بسیار لطیف است در معرض بیماری قرار می گیرد .
بردن چند شاخه گل برای بیمار شما را محبوب می کند ، ولی دقت نمائید که در اینگونه موارد از بردن گلهای بسیار معطر خودداری کنید .

هیچوقت روی تخت بیمار نه نشینید ، چنانچه صندلی در دسترس شما نبود ایستادن را ترجیح دهید .

بخاطر داشته باشید شما برای تسکین درد بیمار بدانجا رفتهاید نه برای شدت بیماری او ، پس سعی کنید با روی بشاش و صحبتهای شیرین با او قوت قلب داده تا برای چند لحظه ای هم که شده مریض ، بیماری را فراموش کند .

نزد بیمار با هم در گوشی صحبت نکنید . و از گفتگو در باره فلان مریض که مثلا اول بیماری اش شبیه به بیماری او بوده بعد بدتر شده هیچ وقت سخن نگوئید .
از طبابت برای او خود داری کنید .

مدت ملاقات بیماران باید خیلی کوتاه باشد و چنانچه حس کردید که ناراحت شده او را تنها بگذارید .

اگر در خارج کلری به شما رجوع کرد باید با خوشروئی قبول و در اسرع وقت انجام دهید .

در فاصله دو دیدار با فرستادن کارت و یا بوسیله تلفن از بیمار احوالپرسی کنید .
زیرا این یادآورهای خوشی را در ذهن بیمار باقی میکندارد .

در معابر و مجالس

باید بدانید معابر برای عموم است و آنرا منحصر بخود ندانید ، کوشش کنید در معابر بطور دسته جمعی حرکت نکرده و راه را مسدود ننمائید ، همیشه سمت راست خود حرکت کنید تا محلی برای طرف مقابل شما نیز باشد . در موقع عبور از محلی که چند نفر دور هم جمع شده اند ، با عرض معذرت از آنها اجازه عبور بخواهید . در خیابان آشامیدن مشروبات ، خوردن اغذیه و کشیدن دخانیات برخلاف آداب معاشرت است این اصول باید رعایت شود .

اگر در اتوبوس نشسته اید و شخصی مسن یا خانمی با طفل سوار میشود و صندلی خالی موجود نیست در این موقع وظیفه به جوانتران حکم می کند که جای خود را بآنها تعارف کنند . کسی که جای شما را اشغال خواهد کرد بایستی با خوشروئی و عرض تشکر در خواست شما را بپذیرد و تعارف معمولی را از قبیل بفرمائید صندلی شما است و یا جان شما ممکن نیست را کنار بگذارد .

بمغازه ای که وارد میشوید در بدو ورود باین نکات توجه داشته باشید :

۱ - برای پیدا کردن شیئی مورد نظر تمام مغازه را بهم نریزید ، زیرا برای چیدن اجناس وقت صرف شده و شما وقت او را ضایع می کنید .

۲ - اگر برای انجام کاری بمحل مخصوصی میروید ، موجب اتلاف وقت خود و دیگران نشوید .

۳ - نشان دادن اشخاص با انگشت برخلاف ادب است ، همیشه این نکته را رعایت کنید .

۴ - نوبت خود و دیگران را در همه جا مراعات کنید و دیگران نیز باید این مسئله را رعایت نمایند .

پیشرفتهای ما

حماسه‌ای شکوهمند و غرورآمیز از سرزمین ما

۸ سال در تاریخ زندگی ملت‌ها لحظه‌ای بیش نیست ، اما ۸ سالی که بر ملک و کشور ما گذشت ، آغاز و تکوین يك عصر کامل بود ، عصری که بنیادهای اجتماعی ایران را دگرگون ساخت و ارزشها و سنت‌های نوینی را وارد تاریخ این سرزمین کرد . انقلاب ایران انعکاس ایده‌آل نسل‌ها بود که به گونه يك ضرورت تاریخی جلوه کرد . آینده‌ای که زیر بنای مستحکم آن برای پذیرش جامعه‌ای خوشبخت با مردمی خوشبخت بادت‌های اعجاز انگیز انقلاب پی‌ریزی شده است .

ویژگی انقلاب ایران تنها این نیست که حقوق انسانی زن را به عنوان پرورش دهنده نسل‌ها و سازنده حقیقی آینده به او باز گرداند ، یا غل و زنجیر را ازدست روستایی باز کرد و یا غریو چرخ کارخانه‌ها را درپهنای این سرزمین به طنین درآورد و ویژگی اصیل‌ترین تحول و رستاخیز با توجه عمیق آن به انسانی بود که آینده به او نیاز نداشت . و فرهنگ این انسان نوین بود که در فلسفه انقلاب ایران تجلی کرد . و اینک نسلی نو و جامعه‌ای نوست که از اعماق تاریخ ایران در پرتو فلسفه انقلاب قد می‌کشد ...

اگر در بهمن ماه ۱۳۴۱ انقلاب سپید ایران را برخی دیرباوران شوخی می -
پنداشتند و اگر تا مدتی پس از آن باز بودند که نی که میخواستند به عمد چشم‌هایشان

را در مقابل پیشرفتهای ایران بسته نگه دارند و اگر در آغاز کار برای این ناباوری جوابی دندان شکن آماده نبود ، دیگر اکنون برای بیان توفیق این انقلاب نیازی به هیچ بحث و گفتگو نیست .

انقلاب ایران ظرف هشت سالی که از عمر آن میگذرد چنان بارور شد ، و آنچنان تحولی درشئون مختلف کشور ما پدید آورده که گوئی نه هشت سال ، بلکه از سال ۴۱ تا بحال قرن را سپری کرده ایم و بدین جهت است که آن دسته از هموطنان ما که پس از سالها اقامت در کشورهای خارج وقتی قدم به میهن خود میگذارند حیرت زده میشوند . آن جوان ایرانی که قبل از انقلاب ، کشورش را به قصد ادامه تحصیل در خارج ، ترک مینمود شاید حق داشت که در مورد بازگشت تردید کند و هرچند که به مام وطن عشق بورزد خویشتن را در کشورش بیگانه پندارد . چراکه نظام فئودالیتة شهری و روستائی ، بی عدالتی اجتماعی ، تبعیض ، نفوذ اقتصادی بیگانه ، مداخلات ارتجاع و سرانجام عدم تأمین و رفاه مادی همه روشنفکران را آزار میداد و شاید تنها راه رستگاری در این مینمود که آنها باصطلاح دستشان به دهانشان میرسید خود را خلاص کنند و راهی خارج شوند و یا دست در دست عوامل ارتجاع به غارت ملت پردازند .

در این روزها که باید روزهای یأس و نا امیدیش نامید ، و در همین روزها که بسیاری از زیر بار وظایف خطیری که داشتند شانه خالی میکردند و میدان را هرچه بیشتر برای چپاولگران خالی میکذاشتند ، شاهنشاه ایران در اندیشه بود . شاهنشاهی که بارها در مواقع بحرانی کشورش را از سقوط رها نموده این بار نیز وظیفه سنگینی در مقابل خود میدیدند و میبایست که رسالت تاریخی خود را انجام می - دادند . معظم له بیش از همه از نظام فئودالیتة نفرت داشتند ، اما چگونه باید این کار انجام میشد . با آن شیوه خونین و هراس انگیز و آن بازده کم و یا شکل مؤثر دیگر که مستلزم ریختن هیچ خونی نباشد؟ به شیوه ای ظاهر فریبانه و زودگذر و یاد دیگرگونی

عمیق و دیرپا ؟ با تقلیدی کور کورانه و خشک از این و آن و یا متعصبانه به راههای شخصی توسل جستن .

فلسفه انقلاب

سالها بود که این راه حلها ذهن شاهنشاه را بخود مشغول کرده بود تا از میان آنها درمان قطعی مشکلات کشور ما کشف گردد . اگر قرار بود که انقلابی عمیق و آنها در همه شئون کشور ما صورت گیرد که بهترین بازده را داشته باشد و برای آبیاری آن خونی هم ریخته نشود لازم بود که يك مطالعه همه جانبه صورت گیرد . لازم بود هدف و فلسفه انقلاب روشن گردد و چگونگی اجرای آن معلوم شود ، نتایج آن بررسی و مهمتر از همه موقع اجرای آن مشخص گردد . همه این کارها صورت گرفت و آنگاه در بهمن ماه ۱۳۴۱ با آرای اکثریت مردم ، تاریخ کشور ایران ورق خورد و عصر جدیدی آغاز گردید که کمتر شباهتی به گذشته داشت .

در آن روز ملت ایران به ندای شاهنشاه خود که منعکس کننده وسیع خواسته های خود آنان بود پاسخ گفت و شش اصل اول انقلاب شاه و مردم را که دیباچه ای برای انقلاب بود به تصویب رساند . این اصول بعداً به نه و سپس دوازده اصل افزایش پیدا کرد که هر يك در جای خود اهمیت بسزائی دارد و اما مهمتر از همه آنها و جان مطلب لزوم انقلاب و فلسفه آن میباشد و اینکه این ضرورت تاریخی صورت گرفت و هدف های آن یکی پس از دیگری با موفقیت به عمل درآمد .

گفتنی است که این انقلاب که محقق يك ضرورت بود ، نه بعنوان مد روز دنبال آن رفتیم و نه با تعصبات خشک و دور از منطق بوجود آمد . این ، همچنان که گفتیم زائیده يك ضرورت بود و نیاز مبرم ما به اصلاحات همه جانبه عمیق ، آن را پدید آورد و برای موفقیت هر چه بیشتر آن سعی شد که با توجه به شرایط کشور ما از تجربیات مختلف در به ثمر رساندن آن استفاده شود .

تحولات فکری

اینک که هشت سال از آن روز میگذرد ، ببینیم چه تحولاتی در کشور ما

روی داده است .

بطور کلی آنچه را که در این مدت انجام شده میتوان به دو قسمت عمده تقسیم کرد یکی تحولات فکری و اجتماعی و دیگری تحولات اقتصادی که در عین حال لازم و ملزوم یکدیگر بودند .

بزرگترین خدمتی را که انقلاب سپید انجام داده باید در تحول فکری که پدید آورده دانست . در گذشته اگر پول و سرمایه مادی بود و اگر هم سایر مشکلات وجود نداشت همینکه مردم دریأس و بدینی فرو رفته بودند کافی بود که هر برنامه‌ای نقش بر آب گردد . کمتر امیدی به آینده وجود داشت ، چرا که ارتجاع و طبقه فئودال همه چیز را به خود اختصاص داده بودند ، تمام مشاغل مهم در ید اختیار آنها بود ، از تمام مواهب و امکانات این مملکت استفاده میکردند و در عوض حاصل اقدامات آنها جز بدینی چیز دیگری نبود .

بسیاری مردم از کار خود حاصلی نمیدرند و بی تفاوتی چنان در جوان‌ها ریشه دوآئیده بود که جز يك تحول عمیق و همه‌جانبه هیچ چیز دیگری نمیتوانست این مشکل را از میان بردارد . و بخوبی میدانیم که تا در کشوری زمینه فکری کاملاً مهیا نشده باشد هیچ کاری صورت نخواهد گرفت مگر به صورت ظاهر که ناگفته معلوم است آن را دوامی نیست .

اینک در کشور ما این کار مهم ، یعنی ایجاد امید صورت گرفته است ، مردم امیدوار شده‌اند و این بزرگترین سرمایه‌ای است که يك کشور میتواند داشته باشد . نباید ادعا کرد که تبعیض در کشور ما کاملاً از میان رفته و یا عدالت اجتماعی کامل برقرار شده است ، خیر ، ولی ما در این راه قرار گرفته‌ایم و تا به آخر خواهیم رفت .

کارهایی که پس از انقلاب ششم بهمن در کشور ما صورت گرفته زیاد است و در رأس آنها اصلاحات ارضی قرار دارد که ما توانستیم با کمترین درد سر آن را به انجام برسانیم . اصلاحات ارضی و خاتمه بخشیدن به رژیم ارباب و رعیتی آرزوی میلیونها مردم جهان است و هنوز بسیاری از کشورها نتوانسته‌اند این کار را عملی سازند .

در برخی کشورها نیز با بهای سنگینی به انجام این اصلاحات عملی شد ، اما ما توانستیم با هوشیاری تمام مرحله به مرحله آن را جامه عمل پوشانیم که اینک مهمترین تجلی آن تشکیل شرکتهای سهامی زراعی میباشد که بسیاری و از جمله وزیر کشاورزی رومانی آن را بسیار موفقیت آمیز خوانده اند .

در مورد اصلاحات ارضی نکته مهمی که باید تذکر داد این است که نظر شاهنشاه صرفا این نبود که با تقسیم زمین بین کشاورزان کار اصلاحات ارضی را تمام شده تلقی کرد . شاهنشاه بر این بود که ضمن اجرای عدالت اجتماعی کوشش عظیمی هم برای بالا بردن بازدهی زمین و تامین رفاه حال کشاورزان صورت گیرد و بهمین جهت است که می بینیم هر روز کار تازه ای در این زمینه صورت میگیرد و با ایجاد شرکتهای تعاونی ، خانه های فرهنگ روستائی و شرکتهای سهامی زراعی گامی در این زمینه برداشته میشود .

تامین عدالت اجتماعی

در مورد تامین عدالت اجتماعی و شرکت مردم در وظایف اجتماعی نخست باید به ایجاد خانه های انصاف و شوراهای داوری اشاره کرد که اینک در اقصی نقاط ایران به فعالیت مشغولند . اعضای این خانه ها و این شوراها از میان خود مردم برگزیده میشوند و بدین ترتیب با حذف تشریفات زائد و سرعت بخشیدن به جریان پرونده ها گام بلندی در اجرای سریع عدالت برداشته شده است .

انجمن های شهر

تشکیل انجمن های شهر که انجام امور شهری را برعهده دارند و شهرداران را در انجام وظایف خطیر خود همراهی میکنند . و مهمتر از همه تشکیل انجمن های شهرستان و استان است که در قانون اساسی ایران پیش بینی شده بود اما تشکیل آن به سبب مشکلاتی که موجود بود به عهده تعویق می افتاد و سرانجام سال گذشته انتخابات آن انجام و این آرزوی دیرینه مردم برآورده شد .

سهیم کردن کارگران در سود کارخانه ها ، یکی دیگر از اصول انقلاب شاه و

مردم است که برای تامین رفاه حال کارگران و به تعبیری پیشرفت اقتصادی کارخانه پایه گذاری گردید. شاید در اوایل کار بودند عده ای کارفرما که گمان میبردند سهم کردن کارگران در سود ویژه به منافع آنها لطمه وارد میکند، اما بتدریج دریافتند که این کار سبب ایجاد تحرك بیشتر و در نتیجه تامین منافع بیشتر خواهد بود.

هنگام بررسی اصول دوازده گانه انقلاب سپید بدین نکته بر میخوریم که هر يك از این اصول در جای خود اهمیتی بسزا دارد و نمی توان یکی را بردیگری ارجحیت داد، چرا که هر يك با توجه به ضرورت های موجود پایه گذاری شده و هر يك قسمتی از زندگی اجتماعی ما را در بر میگیرد.

انقلاب اداری و آموزشی

با این وجود و با توجه به نقش عظیم مدیریت وزیانی که از بابت کم کاری و نابسامان بودن وضع ادارات دیده ایم باید اذعان کنیم که اصل دوازدهم انقلاب که راجع است به انقلاب اداری و آموزشی دست کم یکی از مهمترین اصول انقلاب سپید میباشد.

شاهنشاه آریامهر در این مورد میفرمایند :

«... مفهوم این اصل این است که همه افرادی که در سازمان های اداری و دولتی وظیفه ای را اعم از بزرگ یا کوچک به عهده دارند، باکمال صداقت و وظیفه شناسی با قبول مسؤلیت در انجام وظیفه خود بکوشند و روح اتلاف وقت و باصطلاح قرطاس بازی و بروکراسی در ادارات ما از بین برود و هر کارکن اداری بدانند که وظیفه او در درجه اول سرعت در انجام مراجعات مردم و اجرای صحیح و بی غرضانه و طایف اداری و تسهیل گردش کارهای کشور است، زیرا همین مردمنده که از رامدادن مالیات، حقوق این کارمندان را تأمین میکنند.

ادارت ما می باید از روح مماطله و دفع الوقت و بی تصمیمی و نیز از تشبث و توسل، پاك و منزه شود... از طرف دیگر میباید تمرکز بی دلیل و زیاده از حد امور در پایتخت مملکت از میان برود و به استان ها و شهرستان های کشور امکان ابتکار و

مسئولیت بیشتری در کارهای مربوط به خودشان داده شود، که خدمت در نواحی مختلف کشور با خدمت در پایتخت و شهرهای بزرگ لازم و ملزوم یکدیگر باشد. بهر صورت، اصلاح وضع دستگاه‌های دولتی و تجدید بنای سازمان‌های اداری و تغییر اساسی در روش کار و اعمال مدیریت صحیح و دقت در حسن انجام کارهای اداری و سرعت اتخاذ تصمیم با بی نظری و خیرخواهی اصولی است که قطعاً میباید در جریان انقلاب اجتماعی ایران تحقق یابد .

و پس از این بود که اقدامات وسیعی در جهت اجرای این هدف به عمل آمد و روش کار در ادارات مورد بررسی قرار گرفت و روش‌های جدیدی جانشین آن گردید. همچنین در مورد انقلاب آموزشی شاهنشاه دستوراتی صادر کردند و در کنفرانس انقلاب آموزشی که در مرداد ماه ۴۷ در رامسر تشکیل گردید و اصول و خط مشی اساسی این انقلاب بنام منشور انقلاب آموزشی تهیه گردید و وزارت علوم فعالیت خود را در این زمینه آغاز کرد . هدف اساسی انقلاب را شاهنشاه آریامهر به این شرح تعیین فرموده‌اند : « هدف اساسی از تحول آموزشی میباید این باشد که شخصیت جوانان ما و حس اعتقاد به نفس ایشان از هر جهت تقویت شود تا افرادی که در آینده سرنوشت کشور را بدست خواهند گرفت برای قبول مسئولیت های خود واقعا آماده و مجهز باشند . »

ذوب آهن

توفیق در ایجاد تاسیسات ذوب آهن را باید ثمره انقلاب ششم بهمن و سیاست مستقل ملی ایران دانست . تأسیس کارخانه ذوب آهن در ایران داستان درازی دارد و میدانیم که انجام این آرزوی بزرگ هر بار با مشکلاتی مواجه میگردد که دخالت بیگانگان یکی از این مشکلات بشمار می‌آید ولی سرانجام با سیاست دوراندیشانه شخص شاهنشاه همه موانع از میان برداشته شد و این آرزو عملی گردید . این کارخانه که حداکثر تا اواخر سال جاری بکار خواهد افتاد قادر خواهد بود که احتیاجات داخلی کشور را تامین و میلیونها دلار ارزی را که از این بابت از کشور خارج میشد در خود

کشور ذخیره کند .

اجرای طرح شاه لوله گاز یکی دیگر از کارهایی است که بعد از انقلاب صورت گرفت . گاز حاصله از منابع نفتی ایران سال‌های سال هدر میرفت و میسخت و منظره سوختن آن هر ایرانی وطن پرستی را در اندوه فرو میبرد . مردم در مقابل چشمان خود میدیدند که چگونه میلیونها سرمایه دود میشود و به هوا میرود ، تا اینکه به همت شاهنشاه و به انکاء سیاست مستقل ملی که با سلاح ایمان و پشتیبانی مردم مسلح بود قرار دادی برای فروش گاز با اتحاد جماهیر شوروی با شرایطی ساده که منافع ایران را از هر جهت در برداشت منعقد گردید و از آبانماه سال ۱۳۴۹ طی مراسم باشکوهی که درمرز ایران و شوروی انجام شد بهره برداری از آن آغاز گردید .

نفت

صاحبان سهام درکنسرسیوم نفت ایران به خیال روبرو بودن بایک دولت ضعیف از تأمین منافع حقه ایران سر باز میزدند و برای این کار هزاران عذر و بهانه میآوردند. اخطار صریح شاهنشاه که مذاکرات اخیر مقامات کنسرسیوم و مقامات ایرانی را «مذاکرات سر نوشت نامیدند» همچون یک سلاح برنده در دست مقامات ایرانی طرف مذاکره تأثیر خود را بخشید و صاحبان کمپانیهای نفتی تسلیم خواسته‌های ایران شدند و میزان مالیات از درآمدهای ویژه نفت پنج درصد فزونی یافت . بعلاوه بهای نفت خام سنگین نیز در هر بشکه ۹ سنت اضافه شد که با این ترتیب سالیانه ۱۲۵ میلیون دلار به درآمدهای ایران افزوده میشود . به منظور تسهیل منابع بیشتر از منابع نفتی اقدامات دیگری هم در جریان است و دولت کوشش دارد که با کمک سایر کشورهای صادرکننده نفت قیمت نفت خام سبک از منطقه خلیج فارس را نیز افزایش دهد .

پتروشیمی

با وجود مواد اولیه کافی و امکانات زیادی که برای تأسیس صنایع پتروشیمی در ایران وجود داشت به سبب پاره‌ای مشکلات که قبلاً به آنها اشاره رفت کار مهمی در این زمینه صورت نگرفت . در فاصله سالهای ۴۱ تا ۴۹ اقدامات زیادی در این

زمینه انجام شد که مهمترین آنها تأسیس مجتمع شیمیائی شاهپور میباشد که محصول روزانه آن بالغ بر ۶۵۰۰ تن فرآورده های مختلف است . محصولات این کارخانه علاوه بر تأمین احتیاجات ایران به کشورهای دیگر نیز صادر خواهد شد . هم اکنون چند واحد دیگر پتروشیمی در حال بهره برداری است که یکی از مهمترین آنها تأسیسات پتروشیمی جزیره خارک میباشد .

کارهایی که در زمینه صنعتی کردن کشور انجام شده بیشمار است . از جمله مهمترین این کارها باید از کارخانه ماشین سازی تبریز ، کارخانه تراکتور سازی ، کارخانه ماشین سازی و آلومینیوم سازی اراک و چندین کارخانه اتومبیل سازی نام برد که بوسیله بخش دولتی و بخش عمومی اداره میشود و هر یک از آنها قسمتی از احتیاجات کشور را تأمین میکند .

با بیسوادی به عنوان يك آفت جهانی

مبارزه میشود

امروز حق آموزش از حقوق اصلی و مسلم هر فرد بشر است و بیسوادی بزرگترین مانع در راه رشد اقتصادی ممالک در حال توسعه شناخته شده است .

در سال ۱۹۶۳ سازمان ملل متحد قطعنامه‌ای را تصویب کرد که بموجب آن حق آموزش از حقوق اصلی و مسلم هر فرد بشر و بی سوادی بزرگترین مانع در راه رشد اقتصادی و کشورهای در حال توسعه شناخته شد . به موجب همین قطعنامه بهمه کشورهای عضو یونسکو توصیه شده بود که در برنامه‌های کلی توسعه اقتصادی خود ، مبارزه با بیسوادی را مقدم بدانند و کشورهایی که خود با این مشکل روبرو نیستند با کمکهای فنی و اقتصادی بیاری کشورهای در حال توسعه بشتابند و همچنین از سازمانهای وابسته بسازمان ملل از قبیل یونسکو ، صندوق مخصوص و بانک بین‌المللی برای تعمیم سواد دعوت شده بود تا مساعی کشورها را در راه يك كوشش بین‌المللی برای تعمیم سواد هدایت و تقویت کنند و هر راه یا وسیله‌ای را که برای تأمین این همکاری لازم و مفید تشخیص میدهند مورد مطالعه قرار دهند .

در مهرماه ۱۳۴۳ که سیزدهمین مجمع عمومی یونسکو تشکیل گردیده بود و نمایندگان همه کشورهای عضو برای مطالعه پیرامون یکی از حیاتی‌ترین و انسانی‌ترین مسائل جهان یعنی مبارزه با بیسوادی که در دستور جلسه قرار داشت ، زیر يك سقف گرد آمده بودند ، پیام تاریخی شاهنشاه آریامهر مطرح گردید و مورد استقبال شدید نمایندگان و مقامات مسئول یونسکو قرار گرفت . نکاتی که شاهنشاه آریامهر در این پیام یادآور شده بودند بحدی نمایندگان دول را تحت تأثیر قرار داد که ضمن تجلیل

از دعوت جوانمردانه معظم له تصمیم گرفته شد کنگره جهانی مبارزه با بیسوادی با حضور وزرای آموزش و پرورش و نمایندگان کشورهای جهان در شهریور ماه ۱۳۴۴ در تهران تشکیل گردد .

این کنگره روز هفدهم شهریور ماه با پیام تاریخی شاهنشاه آریامهر در کاخ سنا گشوده شد و نتیجه مذاکرات آنرا چنین میتوان خلاصه کرد :

مبارزه با بیسوادی با تعلیم و تربیت عادی ارتباط کامل دارد . مبارزه با بیسوادی باید جزء لاینفک جزای طرحهای توسعه اقتصادی و طرحهای مربوطه به تعلیم و تربیت در هر کشور تلقی شود . بیسوادی يك بلیه جهانی است که نتایج آن دامنگیر مردم سراسر جهان خواهد شد ، بنابراین همه کشورهای جهان باید برای ریشه کن کردن آن تشریک مساعی و مجاهدت نمایند و بخاطر تأثیر و اهمیتی که کنگره جهانی مبارزه با بیسوادی در تغییر وضع اجتماعی و اقتصادی میلیونها افراد بشر داشته است ، روز افتتاح کنگره بعنوان روز جهانی مبارزه با بیسوادی شناخته شود و در این روز در مرکز سازمان علمی و فرهنگی ملل متحد و همه کشورهای عضو مراسم با شکوهی بر پا می گردد و جایزه محمد رضا پهلوی که از طرف یونسکو تعیین میشود بکشور یا مؤسسه یا شخصی داده خواهد شد که مؤثرترین فعالیت را در راه مبارزه با بیسوادی انجام داده باشد . در کشور ما نیز از طرف طبقات مختلف مردم و سازمانهای دولتی و ملی برای بزرگداشت این روز بزرگ تاریخی مراسم با شکوهی برگزار می گردد .

فرهنگ روستائی

با معرفی اعضای شورایعالی انجمن ملی خانه های فرهنگ روستائی بحضور شاهنشاه آریامهر ، کار این خانه ها آغاز گردید و گام دیگری در راه رشد فکر و بهزیستی روستائیان برداشته شد .

آنچه مسلم است روستائیان کشور که هفتاد و پنج درصد جمعیت ایران را تشکیل میدهند احتیاج بکمک دارند و این کمک بر دو نوع انجام میپذیرد : اول کمک مالی و دوم کمک فنی است .

کمک مالی از راه تشکیل شرکت های تعاونی روستائی انجام میگردد و کمک فنی و فکری نیز از طریق تشکیل خانه های فرهنگ روستائی .

در این زمینه هر اندازه که کوشش دستگاہهای دولتی بیشتر گردد اثرات آن محسوس تر خواهد بود چون يك روستائی دیگر ، مانند قبل از انقلاب فکر نمی کند و اجرای انقلاب شاه و مردم باعث شده يك روستائی بفهمد که باید صاحب دانش کشاورزی باشد و با داشتن دانش کشاورزی میتواند بنحو بهتر و مطلوب تر از زمین و آب و بذرو کلیه نیروی انسانی خویش استفاده کند و سطح تولید کشور را بعد ممکن بالا برد .
به همین منظور است که شاهنشاه آریامهر در هر فرصتی بمسئولین امور توصیه میفرماید که نسبت بر رشد فکری و بسط اطلاعات کشاورزان کوشش نمایند و بنا به همین انگیزه بوده است که اساس تشکیل سپاه دانش و رها نیدن روستائیان از جهل و نادانی ریخته شد .

در کشور ما توجه بزندگی روستائیان روز بروز زیادتر و روز افزون تر میشود و امروز کشاورزان و روستائیان کشور ما از هر لحاظ در رفاه و آسایش بسر می برند

زیرا از يك طرف سپاهیان دانش و بهداشت و ترویج و آبادانی و از طرفی تشکیل خانه های انصاف و شرکت های تعاونی و شرکتهای سهامی زراعی هر کدام بنوبه خود دگرگونی سریعی در زندگانی روستائیان ایجاد کرده و تشکیل شورایعالی انجمن ملی خانه های فرهنگ روستائی نیز بنوبه خود تحول تازه ای در سطح زندگی روستائیان بوجود خواهد آورد و از طرفی برای عمران و آبادانی روستاها در برنامه چهارم توجه کافی شده است و مبلغ نود میلیارد و ششصد میلیون ریال اعتبار جهت عمران روستاها پیش بینی شده است . این میزان سرمایه گذاری در عمران روستائی با فعالیتهائی که انجمن های بخش روستائی خواهند کرد و سرمایه ای که آنها بنوبه خود بکار می اندازند پیشرفتهای و ترقیات را سریعتر به انجام میرساند . باید دانست که بنا به فرمایشات شاهنشاه آریامهر برنامه عمران دهات بر اساس اصل خود یاری استوار گردیده است هدف این برنامه اینست که ابتکار عملیات عمرانی بدست خود مردم روستائی داده شود و روح همکاری در بین مردم بوجود آید بنحوی که جوامع روستائی خود سر نوشت خود را بدست بگیرند واقمیت مشهور اینست که يك رشته فعالیتهای نمربخش در کلیه امور روستائیان بوجود آمده است که از هر جهت قابل تمجید میباشد .

اجرای برنامه پنجساله چهارم کشور خود دگرگونیهای تازه تری در روستاها بوجود خواهد آورد روستاها را از حیث ترقیات و عمران و آبادانی هم سطح شهرها قرار خواهد داد . ما می توانیم از امروز وضع روستاهای کشور را پیش بینی نمائیم و آینده ای که در انتظار روستاهای مملکت است بقدری درخشان و امید بخش می باشد که در طول تاریخ حیات ایران شاید اینهمه امید درخشان و عالی در راه عمران و آبادانی کشور وجود نداشته است .

آموزش و پرورش

در سال تحصیلی ۴۶ - ۱۳۴۵ بر رویهم سه میلیون و چهار صد و شست و نه هزار و هفتصد و شست نفر دانش آموز و دانشجو در سراسر کشور در دوره های مختلف از کودکان تا دانشگاه تحت تعلیم می باشند .

تعداد کودکان آنها ۲۶۱ باب با چهارده هزار و ششصد و هشتاد و پنج نفر کودک
تعداد دبستانهای چهارده هزار و هفتصد و چهل باب با دو میلیون و سیصد و هفتاد و هشت هزار و هشتاد دو نفر دانش آموز .

تعداد دانش آموزان دبیرستانها پانصد و هفتاد و نه هزار و هفتصد و شصت و نه نفر .
هنر آموزان مدارس فنی ، حرفه ای ، کشاورزی ، بازرگانی و بیماری پانزده هزار و نهصد و پنجاه و شش نفر .

تعداد دانش آموزان دانشسراها و مراکز تربیت معلم پنجهزار و ششصد و نود و دو نفر .

تعداد دانش آموزان مدارس علوم دینی هشتاد و سه نفر .
تعداد دانشجویان دانشگاهها و مدارس عالی و دانشکده های سی و شش هزار و هفتصد و چهل و دو نفر .

در سال ۴۶ - ۱۳۴۵ در سراسر کشور چهارده هزار و هفتصد و چهل باب دبستان عادی با شصت و چهار هزار و سیصد و پنجاه و یک کلاس دایر است که سه هزار نهصد و بیست و دو باب از آنها با سی هشت هزار و چهار صد و بیست و چهار کلاس در شهرها و ده هزار و هشتصد و هیجده باب بقیه با بیست پنجهزار و نهصد و بیست و هفت کلاس در مناطق روستائی مشغول کار هستند .

تعداد دبستانهای شهرها نسبت به سال گذشته دو بیست و نود و پنج باب افزایش داشته است .

در تهران پانصد بیست و دو باب دبستان دولتی با هشت هزار و هفتصد و هشتاد و چهار کلاس و پانصد و چهار باب دبستان خصوصی با سه هزار و هفتصد و نود کلاس دایر است .

در سال تحصیلی ۴۶ - ۱۳۴۵ بالغ بر یک میلیون پانصد و پنجاه و سه هزار و پانصد و چهل و شش نفر نوآموز پسر و هشتصد و بیست و چهار هزار و پانصد و سی و شش نوآموز دختر که جمعاً دو میلیون سیصد و هفتاد و هشت هزار و هشتاد و دو نفر می شوند که در دبستانهای عادی سراسر کشور مشغول تحصیل می باشند و این رقم نسبت به سال تحصیلی گذشته ۹ درصد افزایش نشان می دهد .

از تعداد کل نوآموزان یک میلیون چهار صد و بیست و دو نفر در شهرها مشغول

تحصیل هستند و این رقم معادل شانزده و نیم درصد جمعیت این شهرها را تشکیل می‌دهد. همچنین نهمصد و چهل و دو هزار و ششصد و شست نفر در روستاها یعنی معادل پنج و نیم درصد از جمعیت روستاهای کشور به تحصیل اشتغال دارند و اگر دانش‌آموزان خردسال سپاه دانش هم در این محاسبه منظور گردند، در سال تحصیلی جاری هشت و یک‌دهم درصد از جمعیت روستاها در مدارس اشتغال به تحصیل دارند.

در این سال هفتاد و یک هزار و دویست و هشتاد و یک نفر کارمند آموزشی در دبستانها به خدمت اشتغال دارند که از این عده، دو درصد لیسانسیه و هفتاد و سه درصد دیپلمه و بقیه دارای مدارك کمتر از دیپلم هستند.

دور نمای تحولات ایران

شاهنشاه آریا مهر در یکی از مصاحبه های مطبوعاتی فرمودند :

من تا بحال در باره این موضوع بکرات صحبت کرده ام و شاید عده ای بین شما هستند که کتاب (انقلاب سفید) را خوانده اند و از نظریات من و فلسفه انقلاب ایران آگاهند ، اساس پیشرفت های انقلابی ما بر چند اصل استوار است و این اصول قابل تغییر نیست . مثلاً زمینی که بر اساس اصلاحات ارضی ایران بکشاورز ایرانی داده شده است دیگر از او پس گرفته نمیشود و تنها کاری که میتوان کرد اینست که آن زارع را با زمینش در تعاونیها جمع کنیم تا واحد بزرگتری زیر کشت قرار بگیرد و طرح ریزی دامنه دارتری میسر گردد و بتوان ماشین آلات بیشتری را مورد استفاده قرار داد . و یا آنکه کشاورز عضویت شرکت های سهامی زراعی را بپذیرد و زمین خود را به سهام شرکت تبدیل کند ، کما اینکه تاکنون بیست شرکت از این نوع در ایران تأسیس شده است و درآمد هر یک از اعضای شرکتها در عرض یکسال به حدود سه برابر درآمد او قبل از تشکیل شرکت رسیده است . دیروز شخصی بمن میگفت در جایی خوانده است که گویا در انگلستان سمیناری از کشاورزان تشکیل شده و در آن تقاضای تشکیل شرکتهائی از نوع شرکتهای سهامی زراعی ما مطرح گردیده است . وقتی که درباره همین موضوع با دوستان خود در ممالک کمونیستی اروپا صحبت

میکردیم بکرات از آنها نیز شنیدم که به نهضت تعاونی زراعی ما ابراز علاقه میکردند و از ما میخواستند نتیجه تجربیات و فعالیتهای خود را در این زمینه برای آنها بازگو کنیم . طبیعی است که این اصل انقلاب ایران لایتغیر است و تنها تغییری که میتواند بکند ایجاد واحدهای بزرگتر زراعی بوسیله شرکتهای سهامی یا تعاونی در عین استفاده از تکنولوژی جدید و پیشرفتهای دانش کشاورزی است . موضوع دیگر اینست که ثروتهای طبیعی که انسان در ایجاد آنها سهم و دخالتی ندارد نمیتواند مورد مالکیت فردی قرار بگیرد بلکه باید متعلق به جامعه باشد و جامعه نیز آنرا بوسیله نمایندگان خود یعنی دولت اداره کند مانند جنگلهای طبیعی ، البته اگر کسی مثلاً ده یا بیست هکتار زمین داشته باشد و در آنجا درخت بکارد، این مطلب دیگری است اما جنگلهای طبیعی که خداوند ایجاد فرموده است باید به جامعه تعلق داشته باشد . باین ترتیب اصل ملی کردن جنگلها و مراتع نیز لایتغیر است ، گو اینکه در آینده از لحاظ مراتع ما باید بادی جدیدی بمطالب نگاه کنیم ، مراتع موجود در کشور ما متعلق بدورانی است که جمعیت ایران ده میلیون نفر بود و سی یا چهل بیلیون گوسفند و حشم برای تأمین خوراک و حتی صادرات آن ده میلیون نفر کافی بود ولی اکنون جمعیت ایران سی میلیون نفر است و این جمعیت قدرت خریدی معادل دهها برابر زمان سابق دارد ، اکنون گوشت تقریباً غذای عادی مردم شده و اگر سابقاً کسی ماهی یکبار گوشت میخورد امروز لا اقل يك وعده از غذای روزانه را گوشت تشکیل میدهد و حال آنکه مراتع ایران برای بیش از چهل بیلیون گاو یا گوسفند کافی نیست و ما اکنون بین ۶۰ تا ۷۰ بیلیون گاو و گوسفند داریم که سی بیلیون آن زیادی است .

مراتع کشور باید حفظ شود زیرا اگر این کار نشود همه مراتع مبدل به خاک خواهند شد و فرسایش خاک نیز خود موجب بلایائی میشود که اندازه ندارد بخصوص در آبریزهای حوزههای سدها .

در جلسه سازمان برنامه باین نکته اشاره کردم که تا کنون سیصد میلیون تن سنگ و گل و لای در سدی که بنام من است جای گرفته و یکی از عللش اینست که

چیزی مانع سرازیر شدن آب و باران به مخازن سد ها نیست و بوته ها و علفها نیز که میتواند جلوی جریان گل ولای را بگیرد بوسیله گاو و گوسفند مخصوصاً بز از بین رفته است. از این روست که مراتع ایران ملی شده است اجازه استفاده برای دامداری نیز بکمترین حدی که امکان دارد کاهش داده خواهد شد. ما برای تامین علوفه لازم جهت دامداری باید به زراعت علوفه پردازیم.

همینطور صنایع سنگین که در قیمتها مؤثرند - مانند نفت که البته همیشه ملی خواهد بود - یا ذوب آهن و پتروشیمی و گاز (هرچند که مشتقات آنرا میتوان به بخش خصوصی واگذار کرد زیرا مواد اولیه آن که نفت و گاز باشد در دست و زیر کنترل همیشگی دولت است و تأثیری در قیمتها ندارد) و برق و آب همیشه متعلق به جامعه خواهد بود.

شاید ما یکی از ممالک نادر دنیا باشیم که همه منابع آب ملی شده است. اینها همه اصولی است که مسلماً تغییر نخواهد کرد ولی ما آنقدر انعطاف داریم که عاشق خویشتن نباشیم و فکر نکنیم که هر چه ما میگوئیم صحیح است، تغییرات سریع تکنولوژی، هر یک سال یا دو سال اصول زندگی راز پرور می کند، مثلاً ماشین حسابهای امروز با ماشین حسابهای اولیه چه تفاوت دارد یا موضوع استفاده از اتم یا لیزر، و ما آنقدر انعطاف داریم که کارهای عادی و روزمره و حتی امور تکنولوژی و فنی خود را پیوسته با پیشرفت های فنی و تکنولوژیک دنیا تطبیق دهیم و جامعه ما بر اساس صحیحی که اکنون دارد از همه این پیشرفتها و اختراعات استفاده خواهد کرد. یکی از دانشمندان بزرگ متخصص در امور مربوط به اشعه «لیزر»، یک ایرانی است بنام «دکتر جوان» که فعلاً در آمریکا کار می کند و انسان فوق العاده ایست و بکشفیات بزرگی دست یافته است. ما اکنون نمی توانیم از او بخواهیم که به میهنش باز گردد زیرا وسائلی نداریم که در اختیارش بگذاریم تا او بتحقیقات و کشفیاتش ادامه بدهد.

بهر حال اصول و اساس فلسفه اجتماعی ما تغییراتی نخواهد کرد، مثلاً اصل ملی بودن جنگلها لایتغیر است و در هیچ زمینهای مانند نفت یا پتروشیمی و نظایر آن

تکنولوژی مدن هیچگونه تغییری نمیتواند در این اصول بدهد .

و اما در مورد اصول انقلاب سفید ایران و نتایج اجرای این اصول، البته آمار و ارقام مستندی در دست است که میتوان با آنها مراجعه کرد اما شاید قبل از هر چیز باید به این نتیجه معنوی انقلاب ایران اشاره کرد که این انقلاب به ایران و ایرانی شخصیت و حیثیت تازه‌ای بخشیده است . انقلاب ایران فتودالیسم را از بین برده و يك مملکت قرون وسطائی را در فرصتی کوتاه بکشوری شایسته زندگی در قرن بیستم مبدل ساخته است و میخواهم بگویم قوانینی که در ایران تصویب رسیده و مجری است و بخواست خداوند تا آخرین کلمه آن اجرا خواهد شد و مخصوصاً روح قانون بمرحله اجرا و عمل در خواهد آمد ، قوانینی است که از قوانین بسیاری ممالک پیشرفته جهان مترقی تر است . ما حاضریم بحث و مقایسه کنیم تا ملاحظه شود آنچه در این باره میگویم ادعا نیست .

اصلاحات ارضی

با اصلاحات ارضی که یکی از اصول اساسی انقلاب سفید ایران است موجبات مالکیت بیش از سه میلیون خانوار کشاورز با تقریباً پانزده میلیون عائله فراهم شده و بر اساس قانونی که هم اکنون در مجلسین مورد بررسی نهائی است از آغاز مهرماه سال ۱۳۵۰ در ایران زارعی که مالک نسق زراعتی خود نباشد وجود نخواهد داشت . تا آن تاریخ بیش از هشت هزار و دویست شرکت تعاونی با عضویت بیش از يك میلیون و پانصد هزار خانوار کشاورز در نقاط مختلف مملکت تشکیل شده است و بیست شرکت سهامی زراعی و دویست و بیست خانه فرهنگ روستائی نیز ایجاد گردیده است .

خانه های انصاف

اگر خانه های انصاف و انجمنهای روستائی و شرکت فعالانه روستائیان ایران در زندگی سیاسی و اجتماعی کشور یعنی استفاده از حق رأی و اظهار عقیده در شرکتهای

سهامی، شرکتهای تعاونی و انجمنهای ده و بالاتر از آن انجمنهای استان و شهرستان و بالاخره سنا و مجلس شورای ملی را نیز به حساب آوریم به عمق اصلاحات ارضی ایران پی خواهیم برد، بر شمردن اثرات سپاهیان انقلاب در زندگی روستاها از حوصله توضیحات چند دقیقه‌ای خارج است و باید رفت و بچشم دید و از قضا یکی از وظایف مهم مطبوعات و دستگاههای اطلاعاتی و خبری ما انعکاس همین حقایق است و انشاءالله از این پس بیشتر باین موضوع توجه خواهند کرد.

آموزش و پرورش

در قسمت آموزش و پرورش ارقامی جالب‌تر در اختیار داریم: در سال ۱۳۴۱ تعداد کل دانش‌آموزان ابتدائی و متوسطه و مدارس حرفه‌ای ما نزدیک به دو میلیون نفر بود در سال ۱۳۴۹ سه میلیون و چهارصد هزار دانش‌آموز در مدارس ابتدائی و یک میلیون و ده هزار دانش‌آموز در مدارس متوسطه و سی و شش هزار دانش‌آموز و هنرجو در مدارس حرفه‌ای و شش هزار نفر در انستیتوهای تکنولوژی و شش هزار نفر در دانشسراهای تربیت معلم و بیست هزار نفر در کودکستانها سرگرم تحصیل بوده‌اند که جمع آنها به بیش از پنج میلیون نفر (یعنی تقریباً دو برابر و نیم رقم مربوط بسال ۱۳۴۱) میرسد. در سال ۱۳۴۱ تعداد دبستانها و دبیرستانها و مدارس حرفه‌ای مجموعاً چهارده هزار باب بود و در سال ۱۳۴۹ تعداد دبستانهای عادی به سی هزار، تعداد دبستانهای سپاه‌دانش به ۲۲ هزار، تعداد دبیرستانها به پنجاه هزار، تعداد هنرستانهای حرفه‌ای به ۳۲ و تعداد انستیتوهای تکنولوژی به ۱۴ (مجموعاً بیش از پنجاه و هفت هزار) رسید در سال ۱۳۴۱ تعداد کل دانشجویان دانشگاهها و مدارس عالی کشور بیست و چهار هزار و پانصد نفر بود و این رقم در سال ۱۳۴۹ به هفتاد و سه هزار نفر رسید.

دانشگاهها

از سال ۱۳۴۱ تا سال جاری سی و شش دانشگاه، دانشکده و مدرسه عالی

تأسیس شده، حک هزینه دولت به مؤسسات آموزشی عالی در سال ۱۳۴۳ دو میلیارد ریال و در سال ۱۳۴۹ شش میلیارد ریال بوده است.

سپاهیان انقلاب

در زمینه سپاههای انقلاب، نتیجه فعالیت سپاهیان از درخشانترین مظاهر ایران است و آنان بصورتی عمل کرده اند که شهرت بین المللی یافته اند و همین موجب شد که سازمان ملل متحد پیشنهاد مارا برای ایجاد لژیون خدمتگذاران بشری پذیرد، البته اساس پذیرش این فکر، خود فکر بود. اما شاید نتیجه کار سپاهیان انقلاب در قبول این نظریه بی تأثیر نبوده باشد.

ظرف هشت سال گذشته جمعاً هفتاد و چهار سپاهی دانش (شامل هفت هزار سپاهی دختر) در این خدمت بزرگ ملی شرکت کرده اند و هم اکنون نیز سیزده هزار دختر و پسر سپاهی سرگرم خدمت اند. (اینها در ۲۲ هزار دبستان سپاهی خدمت میکنند) در همین مدت هزار و هفتصد و پنجاه و پنج پزشک و ۶۹۵ دندانپزشک و داروساز و ۵۰۱۷۹ دیپلمه در ۵۱۶ واحد سپاه بهداشت در روستاها خدمت کرده اند.

سپاه ترویج

تعداد افراد سپاه ترویج و آبادانی در این مدت، شش هزار و هفتصد و هفتاد و پنج نفر بوده است که هزار و ششصد و هفتاد و نه نفر لیسانسیه و چهار هزار و هشتصد و نود و شش نفر دیپلمه بوده اند و هم اکنون نیز ۵۸۷۳ نفر در روستاها سرگرم خدمت هستند و در این سپاه جمعاً ۱۲۳۵۸ نفر خدمت کرده اند.

تأثیر خدمت این سپاهیان در پیشرفت مناطق روستائی ما حقیقتاً حیرت آور بوده است.

سپاهیان دختر

روستائیان، دختران سپاهی ما را «فرشته سعادت» می نامند و بجوانان سپاهی

احترام فراوان میگذارند و همه مراجعات آنها به سپاهیان است که مورد اعتماد روستائیان قرار دارند زیرا با از خود گذشتگی و فداکاری خدمت میکنند .

سود ویژه

يك اصل مهم دیگر انقلاب ماسهیم کردن کارگران در سود ویژه کارخانه‌هاست بسیاری از ممالک خواسته‌اند به چنین کاری دست بزنند یا موفق شدند یا نشدند مثل اینکه بیشترشان این کار را نکردند ولی نتایجی که ما از این کار گرفته‌ایم بسی جالب است : در حال حاضر يك میلیون و ششصد هزار کارگر حقوق بگیر و دستمزد بگیر در ۲۲۷۰ کارگاه که پرداخت سود سهام ویژه در باره‌شان اجرا شده مشغول بکارند و ۳۲۲ سندیکای ثبت شده کارگری و ۱۴۱ سندیکای ثبت شده کارفرمایی تشکیل شده است . تنها در سال جاری یکصد و شصت هزار کارگر از فورمول سهم شدن کارگران در سود کارگاهها بهره‌مند شده‌اند و بطور متوسط بین ۴۰ تا ۴۵ روز حقوق بابت سهم خود از سود ویژه کارگاهها دریافت داشته‌اند و این رقم در بعضی جاها از نود روز هم بیشتر است . در این زمینه هدف اولیه ما اینست که کارگران بتوانند در عرض سال معادل ۶۰ روز حقوق خود را بعنوان سهم‌شان از سود ویژه کارخانه‌ها دریافت کنند و شاید بعدها این رقم باز هم افزایش یابد و همانطور که گفتم ، بهر تناسبی که کارگاهها مدرنیزه شوند و سطح تولیدشان افزایش یابد بهمان میزان درآمد کارخانه و در نتیجه بهمان تناسب سهم کارگر افزایش خواهد یافت ، اضافه بر اینکه مزد کارگر نیز طبیعتاً بالا خواهد رفت .

در این میان یکصد هزار نفر از کارگران بخش دولتی که نمیتوانستند مشمول مقررات باشند سهم خود را بصورت پاداش دریافت داشتند . برای واحدهای از صد نفر بیالا ، طبقه‌بندی مشاغل بصورت اجباری درآمده است تا نظم دستمزدها در کارگاهها کنترل شود . در این مدت بیش از هشتصد هزار کارگر بیمه شده‌اند و با بیش از سه میلیون نفر اعضای خانواده‌های خود از مزایای بیمه استفاده میکنند .

فلسفه انقلاب

همانطور که در فرصتهای قبلی یادآوری کرده‌ام فلسفه انقلاب ما اینست که اکثریت مردم ایران از مزایای انقلاب برخوردار باشند. در نخستین مراحل زارعین ایرانی و در مراحل بعدی کارگران که دومین اکثریت بزرگ ملت ایران را تشکیل میدهند از مزایای انقلاب مستقیماً بهره‌مند شدند. البته در آینده که مملکت صنعتی میشود ممکن است این تناسب عوض شود و اکثریت مردم ایران را کارگران تشکیل دهند، ما همیشه منافع و زندگی و رفاه کارگران را در نظر داریم و این توجه روز بروز بیشتر میشود. کاری که ابتدا باید بکنیم اینست که مطمئن شویم آن ۲۰ درصد سود کارگران از منافع ویژه کارخانه‌ها حتماً وصول میشود و حتماً بدست کارگران میرسد. از سوی دیگر باید برای تقویت هرچه بیشتر تعاونیها بکوشیم زیرا وقتی يك کارگر ناچار است برای يك آپارتمان كوچك، پنج یا شش هزار ریال کرایه بپردازد و وقتی مجبور است احتیاجاتش را دوستانه تا سیصد درصد گرانتر بخرد چه اثری دارد که مزدش بیشتر شود و معادل ۲ یا ۳ یا ۴ ماه حقوق خود را از راه سهم بردن در سود کارخانه‌ها دریافت کند؟ چه اثری دارد که از طرفی بکسی اضافه بدهند و بعد آن شخص ناچار باشد قدری بیشتر روی دریافتی خود بگذارد و خرج مسکن و احتیاجات اولیه خود کند. پس ما باید آن قسمتها را کنترل کنیم و ابتدا به مسکن و احتیاجات اولیه برسیم. با اینحال قابل یادآوری است که در این دهه، ایران از لحاظ رشد اقتصادی و تولیدات صنعتی و درآمد سرانه موفقیت‌های قابل ملاحظه‌ای داشته است در حالیکه هزینه زندگی در دوران تحول انقلابی شاید از پائین‌ترین اندیکس‌های بین‌المللی باشد.

بهداری

در قسمت بهداشتی، در سال ۱۳۴۱ تعداد تختها در بیمارستان‌های سراسر کشور بیست هزار بود و این رقم در سال ۱۳۴۹ به ۳۵ هزار رسید. در سال ۱۳۴۱ تعداد درمانگاهها

در سراسر مملکت یکهزار و یکصد بود و در سال ۱۳۴۹ به ۲۵۰۰ باب بالغ شد . در سال جاری نسبت پزشکان در روستاها و بخشها که در سال آغاز انقلاب فقط ۳ درصد کل پزشکان کشور بود به ۲۲ درصد رسیده است . در سال ۱۳۴۱ تعداد جمعیت روستائی که قادر به استفاده از خدمات درمانی بودند از یک میلیون نفر تجاوز نمیکرد و این رقم در سال ۱۳۴۹ به هشت میلیون نفر رسید و تا این تاریخ ۴۳ هزار گروه اختصاصی یا واسطه برای تنظیم خانواده تعلیم دیده‌اند و ۱۳۷۸ درمانگاه بهداشت و تنظیم خانواده ایجاد شده است که نیمی از آنها در روستاها مستقر است . ما برای امر تنظیم خانواده اهمیت فراوان قائلیم و با آنکه در این راه با اصطلاح تازه کار هستیم، نمایندگان سازمانهای بین‌المللی که بایران می‌آیند بمانتبریک میگویند و ضمن تائید اقدامات مان ، وعده میدهند که هر کمکی بخواهیم در اختیارمان قرار خواهند داد .

افزایش جمعیت

در حقیقت یکی از خطرهاییکه دنیا را تهدید میکند افزایش سریع جمعیت است که ممکن است در پایان این قرن به حد انفجار برسد . در جایی میخواندم که بعقیده یکی از صاحب نظران ، هرگاه جمعیت دنیا کنترل نشود بشریت ممکن است تا پایان قرن حاضر حتی با مسئله آدم‌خواری (آنهم از نوع اجباری آن) مواجه گردد . البته از لحاظ کشاورزی و تأمین غذای بیشتر تغییرات فراوانی در دنیا بوجود آمده است و باصلاح «انقلاب سفید» ایجاد شده و حتی سرزمینی مانند هند که همیشه گرفتار کم غذایی بوده و از این لحاظ سختی فراوان کشیده است شاید توانسته باشد نیازمندیهای خویش را برآورده سازد و این پیشرفت بزرگی است . ما نیز امیدواریم که بتوانیم در زمینه کشاورزی فعالیتهای درخشانی در کشور خود داشته باشیم و خوشبختانه امکاناتی استثنائی در اختیار داریم، مثلاً خوزستان ما از این لحاظ سرزمینی کاملاً مستعد است ولی ما علاوه بر خوزستان ، دشت مغان و دشت قزوین و خراسان و نقاط دیگر را نیز در اختیار داریم .

سد شاه عباس کبیر

ساختمان سد شاه عباس کبیر در اصفهان تأثیر مهمی خواهد کرد. کشاورزی اصفهانی شاید بهترین زارع ایرانی باشد که زحمت میکشد و کار میکند. شاید بوسیله سد شاه عباس کبیر بتوانیم نود هزار هکتار به اراضی زیر کشت اصفهان اضافه کنیم. در فارس نیز مناطق مستعدی هست. در بلوچستان امکانات فراوان است و در آب و هوای آنجا خاصیت و شرایطی است که تولیدات کشاورزی ارقام تقریباً نجومی پیدا میکند و معروف است که میگفتند در سابق يك نخم میکاشتند و ۴۰۰ نخم بر میداشتند و مشغول مطالعه هستیم که در آنجا در کدام نقطه میتوان سد بست و شاید این محل مناسب، «باهر کلات» باشد. امکانات دیگری نیز وجود دارد. جیرفت را میتوان توسعه داد. سیستان را میتوان از وجود يك شبکه آبیاری صحیح برخوردار کرد. نقاط بسیار دیگری نیز هست که با استفاده صحیح از آنها ایران نه فقط جمعیت سی میلیونی امروزی خود بلکه شاید بتواند در حدود پنجاه میلیون نفر جمعیت را سیر و برخوردار از غذای کافی نگهداری کند و در عین حال بتواند تا حدودی به جبران کمبود مواد غذایی دنیا نیز کمک مؤثری کند.

بهداشت

در سال ۱۳۴۱ تعداد پزشکان در کشور ما ۴۵۰۰ نفر بود و در سال ۱۳۴۹ تعداد آنها به ۸۰۰۰ نفر رسید. در سال ۱۳۴۱ هزار و نهصد پرستار و ماما در کشور سرگرم کار بودند و تعداد آنها در ۴۹ به ۳۵۰۰ نفر رسید، تعداد بهیاران که در نخستین سال سال انقلاب ۷۵۰ نفر بود در سال جاری به ۷۰۰۰ نفر رسیده است و این تفاوت مهمی است. بودجه مستمر بهداشتی (معادل دو میلیارد ریال که پیش بینی کرده بودند) حالا به ۱۴ میلیارد ریال رسیده است. تا این تاریخ ۳۱۶۴ خانه انصاف و ۱۱۶ شورای داور در شهرها و ۱۰۸۰ سپاهی خدمات دادگستری (در حین خدمت یا آموزش) بکار پرداخته اند.

البته حالا صحبت‌هایی هست یکی اینکه بعضی افراد تحصیل کرده (البته بیشترشان تحصیل کرده خارج که بعضی از ادارات ما بما میگویند به آنها احتیاج قطعی و حیاتی دارند) بعد از آن خدمت اولیه ، مأمور آن دستگاہها شوند . مثل وزارت خانه‌ها و بعضی از اوقات هم حتی به شرکت‌های خصوصی .

سپاه دین

بعید نیست که در آینده ما يك سپاه دین هم ایجاد بکنیم تا اگر بین این طلاب علوم دینی کسانی باید به خدمت نظام وظیفه بروند این خدمت را انجام دهند . (البته ما ترجیح میدهیم که اگر سپاه دین تشکیل دادیم این‌ها را به آن سپاه بفرستیم زیرا بهمان اندازه‌ایکه ما میگوئیم کار دولت از کار مذهب جداست و اختلاطش را دیدیم چند سال پیش که چه نتایجی داشت) و به همان تناسبی که در آن قسمت سخت‌گیری بکنیم و کار دین را از دولت جدا میکنیم به همان تناسب مردم را به دین داری تشویق میکنیم زیرا فکر می‌کنیم هیچ جامعه‌ای بدون دین قوام صحیحی ندارد و می‌بینیم که يك جامعه کاملاً ماشینی چگونه گرفتار فساد و لغزش میشود بطوریکه امروزه مناظر عجیبی در دنیا می‌بینید . يك مقدار جمعیت دنیا از روی بی اعتقادی بدین دست به کارهایی میزنند که انسان بعضی اوقات حقیقتاً وحشت میکند که عاقبت خود این بدبخت‌ها چه هست و عاقبت جامعه بشری اگر این وضع ادامه داشته باشد چه خواهد شد و آیا این تمدن ما قابل دوام است یا از بین خواهد رفت و منفجر خواهد شد و اگر بشود چه بجای آن می‌آید ؟ یقیناً در یوزگی ، بیکارگی و بی علافگی ...

اقتصاد کشور

در قسمت‌های اقتصادی از اول سال ۱۳۴۲ تا آخر سال ۱۳۴۷ نود و يك میلیارد ریال در صنایع سرمایه‌گذاری شده است . طی همین مدت رقم کل سرمایه

گذاری ثابت در خود مملکت ۶۷۰ میلیارد ریال بوده است ، پیش بینی می‌کنم که از سال ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۵ طبق پروتکل‌های امضاء شده (یعنی چیزهای قطعی) در حدود يك میلیارد دلار (نزدیک ۸۰ میلیارد ریال) رقم صادرات کالاهای صنعتی ایران بکشورهائی که با آنها قرارداد بسته شده خواهد بود . از لحاظ کالاهای صنعتی قبل از انقلاب ششم بهمن صادرات صنعتی ما تقریباً صفر بود و حال آنکه در حال حاضر قسمت اعظم کالاهای مصرفی در ایران ساخته میشود بطوریکه نسبت واردات کالاهای مصرفی ما بکل واردات ، فقط ۸ درصد است و تقریباً کلیه واردات دیگر را کالاهای سرمایه‌ای و مواد اولیه و مواد واسطه‌ای آن تشکیل میدهند . نسبت واردات کالای مصرفی ما در قبل از انقلاب ۳۲ درصد بوده است .

آب و برق

در قسمت آب و برق که هر دوی آن ملی است ، در سال ۱۳۴۱ تولید برق در تمام کشور ۵۰۰ میلیون کیلو وات ساعت بود و در سال ۱۳۴۹ این رقم به ۴ میلیارد و ۵۰۰ میلیون کیلو وات ساعت رسید . در سال ۱۳۴۱ قدرت نصب شده در تمام مملکت ۴۰۰ هزار کیلو وات بود و در سال ۱۳۴۹ این رقم به يك میلیون و ۵۰۰ هزار کیلو وات رسید و تا آخر برنامه چهارم این رقم یعنی قدرت نصب شده در تمام مملکت ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار کیلو وات خواهد بود یعنی از ۴۰۰ هزار به ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار میرسد ، کما اینکه مقدار کیلو وات ساعت از ۵۰۰ میلیون به ۴ میلیارد و ۵۰۰ میلیون یعنی بیش از ۸ برابر بالغ شده است . مجموع سرمایه گذاری در کل برق از ۱۳۴۱ تا ۱۳۴۹ پنجاه میلیارد ریال و مجموع سرمایه گذاری در کل آب از ۱۳۴۱ تا ۱۳۴۹ پنجاه میلیارد ریال است . نزدیک به ۷۸۰ هزار هکتار آب زراعتی تنظیم میشود و شبکه آبیاری این مجموعه هم اکنون بسرعت در دست ساختمان است . تا امروز ساختمان ۱۳ سد تکمیل شده یا تا آخر سال تکمیل خواهد شد . در مورد کشت و صنعت برای بیش از ۱۶۰ هکتار قرارداد با سرمایه‌گذاران

داخلی و خارجی امضاء شده و محصولات از همین امسال به بازار آمده است . البته به شما تذکر بدهیم خوزستان به تنهایی ۸۰۰ هزار هکتار زمین دارد که میتواند با همین وضعیت زیر کشت و صنعت قرار بگیرد و گفتیم هر کاری آنجا بکنید رکورد دنیا را بدست میآورید . از لحاظ منابع طبیعی تمام عرصه جنگلها و مراتع کشور ملی شدهاند در حالیکه در برخی رژیمهای دیگر هنوز این موضوع تحقق نیافته است مخصوصاً در قسمت آب که ما از لحاظ ملی کردن آن یکی از ممالک نادر دنیا هستیم .

جنگلها

در خیلی از ممالکی که من در اروپا دیدم (در اسکاندینای که بسیار پیشرفته هستند) خیلی از جنگلها اصلاً بکلی فردی و خصوصی است یعنی در مالکیت شخصی است، در سه سال گذشته متجاوز از ده هزار هکتار جنگل در اطراف شهرهای بزرگ ما بصورت دست کاشت ایجاد شده که البته این مقدار خیلی هنگفتی از آب را مصرف میکند و حتی شنیدهام جنگلها اطراف تهران نصف آب مصرفی شهر تهران را میبلعد ولی این وضع در آتیة تغییر خواهد کرد زیرا جوهای سابق را داریم به لولههای مختلف نایلونی و غیره تبدیل می کنیم و از آبیاریهای بارانی استفاده خواهیم کرد و جاهائی که لازم است در روی زمین (مالچ) خواهیم پاشید تا رطوبت زمین را نگاه بدارد . با اینکار مصرف آب فعلی در آینده خیلی کمتر خواهد شد بخصوص وقتی که درختان رشد کرده باشند . در همین مدت متجاوز از ۶۰ هزار هکتار در مناطق کویری و ریگزار جنگل کاری شده است . در حال حاضر سالانه متجاوز از ۱۵۰ میلیون اصله درخت در کشور کشت میشود . بانک علفه موضوع خیلی مهمی است که در آتیة بیش از پیش باید بآن توجه بکنیم . اوایل صحبت هایم اشاره ای بمقدار ظرفیت مراتع ایران کردم . بانک علفه برای تلفیق زراعت و دامداری و تولید و توزیع علفه در جریان تأسیس است و ما باین

موضوع خیلی اهمیت خواهیم گذاشت ولی در مورد درختکاری و فعالیت‌های مشابه آن من در بعضی ممالک دیدم در تابستان و در ایام تعطیلات دولت‌ها تشکیلاتی میدهند و اردوگاههایی درست میکنند و داوطلبینی برای اینکار با آنجا میروند و عده زیادی تعطیلاتشان را به همین طریق میگذرانند یعنی به کاشت درخت میپردازند و حتی جاده‌سازی می‌کنند و در برخی موارد بناهایی در این «تپ‌های کار» ساخته‌اند که ما از آنها دیدن کرده‌ایم.

حالا البته ما هم میتوانم این کار را بکنیم ولی به هیچ وجه در مملکت ما این کار جنبه اجباری نخواهد داشت ولی چقدر خوب است اگر داوطلبانه عده زیادی در امر درختکاری شرکت میکردند و چقدر خوب بود اگر برای مبارزه با بعضی خطرات مثلاً خطر آمدن سیل، برای ایجاد سیل بند یا نهر یا خندق یا دیوار یا یک هائل داوطلبانه مردم میرفتند و شرکت میکردند، بالاخره این مملکت متعلق به همه است زیبا باشد مال همه است. نا زیبا باشد باز هم مال همه است.

ارتباطات

در قسمت پست و تلگراف در برنامه سوم جمعاً ۶ میلیارد ریال در امر مخابرات سرمایه‌گذاری شده بود و در برنامه چهارم این رقم به ۳۵۰ میلیون دلار یا تقریباً ۲۷ میلیارد ریال بالغ شده است.

۱۵ هزار کیلو متر (میکروویو) در دست ایجاد است تا تلفن خودکار بین شهری و تلکس بکار بیفتد و برنامه‌های تلویزیون و رادیو باکثرت شهرها و روستاها برسد.

درآمد سرانه

در سال ۱۳۳۹ درآمد سرانه ایران ۱۵۹ دلار (یا تقریباً ۱۲ هزار ریال) بود، از سال ۱۳۴۹ این رقم به ۳۱۱ دلار (تقریباً ۲۴ هزار ریال) رسیده و ممکن است

از این بیشتر هم باشد یعنی در عرض ده سال درآمد دو برابر شده است . حالا کار ما از این به بعد بیشتر این است که هر چه بیشتر درآمد ها در مملکت (حتی از حالا) عادلانه تر تقسیم بشود . بد نیست خاطر نشان کنم که اینها تماماً نتایج مادی انقلاب است که میتوان بچشم دید اما نتایج معنوی آن غیر قابل اندازه گیری است و البته در يك اکثریت قاطعی روحیه ای ایجاد شده که هر روز مملکت را بیشتر بسمت ترقی میبرد .

جشن ۲۵۰۰ ساله

جشنی که در مهر ماه سال (۱۳۵۰) در ایران بر پا میشود (یعنی جشن ۲۵۰۰ سال شاهنشاهی مستمر ایران) تا کنون کدام کشور و کدام ملت توانسته است بگیرد بعضی ها ۲۰۰ سال تاریخ دارند و بعضی ها حداکثر هزار سال و طبیعتاً چه میفهمند که سه هزار سال تاریخ و دو هزار و پانصد سال سلطنت برای يك مملکت چه هست و نمیدانند چه ارتباط مافوق تصویری بین پادشاه و ملت ، در ایران هست .

دهو کراسی حقیقی

میل دارم روز بروز تعداد بیشتری از افراد در کارها سهیم و شریک و مسئول باشند زیرا به مناسبت شرکت مردم در کارها ، به تناسب از بین رفتن بیسوادی ، به تناسب فهم بیشتر ، تخصص بیشتر و علاقه بیشتر در کارها آن چیزی که ما بآن دموکراسی حقیقی میگوئیم بیشتر خواهد شد .

وقتی شخص سواد دارد تشخیص میدهد که چکار برای او مفید است و چکار باید بکند ، وقتی شخص حق رأی دادن دارد چه مرد و چه زن میرود و رأی خودش را به صندوق میاندازد ما او را در این کار تشویق میکنیم - البته لازمه این کار در هر مملکتی وجود تشکیلات و احزاب است ، اگر احزاب خوب نیستند بهتر میشوند ، اگر باز حزب جدیدی بخواهد تأسیس بشود ما جلوی آنرا نمیگیریم اما در يك

کشور مگر چند حزب میتواند وجود داشته باشد؟ بهر نسبتی که مملکت از لحاظ مادی و معنوی ترقی بکند دموکراسی حقیقی، دموکراسی تمیز، دموکراسی پاک و منزه در آن بارورتر میشود. این مملکت همه نوع استعداد پیشرفت را دارد.

نفت

در مورد نفت بطور مفصل صحبت کردم ولی امروز معادن مس مهمی در ایران پیدا شده است که آنها را نیز استخراج می‌کنیم. صنایع پتروشیمی روز بروز اهمیت بیشتری پیدا میکند و لازم است خاطر نشان بکنم که آرزوی قلبی من (و میدانم شما) اینست که حتی يك بشکه نفت از ایران صادر نشود بلکه هر چه که از کشور ما صادر میشود فرآورده‌هایی بصورت پتروشیمی یا بصورت مواد پالایش شده باشد و باز هم این گفته خود را تکرار میکنم که نه حتماً قبل از خاتمه قرار دادمان با شرکتهای نفتی شاید همان روز خاتمه، ولی بالاخره یکروز فرا خواهد رسید که روابطی که باید بین ممالک تولید کننده نفت و ممالک مصرف کننده (یا بواسطه همین شرکتهای موجود یا بواسطه شرکتهایی که ایجاد خواهد شد) برقرار باشد برقرار بشود و مملکت تولید کننده باید نفت یا فرآورده های نفتی بفروشد و مملکت مصرف کننده باید بخرد.

پیشرفت‌های ما

با عملی شدن اصلاحات ارضی برای بالا بردن سطح زندگی کشاورزان و میزان تولید سالانه محصولات و افزایش درآمد عمومی آنان ، لزوم تأسیس و ایجاد شرکتهای تعاونی احساس شد و پس از بررسیها و مطالعات لازم ، مبادرت به تشکیل شرکتهای تعاونی گردید .

شرکتهای تعاونی بر اساس همکاری نزدیک میان روستائیان تشکیل شده و برای ایجاد تسهیلات لازم در بالا بردن میزان تولیدات کشاورزی سهم مؤثری داشته‌اند . این شرکتهای با دادن وام بدهقانان ، جهت خرید ماشین‌های فلاحی و حفر قنوات و ایجاد چاههای عمیق و مکانیزه کردن کشاورزی با تعلیمات مأموران خیره و ورزیده ، و ترویج کشاورزی ، نقش مهم و اساسی خود را ایفاء کرده و فعالیت آنها سبب شده که تسهیلات فراوانی برای کشاورزان بوجود آید و بتدریج کشاورزان در راه صحیح کشت و برداشت راهنمایی شوند .

فعالیت شرکتهای تعاونی زمینه را برای احیای کشاورزی و سوق دادن آن به سیستم مدرن امروزی فراهم ساخته است . استقبال روز افزون کشاورزان از تشکیل شرکتهای تعاونی و شرکت آنان در انجام امور مربوط موجب شده که تعداد این شرکتهای فزونی یابد و متدرجاً در تمام نقاط کشور شرکتهای تعاونی توسعه پذیرد و بموجب توافقی که بین بانک اعتبارات کشاورزی و عمران روستائی و ارتش حاصل شده است ، قرار است کلیه احتیاجات ارتش از قبیل حبوبات ، برنج و غله مستقیماً از طریق شرکتهای تعاونی روستائی تهیه شود . بانک اعتبارات کشاورزی و عمران روستائی تسهیلات زیادی برای این شرکتهای قائل شده و اعتبارات لازم را برای انجام اینکار اختصاص داده است .

بمنظور راهنمایی و ارشاد و گسترش هرچه بیشتر شرکت‌های تعاونی اقدام به تأسیس سازمان مرکزی و شرکت‌های تعاونی شده که هدف آن عبارتست از کمک به پیشرفت نهضت تعاونی در مناطق روستائی و کمک اعتباری به اجرای برنامه هائیکه اتحادیه شرکت‌های تعاونی روستائی تنظیم مینمایند. تأسیس این سازمان، فعالیتهای شرکت‌های تعاونی را توسعه داده و سبب خواهد شد که این شرکتها حداکثر تسهیلاتی را که برای بهبود وضع کشاورزی ایران و ارتقاء سطح زندگی دهقانان ضروری است فراهم نمایند. با طرحی که برای اصلاح بذر غلات کشور تنظیم شد تمامی بذر کشور تعویض میگردد و طبق آزمایشهایی که انجام شده و نتایجی که از تعویض بذر و غله محلی و بومی با بذور اصلاح شده توسط خود زارعان و کشاورزان بدست آمده است، ثابت شده که تنها از طریق تعویض بذر اصلاح شده غلات، حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد بمیزان عملکرد در هکتار افزوده میشود. با در نظر گرفتن این طرح میزان افزایش محصول حد اقل سالیانه حدود شش هزار تن خواهد بود و مبلغی در حدود ۳۶ میلیون ریال سالانه بر در آمد عمومی کشور اضافه میگردد.

توضیح نهال پیوندی و مرغوب

علاوه بر نهالهای پیوندی مرغوب که وسیله ایستگاه‌های کشاورزی کرج، ساوه، خرم آباد، شمسوار، قزوین، اهواز و گرگان توزیع شده است و شامل میوه‌جات سرد سیری و انار و مرکبات و میوه‌جات خشک و انگور و زیتون بوده است. مقدار معتنا بهی نیز پیوند مرغوب انتخابی بین باغداران توزیع شده که در نتیجه، اغلب باغهای احدائی در سالهای اخیر با نهالهای انتخابی و مرغوب کشت شده و بتدریج محصول آنها بیابزار عرضه میشود و بر اثر تشویقی که بعمل آمده مردم نیز خود اقدام به ایجاد نهالستان پیوندی کرده‌اند و بموجب آمار موجود يك میلیون و چهارصد هزار نهال پیوندی وسیله وزارت کشاورزی توزیع شده و حدود دو میلیون و هشتصد هزار نهال پیوندی نیز توسط خود مردم تهیه و غرس گردیده و مجموعاً در چند سال اخیر حدود چهارده هزار هکتار بر سطح باغهای کشور افزوده شده است.

وزارت کشاورزی بمنظور تقویت سازمانهایی که کار تحقیقات کشاورزی را انجام میدهند و برای توسعه تحقیقات و تشویق محققان و هماهنگ کردن امور تحقیقات، شورایی عالی بررسی و تحقیقات کشاورزی کشور را تشکیل داده است.

برای راهنمایی کشاورزان و استفاده صحیح از آب و خاک و درست بکار بردن ماشینهای کشاورزی در مراحل مختلف کاشت و برداشت اداره کل مهندسی زراعی تشکیل گردیده است.

توسعه آبیاری

در ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ سد گلپایگان بدست اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر افتتاح گردید. این سد نتایج اقتصادی مهمی در منطقه حاصلخیز گلپایگان داشته و بعلاوه تأمین آب مداوم، برنامه زراعی محل نیز تدریجاً تغییر یافته و در اثر توسعه زراعت، درآمد زارعین و سطح زندگی آنان بطور محسوسی ترقی کرده است.

کوهرنگ

با الحاق آب کوهرنگ به زاینده رود قسمتی از کمبود آب جهت آبیاری جلگه اصفهان که یکی از آرزوهای اهالی اصفهان بود و از دوران صفویه برای عملی ساختن آن کوشش بعمل آمده بود عملی شد. بطور کلی در کشوری که مسئله کمبود آب بزرگترین مانع توسعه کشاورزی است. مسئله سد سازی و تأمین آب اهمیت خاصی دارد. بهمین جهت این مسئله، در سرلوحه برنامه های کشاورزی قرار گرفته و بیش از دوسوم اعتبارات کشاورزی برنامه عمرانی کشور به این منطقه اختصاص یافته است.

نتایج حاصله از اجرای طرحهای آبیاری و تنظیم جریان آب رودخانه های پر آب برای آبیاری بسیار موفقیت آمیز بوده و شرایط درخشان بهبود وضع کشاورزی و توسعه آنرا فراهم ساخته است.

سدهای بزرگ

سد کرج «امیرکبیر» - در آبانماه ۱۳۴۰ بهره برداری از سد کرج آغاز شد برای ساختمان سد کرج و انتقال آب آن به تهران ۵,۵۲۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال مصرف شده و با ساختن آن هدف های زیر تأمین گردیده است .

آب آشامیدنی تهران به میزان ۱۱۵ میلیون متر مکعب ، تنظیم آب کشاورزی در فصول و در سالهای مختلف ، تأمین کسری برق تهران بمیزان ۷۶۰۰۰ کیلو وات . مشخصات سد - ارتفاع سد ۱۶۳ متر از کف بستر و ۱۸۰ متر از کف پی میباشد . ضخامت سد در کف ۳۰ متر و در بالا ۹ متر است ، حوضه آبگیر رودخانه ۷۶۴ کیلو متر مربع است و مقدار متوسط آب سالیانه ۴۵۰ میلیون متر مکعب و گنجایش دریاچه پشت سد ۲۰۵ میلیون متر مکعب است .

سد سفید رود «شهبانو فرح»

این سد که در اردیبهشت ماه ۱۳۴۱ بدست مبارک شاهنشاه آریامهر با حضور علیاحضرت شهبانو گشوده شد . در محل تلاقی دو رودخانه سفیدرود و قزل اوزن بنا شده و در نوع خود مرتفع ترین سد دنیا است و در بین انواع سد جهان از نظر حجم مخزن در ردیف بیست سد اول جهان بشمار میرود .

هزینه سد سفیدرود بالغ بر ۴,۵۸۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال گردیده و با هزینه ساختمان شبکه آبیاری و تأسیسات آن و تکمیل کارهای برق ، جمع سرمایه ای که برای آن مصرف خواهد شد ۱۱,۳۲۸,۰۰۰,۰۰۰ خواهد شد . نتایج اقتصادی این سد عظیم چندان مهم است که با توسعه کار تأسیسات آب و برق این سد عظیم منطقه سفیدرود بصورت يك واحد اقتصادی بزرگ کشور درخواهد آمد . ارتفاع سد از کف بستر ۸۵ متر و از پی ۱۰۸٫۲۵ متر است ، قطر سد در پائین ۱۰۰ متر است ، حوضه آبگیر رودخانه ۵۷۰۰۰ کیلومتر و مساحت دریاچه سد ۵۶ کیلو متر مربع است ، ظرفیت مخزن ۱۸۰۰ میلیون متر مکعب است ، نیروی برقی که از سد گرفته میشود ۸۷۵۰۰ کیلووات است .

سد محمد رضا شاه پهلوی

این سد در خوزستان است . حوزه آبرگیر پنج رودخانه بزرگ کرخه ، دز ، هندیجان ، جراحی و کارون است که از کوههای زاگرس و بختیاری سرچشمه میگیرند . بیشتر آب آنها بدون استفاده از خوزستان گذشته و به خلیج فارس میریزند . حداقل اراضی قابل کشت خوزستان یک میلیون هکتار است که خود معرف اهمیت اقتصادی آن است .

هزینه این سد بالغ بر ۷،۱۰۵،۷۴۰،۹۷۷ ریال شده و ارتفاع آن ۲۰۳ متر است که مرتفع ترین سد خاور میانه و ششمین سد دنیا میباشد .
حوزه آبرگیر سد ۲۲،۵۰۰ کیلو متر مربع است ، ظرفیت مخزن ۳۵ میلیون متر مکعب است .
اراضی که این سد آبیاری خواهد کرد ۱۴۵،۰۰۰ هکتار است .

پیشرفتهای صنعتی

- علاوه بر کوششهایی که در سالهای اخیر برای توسعه کارخانههای نساجی کونی بافی و کارخانه های قند کشور صورت گرفته است ، سرمایه گزاریهای داخلی و جلب سرمایه های خارجی کارخانه های بسیار مهمی تأسیس شده که بطور خلاصه ذکر میشود .
- ۱ - تأسیس کارخانه کود شیمیائی در شیراز با ظرفیت ۸۰ هزار تن در سال .
  - ۲ - تأسیس کارخانه بسیار مجهز داروئی که در حدود ۵۰۰ در صد میزان کل احتیاجات کشور را تأمین میکند .
  - ۳ - تأسیس کارخانه های یخچال سازی و اجاقهای گازسوز و موتاز رادیو و تلویزیون با ظرفیتی که تمام احتیاجات مملکت را تأمین میکند .
  - ۴ - تأسیس کارخانه های موتاز اتومبیل سواری ، اتوبوس و باری که بتدریج به کارخانه های ساخت اتومبیل تبدیل میشوند .
  - ۵ - تأسیس کارخانه های ماست ، کره و پنیر پاستوریزه در سراسر کشور .

- ۶ - تأسیس کارخانه‌های شیمیائی برای تهیه مواد اولیه صنایع شیمیائی .
۷ - تأسیس کارخانه‌های لاستیک سازی با ظرفیت بسیار قابل توجه و پیشرفت در سایر امور .

تأسیس کارخانه ذوب آهن

بالا بردن سطح درآمد ایران از نفت ، ایجاد صنعت پتروشیمی ، ایجاد راه‌های شوسه و اسفالت ، توسعه ساختمان راه آهن ، توسعه فرودگاهها ، گسترش ارتباطهای تلفنی و تلگرافی در داخل و خارج از کشور ، توسعه پست داخل و خارج زمینی و هوائی ، بهبود وضع کارگران و تشکیل شرکتهای تعاونی و بیمه‌های اجتماعی ، پیشرفتهای بهداشتی از قبیل مبارزه بامالاریا ، سل ، آبله ، بیماریهای آمیزشی ، مبارزه با اعتیاد بتریاک و تأمین بهداشت وسیله سپاهیان . بهداشت و دانش ، آزادی زنان و اجرای قانون اصلاحات ارضی و مهمتر از همه ، باسواد شدن روستائین و وسیله سپاهیان دانش .

۱۲ میلیون روستائی از مزایای انقلاب برخوردار شدند

رهبر انقلاب سفید ایران ۱۷ روز قبل از آغاز روز تاریخی ششم بهمن ماه ۴۱ در کنسره ملی شرکتهای تعاونی روستائی که روز نوزدهم دیماه همان سال در تهران برگزار شد ضمن فرمایشات تاریخی خود اعلام کردند :

« برای آنکه هیچ قدرتی نتواند در آینده رژیم بردگی دهقان را از نو در مملکت مستقر سازد و ثروتهای ملی کشور را بتاراج جماعتی قلیل بسپارد ، بنام رئیس قوای ۳ گانه مملکتی برای استقرار این اصلاحات که از طریق مراجعه به آراء عمومی مستقیماً بمردم ایران رجوع می‌کنیم ، تا بعد از این منافع خصوصی هیچکس و هیچ گروهی قادر به محو آثار این اصلاحات که آزاد کننده دهقانان از زنجیر اسارت رژیم ارباب و رعیتی و تأمین کننده آینده بهتر و عالانه‌تر و مترقی تری برای طبقه شریف کارگر و بهبود زندگی کلرمنندان صدیق و زحمتکش دولت و رونق زندگی اصناف و پیشه‌وران است نباشد . »

بدین ترتیب ۱۶ روز بعد ، روز پرافتخار ششم بهمن جلوه گاه پیوند استوار شاه و ملت شد و ملت باتفاق آراء آنچه را شاهنشاه آریامهر برای رستاخیز جامعه ایرانی در روستا و شهر اراده فرموده بود ، تصویب کرد و بزرگترین واقعه تاریخ ایران رویداد .

شاهنشاه آریامهر پایه يك انقلاب بزرگ ملی و اجتماعی را گذاشته و ملت باتفاق آراء اصول انقلاب را تصویب کرد .

اصل اول منشور انقلاب ایران ، الغاء رژیم ننگین ارباب و رعیتی بود .

نیت بزرگ شاهنشاه

باید دانست که پایه اصلاحات ارضی ایران بمنظور تقسیم اراضی بین زراعین و نجات میلیون ها رعیت ایرانی از وضع اسفناکیز سابق بوضع امروزی از سالها قبل گذاشته شده بود و مقدمات این برنامه عظیم ملی با اجرای تقسیم املاک اختصاصی که بابتکار شخص شاهنشاه صورت گرفت و همچنین تقسیم خالصجات بتدریج پی ریزی شد تا اینکه در سال ۱۳۳۹ اولین قانون اصلاحات ارضی آنها بصورت ناقص و دست و پا شکسته ای از تصویب پارلمان گذشت و بالاخره در ۱۹ دیماه سال ۴۰ با تصویب نامه ای قانون اصلاحات ارضی اصلاح شد و نیت بزرگ شاهنشاه ایران برای رهائی کشاورزان بمرحله اجرا درآمد .

بموجب این اصلاح دولت از مالکان بزرگ که بیش از یک ده داشتند روستاهای آنها را با قساط ۱۵ ساله میخرید و برابر مقررات پیش بینی شده در قانون اصلاحات ارضی به کشاورزان صاحب نسق در این املاک واگذار مینمود . این برنامه تا سال ۴۱ وبعد با انتقال قسمت اعظمی از املاک مازاد بر حد نصاب بدولت و فروش آن بدهقانان اجرا شد .

مالکیت های روستائی تعدیل شد و در دیماه سال ۴۰ قانون اصلاحات ارضی با قانون متممی بنام مواد الحاقی تکمیل شد - بموجب مواد الحاقی سازمان اصلاحات ارضی برای اجرای مرحله دوم قانون آماده شد در این مرحله ، مالکانی که صاحب ملک ششدانگ و کمتر از ششدانگ بودند و دهقانان روی زمین آنها کار میکردند ، مکلف شده بودند یا حقوق دهقان را از او بخرند یا روستاها را بدهقان اجاره بدهند و یا ملک خود را بدولت و یا بتراضی بزراعین بفروشند و یا به نسبت بهره مالکانه بین خود و زراعین تقسیم کنند و یا بصورت واحدهای سهامی زراعی در آورند که زارعین در این واحدها سهم برشوند .

بدین ترتیب پس از گذشت ۷ سال یعنی از دیماه سال ۴۰ تاکنون آن چنان تحولی با اجرای این قانون در زندگی کشاورز ایرانی پیدا شد که قابل تصور نیست این دگرگونی نه تنها در زمینه آزاد ساختن رعیت از یوغ اسارت و بندگی اربابان و

مالکان سابق بود ، بلکه اثرات آن در زندگی فرد دهقانان بتدریج ظاهر شد و چهره روستاهای ما را با اجرای برنامه های بعدی که همچنان سرعت ادامه دارد ، تغییر داد .

باید دانست که در آغاز شروع این برنامه بموازات اعطای حق مالکیت به دهقان ایرانی يك سلسله تدبیرهای اصلی و بنیانی برای تقویت و حمایت کشاورزان باجرا گذاشته شد . اربابان سابق منتظر بودند اجرای اصل انقلابی اصلاحات ارضی باین حد محدود بماند که دهقان صاحب زمین شود ، بی آنکه قدرت کشت و رزق روی خود داشته باشد . اما از همان نخستین قدم ، شرکتهای تعاونی روستائی که دهقانان با حمایت راهنمایان تعاونی تشکیل دادند و پس از آن افراد سپاه دانش و بدنبال آنها افراد سپاه بهداشت و سپاه ترویج به روستاها سرا زیر شدند و جاده های فرعی روستاها را بهم و بشهرها وصل کردند .

امروزه علاوه بر هزاران مهندس و کارشناس دستگاه های دولتی ، هزاران جوان پرشور در روستاها به ارتقاء سطح زندگی و سطح درآمد دهقانان کمک میکنند و جریان پول و اعتبار مملکت به بارور ساختن اقتصاد تازه روستاها پرداخته و جامعه روستائی ایرانی با گامهایی متین و استوار به پیش میروند و همراه پایدای بسیار محکم ، که دهقانان خود بادستهای بهم گره خورده خویش اجزاء آنها هستند نظیر گسترش تعاونی روستائی و پدید آمدن اتحادیه های تعاونی روستائی و تأسیس و گسترش شرکتهای سهامی زراعی و واحدهای زراعی بزرگ در روستاها ، کوچکترین رابطه نظم نو ، با گذشته تاریک قطع میشود .

آخرین قدم

آخرین قدم که در این راه برداشته شده است بمنزله روح انقلاب روستائی ایران و براساس آن شیوه اجاره داری نیز که از بقایای دوران فئودالیتیه بود ، برچیده میشود و بدین طریق امروز دیگر در جامعه نوشته روستائی ایران هیچ اثری از گذشته باقی نمانده است .

اگر بخاطر بسیاری که سه چهارم جمعیت ایران را ساکنان روستاها تشکیل می‌دهند، براساس تغییر عظیم در روابط اجتماعی و پدید آمدن جامعه نو روستائی، بی اغراق میتوان گفت امروز بعد از ۷ سال از آغاز اجرای قانون اصلاحات ارضی، جامعه روستائی ایران بر مبنای استوار و بسیار نو قرار دارد.

حال این هماهنگی در حرکت سریع که مستقیم از رهبری خردمندان شاهنشاه آریامهر برخوردار بوده است، این است که ثروت و تولید در مزارع ایران، زندگی در روستاها و در روابط اقتصادی جامعه ما، در حال شکفتن است و یک جلوه این شکفتگی آنست که کشوری که بر اثر نارسائی رژیم فئودالی، با همه وسعت و امکاناتش وارد کننده ثابت و سالی تا ۳۰۰ هزار تن، گندم از خارج می‌خرید، اکنون یکی دو سال است که صادر کننده گندم شده است.

اجرای مرحله اول

براساس آخرین گزارش وزارت اصلاحات ارضی طی ۷ سال که از آغاز اجرای مرحله قانون اصلاحات ارضی در ایران میگذرد یعنی از تاریخ نوزدهم دیماه سال ۴۰ تا پایان شهریور امسال جمعاً ۱۵۱۸۷ قریه و ۷۹۸ مزرعه اعم از ششدانگ بیهای ۹۴۱۸ میلیون ریال خریداری و بین ۶۳۴ هزار خانوار زارع تقسیم شده است.

اجرای مرحله دوم

در اجرای مرحله دوم از بدو شروع تا پایان شهریور امسال جمعاً این قانون در سطح ۵۳۷۰۲ قریه و ۱۸۹۷۳ مزرعه عمل شده و تعداد زارعینی که وضعیت قانونی آنان در این مرحله از قانون روشن شده اندکی کمتر از ۱۲ میلیون نفر (۲۴۳۲۹۰۱ خانوار) میباشد. در حال حاضر عملیات اجرائی این مرحله در ۶۰۷ قریه و ۱۵۴ مزرعه ادامه دارد.

سازمان تعاون روستائی

بیش از ۵ سال است که از تشکیل سازمان مرکزی تعاون روستائی ایران میگذرد ، مبنای تشکیل سازمان ، نیاز اقتصادی و اجتماعی عصر و زمان ما بود ، نیازی که در نتیجه انقلاب ایران در محیط روستاها بوجود آمده بود .

دهقانان ما پس از آنکه با اجرای این قانون صاحب زمین شدند برای راهنمایی و تقویت بنیه مالی و تهیه وسائل لازم مبادرت به تشکیل شرکت تعاونی نمودند که بیش از یک میلیون و ۲۵۰ هزار دهقان در آن عضویت دارند و سرمایه مجموع آنها بالغ بر ۱۴۲۰ میلیون ریال است .

گسترش عدالت تا روستاهای دور دست

« نهمین اصل انقلاب ما ، تشکیل خانه‌های انصاف و شوراهای داوری بوده است . این خانه‌ها و شوراها ، اصل اجرای عدالت را از صورت پیچیده‌ای که در غالب موارد زائد و غیر ضروری بود خارج ساختند و آن را به بهترین صورتی که بتواند اختلافات عادی را در روستاها حل و فصل کند ، در آوردند و بدین ترتیب هم بار دستکار دادگستری را بسیار سبکتر کردند و هم از تضییع وقت و اتلاف پول روستائیان در مورد احقاق حق خود جلوگیری نمودند و امکان آنرا دادند که این پول و وقت در راه مثبت و مولد مصرف گردد .

در حال حاضر نزدیک به یکهزار خانه انصاف در روستاها و قریب ۵۰ حوزه شورای داوری در شهرها مشغول بکار یا آماده کار شده‌اند ، که تعداد کسانی که در منطقه فعالیت این خانه‌های انصاف و شوراهای داوری قرار دارند ، در حدود یک میلیون و نیم نفر را در روستاها ، و معادل همین عده را در شهرها شامل میشود . «
از سخنان شاهنشاه آریا مهر در مراسم گشایش دوره پنجم سنا و دوره بیست و دوم مجلس شورای ملی .

۳۰۱ هزار پرونده :

هم اکنون در سراسر روستاهای کشور ۱۵۱۰ خانه انصاف دایر است

خانه‌های انصاف از بدو تأسیس تا تیر ماه ۱۳۴۷ جمعاً به ۳۰۱ هزار پرونده رسیدگی کردند .

اولین خانه انصاف در ۲۱ مهر ماه ۱۳۴۴ در مهاباد اصفهان و نخستین شورای داوری در اسفند ماه ۱۳۴۵ در شهبوار افتتاح شد . از آن پس روز ۲۱ مهر ماه به روز خانه‌های انصاف نامگذاری شد و هر سال در این روز مراسمی بر پا می‌شود .

برای آنکه با رقام دعاوی مختومه سالهای گذشته ، خود را مشغول نسازیم آمار دعاوی مختومه ۵۰۰ خانه انصاف را در سال ۴۵ اساس بررسی اهمیت تشکیل این خانه‌ها قرار می‌دهیم .

طبق آمار موجود ، ۵۰۰ خانه انصاف در سال ۴۵ به ۲۷ هزار پرونده مدنی و جزائی رسیدگی کردند و آنها را مختومه ساختند . دعاوی مدنی مورد شکایت اکثراً عبارت بود از :

تصرف عدوانی ، رفع مزاحمت ، مطالبات مالی در حدود صلاحیت خانه‌های انصاف ، دعاوی منقول تا بیست هزار ریال ، حقوق دشتبانی و چوپانی و سایر حقوق مبتنی بر عرف و عادات روستاها - دعاوی ضرر و زیان - مطالبات مبتنی بر قراردادهای امور مربوط باحشام - مطالبات حقوق ناشی از زناشوئی - سهم الارث و دعاوی دیگری از این قبیل :

دعاوی جزائی مانند ترك انفاق ، ایراد ضرب و جرح ، سرقت و بعضی از جرائم منافی عفت و امور خلافی ، طبق آئین نامه خلافی روستائی ، علاوه بر آن ، دعاوی بزرگی حتی تا خواسته يك میلیون ریال طرح گردیده که بر اساس ماده ۱۰ قانون تشکیل خانه انصاف به تراضی و سازش منتهی شده است .

خانه‌های انصاف علاوه بر رسیدگی بمسائل مطروحه که نظیر آن در دعاوی شهری نیز بچشم می‌خورد به حل بسیاری از اختلافات توفیق یافته‌اند که فقط از رسوم محلی ناشی گردیده و مشابه آن در شهرها وجود ندارد . احکام صادره در خانه‌های

انصاف به قدری مبتنی بر مقررات قانون خانه انصاف است که تعداد احکامی که در دادگاه‌های بخش کشور براساس فسخ احکام خانه‌های انصاف صادر گردیده به ده فقره هم بالغ نمیشود .

نتیجه کار :

اهمیت خانه‌های انصاف بقدری است که دادگاه‌هایی از قبیل دادگاه بخش نجف آباد ، از توابع اصفهان ، و همچنین مراجع قضائی کرمان و استان بلوچستان ، بموجب گزارش‌هایی اعلام نموده‌اند که با ملاحظه آمار و دعاوی مدنی و جزائی قبل از تشکیل خانه‌های انصاف و مقایسه آنها با آمار بعدی ، وجود واحد قضائی جدید در کاهش میزان دعاوی و مراجعات بدادگستری مؤثر افتاده و حتی در حوزه کرمان به علت دست یابی باین نتایج ، تعداد شعب دادگاه بخش تقلیل یافته است . سایر مراجع قضائی در برابر این سؤال که تشکیل خانه‌های انصاف چه تأثیری در میزان مراجعات به دادگستری داشته اعلام نموده‌اند که از تاریخ گشایش خانه‌های انصاف نه تنها کلیه دعاوی « در حوزه قضائی خانه انصاف » بر اساس صلاحیت خانه انصاف طرح و به نتیجه منتهی شده ، بلکه اصولاً تشکیل این واحد قضائی و تجلی روح تعاون و خودیاری در روستاها ، به میزان قابل توجهی در تثبیت امنیت و کاهش جرائم تأثیر داشته و روستاهائی که سالیان دراز شاهد وقوع جنایات و جرائم هولناک بوده‌اند در پرتو تشکیل این واحد قضائی از آرامش و امنیت بی سابقه‌ای بهره‌مند شده‌اند .

بنابراین در مورد خانه‌های انصاف نتایجی بشرح زیر قطعی و انکار ناپذیر

است :

- ۱ - دعاوی و اختلافات روستائی که قبل از تشکیل خانه انصاف به جهات دوری روستاها از مراجع دادگستری یا بعلت وجود تشریفات دادرسی فرصتی برای طرح و رسیدگی نمی‌یافت ، هم اکنون در مراجع سالم و مطمئنی تمرکز یافته است .
- ۲ - وجود خانه‌های انصاف علاوه در تثبیت آرامش و امنیت در تقویت حس تعاون و خودیاری و پرورش علائق معنوی مؤثر افتاده و انتخابات صحیح و بیطرفانه

خانه انصاف مکتب جدیدی برای پرورش اصول دموکراسی بوجود آورده است .
۳ - صرفنظر از آنکه اصول روابط اجتماعی قبل از بهمن ماه ۱۳۴۱ به دعاوی و توقعات حقه روستائیان اجازه طرح واقعه در مراجع دادگستری نمیداد ، هم اکنون اجرای قوانین مترقی نظیر اصلاحات ارضی و استقرار نظام نوین حقوقی در روستاها و پیدایش خرده مالک ، روستائیان بر اساس امتیازات انسانی ، در حفظ حقوق خود کوشا شده و مانند گذشته مجرم را بانقمام و یا روز رستاخیز حواله نخواهند داد و مانند سایر افراد ، توسل بمراجع قضائی از جمله خانه انصاف را برای حفظ حقوق خود لازم خواهند شمرد .

بنابراین تشکیل خانه‌های انصاف ، طرح این مسئله را از جنبه دیگری مورد توجه قرار داده و آن اینست که جوامع روستائی تا قبل از انقلاب سفید ایران از حقوق اجتماعی بطور کامل برخوردار نبوده ، دعاوی براساس روابط اجتماعی در آن روزگاران ابراز و عرضه نمیشده و دهقان با وجود وضع اسارت با خود قدرت عرض اندام در مقابل تمایلات و توقعات ظالمانه مالک بزرگ را نداشته و دادگستری نیز با وجود تشکیلات خود ، به جهت تمرکز آن در شهرها و مراکز بخش و دوری از روستاها دردی از او درمان نمیکرده است .

نتیجه نهائی .

اجرای اصل نهم انقلاب شاه و ملت و تشکیل خانه‌های انصاف در مقیاس محدود خود ، در راه تحقق این منظور یعنی کاهش مراجعات بدادگستری نیز در بسیاری از نقاط پیروزی یافته و در جریان دعاوی مطروحه در محاکم شهری از جهت تأمین سرعت بیشتر ، مؤثر واقع شده است . حصول نتایج نهائی بوقتی موکول خواهد شد که خانه‌های انصاف در مسیر خود به مراحل تکامل چه از حیث کمیت و چه از نظر کیفیت نزدیک گردند و آثار اجرای اصول جدید دادرسی و بهره‌مندی از سیستم نوین دادگستری در محدوده بزرگی که منطبق با قلمرو کلیه روستاهای کشور است ظاهر و نمایان گردد .

این انتظاری است که نه تنها انگیزهٔ فعالیت روز افزون دستگاه‌های اجرایی وزارت دادگستری است ، بلکه انتظاری است که ملت ایران در مسیر آثار انقلاب به آرزوی دست یافتن به آن بیصبرانه روز شماری مینماید .
همچنین شوراهاى داوری که به اختلافهای جزئی مردم شهرها رسیدگی می‌کند زکود جدیدی در سرعت دادرسی بر جای نهاده است .

پیشرفتهای بعد از انقلاب

انقلاب ایران مبداء تاریخی جدیدی در جهان شده و «تز» نوینی را به جهانیان عرضه داشته است، تا بهمن ۱۳۴۱، انقلاب چنین تفسیر میشد: انقلاب عکس العملی است که از يك اجتماع سرکش و عصیان زده سر میزند، انقلاب عموماً بر ضد جور و ستم و از مسیر محو کردن سیستم های غلط و سنت های پوسیده صورت میگیرد و بدیهی است انقلاب عاری از زدو خورد و خونریزی و کشتار نخواهد بود، و بدون خونریزی موفقیتی نخواهد داشت. منشور انقلاب ایران برای اولین بار در عصر ما این «تز» و این اصل را دگرگون ساخت و بخوبی نشان داد که هرگاه رهبری خردمند و دلسوز و مردی توانگر و دانا ساکن کشتی ملتی را در دست داشته باشد و مردم نیز با واقع بینی و اعتماد به رهبر خویش معتقد باشند انقلاب میتواند بدون خونریزی و جنگ و بدون برادر کشی و هرج و مرج انجام پذیرد و برای مردم سعادت و یکبختی بارمغان آورد.

و باین دلیل بود که انقلاب ایران نام «سفید» بخود گرفت.

در اجرای منشور انقلاب، اجتماع ما پیا خاست و خرد و کلان یاری شتافتند و چنان نمودند که امروز پس از طی چند سال که در تاریخ لحظهای بیشتر جلوه نمیکند موفقیت های شگرف و پیشرفتهای سریع ملت ما چشم جهانیان را خیره ساخته است.

عمران و آبادی روستاها

سپاهیان ترویج و آبادانی بیل بدست می‌گیرند زمین‌را شیار می‌دهند. به کشاورز راه کشت و برداشت صحیح محصول را می‌آموزند...
... دست‌هایشان چون کشاورزان سخت‌کوش، از برخورد با بیل و کلنگ پینه می‌بندد زیر آفتاب داغ دشت‌ها چهره‌هایشان می‌سوزد و پوست می‌اندازد و تیره‌میشود.
... آنان لباس سپاهیگری بتن کرده دوشادوش آزاد مردان و آزاد زنان روستائی از دم صبح تا تنگ غروب در کشتزارها و مزارع کار می‌کنند تا یک اصل دیگر از ۱۲ اصل انقلاب اجتماعی ایران به ثمر برسد. روستاها نوسازی شود. طرح‌های فنی و تولیدی کشاورزی مدرن، در آنها به مورد اجرا در آید و سطح تولید بالا رود و رواج یابد.

اول مهر ماه سال ۱۳۴۳ در مراسم برگذاری جشن دهقان شاهنشاه آریا مهر اعلام فرمودند: که امروز سپاهی، بنام سپاه ترویج و آبادانی تشکیل میشود.
تشکیل چنین سپاهی برای اینست که بداید بموضوع تعاونی و ترویج کشاورزی و بالا بردن سطح تولید نسبت بمقدار زمین تا چه حد اهمیت گذاشته میشود.
در اجرای فرمان همایونی لایحه تشکیل سپاه ترویج و آبادانی تهیه و تدوین گردید و در تاریخ ۲۸ دی ماه ۱۳۴۳ به تصویب رسید و به صورت یکی از اصول انقلاب شاه و ملت در آمد.
سپاه ترویج و آبادانی بمنظور بالا بردن سطح زندگی و تأمین رفاه روستائیان و آشنا ساختن آنان به اصول جدید کشاورزی و طرق ازدیاد تولیدات زراعی و دامی و ارشاد

و توسعه و بهبود و ترویج صنایع روستائی و راهنمائی در امور مربوط به آبادانی و نوسازی روستاها در اختیار وزارت کشاورزی و گذارده شده و از وجود سپاهیان سهمیه وزارت کشاورزی در اجرای طرح های فنی و تولیدی کشاورزی امور ترویج کشاورزی استفاده میشود .

اولین دوره

کلر آموزی اولین دوره سپاهیان ترویج و آبادانی در تاریخ دهم اردیبهشت ماه ۴۴ شروع شده و پس از تمام دوره آموزش ، سپاهیان رهسپار روستاها گردیدند و تاکنون متجاوز از پنج هزار سپاهی ترویج و آبادانی در سطح روستاهای کشور وظایف محوله را انجام داده اند . هم اکنون در دوره ششم تعداد ۱۴۲۰ نفر در حال آموزش فنی و نظامی می باشند . این عده در فروردین ماه ۴۸ به روستاها اعزام خواهند شد .

شاهنشاه در کتاب انقلاب سفید در باره سپاهیان ترویج و آبادانی نوشته اند :
بارها بمناسبت های مختلف این نکته را متذکر شده ام که کار نوسازی کشور فقط وقتی واقعاً نتیجه بخش می تواند باشد که از کوچک ترین واحدهای اجتماعی آغاز شود براین اساس کار ترویج و آبادانی نیز می بایست نخست قراء و قصبات کشور را در بر گیرد ، و این وظیفه ای است که بر عهده سپاهیان ترویج و آبادانی نهاده شده است . وظایف این افراد بموجب قانون تشکیل سپاه ترویج و آبادانی که از بیست و هشتم دیماه ۱۳۴۳ بمورد اجرا گذاشته شد ، و آئین نامه اجرائی این قانون که بنابر پیشنهاد وزارت خانه های جنگ و آبادانی و مسکن و کشاورزی و اقتصاد و با رعایت امکانات وزارت کشاورزی و وزارت جنگ تنظیم گردید تعیین میشود .

هر سپاهی ترویج و آبادانی موظف است طی دوره خدمت خویش در حوزه عمل خود اقدام با اجرای برنامه های آموزشی برای مردم دهکده در امور کشاورزی و دامپروری و بالا بردن منظم سطح اطلاعات زارعین و فرزندان آنها کند . بدین منظور هر سپاهی باید وسیله ایجاد حد اقل یک هزار متر مربع مزرعه آموزشی را با استفاده از بذریکه از طرف وزارت کشاورزی در اختیار او گذاشته میشود توسط خود زارعین ده فراهم

سازد و از این مزرعه به عنوان نمونه برای تعلیم نحوه آماده کردن کشت و بندر و برداشت محصول و معرفی بهترین انواع بندها و طرز مصرف کود شیمیائی و دفع آفات و نحوه صحیح آبیاری و وجین و غیره استفاده کند .

قانون سپاه ترویج و آبادانی

قانون تشکیل سپاه ترویج و آبادانی ، مشتمل بر یازده ماده و پنج تبصره در جلسه سه شنبه ۲۲ دیماه ۱۳۴۳ به تصویب مجلس شورای ملی رسید .

آئین نامه اجرایی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۴۳/۲۸/۸ بنا بر پیشنهاد وزارت کشاورزی و موافقت وزارت خانه های جنگ و آبادانی و مسکن و تأیید شورای هماهنگی امور روستا ها و باستناد ماده ۶ قانون سپاه ترویج و آبادانی آئین نامه اجرایی قانون سپاه ترویج و آبادانی را مشتمل بر بیست ماده و هفت تبصره تصویب نمودند .

اجرای قانون

اجرای قانون سپاه ترویج و آبادانی به وزارت کشاورزی محول گردید و از طریق این وزارتخانه نیز سازمان ترویج کشاورزی مأمور اجرای این فعالیت نمر بخش انقلاب گردید و سازمان منظمی برای اجرای این کار تحت عنوان اداره کل سپاه ترویج و آبادانی در تهران بوجود آمد .

نخستین دوره

نخستین دوره سپاه ترویج به فرمان شاهنشاه آریامهر از روز ۲۸ دی ماه ۱۳۴۷ مرکب از نیروی علمی جوان کشور شامل مهندسان رشته های کشاورزی ، ساختمانی

راهسازی ، برق و مکانیک و سایر افراد تحصیل کرده تشکیل گردید .
اینک می پردازیم به شرح مختصری از عملیات سپاهیان ترویج و آبادانی در
دوره های گذشته از بدو شروع تا شهریور ماه سال ۴۷ :

زراعت و کود شیمیائی

تاکنون متجاوز او ۳۵ هزار مزرعه نمایشی با استفاده از بذر اصلاح شده
براهنمائی سپاهیان ترویج و با کمک زارعین احداث شده تا به زارعین نحوه استفاده از
بذر مرغوب و کاشت و برداشت آن با وسایل سبک دستی کشاورزی آموخته شود .
سپاهیان ترویج در مورد مصرف سه هزار تن کود شیمیائی توسط زارعین نظارت و
راهنمائی کرده اند .

باغبانی

تاکنون نزدیک به هشتاد هزار قطعه باغهای نمونه نمایشی با استفاده از نهالهای
اصلاح شده مثمر ، با راهنمائی این سپاهیان و کمک خود زارعین احداث گردید است که
زارعین نحوه کاشت درخت و رعایت فواصل صحیح غرس نهال بین درختان میوه را
فرا بگیرند و همچنین طریقه مبارزه با بیماری های دامی را بیاموزند و علیه
بیماری های دامی و بیماری نیوکاسل توسط این سپاهیان واکسیناسیون شده که در نتیجه
تعداد ۱۸۵ هزار رأس دامهای مبتلا به امراض دامی معالجه گردیده اند .

دفع آفات

در شش هزار و پانصد قطعه باغ عملیات دفع آفات و مبارزه با امراض نباتی
انجام یافته است .
هشتصد تن بذر مختلف علیه امراض قارچی ضد عفونی گردید و مبارزه علیه
کندو و سایر حشرات دامی در سی و سه هزار باب اصطبل توسط سپاهیان ترویج و
آبادانی انجام یافته است .

عمرانی و بهداشتی

سپاهیان ترویج بر تسطیح و مرمت معابر شش هزار قریه نظارت داشته‌اند و یک هزار دستگاہ از حمام‌های روستایی بهداشتی گردیده و دویست قریه لوله کشی آب آشامیدنی شده است .

هشت هزار کیلو متر جاده‌های فرعی تسطیح و مرمت شده‌اند دو هزار حلقه چاه آب آشامیدنی با نظارت و راهنمایی سپاهیان ترویج حفر شده و ۴۱۰ باب مدرسه روستائی تأسیس یافته است .

روشهای ترویجی

دو هزار باشگاه جوانان روستائی تشکیل شده است هر سپاهی ترویج بمنظور آموزش اصول نوین کشاورزی و دامپروری و مسائل زندگی اجتماعی به جوانان روستائی باید اقدام به تشکیل حداقل یک باشگاه بنمایند . در این باشگاه‌ها که با عضویت ۱۵ تا بیست و پنج نفر از فرزندان کشاورزان تشکیل میشود سپاهی ترویج باید طریق انتخاب و اجرای پروژه‌های کوچک و کارهای کوچک تولیدی کشاورزی و دامپروری و اجرای فعالیت های اجتماعی و دسته جمعی تعاونی ، آموزش لازم رابه روستا زادگان بدهد تا با علاقمند کردن آنها به آب و زمین و کارهای کشاورزی ، مردان کشاورز کار آزموده تربیت نماید .

تاکنون سی هزار کلاس کوتاه مدت ترویجی و یک هزار کلاس، مبارزه با بیسوادی با کمک و راهنمایی این سپاهیان تشکیل شده است . سپاهیان ترویج در نظارت در طرح ازدیاد سی هزار هکتار برنج همکاری داشته‌اند .

وزارت کشاورزی در اجرای فرامین شاهنشاه آریا مهر در مورد بهره‌برداری متناسب و متعادل از منابع ارضی و افزایش بازدهی محصولات کشاورزی در واحد سطح هدفهای ، برنامه چهارم عمرانی کشور را از آغاز سال ۱۳۴۷ - در نخستین سال اجرای برنامه ، بموقع اجرا گذاشته است .

اولین طرحی که در سال ۱۳۴۷ شروع شد طرح افزایش محصول برنج در استان‌های گیلان و مازندران بود. اهمیت کشت و مصرف برنج در اقتصاد کشور ما که دومین فرآورده غذایی اکثریت مردم ایران است بر کسی پوشیده نیست. صرفنظر از مناطق شمالی کشور که قسمت عمده‌ای از بودجه خانواده‌ها بمصرف خرید برنج میرسد، در دیگر مناطق کشور نیز مصرف برنج با افزایش جمعیت رابطه مستقیم دارد در حالیکه میزان تولید برنج کمتر از میزان مصرف آن است، ۱۵۰ نفر سپاهی ترویج از استان‌های مختلف کشور برای کمک در اجرای این طرح اعزام شدند و در روستاها مناسب اجرای طرح، استقرار یافتند و با تماس با کشاورزان مزایای طرح افزایش تولید برنج را به آنان تفهیم و برای انتخاب کشت کاران ذیصلاح و عقد قراردادهای لازم اقدام نمودند. در نتیجه این اقدامات شش هزار تن کود و ۱۰۵ هزار کیلو بند و نود میلیون ریال وام نقدی به کشت کاران مناطق مورد اجرای طرح در پانصد قریه طبق قرارداد های منعقدہ پرداخت شده است.

خاطرات

و

یادداشت‌های سپاهیان

یادداشت‌ها

در طول مدتی که سپاهیان دانش در سطح روستاها سرگرم کار و فعالیت هستند با صحنه‌هایی روبرو میشوند و همین صحنه‌ها خاطرات تلخ و شیرینی در اذهان آنان باقی میگذارد، چون تجسم این صحنه‌ها و شرح این خاطرات از بسیاری جهات ممکن است برای آن دسته از سپاهیان انقلاب که هنوز بوضع روستاها و اخلاق و روحیات مردم آنجا آشنایستند آموزنده و تجربه‌ای باشد، لذا ما سعی نمودیم که باعدهٔ زیادی از سپاهیان و راهنمایان تماس بگیریم و از آنها بخواهیم تا نظرات و حاصل کار و مشاهدات و تجربیات خود را در اختیار ما بگذارند تا آنرا در این مجموعه منعکس سازیم. مطمئن هستیم که این یادداشت‌ها صد درصد برای سپاهیان دوره‌های آینده و سایر سپاهیان و معلمان و علاقمندان آن مفید و مؤثر واقع گردد.

خاطره‌ای که هیچگاه فراموش نمیشود. يك روز جمعه در اطاقم نشسته و منتظر دانش آموزان بودم قرار بود آن روز به گردش علمی برویم، پیرمردی از اهالی ده

وارد شد، بعد از تعارفات معمولی گفت بر آیش مشکلی پیش آمده است از اینکه بمن

اطمینان پیدا کرده بود او را تشویق کردم از او خواستم که مشکل خود را بیان نماید هنوز دانش آموزان حاضر نشده بودند که او چنین ادامه داد :

سه سال پیش برای پسر دختری از اهالی همین ده را خواستگاری کردم ، بعد از مدتی که باهم زندگی کردند بنا به فطرت جوایشان اختلافاتی میان آنان بروز کرد ، دختر بخانه پدرش رفت . حال سه سال از این واقعه می گذرد . ما ده نشینان قلب پاکی داریم ، پسر از این جدائی ناراحت است ، اول چند نفر از ریش سفیدان ده را فرستادم ، دختر باز نگشت . به مراجع قانونی مراجعه کردم ولی دختر به پافشاری خود ادامه داد و حاضر به بازگشت نشد . من باامیدی بزرگ نزد شما آمده ام تا شما او را راضی کنید که بخانه و به جایی که شوهر و خانواده اش انتظار او را میکشند بازگردد . به فکر فرورفتم هنوز بیش از دو ماه از خدمتم در ده نگذشته بود . در عرض این مدت قلیل با اعتباری که مردم بمن پیدا کرده بودند ، اغلب مشکلات خود را بمن در میان می گذاشتند ، ولی این یکی با دیگر مشکلات فرق داشت . آترا در فکر خود سبک و سنگین کردم شکست در این کار بر آیم سخت و موفقیت باعث جلب اعتماد بیشتر میشد . بعد از مدتی سر برداشتم حالت تمنا و التماس را در قیافه پیرو فرسوده اش دیدم ، حالتی در او دیدم که بی اختیار تسلیم شدم ولی اجرای آترا موکول به چند روز دیگر کردم نو آموزان جمع شدند باهم به گردش رفتیم ، فکرم بیشتر در اطراف این موضوع دور میزد ، چه می دانستم دست بکاری زده ام که امکان موفقیت در آن کم است با چند نفر از ریش سفیدان ده در این باره صحبت کردم از اوضاع مالی و روبه و رفتار شوهر اطلاعاتی بدست آوردم ، بعد از ظهر يك روز که مدرسه را تعطیل کرده بودم با اتفاق یکی از ریش سفیدان ده که مورد اعتماد همگان بود به خانه دختر رفتیم ، قلبم به تندی می زد ، راستی در صورت عدم موفقیت چه پیش می آید . صاحبخانه با گشاده روئی آنچه را که رسم ده نشینان است ما را پذیرفت . بعد از مدتی قصد از آمدن خود را بازگو کردم پدر دختر با اولین کلمه اش تا اندازه ای نور امید را در دلم روشن کرد ، دیدم يك قدم به مقصود نزدیک شده ام قرار بر این شده که با دختر هم صحبت کنم ، وقتیکه با دختر برخورد نمودم قلبم بشدت می زد ، چه وظیفه اصلی من از اینجا شروع میشد . قبل از اینکه مقصود

از آمدن خود را بیان نمایم کمی از هدف خود و ایدال سپاه دانش و وظیفه‌ای که
بعهدہ داشتم صحبت کردم ، همینکه طرف را آماده دیدم ، صحبت اصلی را بالحنی
آرام شروع کردم هر چند لحظه ، مکثی می‌کردم تا اثر گفته‌هایم را بر او به بینم
اینجا بود که خود را هر چه بیشتر به هدف نزدیک میدیدم از ناراحتی او پرسیدم علت
دوری از شوهرش و ترک خانواده را جویا شدم . همینکه صحبت از خانه رفتن او شد
چاقوئی که در دم دستش بود برداشت و میخواست خود را مجروح نماید پیرمردی که
با من بود چاقو را از او گرفت دوباره شروع به صحبت کردم ، باو گفتم تو باید مادرشوی
فرزندانی باین جامعه تحویل دهی تو باید به پیمانی که بستهای دو باره به پیوندی و
زندگی خود را از نوسامان بدهی ، با این صحبت هارام شد . پس از بحث و مجادله‌ای
که قریب به ۲ ساعت طول کشید در حالی که کف بر لب‌هایم خشک شده بود ،
بالاخره او را راضی کردم که به خانه‌اش بازگردد . در جواب سؤال من که چرا از خانواده
خود گریزانی ، گفت آنها کتکم میزنند ، برایم لباس نمیخرند ، گفتم آیا زن بخاطر
لباس به خانه شوهر می‌رود ، آیا بخاطر این مسائل جزئی میشود کاشانه‌ای را از هم
پاشید ، دیدم با علاقه دارد به صحبت‌هایم گوش میدهد ، به او گفتم شخصاً حاضرم برایت
لباس بخرم و تضمین می‌کنم دیگر ترا کتک نزنند . بعد از اینکه قبول بازگشت گرفتم ،
به مدرسه باز گشتم بدنبال پیر مرد فرستادم وقتی که آمد باو گفتم عروس شما آماده
است بخانه شوهرش بازگردد . صحبت هائی که شده بود با او در میان گذاشتم او هم
قول‌هایی را که داده بودم قبول کرد . نگاه حق شناسی را در چشمانش می‌دیدم . دختر
دوباره به خانواده خود بازگشت و کاشانه آنها دو باره شور و شوق خود را بازیافت .

روزی در حالیکه به شاگردان درس میدادم همان پیرمرد آمد . بعد از اینکه
اظهار امتنان کرد ، بستهای اسکناس بسویم دراز کرد . از او پرسیدم این پول چیست ؟
گفت این حق زحمت هائی که کشیده‌اید . در جوابش خندیدم و گفتم ما جوانانیکه
لباس مقدس سپاه دانش را بتن کرده‌ایم و بفرمان پدر تاجدار خود کمر به خدمت
روستائشینان بسته‌ایم در پیشگاه رهبر خود سوگند یاد کرده‌ایم تا آنجا که قدرت
داریم شرافتمندانه وظیفه مقدس خود را بانجام برسانیم . این وظیفه من بوده است این

پول را ببرو برای عروست خرج کن . چه رضایت خاطر من ، در اینکار فراهم میشود .
تابستان گذشت پائیز فرارسید آنها به قشلاق رفتند . بهار دوباره باده بازگفتند
اورا دیدم که پسری در آغوش دارد . برویم لبخند زد در چشمانش حق شناسی موج
میزد . من لبخندی را که اظهار قدردانی او بود ، هیچگاه فراموش نمی‌کنم و از اینکه
توانسته بودم خانواده‌ای را دوباره سامان بدهم از ته قلب شادمان بودم .

بسوی روشنائی

محل خدمت اینجانب ، دهکده ایست بنام جفرود پائین که در ۵۰۰ متری دریای
خزر قرار گرفته و فاصله آن تا بندر پهلوی که این دهکده تابع آموزش و پرورش آن
شهرستان میباشد ، بیست کیلومتر و تا رشت سی کیلومتر میباشد .

وسیله رفت و آمد بین جفرود پائین و جاده اصلی رشت و پهلوی ، بیشتر موتور
سیکلت کرایه‌ای میباشد که برای هر نفر ۱۵ ریال کرایه اخذ میشود . اتومبیل نیز در
این مسیر کار میکند . محصول عمده آن برنج است که قسمتی صرف خوراک اهالی و
مقدار زیادتری بفروش میرسد . سبزی و میوه هائیکه در اینجا بعمل می‌آید مانند
ترب ، لیموترش ، نارنج ، بالنگک ، انار ، انجیر ، هندوانه ، خیار ، باقالا و خربزه
است . در آمد دیگر اهالی این ده از فروش گلرهای دستی زیبائیت که از لیغ^۱ تهیه
میکنند مانند : زنبیل ، جارو ، سفره ، کلاه کنار دریا و حصیر زیر پا .

مرغ و خروس و غاز نیز در اینجا پرورش داده میشود . گاو و اسب و الاغ نیز
در ده باندازه کافی وجود دارد که از آنها برای شخم زمین و باربری استفاده میشود .
قسمت مهم خوراک اهالی برنج میباشد که بدون روغن مصرف میگردد . نان
کمتر میخورند و بندرت در خانه‌ای پیدا میشود . لبنیات نیز مصرف میشود ، ولی تعریفی
ندارد ، زیرا خوب درست نمیکنند . بنا بر این فروشی هم ندارد .

جمعیت این دهکده طبق آخرین سر شماری که انجام داده‌ام ۳۰۴ نفر میباشد

---

۱ - لیغ گیاهی است که در جنگل ، خود بخود میروید و دارای برگه هائست بطول
یک تا دو متر و عرض یک تا دو سانتیمتر .

که ۵۱ نفر مرد و ۵۸ نفر زن و ۱۰۱ پسر و ۹۴ دختر هستند .

لهجه گیلکی دارند ولی فارسی خوب می فهمند . لباس محلی بخصوصی ندارند و مانند شهری ها لباس می پوشند . در ده زنها بندرت چادر سرمی کنند ، فقط موقعی که میخواهند بشهر بروند چادر سر میکنند . برای خرید مایحتاج خود روزهای یکشنبه به بخش خممام (یکشنبه بازار) و روز های شنبه به بندر پهلوی (شنبه بازار) میروند . تفریح مردم یکی همین بازار رفتن است و دیگر شرکت در جشن های ملی که بمناسبتی در دبستان تشکیل میشود ، از سینما گاه گاه استفاده میکنند ، خانواده ای در ده نماده بود که سیرك هندی را ندیده باشد .

اعتیاد مردم بیشتر بسیگار است . در گذشته به تریاک و چیزهایی از این قبیل نیز معتاد بوده اند که خوشبختانه اکنون مشاهده نمیشود . بدتر از همه ، عادت بعضی ها بقمار است که آن نیز با ورود سپاهیان تقریباً بصر رسیده و امید است بکلی ریشه کن شود .

نکته قابل توجهی که خود اهالی میگویند اینست که تا قبل از ورود سپاهیان دانش باین ده و دهات مجاور ، امنیت و تأمین جان و مال و ناموس باین اندازه که امروز وجود دارد نبوده و وجود سپاهیان در این مورد بسیار مؤثر بوده است و اکنون خیال مردم کاملاً آسوده است . من سومین سپاهی هستم که قدم باین قریه گذاشته ام و اکنون هشت ماه از خدمتم میگذارد . قبل از این گروه بان سوم سابق احمد بزرگی و گروه بان هرمز رفیعی نیز در این جا خدمت کرده اند و روی هم رفته اقداماتی که در این مدت شده بطوریکه اکنون ده دارای يك دبستان سه اطاقه باوسایل کامل میباشد .

بقیه اقدامات عبارتند از :

۱ - احداث جاده ای که ده را بکنار دریا برای ورود اتومبیل بده مربوط میکند .

۲ - تأسیس شرکت تعاونی روستائی .

۳ - تشکیل انجمن ده .

۴ - پر کردن گودالها .

۵ - پلاك بندی سر درخانه ها .

۶ - همکاری جهت واکسینه کردن مردم علیه بیماری ها و معرفی بیماران به

بیمارستان ها .

۷ - در نظر است در آینده نزدیک يك پارك كودك احداث شود و آب آشاميدنی نیز كاملاً بهداشتی گردد .

در دبستان ده که من و ایلم نام آن را آریامهر گذاشته ایم ۶۷ نفر از روستازادگان هموطن ما که قبل از پیدایش سپاه دانش خواب مدرسه و درس خواندن را هم نمیدیدند ، اکنون به بهترین وضعی تحصیل میکنند و هدف های عالی درمغز تازه بکار افتاده خود ، می پرورانند ، بطوری که دانش آموزان کلاس چهارم در انشاء ثلث اول خود که موضوع آن « چرا بمدرسه می آئید ، بود ، نکته هائی را بروی کاغذ آورده بودند که نشانه تحول و دگرگونی فکر و اندیشه آنها بود . آنها نوشته بودند .

درس میخوانیم تا از بدبختی جهالت نجات پیدا کنیم بمدرسه می آئیم تا دکتر ، مهندس ، افسر سپاهی دانش بشویم . تا با وضع بهتری کشاورزی کنیم .

از تعداد ۶۷ نفر دانش آموزان ، ۲۵ نفر پسر میباشند که ۲۶ نفر کلاس اول و ۸ نفر کلاس دوم و ۱۷ نفر سوم و ۱۶ نفر چهارم میباشند .

نکته ای که فراموش کردم در جای خود بنویسم ، اینست که مردم در آمد دیگری نیز دارند و آن صید ماهی از دریا است که در پائیز و زمستان برای شرکت شیلات کار می کنند .

خاطراتی از دوره سپاهیگری

با نوشتن این مقاله قسمتی از تجربیاتی را که در طی دوره چهارده ماه خدمت خود در روستای گاوگران نویسرکن بدست آورده‌ام در اختیار همکاران گرامی قرار داده امیدوارم که آنان نیز هرگاه از ابتکارات سودمند خویش در راه اجرای برنامه‌های مترقی سپاه دانش، نتایج درخشان و موفقیت‌آمیزی حاصل میکنند، تجارب و اطلاعات ارزنده خود را وسیله مجله سپاه دانش در اختیار سایر دوستان سپاهی قرار دهند. بدیهی با این عمل، هم بهترین و مطمئن‌ترین روشهای کار و فعالیت تعمیم مییابد و هم اینکه مطالعه اینگونه نوشته‌ها، برای خوانندگان خالی از لطف و فایده نخواهد بود.

خوب میدانم شما هم مثل من از بند و ورود خود به ده، برای پیدا کردن بهترین روشی که شما را در انجام یک سلسله اصلاحات اساسی موفق سازد، ساعتها و روزها به فکر فرو رفته و در دنیای درون خود دچار مبارزه با افکار متضاد بوده‌اید.

مسئله روزی نبوده که با چند مشکل کوچک و بزرگ مواجه نشده و راه حل مناسبی برای آن پیدا نکرده باشید. بنا بر این از شما میپرسم در اینگونه موارد کدام روش و یاراه حلی را انتخاب کرده و از بکار بستن آن به چه نتیجه‌ای رسیده‌اید؟ اگر در مدت خدمت خود در ده، موافقیتهای درخشانی بدست آورده‌اید یا احیاناً اگر بعضی برنامه‌های شما با شکست مواجه شده، آیا برای پیدا کردن علت واقعی آن ساعتها به فکر فرو رفته‌اید؟ در این صورت چه جوابی بدست آورده‌اید؟

جوابی که به این گونه پرسشها خواهید داد، برای خود شما خاطره‌ای بیش نیست، ولی اگر جنبه‌های کلی و اصولی این جوابها را مورد توجه قرار دهید و آنها را برای دیگران بازگو کنید. مسلماً در پیشرفت برنامه‌های مقدس سپاه دانش سهم بسزائی خواهید داشت و تجربه‌های گرانبهای شما دیگران را در حل مشکلات یاری خواهد کرد.

اجازه بدهید این پیشنهاد را از خودم شروع کنم. اگر کمی حوصله داشته باشید و این مقاله را تا به آخر مطالعه کنید به چگونگی روشی که برای حل تمام مشکلات خود بکار بردم پی میبرید. این روش کاملاً عملی و نتیجه آن از هر حیث رضابخش

بود و با بکار بستن آن توانستم در شئون مختلف زندگی روستائیان منحصراً خدمت صادقانه و ثمر بخشی باشم و در بین ۳۰۰ نفر سپاهی دانش پادگان خرم آباد، رتبه اول را حائز شوم و بعنوان سپاهی ممتاز بارها از طرف مقامات مربوطه مورد قدردانی و تشویق قرار گیرم. رمز تمام موفقیت‌هایی که بدست آوردمام و خلاصه روشی که به کار برده‌ام در يك جمله خلاصه میشود. در يك جمله کوتاه و آن چیزی جز جلب اعتماد روستائیان و ایجاد علاقه در آنها نیست.

مشکل ترین و اساسی ترین مرحله کار سپاهی و رمز موفقیت یا شکست او در همین جمله خلاصه میشود. بطوریکه هرگاه در این مرحله حساس و بسیار مهم توفیقی بدست نیآورد، تا پایان دوره، نقشه‌ها و آرمان‌های او برای بهبود وضع زندگی اهالی نقش بر آب خواهد شد.

نکته‌ای که همواره باید بخاطر داشت اینست که نتیجه اقدامات عمرانی و اجتماعی و سایر اصلاحات سپاهی را هنگامی واقعاً میتوان دارای (ارزش عالی) دانست که از راه تنویر افکار و ایجاد علاقه در اهالی به اجرای آن برنامه‌ها توفیق یافته باشد. عبارت دیگر سپاهی با توجه به هدف کلی آموزش و پرورش باید طوری روستائیان را با افکار هدایت شده و صحیح آشنا سازد که خودشان لزوم يك سلسله تغییرات رادرشئون مختلف زندگی خود احساس کنند و در راه تحقق این ایده که ناشی و منبث از خود آنهاست، کمال همکاری را باوی معمول دارند.

اصولاً تمام فعالیتها اعم از احداث دبستان، حمام، جاده یا سایر اقدامات از این نظر ارزش دارد که با مشاهده آنها در می‌یابیم سپاهی انقلاب برای اجرای هر يك از آن برنامه‌ها، با مساعی خستگی ناپذیر خود اهالی را قبلاً از نظر فکری و روحی برای قبول اصلاحات آماده نموده و در راه روشن کردن اذهان عمومی به موفقیت درخشانی نائل گردیده است. به این دلیل بود که احساس کردم تمام فعالیت‌های من باید تنها با الهام گرفتن از هدف بالا و براساس آن بمرحله اجرا درآید و برای اجرای نقشه‌هایم بهیچوجه نباید از طریق اعمال زور و قدرت یا متوسل شدن به مأمورین انتظامی. دستگامهای اداری اقدام کنم، زیرا در این صورت شکست من حتمی بود.

بله سرانجام به این نتیجه رسیدیم که اولین قدم خود را باید در راه جلب اعتماد و محبوبیت اهالی برداریم و این امر بر آیم مسلم گردید که هر قدر در این مرحله موفق شوم بهمان نسبت در دو مرحله بعدی که عبارت از تنظیم برنامه و اجرای طرحهاست پیروزیهای بیشتری نصیب خواهد شد .

از کدام راه و با کدام روش

حال باید بگویم که روستائیان را از کدام راه و با کدام روش با افکاری آماده و هدایت شده و هم آهنگ با برنامه های اصلاحی خود تجهیز نمودم .

کار اصلی من از اینجا شروع شد . آنچه در این راه بیش از هر عامل دیگری مرا یاری کرد ، گذشت وصمیمت و مخصوصاً بکار بستن ابتکارات بجا و مناسب بود . باید ترتیبی اتخاذ شود که عموم روستائیان شما را يك عضو مفید و سودمند به حال جامعه خود بدانند و به این امر ایمان و اعتقاد قلبی پیدا کنند . در این صورت شما میتوانید از محبت و دوستی توأم با احترام آنها برخوردار شوید .

اصولاً انسان چیزهای را که در زندگی خود مفید تشخیص دهد بطور غیر ارادی و شاید هم بحکم غریزه ، دوست بدارد و برای آن احترام و ارزش قائل است و هر قدر میزان این فایده رساندن بیشتر باشد ، درجه احترام و محبوبیت بیشتر خواهد بود . مهر و محبت شدیدی که نسبت به پدر و مادر خود داریم شاید بسبب آنستکه برای ما همواره موجوداتی مفید و باارزش و راهنمایانی دلسوز و مهربانی بوده اند .

هر قدر با ابتکارات متعدد در محیط روستای خود ، منشأ خدمات صادفانه و مفید واقع شود و هر چه در راه جلب اعتماد و دوستی مردم تلاش و کوشش نمائید . مثلاً بجای اینکه با يك دستور خشك نظامی از آنها بخواهید تا خاکروبه ها را بخارج حمل نمایند . چقدر خوب است قبلاً از نظر ذهنی ، آنها را با فوائد این کار آشنا نمائید . اگر بتوانید به آنها بفهمانید که نبودن خاکروبه و زباله در داخل قریه و تنظیم معابر چه فوایدی دارد و تا چه اندازه به خیر و صلاح آنهاست ، یقیناً بهداشت ده کاملاً تأمین و نمونه خواهد شد و هیچکس در برابر دستور شما کوچکترین

عكس العمل نا مناسب يا احيا نا كوچكترين مخالفت و مقاومتی از خود نشان نخواهند داد .
برای ایجاد علاقه در روستائیان تا ميتوانيد هدف خود را بطور وضوح برايشان
بيان كنيد و پيشرفتهائی را كه با راهنمایی را كه شما نصيب آنها شده است ، اعم از
جرئی يا اساسی برايشان شرح داده ، وضع آنها را مخصوصاً با دوران پيش از انقلاب
مقایسه نماييد و مطمئن باشيد اين قبيل كارها تأثير بسيار مطلوبی در روحیه آنها بجای
خواهد گذاشت .

ای سپاهی

خدمات و كوششهای بعضی از سپاهیان دانش آنچنان درخشان و امیدواركننده
است كه نه تنها مورد تحسین مردم قرار گرفته است ، بلكه آوازه این برنامه مهم و
اقدامات سپاهیان انقلاب به تمام جهان پیچیده است و بهمین جهت هرروز مقالات اساسی
در این زمینه ، در جرائد كشور و مطبوعات بزرگ جهان منعكس میشود و ما در اینجا
يك نمونه از احساس يك ایرانی رادرج ميكنيم و شما رادر جریان این قبيل احساسات
باك وطن پرستانه قرار ميدهيم :

درود بتو ای سپاهی

درود بتو ای سپاهی اينك تو درمی يابی كه سپاه تنها برای كشتن انسانها نيست ،
تنها برای جنگ و خونريزی بهر مفهومی نيست ، بلكه سپاه برای بزرگداشت ارج
انسانی ميتواند بكار افتد . ای سپاهی ، سپاه تو عالی ترين و شرافتمندانه ترين و
حقیقی ترين سپاه آدمی است ، سپاه تودر خورتكريم و تعظيم و ستايش وسجود است ،
زیرا هدف تو از هدف خدا در آفرينش انسانها جدا نيست .

حرکت لشكر تو نشانه جنبش عمیق است ، زیرا افراد تو مظهر گویا و مقصد عالی
انسانیت هستند ، سپاه تو بزرگترین سپاه تاریخ است ، زیرا مبارزه تو علیه جهل و
بیماری و فقر و ویرانی است ، پيكار تو برای پیروزی روشنی بر ظلمت و تاریکی است .
تمام جنگها را ميتوان محكوم دانست مگر جنگ برضد نادانی و ناخوشی و رنجوری و
خرابی و بردگی و بندگی و فقر و تنگدستی .

جنگ بمعنی آدم کشی و زورگویی و تحمیل نظرات خاص در اندیشه يك انسان واقع بین ، خلاف اسابیت است .

ای سپاهی اسلحه تو دردناك و جانكداز و دلسوز نیست ، زیرا نوزنده میکنی و زنده میداری . اسلحه تو سلامت و راحتبخش و جان نواز و دل‌انگیز است ، به سبب آنکه روشنی می‌بخشد ، سلامتی می‌دهد ، آباد میسازد .

برو در اعماق روح مردم نفوذ کن ، وقتی درد را درك کردی ، وقتی با تمام وجود محرومیت را چشیدی ، آنوقت میتوانی با شناخت صحیح بر اصل واقعیت ، ما درماندگان را نجات بخشی .

بر حسب پدیده‌ها ، در این مملکت انقلاب مقدسی پیداشده ، انقلابی است پرارزش و قابل ستایش . ممکن است تصور کنی اینها تنها جنبه گفتار دارد و نفس از جای گرم برخاسته میشود . ولی فراموش مکن که انقلاب‌ها همیشه ابتدا از گفته‌ها شروع شده است . گفته‌های تو ، حاصل کارتو ، نیروی سپاه تو ، بزودی ب نتیجه خواهد رسید . تو بایستی بامبارزه پی‌گیر شاهد روزهای موفقیت و ثمر بخش انقلاب باشی . بطور یقین نسل‌های آینده ، بانی این اندیشه بزرگ ، نام ترا مقدس خواهند داشت . اگر موفقیت های فوری نصیب تو نمیشود مأیوس مشو . مسلماً بیداری مردی که قرن‌ها بار جور و ستم ارباب‌ها و همکاران آنها را بدوش کشیده‌اند و گرفتار همه گونه رکود و بدبختی و خمود و خموشی و فقر اقتصادی که ریشه تمام فسادها است شده‌اند آسان نیست ، ولی توای سپاهی دانش و بهداشت و آبادانی! باید آنان را با جوشش و کوشش بیدار کنی . همه چیز در جهان تابع زمان است حتی بیداری انسانها . بکوش برای بیداری و تندرستی و آبادانی ، بکوش برای بهتر زیستن انسانها ، بکوش که کوشش تو ارجی بزرگ خواهد داشت .

درود بر بانی این اندیشه عالی ، درود بر تو ای پیشاهنگ ، بیداری و درود بر توای افزونگر آبادانی ، سلام بر شما ای جوانمردان واقعی .

سرانجام سپاهی دانش این آواز را در گوش روستائینان دمید که روستائی آزاد دنیا آمده و متعلق بخودش می‌باشد و آزاد خواهد مرد . برای خودش کلر

میکنند و تنها خود او و خانواده‌اش میتوانند از دست‌رنج او استفاده کنند .
شما سپاهیان سرود آزادی و آزادگی برای روستائیان میگوئید . در هر کجا
که قدم بگذارید قلبها از مهر شما آکنده میشود ، رخوت و سستی میگریزد ، لبها
خندان میشود ، قلبها بتپش میایند ، آستینها بالا میروند ، مشتها چون پتکی گران
بر سر مشکلات فرود میایند و خورد میشوند و مغزها بکار می‌افتد .

در يك ده دور افتاده سقف يك اطاق محقر كه تیرهای دود زده و سوخته‌اش
یادگار دوران ارباب و رعیتی است در يك قهوه خانه كوچك ، مردم بشما چشم
میدوزند ، گفته‌های شما را میشوند . آنهایی که تا آن لحظه زانوی غم در بغل
داشتند و در روزهای سرد زمستان در کوچه‌های ده رو بافتاب چپق خود را روشن
میکردند و عمری را بنام زندگی مأیوسانه سپری میکردند ، هم اکنون میشوند که
در دنیا چه خبر است ، در کلاسهای اکابر در شب ، آنموقی که گوسفندان در آغل خود
بع بع میکنند و فرزند روستائی چشم بر هم میگذارد ، پدرش در کلاس درس با دستهای
پینه بسته با صورت چین و چروك خورده و چشمهای درشت و افکاری درهم ، در زیر
نور يك چراغ زنبوری بتخته سیاه نگاه میکند ، بدستهای شما مینگرد که چه کلمات
را مینویسد . زمستان میکنند و او همچنان بکلاس میآید . . . از اینکه هر روز بیشتر
از روز پیش میفهمد در خودش احساس سرور و غرور میکند ، او راه زندگی جدید
را میآموزد . در هر مجلسی صحبت از تحول وضع موجود میشود . روستائی از
مملکتش صحبت میکند . لغت قانون که تا آن زمان شاید برایش مفهومی نداشت ،
اکنون ورد زبان اوست ، هر روز بتخته سیاه ده مینگرد و از پیشرفتهای گوناگون که
نصیب مملکتش گردیده اطلاع پیدا میکند . کودک معصوم روستائی بکلاس میآید ایام
از پس هم میایند در حالیکه هر روز قدمی بجلو برداشته میشود .

تو ای سپاهی عزیز از کانون گرم و پرمحبت خانواده ، بدور افتاده ترین نقاط
این مملکت میروی تا در کنار برادران هم وطن خود با آنها زندگی کنی و از نزدیک
شاهد وضع مردمی باشی که و با قلبی پاک و بی آلایش شب و روز زحمت میکشند .
درود بر تو کسیکه برای اعتلای نام ایران و ایرانی زحمت میکشی . . .

وظیفه سپاهیان دانش در روستاها چیست

سپاهی جوانی که ۱۲ سال تحصیل کرده و ۴ ماه دوره آموزش خود را در پادگان گذرانیده با لباس سپاهی وارد شده وظیفه اش چیست؟ چه باید بکند؟ او وظیفه خطیری را به عهده دارد.

قلب او مالا مال عشق است، عشق بوطن، عشق بمردم، عشق بمقدسات ملی خود، او اکنون سربازی است که در جبهه جنگ بخاطر صیانت میهن عزیزش میجنگد. اکنون از هیچ چیز نمیهراسد، جنگ او برضد جهل و فقر در واقع برای او از جنگ در میدان نبرد علیه دشمن، مقدس تر و ارزنده تر است.

جوان آماده برای خدمت بمردم میهن خود، همه محرومیت ها را تحمل میکند. محیط مرفه زندگی شهری وسایل راحت خانواده، دوستان خود را پشت سر گذاشته، در ده ساکت و صامت زندگی میکند، ولی همیشه خندان و خوشحال و راضی است همیشه سربلند و مقتخر است. زیرا از خود گذشتهگی بخاطر نجات هموطنانش برای او لذت بخش است.

اولین کار او جمع آوری بچه ها و شروع درس میباشد. قبلاً باید متذکر شویم که سه عامل مکان، زمان و جنس که در کار مدارس معمولی مؤثر است، در کار مدارس سپاه دانش چندان مؤثر نیست و در هر جا میشود کلاس درس تشکیل داد. اگر مدرسه نباشد در اطاق و اگر اطاق نباشد در مسجد و اگر مسجد نباشد زیر سایه درخت و چنانچه آن هم میسر نباشد در چادر بهر حال و در هر مکانی که امکان باشد، کلاس تشکیل میشود.

عامل زمان نیز در کار سپاه دانش دخالت ندارد، صبح، ظهر و شب هر موقعیکه که زمان ایجاب کند کلاس تشکیل میشود. در دهات غالباً بچه ها بکمک پدر و مادر

خود در مزارع کار میکنند و نمیتوانند صبح و عصر مرتباً بکلاس بیایند و مانند سایر مدارس معمولی از ساعت ۸ صبح تا ۱۲ و از ۲ تا ۴ بعد از ظهر پشت میز درس بنشینند. آنها ضمن کمک پیدر و مادر خود در کار کشاورزی روزانه، هر موقع که فرصت دارند چند ساعتی که معمولاً از ۴ ساعت کمتر نباشد، درس میخوانند شبها کلاس برای بزرگسالان دایراست و آنها نیز نزد سپاهی دانش باسواد میشوند.

عامل جنس در مدارس معمولی دختر و پسر در يك کلاس و در يك مدرسه درس نمیخوانند دبستان آن ها از هم جداست. ولی در مدارس سپاه دانش دختر و پسر باهم درس میخوانند موضوع جنس مطرح نیست.

سن دانش آموزان نیز برای تحصیل بر طبق قوانین تحصیلات ابتدائی، مانند دبستان های عادی نیست. در کلاسهای سپاه دانش روزانه، میتوانند از ۶ تا ۱۳ سالگی تحصیل کنند و دانش آموزان سالمند بیشتر در کلاس بزرگسالان، در هر فرصت شب یا روز درس میخوانند مقررات سن نمیتواند کسی را از باسواد شدن محروم کند.

نامه به دوستانم

دوست عزیز مقصود از تلاش هر جوان این است که زودتر بآرزوهای خود برسد. آرزوهائی که سرلوحه آنها خدمت به میهن تشکیل میدهد. در سال آخر دبیرستان بودم بکروز شاهنشاه آریامهر پس از يك سلسله سخنرانی فرمودند:

«هنوز میلیونها نفر از مردم کشور من مخصوصاً بزرگسالان و جوانان دهکدهها و روستاها که صداقت ذاتی دارند و عملاً میهن پرستی خود را به ثبوت میرسانند و بارقه نور الهی در جبین آنها میدرخشند از نعمت سواد محرومند و مبارزه بایسوادی که در پیش داریم و حتماً باید بر آن فائق آئیم، مبارزه ایست که نیازمند کوشش و مجاهدت شدید و مستمر ماست.»

برای رفع این نقص بزرگ اجتماعی از جوانان مملکت دعوت فرمودند که بعنوان سپاهی دانش هر يك گروهی از برادران و خواهران خود را از منجلا ب

بدبختی نجات دهند. آرزو بهترین روز زندگی من بود منتهی هنوز برآیم روشن نبود که آیا میتوانم نسبت باین برنامه مقدس، خدمتی شایسته انجام دهم یا خیر. بالاخره روزهای انتظار پایان یافت و داوطلبانه وارد خدمت سپاه دانش شدم.

روزیکه بقریه محل خدمتم وارد شدم، احساس غربت میکردم. چون برای اولین بار میخواستم تنها زندگی کنم ولی نور موفقیت در دلم میدرخشید و امید خدمت به مملکت کلیه ناراحتی هایم را از بین برد و باخود میگفتم اکنون باید ثابت کنی که مددکار هستی بنابراین تصمیم گرفتم دو برنامه اجراء کنم.

۱- آموزش و پرورش جوانان و بزرگسالان.

۲- پیشرفت و تکامل جامعه روستائی.

موفقیت خود را در اجرای این دو برنامه از خدای بزرگ خواستار شدم. برای اجرای نقشه هایم احتیاج بمحیط مناسب داشتم. هر چند اهالی مرا با آغوش باز پذیرفتند. لیکن حس کرده دو دستگی و فقر مالی مانع انجام وظیفه ام شد. در اینجا ضربه ای بروحم وارد شد، ولی در جستجوی چاره برآمدم. برای رفع اختلاف متوسل به سخنرانهای متمدن شدم و اختلاف قبیله فریش که منجر بفاجعه ای دردناک شد، مثل زدم کمی بخود آمدند، ولی باز هم عده ای به روشن کردن آتش اختلاف و آتربیک جوانان بیگناه مشغول بودند و بتدریج من کودکان راجهته تعلیم و تربیت در محلی جمع آوری کردم و در ضمن نسبت به پیرمردها بسیار رثوف و مهربان بودم و اکثر اوقات پای صحبتشان می نشستم و با کمال دقت گفته هایشان را گوش میدادم چون حس کردم که محتاج محبت اند.

همینکه من را از خود دیدند عقده هایشان را برآیم گشودند. کم کم صفا و صمیمیت بین آنها برقرار شد و این صمیمت از جائی بوجود آمد که مشاهده کردند. احساسات من نسبت بهمه شان یکنواخت است و با همه رفت و آمد میکنم. اکنون موقع آن رسیده بود که مدینه فاضلای بنا کنم، زیرا در ده بحمداله دو دستگی وجود نداشت ولی فقر مالی مطرح بود. نقشه دبستان را پیاده کردم و در او این مرحله با امکانات محلی فعالیت ساختمانی را شروع نمودم. اسکلت دبستان پایان یافت ولی

برای تکمیل کردن آن احتیاج بیول داشتیم در اینجا صدایشان بلند شد که باید مالک کمک کند . متأسفانه من قول دادم که از مالک پول خواهم گرفت قولی دادم بدون تأمل و ملاحظه . . . اگر این کار را عملی سازم بقیه هدفهایم قابل اجرا نخواهد بود . حتی تصمیم گرفتم اگر مالک کمک نکرد مبلغی از خود بتوانم بردارم . به اراک آمدم و بمنزل مالک رقیم خوشبختانه او فردی فرهنگ دوست بود و در سال سوم دانشکده ادبیات به تحصیل اشتغال داشت .

پس از مذاکرات مالک نیز وجه مورد لزوم را داد و قرار شد مزدبنا را نیز بدهد این موضوع را با خوشحال زیاد با اهالی گفتم و ضمناً از بانک کشاورزی برای اهالی تقاضای وام نمودم . چند روزی بعد با همکاری بانک کشاورزی وام را گرفتند . روستائیان مبلغی رویهم گذاشتند و نزد من آوردند من از پذیرفتن پول امتناع کردم فردای آنروز انجمن ده را تشکیل دادم و پول را به انجمن دادم . آنگاه باتفاق بشهر آمدیم و وسایل لازم از قبیل در و پنجره ، آجر ، موزائیک را تهیه و هر یک از اعضاء سهم خود کسری را پرداختند و قرار شد در آینده اردو درصد عمران بردارند . بحمداله پس از اتمام دبستان که در حدود ۱۴۰۰۰۰ ریال خرج برداشت . سیل محصل بسوی آن روان شد دخترها و پسرها در روز و جوانان در شب از تعلیم و تربیت رایگان استفاده میکردند و برای اینکه اهالی صمیمانه از نقشه‌هایم حمایت کنند ، موارد زیر شعار زندگیم بود .

۱ - برای هر یک از آنها شخصیت قائل بودم (چون احترامی که بآنها می‌گذاشتم باعث میشد حرفم را قبول کنند) .

۲ - چون قبلا دو دستگی وجود داشت و ممکن بود يك حرف دو باره اوضاع را بحالت اول برگرداند ، لذا حرف هیچکدامشان را برای دیگران بازگو نمی‌کردم . (با این عمل نسبت بمن ایمان پیدا میکردند و هر ناراحتی داشتند از من راه حل آنرا میخواستند) .

۳ - به سنت های آنان احترام می‌گذاشتم .

۴ - در جلسات عمومیشان شرکت می‌کردم و اگر زمینه مساعد بود ، نقشه هر

- کاری را با نظر خودشان در هما نجا میریختیم .
- ۵ - نسبت بهمه شان محبت می کردم و اگر گرفتاری داشتند تا آنجا که ممکن بود نسبت به مرتفع کردن آن میکوشیدم .
- ۶ - در امور مالی آنها دخالت مستقیم نمی کردم و اجرای برنامه های که احتیاج به پول داشت بعهده خودشان واگذار می کردم .
- ۷ - قول انجام کاری که از عهده ام ساخته نبود با آنها نمیدادم .
- ۸ - در انجام کارها همیشه وضع مادیشان را در نظر می گرفتم .
- ۹ - هیچگاه معین نمی کردم که مثلا نفری چند ریال بابت ساختمان فلان کار بدهند ، زیرا این کار را خودشان بهتر از من حل میکردند .
- ۱۰ - با جوانان دهکده که بیشتر از پیرها خواهان تحول بودند مثل يك دوست رفتار می کردم .
- ۱۱ - چون زیاد به دین پای بند بودند و هر سال وجوهات در آمدشان را میپرداختند . لذا از مجتهدین کاغذی بردم که هر مبلغ برای کارهای عمرانی مصرف شود بابت وجوهات محسوب میگردد .
- ۱۲ - کارهاییکه بنظرشان خوش نمی آمد و مطابق ذوق و سلیقه شان نبود انجام نمیدادم (مثلا با زیر پیراهن در محوطه دبستان ظاهر نمیشدم) .
- ۱۳ - در آموزش دخترها از حس رقابتشان استفاده کردم یعنی دو نفر را راضی نمودم که دخترشان را بمدرسه بفرستند سپس همگی روی رقابت این عمل را انجام دادند .
- ۱۴ - هیچگاه افراد ناراحت را تهدید نمی کردم ، بلکه با استدلال (در خور محیط) آنها را براه می آوردم .
- ۱۵ - رفتارم در ده طوری بود که کسی نمیتوانست از من نقطه ضعفی بگیرد . با این روش مأموران دولت را بنظر خاصی مینگریستند و مواقعی که کسی بده می آمد بخوبی از او استقبال میکردند . لذا با روشهای فوق ، موفق بانجام کارهای زیر شدم :
- ۱ - اتمام ساختمان دبستان با چهار اطاق و دو کریدور با نمای آجر و کف موزائیک در زمینی بمساحت ۱۰۰۰ مترمربع .

- ۲ - تدریس ۶۵ نفر دانش آموز دختر و پسر و ۶۹ نفر سالمند .
- ۳ - اتمام ساختمان مسجد .
- ۴ - تعمیر حمام و سیمانی کردن کف آن و تهیه شیلنگ جهت شستشوی حمام .
- ۵ - ایجاد دو مغازه قصابی سه مغازه خوار فروشی و یک مغازه سلمانی .
- ۶ - تهیه انبکت های بهداشتی با پایه های چوبی .
- ۷ - تشکیل انجمن ده و انجمن خانه و مدرسه .
- ۸ - تشکیل رسد پیشآهنگی با ۲۵ نفر پیشآهنک با لباس .
- ۹ - تهیه ۵۰ عدد پرچم سه رنگ .
- ۱۰ - ایجاد مزرعه نمونه در زمینی بمساحت ۱۲۰ مترمربع .
- ۱۱ - تهیه تور و توپ و ایجاد زمین ورزش .
- ۱۲ - تهیه داروخانه نمونه (با همکاری بیمارستان پهلوی شهرستان اراک و اهالی).
- ۱۳ - تهیه نمایشگاه محصولات کشاورزی و صنایع روستائی .
- ۱۴ - تهیه و نصب یک عدد تلمبه بر روی چاه (با همکاری اداره بهداشت شهرستان اراک) .
- ۱۵ - تهیه میز و نیمکت (با همکاری اداره آموزش و پرورش) .
- ۱۶ - برگزاری جشن مهرگان در حضور کلیه راهنمایان تعلیماتی و هزاران نفر اهالی قره کهریز .
- ۱۷ - تخریب مستراح های غیر بهداشتی و تجدید بنای آنها با رعایت اصول بهداشت (با همکاری اداره بهداشت) .
- ۱۸ - تهیه فروشگاه با سرمایه دانش آموزان .
- ۱۹ - تقسیم آب آشامیدنی ولایتی قنات با هزینه بالغ بر ۲۵۰۰۰ ریال .
- ۲۰ - نصب فانوس در داخل قریه .

از خاطرات يك سپاهی

آزروز هم پنجشنبه بود . پس از اتمام کار هفتگی ساکم را بدست گرفتم تا بسرجاده

اصلی رفته و از آنجا به شهر بروم ، زیرا شب های جمعه در شهر چشمانی در انتظار و قلبی در راهم از شوق میطیید . ساعت چهار بود در اطاقم را قفل کرده و براه افتادم آفتاب کم کم حرارتش را از دست میداد و من پس از یک هفته کار مداوم بدیدن او میرفتم . بدیدن کسی که یک هفته در انتظارم ساعت شماری میکرد ، بدیدن کسی که همواره مرا در خدمت به هموع که همانا خدمت بمیهن است تشویق میکرد . بدیدن کسی میرفتم که چون شمع میسوخت و بمن نیرو و حرارت میبخشید . آری او الهام بخش امیدها و آرزوهایم بود . او مادرم بود که این هفته هم چون هفته های دیگر در انتظار ورودم دیده بدر دوخته بود . اما این هفته نیز روی فرزندش رانمی دید . زیرا همینکه چند قدم از اطاقم دور شدم ناگهان صدای شیون و فریادی را از پشت خانام شنیدم . با کنجکاوی هرچه تمام ترا صدا گوش دادم و سپس بطرف صدا دویدم ناگاه در راه مشهدی حسن را دیدم که پیش دوید و دامنم را چسبید و گفت ای آقای مدیر . دخترم زبیده ! . . . بدون این که باو چیزی بگویم باعجله بسوی خانهاش دویدم . زبیده را خوب می شناختم او تنها دختر مشهدی حسن از زن اولش بود که در زیر بار فشارهای زن پدر ، زجر میکشید و همواره زندگی را با رنج و تعب بسر میبرد .

هنگامیکه به خانه مشهدی حسن رسیدم ، دخترک را دیدم که چون مار بدور خود می پیچید . صدای دخترک گاهی با فریادهای دلخراش شروع و گاه با ناله های جانسوز ، ختم میشد و عقربی سیاه بطول ده سانتیمتر که کشته شده بود ، در گوشه ای از اطاق بچشم میخورد . آری مچ پایش را عقرب زده بود . بی درنگ دستمالی را بیالای مچ پایش بستم که از ورود سم به رگها جلوگیری شود . پس از آن باطاقم برگشتم و مقداری داروی کمک های اولیه و یک تیغ را بیالین زبیده بردم . ابتدا با پنبه الکلی محل عقرب زدگی را ضد عفونی نموده و پس از آن با تیغ بصورت یک ضربدرشکافت ایجاد نمودم . درخونی که از محل زخم خارج میشد زهر سیاه رنگ عقرب بخوبی قابل تشخیص بود . زهری که عموماً بعلت بی اطلاعی این افراد منجر به مرگشان میشد . پس از اینکه اطمینان حاصل کردم که دیگر زهری در خون او وجود ندارد یا احیاناً کم است ، محل خراش را پانسمان کردم و چند قرص مسکن بدخترک دادم ، ولی با همه

این احوال هنوز دخترک فریاد میکشید .

نیمی از قرص خورشید در پشت کوه مغرب فروخته بود و میرفت تا رفته رفته خود را پنهان کند با اینکه باز فرصت داشتم که خود را بسر جاده اصلی برسانم ولی وظیفه‌ام . یا بهتر بگویم وجدانم اجازه نمیداد که زبیده را با آن حال تنها بگذارم . قبول است که مادرم یا بهتر بگویم منشأ وجود و احساسم بی‌صبرانه انتظار ورودم را میکشید ، ولی زبیده و امثال زبیده‌ها بیشتر احتیاج به محبت و کمک دارند .

آری آن روز بشهر نرفتم و شب تخم را بالای پام زدم و درحالی‌که در رختخوابم بیدار خوابیده بودم و به ستارگان زیبای آسمان ده مینگریستم ، با خود میگفتم : چند قرن است که این افراد ستمکش و این طبقه ضعیف اجتماع همواره زحمت میکشیدند رنج میبردند و حاصل دسترنجشان را دیگران بیاد فنا میدادند و اینان از همه چیز محرم بودند . ساعتی در این افکار با خود بفکرو گفتگو بودم و گاه‌گاه نیز فریادهای زبیده بگوش میرسد و از سوی دیگر برآیم محسوس بود که همان دل شب چشمهای مادرم بانتظار دیدار یگانه فرزندش اشکبار و شب زنده‌دار باقی است .

فردا صبح جمعه که مشغول مطالعه بودم ، ناگهان صدائی را پشت پرده اطاقم شنیدم . پرده را بالا زدم کسی را دیدم که مشک آبی . دو برابر خودش به پهلو گرفته و برای ریختن به بشکه مخصوص آب به اطاقم آورد . او کسی جز زبیده نبود .

رمرز موفقیت يك سپاهی

سپاه‌یانی که وارد روستاها شده‌اید ، هشیار باشید ! . در بوستانی وارد شده‌اید که برای شما تازگی دارد . راهی را در پیش گیرید که عبور از آن سبب سعادت و خوشبختی روستائیان گردد .

منهم روزی چون شما بودم ولی اکنون که این راه را طی کرده و با موفقیت خدمت خود را بیابان رسانیده‌ام ، جا دارد تا تجاربی را که طی این مدت کسب کرده‌ام بشما برادران عزیز عرضه کنم تا در انجام وظیفه مقدسی که بعهده دارید موفق شوید .

- ۱ - تا میتوانید فعالیت کنید تا روستاهای کشور آباد شود و مطمئن باشید که افراد فعال همیشه در ترد مردم و مسئولان ارزش زیادی دارند .
- ۲- راهنما ، همچون برادر ، دلسوز شما است ، مشکلات خود را با او در میان بگذارید و از نظرات او استفاده کنید .
- ۳ - مواظب باشید که روستائیان در همه حال مراقب اعمال شما هستند ، پس بکوشید تا نمونه کاملی از يك مسلمان واقعی و يك راهنمای دانا باشید .
- ۴ - اطاق شما باید در عین حالی که برای روستائیان نمونه است از وسایل ساده تشکیل شده باشد و از زدن عکسهای ناجور در اطاق خویش خوداری نمائید .
- ۵ - دهکده‌ای که مأمورش هستید خانه شما و اهالی آن اعضای خانواده شما هستند . برای آبادی خانه خویشتن کوشش کنید .
- ۶ - همه اهالی ده را بيك چشم نگاه کنید و سعی کنید با همه رابطه دوستی برقرار کنید .
- ۷ - اولین بر خورد شما شالوده کار شما است ، باجترامی که آنان بشما میگذارند ، گرم و صمیمانه پاسخ دهید . چه غفلت در این کار از محبوبت شما در بین مردم میگذارد .
- ۸ - تبسم محبت آمیز را هیچگاه از لبان خویش دور نسازید .
- ۹ - بوسائل زندگی و کار روستائیان و غذاهای روستائی اظهار علاقه کنید .
- ۱۰ - طوری رفتار کنید که روستائیان ، شما را جزء افراد خود بشمارند و ناراحتی‌های خود را با شما در میان بگذارند .
- ۱۱ - در برابر احترامی که بشما میگذارند متقابلاً با آنان احترام کنید .
- ۱۲ - در هنگام صحبت ، آنان را سؤال پیچ نکنید و به صحبتهای آنان با کمال علاقمندی گوش کنید .
- ۱۳ - با افراد ریش سفید و معتمد احترام بگذارید و از تجارب آنان هم استفاده کنید .
- ۱۴ - بطور خلاصه باید هم رنگ جماعت شوید و فراموش نکنید که شما باید

يك روستائی متمدن باشید .

۱۵ - از شرکت در دو دستگی ها خوداری فرمائید ، در برابر بروز حوادث ناگهانی از علم و حلم توأما استفاده کنید .

۱۶ - بعقاید و آداب و رسوم آنان احترام بگذارید . در جشنهای مخصوصاً مجالس سوگواری شرکت کنید تا آنها را بهتر بشناسید .

۱۷ - چون بعضی روستائیان نمیتوانند مقصود خود را بیان کنند . ممکنست عقیده خود را بطور زنده‌ای بزبان بیاورند ، ازاین موضوع ناراحت نشوید .

۱۸ - بدون کنجکاوی در برابر گفته اشخاص درباره دیگران تصمیم نگیرید که ممکنست بزبان شما تمام شود .

۱۹ - یاد گرفتن زبان محلی دهکده محل مأموریت به موقعیت شما کمک میکند .

۲۰ - دوستی و همکاری با مأموران دولتی مخصوصاً دستگاه ژاندارمری باعث پیشرفت شماست . ولی مواظب باشید دخالت در کارهای آنان ناراحتی‌هایی پیش می‌آورد . سعی کنید آنان را بانجام کارها و وظایف اداری تشویق نمائید .

۲۱ - زمانی فعالیت‌های خود را در زمینه کشاورزی و عمرانی و فرهنگی شروع کنید که بااحتیاجات و امکانات مالی مردم پی برده باشید .

۲۲ - هیچگاه خودسرانه تصمیم نگیرید بلکه با تشکیل جلسات از نظرات کدخدا و ریش سفیدان هم‌استفاده کنید ، آنگاه دست با اقدام بزنید درابتداء بر نامه‌هایی را شروع کنید که ساده بوده و توفیق آن از هر جهت حتمی باشد .

۲۳ - تشکیل جلسات به پیشرفت شما کمک میکند ، سعی کنید در جلساتی که تشکیل میشود ، اقداماتی که انجام شده بازگو نمائید و وضع گذشته و حال را مقایسه کنید تا مردم با اهمیت کارهایی که انجام داداید ، پی ببرند و در کارهای بعدی بهتر همکاری کنند .

۲۴ - باید هوشیار باشید که روستازادگان استعداد زیادی دارند و نمودار شدن این استعدادها احتیاج به محبت دارد و کار اصلی سپاهیان همانا آموزش و پرورش افکار خرد سالان و بزرگسالان است .

خاطره‌ای از سپاهی بهداشت

حادثه . . . . . حادثه . . . . .

(این خاطره بهمان گونه که نوشته شده ، باز نویس میشود .)

زندگی سربازی ، جنبش و فداکاری رستاخیزی عظیم ، چنانضامی ، عشق به
وظیفه برای تحقق بخشیدن به آرمانهای مقدس شاه وملت ، اینها سرمشق همه ما بود .
اینها ایتمه ما بود عجین خون ما بود . از بدو ورودمان هیچ از یادمان نمیرود . خاطره
اولین شب ورودمان را به بخش : يك شب غم انگیز ، يك شب تنك و تاريك ، يك شب
پردلهره و اضطراب آفرین . وقتی همراهان ، مسئولین تحویل و تحول ، راهی پایگاه
شدند ، ما سه نفر ، یعنی من و دوستم و دکترمان ، بهت زده و تنها کنار هم نشستیم ،
مدتی ، بروبر ، بصورت هم نگاه کردیم ، يك اضطراب ونگرانی ، يك دلهره ناشناخته
در نی چشممان دیده میشد ، يك لقمه غم سد راه گلویمان شده بود ، دقایقی چند
ساکت بودیم ولی کم کم چهره هایمان از هم گشوده شد ، يك لبخند گنگ و نامفهوم ،
لبهایمان را که مهر سکوت ، آنها را بهم دوخته بود ، از هم گشود و يك تحرك و
جنبش ناشناخته سرویال فرو افتاده ما را به حرکت در آورد . از خود پرسیدیم :
اندوه برای چه ؟ غصه بچه جهت ؟ ! آرام آرام صحبتمان كرك انداخت ، نقشه ها
کشیدیم ، برنامه ها طرح کردیم ، هر کداممان برنامه ای داشتیم . پیشنهادی میکردیم .
ولی راه هر سه ما یکی بود : خدمت ! خدمت بهمه ... کوشش برای بهبود و درمان
عموم . . .

از فردای آن شب جنب و جوش و فعالیت ما آغاز شد . با سرعت غیر قابل
تصور وضعمان را بهبود بخشیدیم و درمانگاه را سروصورت دادیم . وضع که سامان

گرفت فرصت به چند روز نرسید که آغاز بکار کردیم .

شب و روز ، وقت و بیوقت ، دقیقه و ثانیه ، لحظه و لمحه ، همه برای ما ابداً خدمت شد . چه روزها که از سپیده شروع بکار کردیم و چه شبها که تا سحر شیری رنگ ، بر بالین بیماری به بیداری گذراندیم .

چه خاطره ها ... چه لذت ها ... لذت های حاصله از خدمت ، چه دوستی های جاودان ، چه محبت های پابرجا ... و چه زندگی هایی که در پرتو عنایات ذات پروردگار و همت والای دکتر مسیح کاکوئی و همکاری بیدریغ دوستم علی شاهرخی و خدمت من ، از چنگال عفريت مرگ نجات یافتند ، چه اشک های سپاسی که از چشمان مادران فرزند بهبود یافته ، نثارمان شد ، چه لبخندهای تهنیت و درود که در آزاء بهبود به چهره های عرق کرده و مرطوب ما پاشیده شد ، چه کلمات زیبا و ساده ای که در آزاء بهبودی ، از يك بیمار بگوش خسته ما رسید ..

مگر ما چه انتظاری داشتیم ؟ مگر ما چه میخواستیم ؟ جز خوشحالی مادران جز اشک های سپاس و تهنیت ؟ جز کلمات ساده و بی ریا که بیدریغ به پیمان میریختند بله ! مادر آزاء خدمت بی دریغمان فقط همین را میخواستیم .. فقط همین را ... هیچگاه خاطره آن روز گرم و سوزان تیرماه از خاطر هیچکدامان محو نمیشود ... نه حالا ، نه هیچوقت دیگر ... مگر این حادثه و ازجان گذشتگی فراموش شدنی است ؟

یکروز در اواسط تابستان بود ... هوای جنوب بمنتهای گرمی و شدت رسیده بود و شرحی مطلق ، نفس ها را به شماره انداخته بود ... در درمانگاه مشغول رسیدگی به وضع بیماران بودیم . با سرعت بخواسته های همه پاسخ می دادیم ، دکتر معاینه و ویزیت می کرد و من و دوستم علی بدون لحظه ای تأمل نسخه می بیچیدیم ، تزریق می کردیم ، عرق از سر و رویمان میریخت . لباس هایمان خیس و بتن چسبیده بود ، ولی این باعث نمیشد که وقفه ای در کار ما ایجاد شود ، شعار ما خدمت بود ، ایده ما عشق به کار بود ، چه در گرما و یا شرحی مطلق ، برای سرباز فداکار تفاوتی ندارد . سر گرم کار بودیم که ناگاه در درمانگاه با شدت گشود شد ، مردی هراسان و

مضطرب داخل شد و با ناله پیای دکتر افتاد : دکتر ! .. دستم بدامنست ، زخم ... زخم را نجات بده ، داره میمیره ... او به کمک تو احتیاج داره ... وهای های گریست ... همه چیز را فهمیدیم . حتماً زن او در حال وخیمی بوده ، وگرنه او چنین اشك نمی ریخت مگر نه این که می گویند اشك مرد لجوج است ، تا بمنتهای عجز و اضطراب نرسد ، از گونه فرو نمی ریزد . پس او بوجود ما احتیاج داشت و ما نیز ، وظیفه و وجدانمان اجازه نمیداد او را نا امید کنیم ...

دکتر جویای وضع بیمار شد و ما مشغول تدارك جعبه داروها . بیمار ما زن حامله ای بود که خونریزی بخطرش انداخته بود . جان يك انسان ، نه ، جان دو انسان ، يك مادر و يك فرزند در خطر بود . ما می بایست دو انسان را نجات دهیم .. مادری که ماه ها بار سنگین وجود فرزندش را تحمل کرده بود به امید این که پاره جگرش را سلامت تحویل جامعه و خانواده اش دهد ، و فرزندى که می بایست زنده به دنیا بیاید ، زنده بماند و جبران محبت های مادرش را بکند .

فکر نمی کنم تأخیر و زمان تدارك ما ، بیشتر از ده دقیقه شد . ده دقیقه برای همه کار ، و بعد زمان حرکت بود .

ساعت نه صبح بود که همه سوار ماشین شدیم و به حرکت در آمدیم . ماشین لحظه به لحظه سرعت می گرفت و گرما کلافه مان کرده بود . اشعه سوزان خورشید تیرماه جنوب مستقیماً بر آهنهای ماشین می تابید و داخل « لندوور » ما را به کوره سوزانی مبدل کرده بود . عرق می ریختیم ، دست و بالمان ، لباس هایمان ، جامعه های سربازیمان خیس شده بود . بخار گرمی از زمین متساعد میشد و سراب های فراوانی را در نظرمان جلوه می بخشید . زمین تفتنده زیر چرخ های اتومبیل با سرعت میدوید يك سکوت لزج ، خوره مانند ، میانمان افتاده بود . همه در فکر بودیم .. بچه فکر می کردیم ؟ به زندگی ؟ به تکاپوی خودمان ؟ به خدمت در راه انسانیت یا مرك ؟ بمرك دو انسان ، بمرك دو موجودی که طبیعت بر آنها ستم روا داشته ؟ به دستهای قوی کسانی که قصد ریشه کن کردن این جوهر ستم را دارند ؟ بمرك ظلم ها ، بمرك جوهر ستم ها ؟ بمرك پوزخند بیچارگی و درماندگی ؟

کفه صاف و خاک آلود ، چون جنم سوزانی جلو رویمان خستگی می آورد .
بی لحظه ای درنگ راه می پرسیم ولی کوئی راه مقصد ما به درازا رسیده بود و شاید ...
صدای يك انفجار ، يك انفجار خفیف و به دنبال آن ، تکان های شدید ماشین
از ورای افکار گوناگون به سرزمین اضطراب ، رهنمونمان شد . . . چه بود ؟ پیاده
شدیم ، به اطراف ماشین نظر انداختیم ، آه ... لاستیک پنجر شده بود . يك
بدبختی عظیم و به دنبال آن يك وحشت بی سر انجام و چندین سؤال بی جواب . چه
بایست کرد ؟

راننده را کنار ماشین بجا گذاردیم و در مقابل چشمان حیرت زده او برای
افتادیم . ما سه سرباز ، سه سرباز که هدف مقدسی داشتیم پیاده در زیر آفتاب سوزان
جنوب ، قدم برپهنه پهنای صحرای داغ گذاشتیم و بجانب ده مقصود به راه افتادیم
قدم هایمان سریع و تند و دل هایمان مملو از ایمان بود ، رفیق و رفیق ، يك کیلومتر
دو کیلومتر ، باز هم کیلومترهای دیگر ... خورشید با سماجت شعله های سوزانش را
بر سر و رویمان میریخت . تشنگی امانان را بریده بود . زبانمان مثل يك پاره سرب
خشک و سنگین به کاممان چسبیده بود .

قدم هایمان کم کم سست تر از اول بود ولی در ایمان و اعتقاد و هدفمان رخنه ای
بوجود نیامده بود ، همانطور استوار و پابرجا مثل اول کارمان . . . دنبال هم قدم
برمی داشتیم . خستگی می آمد که بر وجودمان چیره شود . چشمهایمان سیاهی میرفت
ضربان قلبهایمان سریع تر از حد عادی شده بود شاید به خاطر خستگی ، شاید هم به
خاطر جان دو انسان ، جان دو موجود زنده که اینک در کام مرك و بیستی افتاده بودند .
عرق لباس هایمان را خیس کرده بود ، سراب های گوناگون در نظرمان جلوه گر می شد
هر بار که يك کداممان قدم سست می کردیم با جملات نوید بخش دیگری امیدوار
می شدیم . باید خدمت کرد ، باید جان دو انسان را نجات داد .

این کلمات مانند وحی آسمانی ، روح تازه ای در کالبدمان می دمید . باز هم
کیلومترهای دیگری طی کردیم . هر لحظه به هدف نزدیکتر می شدیم . دهانی
مضطرب و گردن کلفت هم که عمرش را در آفتاب سوزان جنوب و صحرای خشک

گذرانده بود از پای افتاده بود و قدرت نداشت ولی ما سه نفر سر باز بدون ۱ نه‌ای توقف بجلو می‌رفتیم . تشنگی راه مان را گرفته بود ، سایه‌هایمان در جلو چشمان از حدقه درآمده مان لجوجانه میرقصیدند ، خورشید دهن کجی میکرد ، دیگر از نس افتاده بودیم ... مگر يك اسان چقدر قدرت دارد ؟ !

ولی سایه‌های آجری دهکده مقصود که بچشمان خورد قدرت مجددی بما بخشید ، قدم‌هایمان را که به بی‌نهایت سستی رسیده بود دوباره سرعت بخشیدیم .. و یک‌زمان دیگر .. بدهکده رسیدیم ... باز هم پیش رفتیم ، به بالین بیمارمان ، بالین زن زانو ...

بیمار زن جوانی بود که زمانی وضع حملش فرا رسیده بود . ولی دیر زائی و خون ریزی ، بجای آنکه بعد از تحمل نه ماه درد و ناراحتی او را راحت کند بمرگ نزدیکش کرده بود . حتی يك لحظه استراحت نکردیم . شاید غیر قابل قبول باشد ولی می‌گویم که با آن تشنگی مفرط حتی آب هم به لبمان نزدیک نشد ، بلافاصله دست به کار شدیم .

دکتر با سرعت و شجاعت به معاینه و مداوا پرداخت و ما نیز در کمک او می‌کوشیدیم ، تزریق میکردیم ، دارو می‌خوراندیم . لحظه‌ها پشت سر هم می‌دویدند و زمان در پنجه گذشت خود می‌گشت و ما در گیرودار فعالیت بودیم و از سوی دیگر به دلداری اطرافیان می‌پرداختیم . مگر نه این‌که آنها از وضع وخیم بیمارشان هراسان بودند ؟ وظیفه ما تنها مداوا نبود : تسکین خاطر صاحبان مریض هم جزئی از کار ما بود .

کار با سرعت پیش میرفت ، خستگی دیگر برای ما مفهومی نداشت . تشنگی آزارمان نمی‌داد ، چون دکتر نوید داد که بیمارش از خطر مرگ رهائی یافته ، همه خوشحال شدیم ؟ شادی و شغف ناشناخته‌ای به تار و پود دلمان چنک انداخت ولی کار ما هنوز در آغاز بود ، بچه در راه بود ، آه ... شما وضع ما را نمی‌توانید حدس بزنید نمی‌توانید حالت ما را بسنجید . وقتی که این خطر هم رفع شد ، درست با پیدایش اختر آسمان ، موجود جدیدی پا بعرضه وجود گذاشت ، يك دختر ، يك دختر زیبا و معصوم دهاتی و این آخرین تلاش ما بود ، برای نجات جان دو موجود ... خستگی ما

از تن به در شد ، تشنگی از تن به در شد ، تشنگی از کاممان زایل گشت ، بله يك بچه به دنيا آمد ، بدون آنكه مادرش از بين برود . كارها ديگر تمام شده بود ، وظيفه خطير ما به پايان رسيد .

پيامبران كوچك جوان

اين خودش كار بزرگی است . اين برای دكتر « موفق » از زیارت كعبه مهتر و واجبتر و قبول افتاده تر است . چه لذتی ، چه شعفی ، چه اشك شادی و شوقی ! .. ولی لذت ما وقتی به اوج رسید كه مردم ده ، زن و مرد ، كوچك و بزرگ ، برای سپاس اين خدمت اطرافمان حلقه زدند ... ميخواستند به دستپایمان بوسه بزنند ، برایمان هورا می کشیدند ، ابراز احساسات می کردند . و ما در محاصره حلقه محبت آنها . اشك شرف می ریختیم .

تازه ماه از پس قله رفیع كوه های جنوب رخ نموده بود كه «كلما نكار» ژاندارمري برای كمك و بردن ما رسيد . ديگر كاری نداشتم . مريضمان بهبود یافته بود . دختر كوچولو هم سلامت مشغول جیغ كشیدن بود . ميخواستند حق ويزيت برایمان تهیه کنند ، ولی ما امتناع می کردیم ، مگر نه كه ما مزدمان را گرفته بودیم ؟ سلامتی و نجات دو موجود بالا ترين مزدهاست ، بهترين پاداش است .

نمیدانید وقتی جلو پایمان گوسفندشان را قربانی کردند . چه لرزش شادی آوری سرا پای ما را فراگرفت ، چه شرف بیحدی وجودمان را لبریز کرد ، روحمان را فراخی بخشید . دكتر موفق ما يك سرو گردن بلندتر از همه بود ، آخر حق اودر اين خدمت خطير بیش از همه ما و مقدس تر از تلاش همه ما بود .

ساعت هفت شب بطرف بخش خودمان برگشتیم . پس از ده ساعت تلاش ، ده ساعت جانفشانی و نجات دو موجود ، اينك چون عقابهای تیز پرواز و دور پرواز با غرور صادق بطرف آشیانه مان در حرکت بودیم .

باز هم لحظات زیادی در فكر گذارندیم ، اندیشیدیم ، برای زندگی ، برای مرگ ، برای لحظات خدمت ...

بله این خاطره و صدها خاطره و صدها دیگر خوشحال می‌کند، دلگرمی
میدهد، بما قوت قلب می‌بخشد، بما اطمینان میدهد که جهادمان را تا سرحد کمال
به انجام رسانیده‌ایم.

اینها خوشحالمان میکنند، سرافرازمان می‌سازد، مخصوصاً هنگام خدا
حافظی با مردم!

مخصوصاً آن موقع که مرواریدهای سرشک زنان و کلمات مهر آفرین مردان
و دست تکان دادن بچه‌ها، بدرقه راهمان بود، حس کردیم که سرافراز هستیم
حس کردیم که توانسته‌ایم واقعاً مفید باشیم، نه تنها برای آنها، بلکه برای جامعه
نو ساخته و جهاد بزرگمان.

برگ زرین

انومیبل جیب به آهستگی و ناله‌کنان کوره راه‌های کوهستانی و سنگلاخی را می‌پیمود و صدای يك نواخت موتورش محیطی ملال آور برای ما که سر نشینانش بودیم بوجود آورده بود و این از روزهای فراموش نشدنی دوران زندگی من خواهد بود . روزی که باتفاق راهنمای تعلیماتی و دو نفر از همکارانم بسوی مبارزه میرفتم ، بسوی جهادی عظیم و افتخار آمیز .

آنروز افکار در هم و برهمی از ذهنم میگذشت و قتیکه جیب از میان يك راه باریك که در میان دو رشته کوه سربفلك کشیده قرار داشت رد میشد ، احساس بزرگی در من بوجود آمده بود . میرفتم تا برگی زرین بدفتر زندگی خود و کشور پر افتخارم اضافه کنم و این باور کردنش برای خودم نیز مشکل بود . گاهی چهره مردانه و پر شکوه آن بزرگ مردی که بفرمائش بسوی جدال با جهل باین مناطق میرفتم پیش نظرم مجسم میشد و در این حال با وضعی بغض آلود دردل میگفتم : « من بسوگندم وفادارم و تاجان دارم در راه اجرای وظیفه‌ای که بمهده گرفته‌ام میکوشم » . آن وقت آن چهره مردانه را میدیدم که باحالتی دلپذیر از هم باز شده ، مثل اینکه بانگه آکنده از مهر و محبت از من قدردانی میکند زمانی چهره‌های آفتاب سوخته و پرچروك روستائیان در برابر پرده کدر سینمای خیالم جان میگرفت که با بیصبری منتظر آمدن من هستند و این وضع نیز غروری بی حد در من بوجود می‌آورد . صدای صحبت راهنمای تعلیماتی ما را از این خیالات بدر آورد . « شما بسوی هدفی مقدس گام برمیدارید ، شما بسوی افرادی میروید که قبلا از تمام مزایای يك موجود زنده بنام انسان ، محروم بوده‌اند . اکنون شاه بر آن شده آن بیچارگیها و دربندریها را از میان این افراد محو کند . اراده شاه ما

براین قرار گرفته که ظلمت دل این روستائیان زحمت کش و ساده دل با چراغ علم و دانش روشن شده و این وظیفه شماس است که در این راه بکوشید ، بکوشید تا ضمن با سواد کردن ، اختلافات آنها را از میان بردارید ، بکوشید تا راه بهتر زیستن با آنها بیاموزید و بکوشید تا حاصل زحمات طاقت فرسای آنها را از طریق علم و دانش بیشتر نمایید . آ لوقت است که می‌توانید بخود بیایید از اینکه پدرتاجدار را از خود خوشنود کرده‌اید .

صحبت راهنمای ما ادامه داشت و ما همه سراپا گوش بودیم ، ضمن این سخنان هر يك تا اندازه‌ای به اهمیت و موقعیت محل مأموریت خود آشنا شده بودیم . بالاخره بحوزه مأموریت خود آشنا شده بودیم . آن محل مرکب از چهارده کوهستان نزدیک بهم بود که آب و هوای نسبتاً سردی داشت . اهالی یکی یکی جمع شدند و بدور جیب راهنمای تعلیماتی حلقه زدند و با يك کنجکاوى همراه با شادی و احترام بما چشم دوختند . مراسم معرفی من به روستائیان توسط راهنمای تعلیماتی انجام گرفت و ایشان پس از راهنمائیهای لازم بزم ده دیگر ، محل ما را ترك کردند .

من ماندم وعده‌ای نا آشنا و پاسدل

روز دوم بود که طرح دوستی با روحانی ده را بستم و با وی آشنا شدم و در همان اوایل آشنائی بود که صمیمیت و دوستی بین ما بوجود آمد و در عصر همان روز وی برنامه عظیم سپاه دانش را در مسجد روی منبر تشریح کرد و اهالی را بهمکاری و مساعدت با من دعوت نمود گمان نمیکنم روزی پیش آید که فریاد برطنین او را که میگفت « طلب العلم و لوبالصین » فراموش کنم و این اولین گام موفقیت من در راه انجام وظیفه بود . روزها از پی هم میگذشت و من مشکلات را یکی یکی پشت سر میگذاشتم تنها يك موضوع برایم مسأله‌ای بفرنج را بوجود آورده بود و آن رفع اختلافات محلی بود و برای رسیدن باین هدف بهر راهی که گام مینهادم باین بست مواجه میشدم .

پس از مدتها باین نتیجه رسیدم که کلیه این اختلافات که در مواردی از قبیل آبیاری زمینها و پیوندهای زناشوئی بوجود میآید ، همه ناشی از عدم اعتماد بود .

پی بردم که اهالی بیکدیگر اعتماد ندارند و تصور میکنند که مثلاً فلان دوست درصد سوء استفاده از او است .

حال چگونه باید این اعتماد را در آنها بوجود آورد؟

شبى تاریک و ظلمانی بود . روی تختخواب خود که بالای بام خانه قرار داشت دراز کشیده و با آسمان پرستاره و زیبا چشم دوخته و مبهوت این عظمت بودم . ناگهان پرتوی نورانی از مغزم گذشت و فکرم را دگرگون کرد . آخ که تا بحال باین فکر نیافتاده بودم و گرنه تا حال تمام اختلافات رفع شده بود . آن فکر و وسیله و کلام خدا ، بود . قرآن کتاب آسمانی که تمام اهالی عقیده‌ای راستین و آتشین با داشتند دیگر قضیه برایم حل شده بود . درست یادم نیست آنشب بخواب هم رفتم یا نه .

جمع آوری اهالی در مسجد جهت سوگند

اهالی یکایک با گفتن بسم الله و بوسیدن درگاه مسجد گام بدرون خانه خدا می‌گذاشتند و در گوشه‌ای می‌نشستند . دیگر کسی نبود که نیامده باشد حتی زنان نیز در حالی که روی خود را در زیر چادر پنهان کرده بودند ، پشت در مسجد اجتماع نمودند همه با بیصبری انتظار می‌کشیدند که صحبت را شروع کرده و علت این اجتماع را برایشان بگویم با نام خدا کلام خود را شروع کردم .

سخنان من در میان دعا و صلوات اهالی پایان رسید من درضمن این سخنرانی از آنها خواسته بودم که از آن شب بیعد با در نظر گرفتن قرآن کینه‌ها و عداوت‌های قبلی را فراموش کرده و سوگند بخورند که از آن بیعد هیچکدام راضی بازیت یکدیگر نباشند و درکمال صلح و صفا بزندگی خود ادامه دهند . این کلاخلافات را بکلی از میان برداشت .

مبشرین صلح و دوستی

در وجود هر سپاهی ، پیامبر کوچکی نهفته است ... این سخن کوتاه چه خوب میتواند متجلی سیمای حقیقی «سپاهی» باشد، چه چراغ دانش در دهکوره‌های این مرز و بوم میافزوزد و چه آنکه وجدان پزشکی رامعیار و محک انسان دوستی قرار داده است . يك پیامبر كوچك - پرشور و بشری - فریاد میزند و نوید صلح ، آبادانی ، دانش و برکت میدهد . آری سپاهیان جوان ما تیمارگران دلسوز و همسایگان الفت یافته در دوریچ اند . شاید این ادعا ، در ابتدای امر ، اندکی بیجا و بیش از اندازه مهم جلوه کند ، اما وقتی که زندگی آرام و راحت این جوانان را بهنکام تحصیل ، و آنگاه تلاش پر از رنج و مصائب و گاه ناامیدی آور ، آنان را برای روشن کردن افکار روستائیان چشم و گوش بسته ، در نظر بگیریم ، پی به اهمیت فداکاری آنان خواهیم برد . از این حقایق که بیشك تا به امروز مکتوم مانده است ، اینك خود سپاهیان پرده برمیدارند . آنها به شما میگویند که چگونه دیبای راحت و آرامش را وداع میکنند تا به خواهران و برادران همنوع خود پیوندند برای شما از زندگی پاره‌ای از مردمان سر زمین ما که با فقر ، تهیدستی ، بیماری ، زشتی و نادانی هماغوش بوده‌اند و از رسالت قدسی و انسانی خود برای نبرد باین عوامل سیاه و آگاه کردن این مردمان سخن میگویند و این رسالت ، رسالتی بزرگ ، شگفتی آور و ستودنی است .

... و سپاهی به ده میرود ، به خانه‌ای که از نو باید ساخته شود ، به دایره‌ای از مشکلات ، و جز چراغی که در دست خود دارد ، هیچ نوری تابنده بر راهش نیست ... سپاهی در آستانه دهکده می‌ایستد ، خاک پهن آلودگنرگاه دام‌ها و انسانها را میبوید و خانه‌ها را می‌بیند که همه پنجره بر گورستان دارند ، زیرا هنوز صدای

حکایتی از عشق و فداکاری دختران سپاهی دانش

ساعت يك بعد از ظهر یکی از روزهای تیرماه بود و هوا بسیار گرم بود . وارد روستای دشتی شدم . همینکه به دبستان سپاه دانش نزدیک شدم ، در آن ساعت از روز و در بجهوبه گرما ، سروصدائی که حاکی از درس و بحث و کلاس مدرسه بود بگوشم رسید . وارد دبستان شدم سه نفر از سپاهیان دانش دختر را مشاهده کردم که سرگرم آموزش بزرگسالان بودند . که با کوششی خستگی ناپذیر و در آن هوای گرم و طاقت فرسا . مشتاقانه به باسواد کردن روستائیان می پرداختند .

هنگامیکه سرگرم بازدید این کلاسها بودم ، باکمال تعجب مشاهده کردم که یکی از این دختران سپاهی دانش کلاس بزرگسالان مرد را اداره میکند و با علاقه ای توصیف ناپذیر و قدرتی فوق تصور به مردان روستائی درس میدهد .

مشاهده کار فوق العاده خانم سپاهی که عمده ای مرد ۱۵ تا ۶۰ ساله را در کلاس جمع کرده بود و به آنان سواد می آموخت ، سخت اعجاب آور و در ضمن تحسین آمیز بود و برای من که نیمی از عمرم را معلم بوده ام کاملاً تازگی داشت . وقتی که انگیزه تشکیل کلاس مردان را از خانم پرسیدم ، گفت :

« تنها مشوق من در این کار وجدان پاک و حس نועدوستی من بود که مرا به این کار وا داشت . روزیکه دوستان سپاهیم سرگرم ثبت نام زنان بیسواد روستای دشتی بودند ، من از راهنمای تعلیماتی پرسیدم پس مردان چی ؟ ایشان جواب دادند : « متأسفانه ، در این روستا معلم مرد نداریم که کلاس را اداره کند ، من داوطلب شدم که شخصاً مردان را درس بدهم و اکنون که دوماه از تشکیل این کلاس میگذرد ، کاملاً از کار خود راضی هستم و پیشرفت درسی مردان نوسواد این روستا کاملاً رضایتبخش است . »

بی‌پناه عزیزیشان را می‌شنوید که از لاعلاجی مرده است . . .
او می‌فهمد که نباید درنگ کند و آغاز میکند :

از اصلاح پل‌های شکسته گرفته تا از قنات‌ها که آبشخوری بیش نیست ، از حمام‌ها و نان و اثیها و بالاخره از قصایبها و غیره . . .
کارش بی‌آغاز و بی‌پایان میشود و زندگیش بوی سحر و بوی طلوع میدهد . . .
دنیای کوچک قبلش که بزرگترین اجتماعش دانشکده بود و تازه در آنهم مسئولیتی جز مسئولیت خود نداشت ، بناگاه بزرگ میشود ، آنچنان بزرگ که سرا پایش را در خود می‌گیرد تا بدانجا که از هر انگشتش (نثی) برای دمیدن آهنگ خوشبختی احساس میکند .

زمان برای سپاهی عوض میشود ، فصل و شب و روز برایش وجود ندارد ، در دل شب لوز خواب می‌پرد تا نقشه‌های آبادیش را مرور کند و در موج موج برف تیشه‌ها را محکمتر پائین می‌آورد تا سرپوشی بر تنها قنات دهکده بسازد . . .
به کومه‌ها و چهرهای آغشته به آلودگی که در آنها دام و انسان ، اهل یک خانواده محسوب میشوند ، سر میزند و سعی می‌کند آنها را از هم جدا کند . . . و در این هنگام است که روستائی قبولش نمی‌کند ، از خود میراندش ، از خود نمی‌داندش و دود خرافات را بر رنگ قرص‌ها و داروهای اوترجیح میدهد . . . سپاهی بخود می‌آید دیوار جدائی او را بفکر چاره می‌اندازد و می‌کوشد و بیاد وظیفه‌اش می‌افتد ، و وظیفه یک سپاهی یزدانی ، جز تفکر و مبارزه یزدانی چیزی نمیتواند باشد . . .

و همین‌ها است که وجودش را بی‌هفت بندی می‌کند ، که هر بندش حکایتی از پرشورترین و گرم‌ترین خاطره‌هایی است که او را از مرد کوچک دانشکده به انسانی بزرگ و پرمسئولیت تبدیل کرده است .

و این خاطره‌ها ، خاطره‌هائی انسانی که سراسر مبارزه است و جنبش ، خواب است و بیداری ، چیزی است که تاریخ ما ، بر آن نامی دیگر خواهد نهاد . تاریخ ما آن رانه بدیده یک نوشته بلکه به دیده صاعقه‌هائی خواهد نگریست که پوشال‌های جهالت را بیکباره بازیاترین شعله سوزانده است .

از هر دری سخنی

دنیای عجیب نابینایان

دنیای نابینایان دنیای غم انگیز و دردناک است نه شب برایشان معنی دارد و نه روز ، تاریکی و روشنی در نظرشان یکسان است ، ولی با تمام این تلخی ها ، سرد و بی احساس و نا امید نیستند ، در دلشان آتشی از عشق و امید شعلهور است ، آتشی که مانند آتش شبهای زمستان گرم و دلپذیر است ، سرشار از شور و هیجان و غرور هستند معتقدند که نابینائی حکم مرگ را ندارد و به دلشان هیچگونه ملال و نومیدی را راه نمیدهند . همواره در تکیه و کوشش متوقف نمیشوند .

چه خوبست که زندگی فعالانه را از این گروه روشندل یاد بگیریم از شکست ترسیم و هرگز مأیوس نگردیم در مقابل دردها و رنجها ، خودمان را بازیم .

ارتوبوکوالد

نویسنده بذله گو و روز نامه نویس امریکائی ارتوبوکوالد یکی از بزرگترین طنز نویسندگان کشور امریکا معرفی شده است . این نویسنده شوخ طبع ، واقعیات سیاسی را بصورت مقالات فکاهی بیان میکند . مقالات شیرین و دلچسب ارتوبوکوالد که علاقمندان زیادی در امریکا پیدا کرده است ، بخاطر انتقاداتی که از سیاست امریکا میکند . گاهی برای کاخ سفید آمریکا ناخوشایند میباشد . خود بوکوالد میگوید . بعضی از منابع داخلی کاخ سفید بمن میگویند که پرزیدنت جانسون نوشته های مرا میخواند و تبسم میکند . منابع مطلع دیگری میگویند که پرزیدنت مقالات مرا نمیخواند ولی گمان میکنم این دو نظریه صحیح باشد یعنی پرزیدنت نوشته های مرا میخواند ولی تبسم نمیکند .

اولین جنایت بشر

برطبق مقاله تحقیقاتی که اخیراً در مجله « اورور » در فرانسه چاپ شده و به فارسی نیز ترجمه شده است . اولین جنایت انسانی مربوط به ۶۰۰ هزار سال پیش است که با شواهد و قراین به اثبات رسیده است . دانشمندان اینک متفق القولند که اولین قاتل برای اجرای قصد پلید خویش ، از استخوان فك پایین يك گربه استفاده کرده و محل وقوع جنایت جزیره جادو بوده است . این جنایتکار توسط همین آرواره ، ممنوع خود را مجروح ساخته است .

چنگیز خان و قاضی قوشچی

روزی چنگیز خان مفعول از قاضی وجداله قوشچی پرسید : « آیا پیغمبر شما خبر داده بود که من ظهور خواهم کرد » ؟ قاضی میگوید گفتم بلی . سپس چند خبر درباره جنگها و ظهور ترکها برای وی نقل کردم . چنگیز از شنیدن آنها خوشحال شد و گفت نام من در آینده در بین مردم با ، عظمت برده خواهد شد . قاضی میگوید گفتم اجازه میفرمائید حرفی بزنم . چنگیز خان گفت بگو . گفتم وقتی نام تو بین مردم باقی میماند که نسل آدم منقرض نشود و اما با این ترتیب و روش که تو در کشتار مردم پیش گرفته ای ، حتماً نسل بشر منقرض خواهد شد و در چنین صورت کسی وجود نخواهد داشت تا نام ترا ببرد . داستان دیگری نظیر این نقل کرده اند که روزی چنگیز وارد دهکدای شد ، یکی از خروسهای بی محل دهکده ، اول شب شروع خواندن کرد . امیر چون این واقعه را شوم میدانست ، دستور داد تمام خروسهای دهکده را سر ببرند . سپس موقعیکه میخواست بخوابد به خادمش گفت هنگام بانك خروس صبح مرا بیدار کن . خادم گفت خروس وجود ندارد که هنگام خواندنش شما را بیدار کنم . زیرا طبق دستور شما کلیه خروسهای دهکده را سر بریدند .

حاضر جوانی

ابن السماك واعظ ، بیان شیرین و شیوایی داشت ، ولی معلوماتش کم بود ، در مجلس وعظش مردمان زیادی جمع میشدند . او با روش صوفی ها سخنرانی میکرد . روزی در حالی که بالای منبر سخنرانی میکرد کسی نامه ای به او داد ، وقتی نامه را باز کرد دید که نوشته شده لطفاً بفرمائید بعقیده فقها ، ماترك مردیکه فوت کرده و چندین وارث مختلف از او باقی مانده ، چگونه باید تقسیم شود . چون ابن السماك کمیتش در اینگونه مسائل لنگ بود ، با عصبانیت نامه را بزمین پرت کرد و گفت : ما با مذهب و روش کسانی (صوفی ها) سخن میگوئیم که وقتی می‌میزند چیزی از خود باقی نمیگذارند .

کبوتر باز

یکی از حکمرانان که به کبوتر علاقه زیادی داشت ، روزی در یکی از دهات مصر مسابقه ترتیب داده شده بود که کبوتران حاکم و همچنین کبوتران یکی از خادمان در آن شرکت داشتند . حاکم از طرف خودش نماینده ای فرستاده بود که جریان مسابقه را به وی اطلاع دهد . اتفاقاً در این مسابقه کبوتران خادم برنده شدند . نماینده حاکم نمیخواست بنویسد که کبوتران خادم از کبوتران حاکم برنده شدند . ناچار بانظر منشی این را نوشت :

ایها المولی ، الذی جدہ بکل جد قاهر غالب طایرک السابق لکنه اتی وفی خدمه الحاجب .

یعنی ای امیریکه سعی و کوشش او مافوق کوششها است کبوتر تو در مسابقه بیشتاز بود ولی حاجب و خدمتگذارش هم در خدمتش بود .

از گوشه های تاریخ

ضرابن ضمره ، یکی از دستداران علی بن ابیطالب (ع) میگوید : پس از

کشته شدن علی (ع) روزی بدعوت معاویه پیش او رفتم . معاویه بمن پیشنهاد کرد که علی را برای او توصیف کنم . گفتم مرا معذور بدار ، ولی او اصرار ورزید . گفتم حالا که اصرار میکنی می گویم :

علی بن ابیطالب مردی بود دور اندیش و نیرومند . همیشه حق میگفت و با عدالت قضاوت مینمود . علوم را بطور همه جانبه می شکافت و روشن میساخت و حکمت را با احاطه تام بیان میداشت . زیاد پند میاموخت و بیشتر فکر میکرد . از لباسها ، خشنترین و از غذاها نامطبوعترین آنها را دوست میداشت در میان ما مثل یکی از خود ما بود . هر وقت چیزی از او می پرسیدیم با خوشروئی پاسخ میداد و هر گاه از او دعوت می نمودیم با گشاده روئی دعوت ما را می پذیرفت . با همه نزدیکی که نسبت بما داشت در مقابل ابهت و عظمتش سر تعظیم و تکریم فرور میاوردیم . او اهل دین ژا محترم میسرمد و فقرا را بیشتر بخود نزدیک میکرد . در عمل ناروا ، از نیرومندان اطاعت نمیکرد و ضعفا را از مزایای عدالت خود محروم نمی ساخت بخدا ای معاویه ، در وقتیکه ظلمت تمام دنیا را فرا گرفته و ستارگان آسمان به تلاؤ در میآمدند و چون اسب سوارانی که یکدیگر را دنبال میکنند ، یکی پس از دیگری میرفتند که در افق پنهان شوند . آری ای معاویه ، در چنین ساعاتی ، کراراً علی را مشاهده کردیم که محاسن شریفش را در دست گرفته و چون يك مادر جوان مرده همانند ابر بهار میگردد و چون شخص مارگزیده بخود می پیچید و میگفت : « ای دنیا بمن خود نمائی میکنی و میخواهی مرا بسوی خود جاب کنی و مشتاق وصال خود سازی ؟ برو دیگری را بخود مغرور کن . هیئات که من بسوی تو روی آورم چون تو سه طلاقه منی و رجوع من و تو امکان پذیرد نیست .

آنگاه میلرزید و فریاد میکشید ! آه از دوری منزل و خطر راه و نداشتن توشه ! .. سخن که باینجا رسید حاضرین در مجلس معاویه با تمام دشمنی که با علی داشتند ، بشدت بگریه در آمدند ، حتی خود معاویه که دشمن سر سخت او بود . بطوریکه تمام مورخین نوشته اند که اشکهای معاویه بر گونه هایش جاری بود که با آستین ، اشکهای خود را پاک میکرد . آنگاه روبه ضرار کرد و گفت کافی است . خدا

بیاموزد « ای الحسن » را ، آری علی چنین مردی بود .

حجاج و پیر مرد دهاتی

روزی حجاج بن یوسف ، والی قسی القلب عراق در دوران خلافت عبدالملك مروان اموی ، جهته گردش به بیرون شهر رفته بود . پس از پایان گردش از همراهان خود جدا شد . در این هنگام پیر مرد دهاتی را دید . بین آنها این گفتگو رد و بدل شد . اهل کجاهستی ، اهل عجل (عجل نام دهی است در عراق) از مأمورینی که از طرف حاکم به ده شما آمده اند راضی هستی یا نه ؟ پیر مرد گفت مأمورین بدی هستند . به مردم ظلم میکنند و اموال انسان را بزور میگیرند . عقیدمات در باره حجاج چیست ؟ تاکنون حاکمی بدتر و رذلت‌تر از حجاج به عراق حکومت نکرده است . میدانی من کیستم ؟ جواب داد نه . من حجاج هستم . پیر مرد در حالیکه دستپاچه شده بود گفت شما میدانید من کیستم ؟ حجاج گفت نه . من دیوانه این دهکنه هستم . روزی دو بار جنونم میگیرد . یکبار همین حالا بود . حجاج خندش گرفت و دستور داد به پیر مرد انعام دادند و او را مرخص کردند .

قنذاقه طفل

کریمخان زند هنگامیکه از ترس آزادخان افغان ، در کوههای صعب‌العبور بختیاری متواری بود ، مورد تعقیب جمعی از دشمنان قرار گرفت . وی با زنان و خانواده خویش مجبور به فرار و یافتن پناهگاه بود . همسر کریمخان با یکدمت نوزاد چند ماهه اش را گرفته و با دست دیگر دهنه اسب را نکه داشته بود و برای اینکه کودک از دستش رها نشود ، مجبور بود از گذرگاههای کوهستانی و رودخانه‌ها با احتیاط بگذرد . این رعایت احتیاط هنگامی کاملاً چشم گیر شد که اسبها از وسط رودخانه می گذشتند کریمخان که دشمن را نزدیک دید از پشت سر نیزه را بدرون قنذاقه نوزاد خود فروکرد و آنرا بوسط آبهای غلطان و خروشان انداخت و بدین ترتیب توانست

بر سرعت اسبها بیفزاید و جان خود و همراهان را بدر برد .

لئونیداس شجاع

هنگام لشکر کشی خشایار شاه شاهنشاه ایران به یونان ، مردم آتن بسیار سراسیمه شده لئونیداس سردار نامی را برهبری برگزیدند . وی سرعت خود را برای مقابله با دشمن آماده کرد . خشایار شاه برای او نامه‌ای نوشت و متذکر شد که باید تسلیم شود . سردار یونانی جواب تندی داد و اضافه کرد تا ما جان در بدن داریم ارتش تو یارای آنرا ندارد که بخاک ماقدم گذارد . یکی از سرداران که شاهد این جوابگوئی بود با وحشت سردار خود را بر حذر داشت و گفت فراموش مکن برای کسی نامه مینویسی که اگر سربازانش هر یک تیری بهوا اندازند ، روی آفتاب را خواهد پوشانید . لئونیداس با خون سردی شانه‌ها را بالا انداخته گفت: بهتر زیرا آ نوقت در سایه می‌جنگیم . در میدان نبرد سردار یونانی وقتی بخود آمد که در محاصره قرار داشت و جز یک عده سصد نفری . دیگر سربازی برایش باقی نمانده بود . لذا دستور داد تا صف به بندند ، آنگاه در برابر سربازان قرار گرفت و گفت شما فقط تا یکساعت دیگر بیشتر زنده نیستید ، پس از این يك ساعت عمر خویش ، نهایت لذت ممکن را ببرید . چون در اینجا هیچگونه وسیله اذتی مهیا نیست ، لااقل از نعمت خنده و شوخی بی بهره نمائید . لشکریان با خنده و شوخی و متلک گوئی بچنگ پرداختند و در نتیجه تلفات بسیار سنگینی بر ارتش ایران وارد آوردند . لئونیداس که لشکریانش کشته و خودش نیز مجروح شده بود . روی زانو میخزید و می‌جنگید و شوخی میکرد تا سرانجام خود و سپاهیاناش نابود شدند .

مجنون

روزی مجنون را دیدند در نجد (محله‌ای که لیلی آنجا منزل کرده و سپس کوچ کرده بود) نشسته سنگها را می بوسد و صورتش را به آثار ویراندهای منزل

لیلی میمالد . او را ملامت کردند . مجنون پاسخ داد بخدا سوگند ، من در اینجا جز روی لیلی چیز دیگری را نمی‌بوسم و جز زیبایی او چیز دیگری نمی‌بینم .
 بار دیگر او را در محلی غیر نجد دیدند که سنگها و خاکها را می‌بوسد ، او را بیشتر ملامت کردند و گفتند اینجا که منزل لیلی نیست . گفت شما خیال میکنید منزل لیلی فقط در نجد بود ؟ نه اینطور نیست ، او در همه روی زمین منزل دارد و در هر ویرانه‌ای از او آثاری وجود دارد .

من ندیدم در میان کوی او	از در و دیوار الا روی او
بوسه گیر در نهم لیلی بود	خاک بر سر گر نهم لیلی بود

بشانی

یکی از غلامان در دوران بردگی ، اربابی داشت که خودش همیشه نان گندم می‌خورد ولی به او (غلامش) نان جو میداد . غلام بخاطر این تبعیض ، اربابش را وادار کرد که او را بفروشد . از قضا شخصی / او را خرید که خود نان جو می‌خورد و به او سبوس میداد . غلام او را نیز وادار بفروش کرد . مالک سوم کسی بود که خودش سبوس می‌خورد و به او اصلا غذا نمیداد . غلام او را نیز وادار کرد تا وی را به شخصی دیگری بفروشد . از شانس بد او ، چهارمی نه خودش غذا می‌خورد و نه بگلام چیزی میداد ، علاوه بر این سرغلام را تراشیده و بجای شمعدان از آن استفاده میکرد . یعنی شبها غلام را وسط اطاق مینشاند و شمع را روشن کرده روی کله طاسش قرار میداد و از نور آن استفاده میکرد . غلام این بار دم فرو بست .

روزی یکی از دلان برده فروش به وی گفت با این وضع فلاکت بار ، چگونه توانستی پیش این اربابت بمائی و چرا او را وادار نکردی که ترا به دیگری بفروشد . غلام گفت این شانس است که من دارم میترسم این دفعه کسی که مرا می‌خرد توی حلقه چشم قتیله بگذارد و بجای چراغ از آن استفاده کند .

مستخلم باهوش و نکته سنج

روزی هنگام گستردن سفره در حضور کسری انوشیروان ، مقداری غذا از بشقاب روی سفره ریخت ، کسری با خشم به مستخلم نگاه کرد . مستخلم فهمید که کسری حتماً او را خواهد کشت . لذا بادت خودش بشقاب را سرا زیر کرد و همه غذا را روی سفره ریخت .

کسری با عصبانیت گفت این چه کلریست که کردی ؟ گفت ای پادشاه من حتم کردم که شما مرا بخاطر خطای کوچکی که مستوجب قتل نیست ، خواهید کشت و بدین جهت مردم شما را ملامت خواهند کرد . من خواستم خطای خود را تکمیل کنم تا مستوجب اعدام شوم ، آنگاه اگر مرا کشتید مورد ملامت واقع نشوید . کسری از نکته سنجی مستخلم خوشش آمد و او را بخشید .

افتخار و ننگ

روزی مردی از خانواده اشراف یونان ، سقراط را تحقیر نمود و به او گفت تو اصالت خانوادگی نداری ، زیرا از طبقه پائین اجتماع هستی . سقراط گفت : « شرف و افتخار خانوادهات ، در تو به پایان می رسد ، ولی افتخار خانوادگی من از من شروع میشود . من باعث افتخار خانواده ام هستم . ولی تو باعث ننگ خانوادهات هستی . »

مجازات روحی

در تاریخ ایران باستان آمده است که عادت سلاطین فارس بر این جاری بود که هر وقت بر دانشمندان خشم می گرفتند او را با شخص نادانی در يك محل زندانی میکردند . « روح را صحبت نا جنس عذاب است الیم » .

خوشمزگی

حجاج بن یوسف به يك اعرابی مأموریتی داده بود که مالیات وصول کند . اعرابی ضمن وصول مالیات مقداری از آن را اختلاس نموده بود . حجاج او را معزول ساخت و پیش خود خواند تا مجازاتش کند . با عصبانیت به او گفت ای دشمن خدا این مالیات مال خداست چرا مال خدا را خوردی ؟ اعرابی گفت اگر مال خدا را نخورم پس مال چه کسی را بخورم ؟ من اول از شیطان هر چه خواستم يك بشیز هم بمن نداد که بخورم . من هم بناچار رفتم مال خدا را خوردم حجاج بخندید و او را بخشید .

تفرقه انداز و حکومت کن

هنگامیکه اسکندر ایران را تصرف نمود به ارسطو : « نوشت من به همه مردم از مشرق تا مغرب ستم کرده ام میتروسم بعد از من مردم متحد شوند و به انتقام

ایمن ، بکشورم هجوم ببرند و ملت را اذیت کنند . بدین جهت تصمیم گرفته‌ام همه شاهزادگان و بزرگزادگان را قتل عام کنم تا مردم رهیزی نداشته باشند که بدورش جمع شوند و متحد گردند .

ارسطو در جواب نوشت : « اگر تو آنها را بکشی حکومت بدست اشخاص پست و فرومایه و نالایق می‌افتد و هرگاه چنین اشخاص به حکومت برسند ، طغیان میکنند و بی باکانه به حقوق مردم تجاوز میکنند . رأی و نظر من در این باره اینست که هر کدام از شاهزادگان و بزرگزادگان را مالک قسمتی از کشور بکنی و آنها را در مقابل هم قرار بدهی . در این صورت همیشه آنان با یکدیگر جنک و ستیز خواهند کرد و هیچوقت فرصت انتقام از تو را نخواهند داشت . اسکندر در ایران بتوصیه ارسطو عمل نمود و کشور ایران را بصورت ملوک الطوائفی تقسیم کرد .

جوانمردی و گذشت

در نیشابور شخصی بنام محمود وراق کنیزکی زیبا روی و هنرمندی داشت که شعر زنا نغز میسرود و خط را نیکو مینوشت و در نواختن بربط چربدست بود و نرد و شطرنج را با مهارت بازی میکرد و خلاصه ، خانه را برای صاحب خود به بهشتی تبدیل میکرد .

اوصاف جمال و هنر او بگوش محمد بن طاهر رسید ، شیفته او شد . کس نزد محمود وراق فرستاد و کنیزک را به بهای گزاف خریدارشد . محمود که شیدای کنیزک بود او را نفروخت . مدتی گذشت و محمود هر چه داشت صرف کنیزک کرد و هر دو دچار بینوائی شدند . هنگامیکه احتیاج از حد گذشت محمود شخصی را نزد محمود بن طاهر فرستاد که کنیزک را میفروشم . محمد شادمان شد و با چهار بدره سیم بخانه او رفت محمود به اطاق دیگر رفت و به کنیزک گفت لباس بیوش و بخانه امیر برو کنیزک گریه را سرداد . محمود او را دلداری داد که سعادت تو در اینست که در خانه امیر خوشبخت شوی زیرا در خانه من جز فقر و مسکنت و برهنگی و محرومیت نصیبی نداری . کنیزک در حالی که صدای گریه و گفتگوش بگوش امیر میرسید .

جواب داد من عهد کرده‌ام که کار کنم و معاش هر دو را تأمین نمایم امیر چون این بشنید چهار بندر زر باو داد و از کنیزك بگذشت .

شاعر چاپلوس

روزی شاعری نزد کریمخان زند قسیده‌ای در مدح وی خواند که بسیار اغراق آمیز بود . اطرافیان برای اینکه وظیفه تملق‌گوئی را بحداعلی برسانند ، بیای پی آفرین و احسنت و ای واله می‌گفتند . کریمخان به صندوقدار خود دستور داد که صد تومان پول رایج آن روز باو بدهند . شاعر از شادی در پوست نمی‌گنجید ، زیرا این پول ، او را در ردیف متمولین شیراز درمی‌آورد . ولی صندوقدار در پرداخت صله دفع‌الوقت میکرد و در حدود یکماه شاعر بیچاره را سردوانید . عاقبت روزی شکایت به شاه برد و از اینکه صندوقدار وجه مزبور را نمیداد ، گله آغاز کرد . کریمخان گفت : « مرد حسابی برو پی کارت صد تومان چیه ، تو دروغی گفتی که ما خوشمان بیاید ما هم دروغی گفتیم که تو خوشت بیاید » .

حقوق دانی بهلول

جمعی زیردرختی نشسته با یکدیگر گفتگو میکردند . بهلول بر آنان گذشت ، از راه تمسخر گفتند اگر بالای این درخت بروی ده درهم بتو خواهیم داد . بهلول پیشنهاد را پذیرفت و ده درهم را بگرفت . آنگاه نردبانی خواست ، حضار زبان باعتراض گشودند . و گفتند ما نردبان را شرط نکرده بودیم . بهلول گفت ولی نزد من نردبان شرط بود .

پیش گوئی

همسر لوئی چهاردهم بیمار شد ، از منجم خود سرنوشت او را پرسید ، منجم وعده داد که بزودی بهبودی خواهد یافت ، ولی برعکس این پیشگوئی ، همسر لوئی پادشاه فرانسه جان سپرد . پادشاه که از این ناکامی سخت خشمناک بود تصمیم گرفت

منجم را بدست جلاد بسپارد . لذا او را احضار کرد و با خشم پرسید تو که اینقدر در پیشگوئی مهارت داری بگو بینیم مرگ خودت کی فرا میرسد . منجم قضیه را به فراست دریافت . پاسخ داد مرگ من سه روز قبل از مرگ پادشاه فرا میرسد . لوئی چهاردهم از این گفته وحشت کرد و بجای قتل او به مواظبت از منجم پرداخت و پزشک مخصوص خود را هم در اختیار او گذاشت .

فی البدیہہ سرائی

روزی شعرای اصفهان دسته جمعی بیابان رفته بودند . طبق معمول قرار شد یکی از آنان مطلبی بسازد و بقیه شعرا نیز هر يك بيتی بدنبال آن بگویند . یکی از حضار گفت « مطرب امشب ناله سر کرده است و نائی میزند » ولی مصرع دوم آن را نتوانست بسراید و شعرای دیگر نیز در این کار فرو ماندند . هنگام ظهر دوسه نفر از این گروه برخاسته برای آب تنی بطرف تنوره آسیائی که همان نزدیکی ها بود روان شدند ، در بین راه به خارکنی که پشته خار بر پشت داشت برخوردند ، چون او را می شناختند که اهل ذوق است قضیه را با خارکن در میان گذاشتند و از او کمک طلبیدند . خارکن بدنبال مطلع « مطرب امشب ناله سر کرده است و نائی میزند » اضافه کرد « در میان نای بانگ آشنائی میزند » آن چند نفر خواهش کردند که بمناسبت این استعداد نیز بيتی بسراید خارکن گفت :

وادی گم گشتگان راه را ، خضریم ما
هر کسی گم کرده ره ، ما را صدائی میزند

فرجام گناه

عبدالملك مروان هنگام مرگش در کاح خود خوابیده بود چشمش به رخشوئی افتاده که رختها را محکم چنگ میزد و می شست ، گفت ایگاش من هم يك رخشوئی بودم ولی وبال خلافت را برگردن نمیگرفتم . این جرف به گوش ابو حازم رسید ،

وی گفت: «خدا را شکر که غاصبین خلافت بالاخره هنگام مرگ آرزو میکنند که مثل ما بودند، ولی ما زحمتکشان هرگز آرزو نمیکنیم مانند آنها باشیم».

درسی از زندگی

از گفته‌های بررگمهر (حکیم ودانشمند ایرانی): بادشمنان زیادی رو بروگشتم ولی دشمنی بی رحمتی از خود نسبت بخود ندیدم. با مردان دلیر و حیوانات درنده نبرد نمودم هیچکدام مانند اشخاص پلید و زشت خو بر من چیره نگردیدند. خوراکی‌های لذیذ خوردم و با اشخاص نیک سرشت معاشرتم نمودم، لذیذتر و محبوبتر از همه، سلامت و عاقبت را یافتم. تلخترین و ناگوارترین داروها را خوردم تلختر و ناگوارتر از تنگدستی ندیدم. تیرها شلیک کردم و سنگها پرتاب نمودم ولی حرف زشتی که از دهان یکنفر طالب حق بیرون می‌آید، سخت‌تر از آنها بود. اموال زیادی صدقه دادم بهترین و سودمندترین صدقه را، راهنمایی و هدایت یک گمراه، براه راست تشخیص دادم.

آئین هندی

در بعضی از ایالت‌های هند مرسوم است که مردم در هر صدسال یکبار جشنی برپا میکنند. در این جشن همه اهالی از پیر و جوان و بزرگ و کوچک شرکت میکنند و به اتفاق به محلی در خارج از شهر که در آنجا یک سنگ بزرگ نصب شده میروند. آنگاه شخصی از طرف حاکم با صدای بلند اعلام میکند. کسانی که عید قبلی را دیده یعنی بیش از صد سال عمر دارند، میتوانند بالای سنگ رفته مردم را موعظه کنند. آنگاه پیرمردی که همه نیرویش را از دست داده و چشمش نابینا شده با پیرزن کریمه‌المنظری که بر اثر پیری به زحمت راه میرود، با اضطراب و لرزان بالای سنگ میروند و گاهی هم فقط یک مرد و یا یک زن این کار را انجام میدهد و احیاناً اصلاً

مرد و یا زن صد ساله‌ای پیدا نمیشود . بهر حال کسی که بالای سنگ می‌رود با صدای بلند چنین می‌گوید :

عید گشته در حالی که من کودک خردسالی بودم در این جشن شرکت کردم در آنموقع حاکم شهر ما فلانی بود ، مشاورش فلانی و قاضی شهر فلانکس بود . آنگاه تعریف میکند که چگونه مردم قرن گذشته همه از بین رفتند و اجسام آنها پوسیده شد و خاک گردید . سپس واعظی بلند میشود و مردم را موعظه و مرگ را یاد آوری میکند . در باره بی وفایی دنیا داد سخن میدهد . آنگاه مردم با اظهار تأسف و پشیمانی از گناهانیکه در اثر غفلت مرتکب شده‌اند ، توبه میکنند و صدقه می‌دهند و از آن پس از گناهان دوری می‌جویند .

اشك شوق

منویات شاه این بود که انرژی های متراکم و مهار شده جوانان آزاد شود و در سطح روستاها از آن استفاده گردد .

نیات شاه این بود که فقر و بدبختی و استعمار و غارتگری از روستاها زدوده شود ، قیودات کهنه و پوسیده منسوخ گردد ، زنجیرهای بردگی و بندگی گسسته شود ، و بدوران فتودالیته پایان داده شود .

این هدف مقدس ، این نیات عالیه با انقلاب سفید شاه و مردم در ششم بهمن ماه ۴۱ به ثمر رسید و ۷۵ درصد از ملت ما که در شرایط بسیار سخت و ناگواری بسر میبردند آزاد گردیدند . از آن پس اراضی تقسیم شد ، کلرخانجات و جنگل ها ملی اعلام گردید ، بهداشت و سعادت و عمومیت پیدا کرد ، فروغ دانش بسر زمین های دور دست راه یافت ، دل کوهها شکافته شد ، راهها گشوده گشت ، زمینها هموار گردید ، پلها بر رودخانه ها بسته شد ، مساجد و معابد تعمیر گردید ، غسالخانه درست شد ، حمام ها بصورت بهداشتی درآمد ، و از مرك و میر کاسته شد ، مهمتر از همه کتاب و کتابخانه درسینه کوهها و پهنه دشتها و دل جنگلها و درکلبه های روستائی راه پیدا کرد و بوجود آمد ، چهره دهات دگرگون شد ، روستائی از يك زندگی اجتماعی برخوردار گردید .

آری اینها ثمرات انقلاب سفید بود ، تحولی که در کشور ما بوجود آمد ، تحولی عمیق و خیره کننده ، تا آنجا که انظار و افکار همه ملتها و همه مردم جهان را بخود معطوف داشت ، و صفحات زیادی از مطبوعات جهان باین امر اختصاص داد شد . خبر گزارها ، رادیو تلویزیونها ، همه و همه از انقلاب و از تحول بزرگ و

درخشانی که در کشور ما بوجود آمده بود ، به بحث و گفتگو پرداختند .
 من شما را بقلب کویرها ، دره ها ، جنگلها ، کوهستانها و دشتها می برم ،
 یعنی زمانیکه در آنجا یکمشت مردم ، یکمشت دهقان رنجور و مریض و فقیر ومفلوک
 و بی تحرك چیز دیگری نبود . راه نبود ، مدرسه نبود ، بهداشت نبود ، وسیله معاش
 نبود ، دهقان بود و اطفال خردسالتش که بایک مشت افکار خردکننده و ناراحت و بی امید
 در دل صحرا یا در سینه کوهها ، در وسط سوز و گرما و سرما بزندگی که بی شباهت
 بزندگی حیوانات نبود ادامه میداد . طولی نکشید که صحنه عوض شد ، ورق برگشت
 و تحولی پدید آمد . حال افرادی از این سرزمین ها بشهر آمدند تا در اردو و سمینار
 شرکت نمایند . این افراد سپاهیان انقلاب و سربازان و خادمین شاه و ملت هستند که
 ششم بهمن ماه ۴۱ آنها را بسوی روستاها گسیل داشت ، افرادی که بهتر است آنها را

پیامبر بسامیم . این پیامبران حق و حقیقت و صلح و دوستی در مدت بسیار کم و کوتاه
 آنچنان تلاش و کوشش نمودند و آنچنان ابراز لیاقت و شایستگی کردند که توانستند
 اعتماد و اطمینان مردم روستانشین را بخود جلب نمایند و با طرح و اجرای برنامه های
 مفید فرهنگی ، بهداشتی ، عمرانی ب مردم دهات تحرکی بخشیدند و ساکنین آنها را از
 رکود و خمودگی بسوی جهش و کار و فعالیت کشاندند و هم اکنون اینها جلمعاتی
 تشکیل داده اند و سمیناری بوجود آورده اند تا خدماتی را که انجام داده اند بازگو
 کنند و مشکلات و موانع کار خویش را در میان گذشته ها از راه تعاطی افکار ، آنرا

حل و فصل نمایند و راهی صحیح و نوین ، جایگزین سابق نمایند و بدین ترتیب در بهبود وضع و پیشرفت هرچه بیشتر روستاها گام بردارند .

آری منم در این سمینار و جلسات این پیامبران و داد و دوستی و پیشقراولان بیکار با بیسوادی و ناچیان مردم از غفرت فقر و جهل و بدبختی شرکت داشتم ، بحرف های دلنشین آنها ، بگفتار عمیق و اصولی آنها ، و به نطق و سخنرانی های آتشین و پر تحرك آنها و بالاخره بییان خدمات و فعالیت های گوناگون و وظیفه ای که بعهده دارند گوش دادم . اعتراف می کنم که من در آن لحظه در حالانی قرار داشتم که الساعه قادر به تعریف و توصیف آن نیستم ، زیرا هنگامیکه آن سپاهی داشم بذکر خلاصه ای از کارها و اقدامات خویش در سطح روستاها پرداخت و گفت که من در طول چهار ماه توانستم مدرسه بسازم ، حمام درست کنم ، غسالخانه بوجود آورم ، در سینه کوه راه ایجاد نمائیم ، پل بسازم ، بهداشت تأمین کنم ، مسجد بسازم و انجمن ده تشکیل دهم و بالاتر از همه ، به جهل و چند دختر و پسر دانش بیاموزم و شبانگاه نیز کلاس دایر کنم تا زنان و مردان بزرگسال دهکده را سواد خواندن و نوشتن یاد بدهم . دیگر من از خود بیخود شده بودم ، یعنی یکبارچه احساس و شوق شده بودم . اصلا از دنیای خود خارج بودم ، زیرا تحمل و گنجایش اینهمه شادی را نداشتم ، آنگاه اشک در چشمانم حلقه زد و از دیدگانم جاری شد . این اشک شادی بود ، اشکی بود که فصیح ترین بیان قدر شناسی از يك عنصر شریف ، فداکار ، از خود گذشته و انسان دوست بود .

وقتی از جلوی صفوف منظم و متشکل سپاهیان عبور کردیم هر سپاهی کاریکه انجام داده بود گزارش میداد . حاصل این گزارشات این نوید و امید را میداد که کشور ما در شاهراه ترقی و سعادت و افتخار گام نهاده و بزودی ثمرات این تلاشها و بیکارها در سطح روستاها و سپس در شهرها ظاهر میشود و ایرانی عظمت های گذشته سرزمین تاریخی خود را بوضع بهتر و شایسته تری تجدید خواهد نمود . در همین بازدید بمعاون وزارت آموزش و پرورش و همراهان و بازدید کنندگان ثابت شد پیش بینی هایی که در مورد سپاهیان انقلاب میشد ، کاملاً صائب و امیدوار کننده است و آنان

حل و فصل نمایند و راهی صحیح و نوین ، جایگزین سابق نمایند و بدین ترتیب در بهبود وضع و پیشرفت هر چه بیشتر روستاها گام بردارند .

آری منم در این سمینار و جلسات این پیامبران و داد و دوستی و پیشقراولان پیکار با یسواد و ناجیان مردم از غفرت فقر و جهل و بدبختی شرکت داشتم ، بحرف های دلنشین آنها ، بگفتار عمیق و اصولی آنها ، و به نطق و سخنرانی های آتشین و پر تحرك آنها و بالاخره بییان خدمات و فعالیت های گوناگون و وظیفه ای که بعهده دارند گوش دادم . اعتراف می کنم که من در آن لحظه در حالانی قرار داشتم که الساعه قادر به تعریف و توصیف آن نیستم ، زیرا هنگامیکه آن سپاهی دانش بذکر خلاصه ای از کارها و اقدامات خویش در سطح روستاها پرداخت و گفت که من در طول چهار ماه توانسته ام مدرسه بسازم ، حمام درست کنم ، غسالخانه بوجود آورم ، در سینه کوه راه ایجاد نمائیم ، پل بسازم ، بهداشت تأمین کنم ، مسجد بسازم و انجمن ده تشکیل دهم و بالاتر از همه ، بد جهل و چند دختر و پسر دانش بیاموزم و شبانگاه نیز کلاس دایر کنم تا زنان و مردان بزرگسال دهکده را سواد خواندن و نوشتن یاد بدهم . دیگر من از خود بیخود شده بودم ، یعنی یکبارچه احساس و شوق شده بودم . اصلا از دنیای خود خارج بودم ، زیرا تحمل و گنجایش اینهمه شادی را نداشتم ، آنگاه اشک در چشمانم حلقه زد و از دیدگانم جاری شد . این اشک شادی بود ، اشکی بود که فصیح ترین بیان قدر شناسی از يك عنصر شریف ، فداکار ، از خود گذشته و انسان دوست بود .

وقتی از جلوی صفوف منظم و متشکل سپاهیان عبور کردیم هر سپاهی کاریکه انجام داده بود گزارش میداد . حاصل این گزارشات این نوید و امید را میداد که کشور ما در شاهراه ترقی و سعادت و افتخار گام نهاده و بزودی تمرات این تلاشها و پیکارها در سطح روستاها و سپس در شهرها ظاهر میشود و ایرانی عظمت های گذشته سرزمین تاریخی خود را بوضع بهتر و شایسته تری تجدید خواهد نمود . در همین بازدید بمعاون وزارت آموزش و پرورش و همراهان و بازدید کنندگان ثابت شد پیش بینی هایی که در مورد سپاهیان انقلاب میشد ، کلاما صائب و امیدوار کننده است و آنان

روستائی نیز در کنار جوانان شهری در پشت میزهای دبستانها ، دبیرستانها ، دانشگاهها قرار بگیرند و در ادارات و مؤسسات دولتی و ملی راه یابند و در تعیین سرنوشت خویش آزاد باشند ، تا بتوانند يك ایران آباد و آزاد و مرفعی بوجود آورند .

بله این بود ما حاصل بازدید ما از اردو و سمینار سپاهیان دانش و باز در اینجا بود که همه مدعوین ، همه بازدید کنندگان از پیشرفتی که در شئون فرهنگی و اجتماعی ما حاصل شده و اقدامات ثمربخشی که توسط سپاهیان در امر تعلیم و تربیت و عمران و بهداشت روستاها بعمل آمده همه را غرق در لذت و شادی نمود بطوریکه هیچ بیننده‌ای از اینهمه پیشرفت و تحول نمی‌توانست احساس غرور و شادی نکند و شاید در بین جمع ، کسانی هم بودند که چون من از فرط غرور و شادی اشک در چشمانشان حلقه زد ، البته اشک شوق ، اشک شادی ، اشک امید .

سپاهی و پیشاهنگی

نهضت پیش آهنگی و منظور از آن

۱ - در چند قرن اخیر که جوامع بشری در اثر وجود نوابغ هوش و درایت یعنی مخترعین و مکشفین ، با سرعت فوق تصویری از نظر مادی و تسخیر قوای طبیعت جاده تکامل و ترقی را می پیمایند و دست توانای بشری به اعماق آسمانها و ژرفای اقیانوس ها دست اندازی نموده از يك طرف با قوه فکر به دنیای آسمانها و از طرفی به جهان میکروباها و ذرات ذره بینی نیز رسوخ و نفوذ یافته است : عده ای از پیروان برجسته نوابغ هوش نیز در اصلاح حال و بهبودی زندگی بشر و در راه ترقی واقعی تعین نمود روحی و معنوی انسان نیز صرف عمر نموده و برای پیدایش راه تسخیر و در اختیار گرفتن سلولهای مغزی و فکری انسانی زحمت ها کشیده اند .

منظور پیامبران - متصوفین و معلمین اخلاق و مصلحین جامعه قدیم نیز همین بوده است که در تزکیه نفوس بشری راهها عملی و آسانی بدست آورند و هر کدام بنوبه خود و بر مقتضای اوضاع و احوال زمان خویش گامهایی بطرف مقصود غائی و موفقیت برداشته و نتایج قابل ملاحظه نیز بدست آورده اند .

اما باید دانست که آن هنری که با سلولهای دماغی و مغز اشرف مخلوقات سر و کار دارد بالاترین و ارزنده ترین هنری است که امکان تصور آن میرود .

پیروزی بر قوای طبیعت و تسخیر آنان از قبیل نور و حرارت و الکتریسیته و بنفع خویش در آنها مداخله نمودن و تغییر دادن حالات آن بطریقی که در جهت استفاده جوامع بکار برده شوند در پیش تسخیر مغز و تصرف در فکر بشری هیچ است . زیرا مواد شیمیائی و اجسام و همچنین قوای مادی که در طبیعت خلق شده است همه تابع قوانین مسلمه ولایتتغیر فزیک و شیمیائی بوده و این قوانین در مدار عالم ماده

ثابت است . و اما در مغز انسانی کانونی از سلولها و مجمعی از موجودات زده بینی است که هر يك از آنها دارای زندگی و حالات خاص بوده و دارای تشکیلات بخصوصی است که در معنا تشکیل جسم معما مانندی را می دهد که در چگونگی و حقیقت آن تا بحال فکر هوشیارترین افراد بشری بدان راه نیافته است .

ترقی صنایع و فنون و پیشرفت های غیر قابل تصویری که در صنعت و ماشین بعمل آمده است بدون بلای جان بشر گردیده و وسائل و تسهیلاتی که برای زندگی فراهم شده است موجب ازدیاد توقعات و زحمت های حساب نشده گردیده و ضمناً مقدمات فقر و بیکاری را در اکثر کشورها فراهم و حالت اعتدال و سادگی را که از زمانهای قدیم در میان مردم و اقوام و طوایف مختلف بشری حکم فرما بوده است از بین برده و زندگی عادی افراد و جوامع بشری را صورت افراط و تفریط داده است . چه جنگ از میان نرفته و صلح عمومی تصویر خواب و خیالی است که در صفحه اذهان متصور است .

چنانچه اشاره شد منظور پیامبران و حکما و دانشمندان قدیم اصلاح اخلاق بشری و ایجاد وسائل بهبودی احوال بشر بوده است و بهمان نسبت که تا کنون قوای فکری بشری در تسخیر قوای طبیعت بکار افتاده و ترقیات مادی را بسطح کنونی رسانیده است ؛ عده دیگری از نوابع بشری در اصلاح حالات معنوی و روحی افراد نیز کوشیده اند و عده ای از متفکرین نیز در این مرحله صرف وقت و عمر نموده اند . ولی تعیین راه اساسی و یا بمعنای دیگر اختراعی در این مورد که بپای اختراعات مادی امروز و مناسب زمان حاضر باشد کاری بس مشکل و دشوار بوده است . باین معنی که عالم روحانی یا فیلسوف و دانشمند یا مری امروز می باید در مورد تزکیه روح و حالات انسانی کارش مناسب عصر امروز باشد و بدان پایه و حالتی برسد که در خور عصرانم و الکترونیک است . ترقی علم پزشکی را در نظر می گیریم . تبدیل وسایل نقلیه را از چند سال قبل تاکنون مد نظر قرار می دهیم . می باید بهمان نسبت نیز در مورد اصلاح روح و قوه دماغی نیز اقدامات ضروری شده و یا بشود .

خوشبختانه اخیراً یکنوع برنامه ترییتی برای اصلاح و بهبودی احوال بشر

بوجود آمده است که از اختراعات فنی و مادی کمی نداشته بلکه در حالانی فزونی دارد و اصافاً مناسب زمان حاضر و عصر کنونی است. این برنامه تربیتی عبارت است از طریقه تربیت روحی و حالات بشری بطریقه پیش آهنگی که روز بروز با رغبت پیمانندی روبه رشد و ترویج است و به نسبت سریع و قابل توجهی بر عده طرفداران و مروجین این نهضت در دنیا افزوده میشود.

تعریف پیش آهنگی

پیش آهنگی عبارت از مجموعه راهنمایی‌ها و عملیات و روش‌هایی است که برای تربیت عقلی و روحی و بدنی جوانان و نوباوگان و مخصوصاً برای پاکیزگی و تصفیه قلب و روح آنان بکار میرود و سعی مینماید که آنان را افرادی مفید برای خود و جامعه که در آن زندگی مینمایند بار آورد و بعبارت دیگر: پیش آهنگی عالی‌ترین و کامل‌ترین روش تربیت است.

پیش آهنگی تعاون و کمک است

از اولین روزی که فردی نامزد پیش آهنگی میشود به او ارشاد میشود که باید اقلار روزی يك کار يك بکند و همیشه در جست و جوی کسی باشد که نیازمند به کمک است و کمک، اولین ماده سرلوحه مرام و روش پیش آهنگی است.

پیش آهنگی برای نوباوگان، به نسبت، یکنوع بازی است

اگر اطفال و جوانان را آزادی داده و باختیار خویش بگذارید هرگز بامیل بروی صندلی کلاس ساکت و آزادانه نمی‌نشینند. آنها میل دارند که بازی کنند، بخندند و تفریح نمایند. تدریس و تعلیم خشکی که آمیخته به شیرینی‌های بازی و آزادی نباشد در ذائقه روح طفل از حنظل تلخ‌تر است. پیش آهنگی این نکته را بخوبی تشخیص داده و این نکته را سرفصل و اساس تدابیر عملی خویش قرار داده و

تمام تعلیمات پیش‌آهنگی را بصورت بازی درآورده و یا بازیهای جدی آمیخته نموده است. بهمین جهت است که اطفال و جوانانی که وارد پیش‌آهنگی میشوند آن را از صمیم قلب دوست دارند.

پیش‌آهنگی برای مربیان شغلی بزرگ و وظیفه‌جدی و بسیار مهمی است

پیش‌آهنگی در نظر جوانان و نوباوگان بصورت يك بازی شیرین و خوش آیند است ولی در همان حال برای مربیان و معلمین پیش‌آهنگی يك وظیفه‌جدی و بسیار بسیار مهمی است. هر مربی پیش‌آهنگی برای ساعات تعلیمات پیش‌آهنگی واحد خود که بنام جلسات واحد پیش‌آهنگی خوانده میشود باید قبلاً برنامه تهیه و نقشه کار را تنظیم بنماید که چگونه و چه مدت از زمان تعلیمات را به صحبت و چه مدت را به تعلیمات عملی و چقدر را به بازی و تفریحات مفیدی که هر يك حاوی منظور و مقصودی میباشد اختصاص داد و چگونه این مجمع نشاط و شادمانی را اداره کنند. پس در همان حال که برای جوانان و نوباوگان صورت بازی را دارد برای مربی و معلم حالت يك امر جدی و مهمی را خواهد داشت.

پیش‌آهنگی مربیان و معلمین پیش‌آهنگی را نیز اصلاح میکند

از نتایج با ارزش و مهم پیش‌آهنگی اینست که معلم و مربی پیش‌آهنگی را پیش‌آهنگان تحت تأثیر قرار می‌دهد و این نکته بارها به ثبوت رسیده است که اشخاصی که اداره يك واحد پیش‌آهنگی را بعهدہ دارند و چندی موافق و برطبق این برنامه تربیتی با پیش‌آهنگان کار کرده‌اند اغلب عادات ناپسند از قبیل سیکار و الکل و حتی معایب اخلاقی از قبیل دروغگوئی و یامدانه و تزویر را ترك گفته و نفس خویش را بطرف اصلاح سوق داده‌اند.

خلاصه اینکه پیش‌آهنگی تئوری اخلاق تدریس نمی‌کند بلکه عموماً در این مورد نوباوگان و جوانان را راهنمایی می‌کند - صحرا - کوه - جنگل به پیش‌آهنگی کمک می‌کند.

پیش آهنگی فنون زندگی را می آموزد .

پیش آهنگی برنامه تعلیمات خود را ابتدا با سوگند ، که برای
پیش آهنگان بررگترین تعهد اخلاقی است چنین آغاز می نماید :

۱ - من بشف خود سوگند یاد می کنم که باندازه توانائیم وظیفه خود را نسبت
بغدا ، شاه و میهن انجام داده و مقررات و منش پیش آهنگی را اطاعت کنم .

۲ - همیشه ب مردم هم نوع خود یاری و مدد کاری کنم .

۳ - تن خود را توانا - خرد خود را بیدار و روان خود را پاک نگهدارم .

آنگاه برای تعظیم به شعائر مقدس میهن سوگند پرچم را می آموزاند .

من باین پرچم مقدس که مظهر استقلال میهن است سوگند و فاداری یاد می کنم

زنده باد شاهنشاه پاینده باد ایران برقرار باد پرچم .

آپیکاه دوازده منش نشانه وارستگی و تربیت صحیح و ایمان درست آموخته

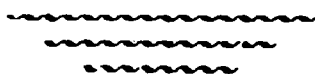
میشود :

۱ - دیانت ۲ - شرف ۳ - پاسداری ۴ - پاکی و راستی ۵ - ادب

۶ - اطاعت ۷ - یاری ۸ - برادری ۹ - نیکوکاری ۱۰ - شجاعت ۱۱ - خوش روئی

۱۲ - صرفه جوئی

و سپس خلاصه تاریخچه مقدس وطن - قواعد احترام به شاهنشاه و پرچم -
خواندن سرود ملی و سرود پرچم و بعداً انواع گره ها و علائم مخابرات با سوت و
چوب دست بهمراهی بازی های متنوع و جالب که در این خلاصه مجال بحث در آن
باقی نمی ماند و می توان برای اطلاع بیشتر در این مورد به کتابهای منتشره پیش آهنگی
از طرف سازمان پیش آهنگی ایران مراجعه نمود .

يك پيكار بزرگ و انسانی

مبارزه با بیسوادی تنها يك نیاز اجتماعی نیست - بلکه جنبه مادی در بردارد زیرا باسواد شدن جوانان موجب میشود آنها را از نیروی شگرف استعدادهای خویش بیش از گذشته بهره ور گرداند و از این راه بر میزان تولیدات کشور بیفزایند و بازار صادرات را رونق فوق العاده بخشند .

بلای بیسوادی در عصر حاضر قسمتی از جهان را فرا گرفته و نمی گذارد از عوامل انسانی بنحو شایسته استفاده گردد . خوشبختانه بر اثر ابتکار رهبر عالیقدر ایران و تشکیل سپاه دانش و اعزام سپاهیان به روستاها سایه تیره رنگ این بلا بتدریج محو میگردد و بیسوادی در کشور ما ریشه کن میشود .

قرن ما قرن دانش و بینش و قرنی است که بشر در سایه اندیشه توانای خود موفق شده است راه آسمانها را برای پیش برد هدفهای عالی خود هموار سازد .

با اینهمه چگونه میتوان در برابر میلیونها نفر بیسواد در سراسر جهان مهر سکوت بر لب نهاد و این وضع ناگوار را نادیده گرفت . از آغاز مشروطیت تا کنون پیکار با بیسوادی در ایران انجام یافته و در هر زمان شکل خاصی بخود گرفته است در زمان رضا شاه کبیر مبارزات دامنه داری علیه بیسوادی در شهرها و روستاها آغاز شد و نتایج درخشانی از این مبارزه بدست آمد و دبستانها و دبیرستانهای متعددی در شهرها دایر گردید .

از سال ۱۳۳۲ نیز جهش وسیعی در امر پیکار با بیسوادی روی داد و در سال ۱۳۳۵ همراه با تحولاتی که در کشور ما روی داد ، فرمان در مورد گشایش کلاسهای مبارزه با بیسوادی صادر گردید . با پیش آمدن ششم بهمن و انقلاب شاه و مردم این

مبارزه رنگ دیگری بخود گرفت و یکی از منشورهای انقلاب بنام تشکیل سپاه دانش نام گذاشته شد. با اجرای قانون اصلاحات ارضی و تقسیم زمین میان کشاورزان و تغییرات شکر ف اجتماعی دیگر در روستاها لازم بود. این امر مقدس دامنه، دارتر گردد و کشور ما بتواند راه حرکت تکاملی در مورد مبارزه با بیسوادی پیش گیرد.

خوشبختانه روز چهارم آبان ماه سال ۴۱ هیأت دولت طی جلسه‌ای ماده واحد تشکیل سپاه دانش را باین شرح مورد تصویب قرار داد.

از تاریخ اجرای این قانون احتیاجات وزارت جنگ بمنظور تکمیل مأمور در جدار وظیفه و وزارت فرهنگ بمنظور تکمیل کادر آموزگاری از طریق تشکیل سپاه دانش از مشمولین دیپلمه بلا مانع هر سال تأمین میگردد. این قانون سپس بمورد اجرا در آمد و هم اکنون چندین دوره است که سپاهیان دانش پس از انجام يك دوره کار آموزی چند ماهه، در روستاها مستقر میشوند و علاوه بر تعلیم سواد و دانش در نوسازی روستاها تلاش فراوان بکار می‌بندند.

این بیکار، فصل تازه‌ای در حیات مادی و معنوی ما بوجود آورده است و مشعل دانش را در عمق روستاهای کشور به درخشش واداشته است.

جوانان پاکدل سپاهی با ذوق و شوق تمام در این جهاد ملی شرکت میکنند و از صمیم دل به خدمت مردم روستائین کمر همت می‌بندند.

آوازه تشکیل سپاه دانش و پیشرفت‌هایی که نصیب آن گردیده است نه تنها در داخل کشور سر و صدای فراوان بوجود آورده است، بلکه در تمام شهرهای بزرگ و کوچک دنیا با استقبال بی سابقه روبرو شده و جهانیان اقدام رهبر خردمند ایران را در این مورد می‌ستایند.

مبارزه با بیسوادی تنها يك نیاز اجتماعی نیست، بلکه جنبه مادی نیز در بردارد زیرا با سواد شدن جوانان موجب میشود آنها از این راه بر میزان تولیدات کشور بیفزایند.

شاهنشاه آریا مهر در یکی از پیامهای خود بدین موضوع اشاره نموده و میفرماید:

«وجود بیش از يك ميليارد نفر يسواد مرادف است با اتلاف انرژی عظیم فکری
بیش از يك نك از افراد بشر، که بطور قطع در میان آنها استعدادهای فراوانی وجود

دارد و زیبایی را که از راه بیحاصل ماندن این نیرو نصیب تمام جامعه انسانی میشود،
با هیچ رقمی نمیتوان سنجید و فقط می توان گفت: ادامه این وضع دنیای حال و آینده
را از نتایج بزرگترین سرمایه گذاری اقتصادی بشر محروم میسازد . . . »
بهر حال باید گفت: پیکار با یسواد یکی از ارزشمندترین و پرافتخارترین

مبارزاتی است که در طول قرنهای متمادی نصیب مردم جهان گردیده است .
بسیج نیروهای انسانها در این راه متضمن فوائد بیشمار فردی و اجتماعی و اخلاقی
و مادی است و طیفه هر انسان آگاهی ایجاب میکند همگام با این مبارزه تلاش کند و
دین خود را نسبت با اجتماع بزرگ بشری ادامه نماید .

تشکیل سپاه دانش در کشور ما موجب شوقی از تلاشهای جوانان تحصیلکرده
در راه با سواد شدن مردم روستا نشین بکار افتد و روستائیان احساس کنند زندگی
نوی یافته اند .

کنگره بزرگ جهانی پیکار با بیسوادی که سال پیش در تهران گشایش یافت ،
کارشناسان بزرگ فرهنگی جهان فرصت یافتند در این کنگره وضع سپاه دانش ایران را
بررسی کنند و با تبادل نظر با یکدیگر مقدمات گسترش این امر بزرگ را در سراسر
جهان فراهم سازند .

امیدواریم روز بروز سپاهیان دانش و دیگر افرادی که در این پیکار بزرگ
سرگرم انجام خدمات صادقانه هستند ، در کار خود موفق تر گردند و فروغ دانش بتواند
سایه های تاریکی و جهل را کاملاً بزداید و از این رهگذر بشر را بمرز موفقیت و
پیروزی و زندگی بهتر رهنمون سازد .

راه روشن زندگی

پیکار با بیسوادی که نهضت آن از اول دیماه سال ۴۱ در کشور ما آغاز شده است ، يك پیکار شرافتمندانه و انسانی است . ما امروز با مشاهده پیشرفتهای درخشان و امیدوار کننده این پیکار احساس غرور و افتخار می‌نمائیم و سربازانی را که در جبهه اول این پیکار بفعالیت و تلاش پرداخته‌اند مورد ستایش قرار میدهیم ، باشد در سالهای آینده ، بیسوادی در کشور ما ریشه کن شود و مشعل دانش کوره راههای تاریک را در همه نقاط کشور روشن نماید .

نزدیک به هشت سال از آغاز پیکار مقدسی که هدف آن آزادی انسانها از قید و بند بی‌سوادی بود میگذرد مردم ایران روز درخشان اول دیماه سال ۴۲ را هیچگاه از یاد نمیبرد زیرا در این روز پایه یکی از نهضت‌های بزرگ و انسانی تعبیه گردید و بدنبال آن جهاد ملی مبارزه با بیسوادی اعلام شد .

جهادی که آوازه آن شرق و غرب را فرا گرفت و ملل پیشرو دنیا بخاطر تلاشی که در باره آن بکار می‌رود ، ملت رشید ایران را مورد ستایش قرار داده‌اند . تلاشی شرافتمندانه و عالی . تلاشی که با حیثیت انسانی سر و کار مستقیم داشت . تلاشی که التیام بخش دردهای درونی انسانها بود .

براستی برای آن دسته از مردم حرمان کشیده جهان که در چنگال نادانی و بیسوادی گرفتارند ، چه نویدی میتوانست بهتر از این باشد که در پرتو نعمت دانش امکان برخورداری بیشتری از مواهب طبیعت و فرهنگ بشری را بدست آورند . روزی که آهنگ آرام بخش و غوغاگر رهبر خردمند مادر کنگره جهانی پیکار

بایسوادی طنین افکند، هیجانی شدید نمایندگان کشورهای شرق و غرب را فراگرفت: شاهنشاه در پیام خود فرمودند: «چگونه میتوان تحمل کرد در همان هنگام که پیشرفت علوم و اطلاعات راه آسمانها را بروی بشر گشوده است، بیش از يك میلیارد نفر از مردم جهان از ابتدائی ترین امتیازات علم و صنعت محروم باشند؟

چطور میتوان قبول کرد که در آستانه سفر انسان بکرات آسمانی بیش از يك نلت مردم کرده «خودما» حتی امکان خواندن نداشته باشد؟ نمایندگان شرکت درکنگره نطق پرشور شاهنشاه را باکف زدند و ممتد استقبال کردند و فردای آن، روزنامه‌های شهرهای بزرگ جهان نوشتند. جهادی که پرچمدار آن کشور باستانی ایران است، جهاد مقدسی است که صدها میلیون نفر از مردم جهان را بزیرپرچم‌های خودگرد خواهد آورد. این جهاد میتواند پاسخگوی انسان‌های رنج‌دیده باشد که بر اثر جهالت و بیسوادی موفق بکسب زندگی خوب نشده‌اند.

ما امروز بامر پیکار با بیسوادی کومک میکنیم و سربازان فداکاری را که در جبهه اول این پیکار بفعالیت و تلاش پرداخته‌اند، مورد ستایش قرار میدهیم، بخاطر آن است که هدف پیکار با بیسوادی، مقدس و قابل ملاحظه است زیرا مردم جهان در سایه داشتن سواد و کسب معلومات علمی و فنی میتوانند راه زندگی بهتر را برای خود هموار سازند و بگردس چرخ اقتصادی شهرها و روستاها کومک مؤثر بعمل آورند. ما امروز با تلاش پی‌گیری که در این راه بکار انداخته‌ایم احساس غرور و رضایت میکنیم.

امیدواریم روزی فرا رسد که بیسوادی در کشور ما ریشه کن و در آنروز ملت ایران جشنی برگذار نماید که در آن حتی یکنفر بیسواد هم وجود نداشته باشد. مسلماً با جهش‌های وسیعی که در امر مبارزه با بیسوادی بکار میرود، این منظور را پس از چند سال دیگر حاصل خواهد کرد و ملت ایران سربلند و قرین افتخار، تاج موفقیت را بر تارک خویش مشاهده خواهد نمود.

راهی که گردانندگان پیکار با بیسوادی پیش گرفته‌اند، راه روشن زندگی است راهی است که سرانجام آن جز پیروزی چیزی بیار نمی‌آورد.

خانه انصاف و شوراهاى داوری

از : قدس

انقلاب عظیم ششم بهمن که بحق ، با انقلاب شاه و ملت ثبت تاریخ شده مسیر کشورما را در تمام زمینها و کلیه شئون در همه چیز و همه جهت بکلی دگرگون ساخت. کشوری که تا قبل از آن تاریخ ، قانون در دست عوامل قدرت و ثروت بود و هر روز بنفع و میل آنان بشکلی در میآمد و در مسیر زورگوئی و تجاوز مالکان بزرگ و خانها و فئودالها تغییر شکل میداد .

کشوری که طبقه دهقان در بند رژیم منحوس ارباب ورعیتی بکمترین بهانه دچار شکنجه و عذاب میشد و مرد و زن و فرزندان دهقان همگی در بردگی و استعمار ارباب بودند .

کشوری که طبقات کشاورز . دهقان و کارگر آن یعنی اکثریت قاطع ملت اختیار هیچگونه تعلق و تملکی نداشت .

کشوری که دست یابی بعدالت ، با تحمل تشریفات سنگین توأم بود .

کشوری که صرف نظر از وجود روابط نامعقول اجتماعی ، تمرکز دادگامها در شهرها و بعضی از مراکز بخشها و وجود فاصله بسیار میان شهر و ده عملاً دسترسی روستائیان بدادگستری تقریباً غیر ممکن بود .

نتایج و آثار این انقلاب که بیامردی و رهبری خردمندانه شاهنشاه آریامهر بوجود آمد ، گشودن راه خوشبختی و رفاه و سعادت طبقات مختلف مملکت است .

هم اکنون تلاش و جنبشهای سریع همه جانبه بی سابقه‌ای برای پیش برد اصول

انقلاب بسوی موفقیت مشهود است و تکامل و ترقی در شوون مختلف مملکتی بچشم میخورد. بطوریکه اینک که چند سالی از انقلاب نگذشته راه چندین ساله در جهت تکامل و ترقی بنحو مطلوب و چشمگیر پیموده شد.

با این مراتب و اوصاف یعنی با ظهور طلیعه انقلاب ششم بهمن و از هم پاشیدگی پایندهای ماند اجتماعی زمان و پی ریزی شدن اساس تازه و نوین میبایست دادگستری نیز در مسیر این تحول قرار گیرد و کار این سازمان هم با اصول انقلاب هم آهنگ شود.

موجب خوشوقتی است که دادگستری هم با ایجاد خاندهای انصاف و سپس تشکیل شورایی عالی دآوری این دو بدیده نو و سودمند قضائی که هر دو مراجع قضائی ملی و منتخب مردم و برای احقاق حق سریع آنهاست و هر دو مولود ابتکار شاهنشاه عدالت خواه میباشد، گامی مؤثر و سودمند در پیش برد اصول انقلاب و تأمین عدالت برداشت.

دادگستری زوستائی بنحو دلخواه بوجود آمد و دادرسی نوین روستائی تحت عنوان خانه انصاف که آرزوی دیرین روستائی بود جریان پیدا کرد.

کار تشکیل دادگستری نوین بر اساس سرعت، دقت، بی طرفی، دادرسی رایگان و از بین رفتن حکومت الفاظ، آرزوی بر آوردن حوایج روستائیان رونق گرفت. سهولت کار دادرسی و برقراری روش کد خدا منشی در حل اختلافات و متابعت از عرف و عدالت محلی در رسیدگی بدعاوی و شرکت آزادانه برگزیدگان مردم روستاها که فقط ملزم و معتقد بر رعایت عدالت و انصاف هستند، آغاز سیستم جدید را در دادگستری اعلام کرد.

اولین خانه انصاف در ۲۶ آذر ۱۳۴۲ در مپیار اصفهان تشکیل گردید و بتدریج در سایر روستاها گسترش یافت بطوریکه در حال حاضر تعداد خاندهای انصاف کشور به ۶۲ شعبه رسیده است.

اقدام دیگر دادگستری متعاقب گشایش خاندهای انصاف در روستاهای کشور و بهره مندی از نتایج آن چه از حیث سرعت در رسیدگی به اختلافات و چه از نظر کاهش میزان مراجعات بدادگستری ایجاد سازمان شورای دآوری است.

دادگستری طرح قانون شورای دآوری را در اجرای منویات شاهنشاه آریامهر و

با الهام گرفتن از اندیشه بلند شهرداری برای بسط هر چه بیشتر عدالت در بین مردم شهرها تنظیم کرد .

این طرح که از نظر اصول و اساس کار ملهم از مبانی و اصول تشکیل خانه‌های انصاف بود با ایجاد یک تحول دیگر در سیستم دادرسی شهری که در دنیای امروز ابتکار بی سابقه ایست در تاریخ نهم تیرماه ۱۳۴۵ با تصویب مجلسین و توشیح ملونه بصورت قانون در آمد .

در سال ۴۵ چون اولین سال تصویب قانون مذکور بود شش شورای داوری بیشتر تشکیل نگردید اما خوشبختانه اینک در بسیاری از نقاط کشور من جمله پایتخت شورای داوری تشکیل گردیده است .

کار تشکیل شورای با تصویب قانون آن باعلاقه و میل سرشار بگسترش عدالت آغاز شد . مردم شهرها با اشتیاق بآرزوی دست یافتن بعدالتی که دادرسان آن منتخبین و برگزیدگان خود آنان هستند و با سهولت دردسترش همه میباشد بتکاپو پرداختند امر انتخابات شورای داوری با استقبال بی شائبه و فوق العاده طبقات مختلف مردم مواجه شد و بسیاری از مردم صالح و متدین با وجود دشواری وظیفه ، برای عضویت شورای داوری حاضر شدند و آنرا پیروزی عظیمی در راه خدمت بمردم کشور خود و همگامی با انقلاب بزرگ تلقی نمودند .

نیروهائی در کار ساختن این دادگستری نوین گرد آمد که رایگان و فقط بقصد خدمت بمردم در آستانه چنین تحولی عرضد میشود .

دادگستری با تشکیل این واحد قضائی برای اجرای برنامه خود که ساده کردن مقررات و هم آهنگی آن با اصلاحات جامع و تأمین سرعت در اجرای احکام عادلانه و تقلیل مراجعات بدادگاههای شهری است شالوده مطمئن بوجود آورد .

بسیاری از دعاوی و اختلاف با توجه بد نیرو و علاقه و ایمان داوران جدید بر اساس سیستم نوین دادرسی بد نتایج امیدوارکنندهای منتهی شد . ند تنها مردان بلکه زنان ایران مردان مشارکت در این دادرسی ملی را فریضه بزرگ تلقی کردند و همدوش و برابر بکار داوری و دادرسی پرداختند و خیلی زود تحول دادرسی نتایج عظیم خود

را آشکار نمود تا جائی که شاهنشاه آریامهر در ۲۱ مهرماه هنگام شرفیابی رؤسای خانه‌های انصاف کشور فرمودند « اصل نهم انقلاب ما ایجاد خانه‌های انصاف بوده است، و نیز در مهرماه ۱۳۴۶ در مراسم افتتاح مجلسین فرمودند: « نهمین اصل انقلاب ما تشکیل خانه‌های انصاف و شورای داوری است این خانه‌ها و شوراهای اصل اجرای عدالت را از صورت پیچیده‌ای که در غالب موارد غیر ضروری بود خارج ساختند و آنرا به بهترین صورتی که بتواند اختلافات و دعاوی را در روستاها و شهرها حل و فصل کند در آوردند .... »

طرز کار و روش شوراهای داوری همراه با سبک ساده و شیوه نوین دادرسی در این واحد قضائی، تاییدی را که جهت دگرگونی دادگستری نوین مورد انتظار است تحقق پذیر نمود، و اعضاء خانه‌انصاف و شورای داوری قانون کوچکی را که بمنظور حل و فصل اختلافات ساده پی‌ریزی شده با تلاش و کوشش صمیمانه، پناهگاه عظیم و تزلزل ناپذیر هزارها نفر از هموطنان قرار دادند و نه تنها با صدور احکام ساده بوجود دعاوی کوچک و پراکنده پایان بخشیدند بلکه امید اصحاب دعوی را بحل بسیاری از دعاوی بزرگ از طریق داوری و تأمین صلح و سازش و تفاهم تقویت نمودند، بنحوی که تعداد مراجعین بشورا افزایش یافته و کار دادگستری خاصه دادگاه‌های بخش را بنحو محسوسی سبک کرده است تا حدیکه شاهنشاه آریامهر در کتاب انقلاب سفید فرمودند: « کار خانه‌های انصاف در روستاها و شوراهای داوری در شهرها در واقع بسبک کردن بار دادگستری از يك طرف و تسهیل در حل اختلافات كوچك و محدود افراد از طرف دیگر است و این دو موردی است که هم خانه‌های انصاف و هم شورای داوری از بونه آزمایش روسفید بیرون آمده‌اند » .

بهمین جهت است که صلاحیت خانه‌های انصاف و شورای داوری طبق قانونی که اخیراً بتصویب رسید افزایش یافته و امید فراوان هست که با تشکیل و گسترش و تعمیم این واحدهای قضائی، دادگستری بتواند با فراغت بیشتر و با سرعت بامور مهمتر و سنگن‌تر رسیدگی کند و نارضائی قسمتی از مردم از تأنی معمولی کار دادگستری رفع گردد .

نیروی پایداری

تشکیل نیروی پایداری یکی از اقدامات بسیار لازم و مفیدی است که بامر شاهنشاه آریامهر مدارج ترقی و تکامل خود را اکنون طی مینماید و منظور از تشکیل و ایجاد چنین نیروئی آنستکه اگر احتمالاً کشور، مورد تعدی و تجاوز از طرف دشمنی که پابند مرام همزیستی و همکاری مسالمت آمیز و اتفاق و اتحاد نباشد، واقع گردد قاطبه ملت در دفاع شرکت و ایستادگی و پایداری نموده و در این پیکار میهنی درمقابل تعدی و تجاوز دشمن غدار از هیچگونه فداکاری و جان بازی برای ترد و منکوب ساختن دشمن کوتاهی نکردد.

آری، نیروی پایداری درحقیقت همان وظایفی را درمقابل دشمن ایفامینماید که پارتیزانها انجام میدهند:

بامراجعه به تاریخ معلوم میشود که شرکت ملت‌ها در جنگهای پارتیزانی سوابق طولانی دارد و همواره این طرز پیکار همگانی در مقابل متعدی و متجاوز وجود داشته و امثال برجسته و گوناگون راجع باینگونه مقاومت و پایداری توده ملت زینت افزای تاریخ جنگهای میهنی میباشد، مثلاً هنگامی که قشون ناپلئون به خاک روسیه امپراطوری در سنه ۱۸۱۲ حمله کردید. و قشون منظم روس قادر بدفاع در مقابل آن نبود و عقب نشینی نمود و مجبور به تسلیم گردید، در چنین وضعی دستجات پارتیزانی قوی و جسور، که همان نیروی پایداری باشد، در عقب قشون ناپلئون بوجود آمد و کمال مزاحمت را برای پیشرفت قشون فرانسه فراهم ساخت و بالنتیجه پس از آنکه علی‌رغم دشمن مسکو را آتش زدند و از طرفی با فرارسیدن سرمای طاقت فرسای زمستان ناپلئون با تحمل تلفات سنگین مجبور بعقب نشینی گردید.

آری ، همین پارتیزانها و قزاقها بودند که با عملیات پارتیزانی خود قشون ناپلئون را پراکنده و مضمحل نمودند و همین نیروی پایداری و سرمای شدید بود که در جماهیر شوروی عملیات قشون هیتلری را بکلی فلج نمود . باز هم در تاریخ می بینیم که در فرانسه فعالیت ماکي ها و نهضت مقاومت فرانسه هنگام اشغال آن کشور در جنگ جهانی دوم بود که همین وظیفه خطیر را بنحوا حسن انجام دادند .

اگر بتاريخ مراجعه کنیم می بینیم که برجسته ترین مقاومت نیروی پایداری ملی همانا عملیات «بابك خرم دین» است که بسال ۱۶۲ هجری آغاز گردید و مدت ۲۰ سال در مقابل تازیان متجاوز باشهامت ودلاوری عجیبی پایداری نمود تا آنکه از پای درآمد و بدست دشمن اسیر و بطرز فجیعی کشته شد و جنبش و پیکار مقدس ایران برای چندی بخاموشی گرائید .

اشکال از بین بردن نیروی پایداری یا (پارتیزانی) توسط قشون منظم این است که نیروی پایداری خود را موظف به درگیر شدن با قشون منظم دشمن نمیداند ولی بامنتهای هوشیاری مراقب او است که هر کجا ضعفی در گسترش آن دید بامنتهای شهامت و ناگهانی بدان نقطه حمله ور و زیان فراوان وارد آورد و بلافاصله هم از نظر محو گردد و بطور خلاصه وظیفه مهم آن تخریب و بوجود آوردن اختلال در عقب و در عمق آرایش دشمن است .

در دوران کنونی دنیا و ملل اهمیت نیروی مقاومت بمراتب بیشتر از سابق است و فقط جبهه منظم دشمن نیست که با جنگ های شدید و وسائل مخرب خود میکوشد راه خود را باز کرده و پیش برود ، بلکه نیروهای ویژه هوا برد و پاراشوتیست ها نیز هستند که بطور غیر منتظره و ناگهانی در مناطق مختلف کشور فرود آمده و زیانهای جبران ناپذیری وارد می آورند ، در مقابل آنها همین نیروی پایداری ویژه و از طرفی قوای منظم دشمن را خنثی و صدعات و زیانهای خطیری را بعقب و جناحین و مناطق حساس دشمن وارد می آورد .

شاهنشاه دریکی از سخنرانی های خود میفرماید :

«آرزوی ما ، دعای ما ، این است که همیشه صلح بر جهان حکمفرما باشد و در این

راه اقداماتی بشود که اصل خطر از بین برود و ملل بتواند با روح برادری بسربرند و اگر رقابتی باهم دارند این رقابت در راه مسالمت آمیز باشد . ولی تا امروز گمان میکنم برای ممالک آزاد هیچ خطری بالاتر از آن نیست که ملتی آماده دفاع نباشد ، ما نیز باید از این اندرز شاهانه درس عبرت گرفته و مملکت را برای دفاع مخصوصاً با توسعه نیروی پایداری آماده سازیم .

آرمان نیروی پایداری جان بازی در راه شاه و میهن است :

۱ - همکاری بانرویی مسلح	۲ - انضباط
۳ - مهارت در رزم	۴ - وظیفه شناسی
۵ - تهور	۶ - هوشیاری و مراقبت
۷ - سرکویی خائنین	۸ - تجسس و کسب خبر
۹ - تقویت جسم	

برای آماده کردن چنین نیروئی که اهمیت و ارزش آن شرح داده شد . باید در هر يك از آبادیها تیمهای پدیداری بوجود آید و بدین منظور در بخشها دیرخانههایی تشکیل شود که هر يك بین ۲ تا ۶ تیم باید پایداری را رهبری نمایند تیمهای پایداری معمولاً گروههای ۱۴ نفری از داوطلبانی هستند که صلاحیت آنها مورد تأیید واقع شده باشد و در تمرینات لشکری مرزی و غیره شرکت کرده باشند . باین افراد رزم انفرادی : تیراندازی با تفنگ ، با مسلسل و پرتاب نارنجك و غیره آموزش داده میشود . همچنین آنها روش دفاع خانه و دهکده و کمکهای اولیه بهداشتی و آموزش رزم شبانه و راه پیمائی را نیز میآموزند و برای این منظور سالی یکماه بسر بازخانه دعوت میشوند تا بروش و طرز خدمات نظامی کاملاً آشنا شوند . پس از اخذ این آموزشها مراسم تحلیف و سوگند به پرچم و کتاب آسمانی را انجام داده و کارت عضویت دریافت میدارند . کادر اداری و آموزش نیروی پایداری که افراد آنرا آموزش داده در عملیات رهبری مینمایند در قانون مربوطه تعیین و تصریح شده است .

هدف از تشکیل نیروی پایداری

موضوع مهمی که همه باید از آن اطلاع داشته باشند این است که در جنگهای امروز برخلاف سابق فقط قوای مسلح دو کشور در جبهه جنگ با هم روبرو نیستند بلکه با توجه به توسعه و قدرت هواپیمائی و افزایش برد سلاحها و پیدایش انواع موشکها و بمبهای اتمی ، ملت و تمام سطح کشور در معرض خطر و دستبرد قوای متجاوز واقع شده و هرآن ممکن است نیروهای چتر باز و هوا برد دشمن در اقصی نقاط و مناطق حساس و در عقب جبهه پیاده شوند و یا سرتاسر کشور در معرض خطر بمبارانهای مداوم هوائی و یا انواع موشکها قرار گیرند .

یعنی در حقیقت بجای خط دفاعی ، منبعده باید اصطلاح سطح دفاعی که شامل تمام خاک کشور است ، بکار برده شود . بعبارت دیگر کلیه خاک کشور با هر چه که در آن یافت میشود خواه جاندار و خواه بیجان در گیر خطرات جنگ و حملات دشمن خواهند شد .

بنابراین باید کلیه افراد ملت از پیر و برنا و خرد و کلان و زن و مرد با بسیج کلیه قدرتهای ملی و منابع مادی و معنوی در تمام سطح کشور پهناور ایران ، برای دفاع از خانواده و دین و ناموس و هستی و استقلال و مقدسات ملی خود آماده جانبازی و فداکاری بوده و جهت دفع شر متجاوزین و مقابله با دشمن خود را از زمان صلح روحاً و جسماً مهیا سازند .

چنین جنگی را با اصطلاح امروز جنگ کامل یا جنگ کلی نامیده اند .

پس هدف و منظور از تأسیس نیروی پایداری این است که روح ایمان و خداپرستی و مهر شاه و میهن دوستی را در نهاد يك يك ایرانیان غیور و پاك نژاد تقویت و به سر حد

کمال رساننده و با ایجاد اراده جنگی و تعلیم آموزش فن نبرد و پرورش روح سپاهگیری کلیه افراد ملت را برای دفاع از مرز و بوم و مقابله با هرگونه تجاوزی از زمان صلح آماده و مجهز سازد .

بطور خلاصه ، آرمان نیروی پایداری ، جانبازی در راه شاه و میهن بوده و این سازمان همه افراد کشور برای شرکت در یک رستاخیز ملی ، هنگام بروز خطر تجاوز آماده میسازد .

بفرمان مطاع مبارك ملوکانه این سازمان ابتدا بنام سازمان مقاومت ملی کشور در سال ۱۳۳۶ تشکیل شد . در اواخر سال ۱۳۴۲ عنوان سازمان مقاومت ملی کشور ، به نیروی دفاع ملی تغییر یافت ، و در سال ۱۳۴۵ با تجدید نظر کامل در طرح ایجاد و توسعه ، بنام نیروی پایداری نامیده شد . و اکنون نیز به همین نام در تمام کشور شناخته میشود .

افراد نیروی پایداری طبق برنامه منظمی بوسیله تیمهای آموزشی ورزیده ، در مجاورت دهات و مساکن خود آموزش لازم را فرا میگیرند و بطور کلی همه مردان و زنان ایرانی از سن ۱۸ تا ۵۵ سالگی بطور داوطلب میتوانند در این نیروی ملی شرکت نمایند .

در پایان دوره آموزش یکماهه . هر یک از افراد نیرو با کسب خصائل روحی و فرا گرفتن فنون دفاعی لیاقت و شایستگی حمل سلاح و بدوش کشیدن پرچم پرافتخار سه رنگ ایران را پیدا کرده و پس از طی مراسم ادای سوگند در برابر تمثال شاهنشاه آریامهر و بوسیدن کتاب مقدس آسمانی و پرچم ایران به عضویت نیروی پایداری مفتخر میگرددند . امید است در نتیجه تکرار این آموزشها افراد نیروی پایداری خصائل لازمه یک فرد این سازمان را که بر روی چهارستون اصلی :

ایمان ، راز داری ، چابکی و تحمل بنا نهاده شده است ، کلاماً کسب نمایند .

بانوان ایرانی نیز در مقام دارا بودن حق تساوی با مردان ، مانند کلیه کشورهای

مترقی جهان در دفاع از خانواده و میهن و خاک مقدس ایران دوش بدوش مردان کمر همت بسته ورشد اخلاقی و شعور اجتماعی خود را مانند شیر زنان باستانی ایران عملاً نشان دهند .

هرجا برادران و فرزندان جانبازشان برای مبارزه و انجام عملیات جنگی قدم مینهند بانوان آموزش یافته و آماده فداکاری نیز ، از پی و سایه بسایه آنان روانه خواهند شد تا با پرستاری بیماران و مداوای مجروحین و کمکهای بهداشتی و خدمت در مراکز ارتباطی و تدارکاتی و سایر وظایفی که در خور توانائی و شایسته شئوون آنها باشد ، دین خود را ادا نموده و ارزش حیاتی خویش را در دفاع از نوامیس و مقدسات ملی نشان دهند .

با توجه به اینکه سرزمن مقدس ایران به همه ایرانیان پاك نژاد تعلق داشته و دفاع از این آب و خاک نیز وظیفه دینی و اخلاقی هر فرد شرافتمند ایرانی در هر مقام و مرتبه میباشد .

برنامه آینده نیروی پایداری این خواهد بود که :

باتوسعه تدریجی وسایل ، شرکت کلیه آحاد ملت را از عموم طبقات (در هر شأن و مرتبه و مقام) فراهم آورد . تا بنا بفرموده شاهنشاه آریامهر ، تمام ملت مانند يك فرد واحد ، در مقابل خطر تجاوز بیگانگان ، از آب شور دریاها گرفته تا کویرهای خشك و بی آب و علف همه جا باناخن و چنگال ازهستی و استقلال خویش دفاع نمایند .

دفاع غیر نظامی چیست؟!

اوراق زرین تاریخ اسلام را ورق میزنیم حضرت محمد (ص) پیغمبر اسلام و رهبر بزرگ مسلمانان با تمام علاقه و شیفقتگی که به شهر مکه دارد دست یارانش را گرفته اراده مهاجرت بسوی مدینه را مینماید .

او خود را مسئول حفاظت اموال و جان مسلمانان میداند و با کوشش فراوان میخواهد پیروان و ستایشگران خود را از گزند تیغ وحوش انسان نما و مشترکین جاه طلب و اعراب جاهل و خود خواه رهائی بخشد .

تا کتبی که پیغمبر در آن روزگار برای رهائی جان مسلمین بکار بست ما امروز آنرا دفاع غیر نظامی میخوانیم چنانچه در سال های بعد نیز حضرت در پیکارهای بدر ، خندق از این نوع دفاع استفاده فرموده اندیشه و پیدایش دفاع غیر نظامی و قدمت آن با ظهور ایشان همزمان بوده است در حالیکه مفهوم واقعی این واژه و بهره برداری اصولی از خواص و کیفیات آن شاید از سی سال گذشته توجه انسانها را جلب نموده باشد .
دفاع غیر نظامی بشکل شاخه و شعبه فعالدای در قالب یک سازمان دولتی تشکیل میگردد تا افراد غیر نظامی و مردم بی پناهی که در معرض برخورد و خطر جنگهای مدرن امروزه قرار میگیرند و برای دفاع از جان خویش سلاحی در دست خویش ندارند با توسل به این واحد دفاعی حیات خود را از خطر فنا و نابودی برهانند .

اگر روزی سلاحی یافت شود که دافع چنین عملیاتی باشد بدون تردید دفاع غیر نظامی در جهان مفهومی نخواهد داشت اما تازوی که چنین سلاح افسانهای بدست افراد غیر نظامی و سکن بدون دفاع شهرها ، بخشها و دهکدهها بیفتد که بطور قطع

نباید چنین انتظاری داشت ، باید کاری کرد که حداقل اثر آسیب و صدمات این بلیات بر روی افراد عادی و غیر جنگنده کاسته شود .

در نخستین برخورد ، این مسئله تا حدودی دشوار و غیر عملی بنظر میآید ، خصوصاً مصونیت در برابر اثرات سلاحهای هسته‌ای که آوازه وحشت آنها هر روز به گوش ما میرسد .

لیکن با اندکی تعمق و نظر انداختن به تجزیات عملی سازمانها و تشکیلاتی که بهنگام وقوع حوادث و مصائب خود از در حیات انسانها و بهزیستی آنها مسئول میدانند میتوان گفت خطرات و زیانهای ناشی از انفجار سلاحهای هسته‌ای که منجر به وارد آمدن خسارات مالی ، نقص اعضا و هلاکت میگردد با رعایت دستورات معین و بکار بستن تمرینات و تجربیات سودمند به میزان ۷۵ درصد کاهش مییابد .

رهانیدن ۷۵ درصد از سکنه در برابر خطرات مالی و جانی موفقیت بزرگی نیست؟ حیات انسانها ارزشمند است نباید اجازه داد جان آنها مطمئن هوس و یادستخوش خطا و اشتباه عده‌ای قرار گیرد . این وظیفه ما است که حداقل همپیمان خود را از احتمال خطر سقوط از فراز این پرتگاه موحش آگاه سازیم ، با آنها هشدار دهیم بهنگام وقوع چنین حوادث شوم چه باید بکنند و چه باید نکنند . باید برای نیل به همین میزان موفقیت تلاش کرد. زیرا که حیات انسانها ارزشمند است و مهم نیست که این تلاش به چه بهائی تمام شود .

عدم وجود یک سیستم دفاع غیر نظامی در شهرها ، تحمل و شکیبائی سکنه را در برابر فشار و مصائب اجتنک ، کاهش میدهد . پرتاب چند بمب هسته‌ای بر روی نقاط مهم و حیاتی کافی خواهد بود که علاوه بر وارد ساختن خسارات مالی و جانی ، روحیه افراد نیز که خود یک عامل پایداری و مقاومت اصلی بشمار میرود دچار تزلزل و لغزش گردد. وجود سیستم دفاع غیر نظامی علاوه بر حمایت و حفاظت اموال و سلامتی افراد در برابر خطرات طبیعی چون سیل زلزله و آتشسوزی و جنگهای مخرب هسته‌ای آنها را چون حلقه‌های زنجیر بهم پیوسته ، ثبات عزم و تحکیم اراده بر روان آنها میدهد .
منقدین که متأسفانه در میان آنها افراد تحصیل کرده نیز به چشم میخورد مکرر

از بی‌فایده‌گی اقدامات دفاع غیر نظامی در برابر اثرات مخرب قدرت هسته‌ای سخن
بمیان آورده‌اند چنین انتقاداتی باید مورد غورو بررسی قرار گیرد .

۱ - آیا همه ما واقعاً صلح طلب بوده و جنگ را تقبیح میکنیم؟ اگر جواب
این سؤال مثبت است هیچ کشوری نه تنها نیازی به دفاع ندارد بلکه وجود هر نیروی
مسلحی نیز در آن زائد بنظر می‌آید .

۲ - چنانچه جنگ اجتناب ناپذیر بوده و از جان مال دست بردار نیست ، آیا
میتوان تصور کرد که در صورت وقوع ، دشمن فقط با سلاحی که از نظر ما شناخته شده
است با تعارف و ادب باستقبال ما بیاید ؟

۳ - اگر غیر از آنچه گفته شد باشد ، ما برای مقابله با خطرات ورهائی از گرداب
هرج و مرج و نابسامانی که بدون تردید در اولین لحظات آغاز این نوع پیکارها با ترکش
چند بمب با آن مواجه خواهیم شد چه راهی اندیشیده‌ایم ؟

آیا صحیح است که موجودیت خود را در بست بنمت سر نوشت و تقدیر بسپاریم؟
اگر اینطور است که دیگر نباید بحث کرد . لیکن اگر بخواهیم بجای آنکه بگذاریم
تقدیر بر ما حکومت کند که بدون شك مرگ و نیستی حتمی خواهد بود . بیائیم عامل
تقدیر را مهار کنیم . اینجاست که باید دست توسل بسوی سازمان دفاع غیر نظامی دراز
نموده و از قواعد و دستورات سودمند آن که نتیجه سالها کوشش و مهارت پژوهندگان و
کارشناسان خبره است پی‌جوئی کنیم .

پیش‌گیری از حوادث

توجه مخصوص به مطالعات اساسی درباره امور اقتصادی و مسائل روانی مربوط به سوانح و بلیات موجب آن خواهد شد که استادان و متخصصین امر با اظهار نظر درباره اینگونه نکات حساس، اهمیت دفاع غیرنظامی و لزوم گسترش مؤثر آنرا با افکار عامه عرضه نمایند. تاشناسائی اصل دفاع غیرنظامی یا حفاظت ملی در برابر هرگونه حوادث و سوانح، بیش از پیش توسعه پیدا نموده و مبانی تشریح مساعی مردم و تأسیسات و سازمانها فراهم گردد. باید بدون پشتیبانی مردم و اظهار علاقه آنها برای دیدن دوره‌های مفید مانند کمکهای اولیه بهداشتی - مبارزه با آتش سوزی - برداشتن آوارها - و نجات مصدومین - شناسائی عوامل میکربی و شیمیائی و رادیوآکتیو تبه، امکان اینکه فرد یا مسئول خانواده یا رئیس مؤسسه بتواند در برابر حوادث و سوانح از هر نوع که باشد جان خود و افراد وابسته بخود را حفظ کند، وجود نخواهد داشت.

امروز هر فردی در برابر خطرات احتمالی چنان محاصره شده است که اگر پزشک و نجاتگر اولیه خود نباشد و برای مقابله عکس العمل سنجیده نشان ندهد یا باید مفت و مسلم راه رحلت را پیش گیرد و یا اینکه علیل و معلول سربار جامعه شود.

جای نهایت خوشوقتی است که بررسی تمام مسائل مربوط بدفاع غیرنظامی و آمادگی مردم برای ادامه زندگی در زمان اضطرار، جزء برنامه‌کنگره، کلاً پیش‌بینی شده و فقط آنچه که بایستی مورد توجه مخصوص قرار گیرد، سازمان یافتن کشور برای مقابله با هر نوع حوادث و سوانح و احتمالات گوناگون میباشد که آنرا هم بفرمان شاهنشاه آریامهر با تصویب طرح پنج ساله دفاع غیرنظامی کشور پیش‌بینی نموده‌اند. بازدید شاهنشاه آریامهر از غرفه سازمان دفاع غیرنظامی کشور در نمایشگاه

صنعتی آبان که بمناسب جشن تاجگذاری شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی گرامی ایران از طرف وزارت اقتصاد برپا شده بود و ملاحظه عملیات بسیار جالب نجاتبخش که وسیله افراد متخصص سازمان و کارگران راه آهن دولتی ایران و کارخانههای «سیمان ری» مواد نسوز امین آباد و گلسیرین و صابون صورت گرفت، نمونه بارزی از توجهات معظم له میباشد.

مفهوم وسیع دفاع غیر نظامی یا در واقع وظائف تکمیلی واگذاری باین سازمان که با شهرسازی تماس نزدیک پیدا میکند، عبارت از اقدام بمنظور تأمین ایمنی دستگاه اداری مملکت در زمان اضطرار بطوریکه ادامه کار برای آنها بیشتر میسر باشد.

تأمین شرایط باز زیستی مردم در برابر هرگونه احتمالات و در واقع تأمین حیات اجتماعی و پشتیبانی از اداره ملی برای حفظ تاج و تخت سلطنت کشور عزیز.

تقلیل جنبه آسیب پذیری توده های مردم.

تقلیل جنبه آسیب پذیری کشور و توده های مردم مسئله بفرنجی است که زمان زیادی برای حصول آن ضرورت دارد. زیرا با مسائل مهمی مانند عدم تمرکز صنایع، طرح تهیه مسکن، و توجه هیئت اجتماع روبرو خواهد بود. ولی بهر حال چون تفرق و پراکندگی و عدم تمرکز و تراکم به نسبت قابل ملاحظه، اثرات ناشی از زلزله، سیل، طوفان و حملات هوایی را تقلیل میدهد. لذا حال که شهرسازی نوین مورد توجه قرار گرفته رعایت این اصل هم بموقع خواهد بود.

(درست است که نظامیان از بین غیر نظامیان انتخاب و یا اخذ میشوند، ولی امروز خود غیر نظامیان هدف نظامی تلقی گردیده و در برابر اثرات ناشی از جنگ شاید پیش از خود نظامیان در مخاطره میباشند) حال بینیم تماس دفاع غیر نظامی با شهرسازی از چه زاویه های خواهد بود:

برای امکان پیش بینی و پیش گیری هرگونه حوادث و سوانح عناصر دفاع غیر نظامی بایستی اطلاعات وسیع از وضع شهر داشته تا بتوانند عنداللزوم از واحدهای نجات بخش در اسرع وقت استفاده نمایند.

منظور اینکه باز کردن راهها در موقع اضطرار و عملیات نجات بخش تسهیل

شود و حداکثر ممکن جان و مال مردم حفاظت گردد . ایجاب میکند که ستاد دفاع غیر نظامی شهرها موارد مشروحه زیر را که مؤثر در تأمین این نظر میباشد ، عمیقاً مطالعه نمایند و در حدود امکان نتیجه بررسیها در طرح شهرسازی ملحوظ گردد .

- ۱ - نقشه با کلیه خصوصیات از قبیل رودخانه و سیلها و دریاچهها ....
- ۲ - تراکم ساختمانها (منصوصاً از نظر آتش سوزی) . و مقاومت آنها در برابر آتش سوزی و فشار ناشی از زلزله .
- ۳ - مناطق ساخته شده .
- ۴ - ارتفاع ساختمانها منصوصاً از نظر آتش سوزی .
- ۵ - عرض کوچه و خیابانها برای رسانیدن نیروی کمکی و بکار بردن واحدهای مهندسی و آتش نشانی .
- ۶ - پلها و میزان مقاومت آنها .
- ۷ - چهارراهها و میدانها .
- ۸ - تعداد جمعیت با تفکیک روز و شب .
- ۹ - محل استقرار تأسیسات و اماکن عمومی مانند ادارات - مدارس بیمارستانها و درمانگاهها - انبارها سیلوها - فروشگاههای بزرگ - مساجد و غیره بر حسب وضع مخصوص شهر و در نظر گرفتن مسائل مربوط به ایمنی .
- ۱۰ - انتخاب مناسبترین محل برای مراکز آتش نشانی و تعیین تعداد پستهای مورد لزوم برای شهرها به نحویکه بعد از اعلام خبر آتش سوزی رسیدن واحد آتش نشانی به محل در حدود ۶ دقیقه باشد .
- ۱۱ - محل پمپ های بنزین و گاراژها و تعمیرگاهها .
- ۱۲ - تعیین محلهای مناسب برای پزشکان و پرسنل بهداریها .
- ۱۳ - تأسیسات نظامی (انبار - کارگاه - سرویس) و پادگانها .
- ۱۴ - تأسیسات صنعتی .
- ۱۵ - مراکز وسائل مخابراتی و تلفن .
- ۱۶ - شبکه آب و شیرهای آتش نشانی و مخازن طبیعی آب .

- ۱۷ - شبکه آب برق و گاز و اگو .
- ۱۸ - ایستگاههای راه آهن و ابارهای مربوطه و تقسیم خطوط .
- ۱۹ - فرودگاهها و مراکز حمل و نقل مختلف .
- ۲۰ - پناهگاههای ضد انفجار و ضد رادیو آکتیو تیه موجود در شهر .
- ۲۱ - راههای خروجی شهر اصولاً بروی جاده کمر بندی ، بمنظور تسهیل امر تخلیه مناطق آسیب دیده .
- ۲۲ - پیش بینی محلهای مناسب برای استقرار شبکه اعلام خطر .

پایان

آپجھ در این کتاب می خوانید

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۱۲۶	سپاه و قوانین انقلاب	۱۳	سختی‌های جنبش آریه‌مهر
۱۳۹	سپاه و کثرت و زور	۱۷	سال کوشش بزرگ
۱۷۷	به ناز مجید و اجتهاد	۲۳	پیام وزیر آموزش و پرورش
۱۸۴	نگار نخستین	۲۷	انقلاب ششم بهمن
۲۰۳	تعلیمات روستائی	۲۹	کنفرانس حقوق بشر
۲۶۹	حاشیه از سخنرانی	۴۴	در دنیا آریه‌مهر
۲۷۹	پیشرفت‌ها	۴۷	فلسفه آریه‌مهر و تئوریا آریه‌مهر
۳۲۲	گستره شریعت الهی	۵۱	شخصیت جلالت جنبش
۳۲۴	خطرات سپاهیان	۵۴	مطبوعات و سپاه دانش
۳۶۰	از بهر سخنرانی	۶۰	سپاه دانش و خردمندان
۳۷۹	سپاه و دنیا بینی	۷۸	ایستادگویی و مشعل‌داران
۳۸۴	یک بیگانه انسانی	۸۳	راهنمای چند سپاهیان دانش
۳۹۴	نیرود بر پایدار	۸۹	خصوصیات یک معلم خوب
۴۰۰	دفاع غیر نظامی	۱۰۵	تعلیمات بنده سلطنت
		۱۱۲	شیوه مدارس

چاپ ششم بهمن ۱۳۰۲ در تهران مطبعه مطهریه

راہنمای سپاہیان انقلاب

چگونه انقلاب را بنهیم
چگونه تعلیم انقلاب را بنهیم
چگونه از انقلاب بهره بگیریم

سپاہ

سپاہ
ترویج و آبادانی

خانہ های انصاف

ملی شدن
منابع آب

نوسازی کشور

انقلاب اداری